سي سالۀ
شيعر

سەباح ڕەنجدەر

سی ساڵ شیعر

١

● ناوی کتێب: **سی ساڵ شیعر**
● بابەت: **ڕۆمانە شیعر+ شیعر**
● شاعیر: **سەباح ڕەنجدەر**
● بەرگ و دیزاینی ناوەرۆک: **ئاکار جەلیل کاکەوەیس**
● هەڵەگر: **شێرزاد فەقێ ئیسماعیل**
● **چاپ: یەکەم/ ٢٠١٢ ، بەرگی یەکەم**
● **چاپخانە:**

لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان ژمارەی سپاردنی (٧١٥) ساڵی (٢٠١٢)ی پێ دراوە

ناوەرۆک

کتێبی یەکەم: زێوان

زێوان ل۹

کتێبی دووەم: ڕووەکەکانی خوداوەند

سزای هەمیشەیی .... ل ۹۳
جەنگی پرسیار .... ل ۱۲۵
مەرگی ئاوێنە .... ل ۱۵۹
ڕێزمانی کۆڵانەکان .... ل ۲۱۱
خەونی خودایی .... ل ۲۵۱

کتێبی سێیەم: خەون وا خۆی گێڕایەوە

سرووش........ ل ۲۸۹
بلیمەت........ ل ۳۲٤
پێغەمبەر .... ل ۳۷۳

کتێبی چوارەم: شەڕی چل ساڵە

ئەلف و بێ .... ل ۳۹۵
مانگەکان .... ل ٤۳۱
کەلووەکان .... ل ٤٤۳
ئاسمانییەکان .... ل ٤٥٥
هەفتە .... ل ٤٦۳
هەستەکان .... ل ٤۷۳
قۆناغەکان .... ل ٤۸۰
نوێژەکان .... ل ٤۸٦
پێکهاتن ل٤۹۱
وەرزەکان .... ل ٤۹٦

تێبینی

شــــیعرلە بارەی هەموو شتێکەوە دەپرســــێت و کات و شوێنیشی بۆ نییە، بگرە خولانەوەی بەردەوامە لە ئاسۆ و دوورییەك، کە هەموومان هەنگاوی بۆ دەهاوێین، تا لەناویدا بزر ببین و لە هەستیاری خەیاڵ و شیعرییەتدا خۆمان بناسینەوە. لەم بارو بوارەدا شیعر خاسیەتەکانی بێگەردیی خۆی دەپارێزێت و ڕێنماییمان دەکات بۆ قووڵکردنەوەی هەستەکانمان.

ئەم کتێبە ئەزموونی ١٩٨٣ تا ٢٠١٢. مە . پێش ئەم دەستنیشــــانکردنەش چەند هەوڵێکم لە ڕۆژنامە و گۆڤارکاندا بڵاوکردووەتەوە. دەقا و دەق نەهاتوونەتەوە ناو ئــــەم کتێبە، بەڵام گەڕاومەتەوە لایان و وەك گیانی شــــیعرییەت و دێڕ و کۆپلە و وێنە و بیر، کردوومنەتەوە کەرەســــتەی خاو و لە ئارســــتەیەکی باڵاتردا دووبارە بەکارمهێناونەتەوە. واتە بە شێوەی شاقووڵی و قووڵبوونەوە هەموو ئەو شیعرانەی دەرخســــتووەتەوە، کە لە سەرەتا و درێژبوونەوەی نووسینمدا ئەزموونم کردوون و بە ســــادەییش بە تەك ژیاندا تێنەپەڕیووم. بێگومان ئــــەو ژیانەی لێی بە ئاگام و تاراددیەك ئاسۆ و دوورییەکانی دەناسم.

ئاياری ٢٠١٢ هەولێر

زێوان

١

سروشت هەموو شتێکت ترساندوومی
لرفەی ئاگرت
بڵندایی چیات
گەفی ڕووبارت
دەشتایی ڕووتت
پەنجەم لە چاوەڕوانییەکی دوانەهاتوو
یان گیان پێنەماو
بەناویەکدادەشکێنمەوە
یادی ماڵیکردنی ورچ دەبێتە بۆنە و نیشان
دیوە تاریکەکانی زەوی چی لێ دەدۆزێتەوە
منداڵیی هێشتان ناونەنراوم لە سەر ڕانی
ئەو ڕێیانەی دەبنە حەکایەت
خۆی دەگێڕێتەوە
باوکە باڵندە بۆ سێبووری باڵە ئارەقە کردووەکانت

لە ناو لکەکانی درەختی نێوان دوو شەقامی نیوە چۆڵ هەڵخە
ئەو ئاوەم لەگەڵ زیاد و کەمکە
لە گەشتێکی دووبەختی هاوڕێم بوو
دایکە باڵندە تۆش ئەو ئاوێنە نووستووەم
بۆ بهاوێ ناوقەدی دووگرد
قیژەی یەکەمین کتێب
لە ناو چاڵە بەفرەکان گوێی زرینگاندمەوە
بەیەکگەیشتنەوەی من و جزدانی ئارامبەخشی دایکم
کۆڵانەکانی دەیگەیاندمە قوتابخانە و گۆڕەپانی ڕووخۆشی تۆپی پێ
پاشان دووکانە پڕ نهێنییە ڕەنگاوڕەنگەکانی گوندی گەنجینەی منداڵیم
چاوی خەون جۆگەی هاوێشت
لەشکرێك منداڵ گۆزەشکاوەکان کۆدەکەنەوە
لە نزیك دەفتەری وێنەکانیان دایدەنێن
وای لە دەست دەفتەری وێنەکان چیرۆکیان مردووە
با بپرسین
قەڵەمەکان بسپێرین بە ڕەنگ
ڕەنگیش بە وەفا و دۆستایەتی پەلکەزێڕینە
مێوان کەڵەکی لە دوورگە ڕاگرت
سەوڵەکانی کرد بە دارشەقە
باران بڕوای بە هەورە تێکەڵاوەکان هێنا مانەوە بیرەوەری دروست ناکات
هەر چییەکیش ڕووبدات بە گرینگی نازانێت
تەختەداری شکاو شەپۆل دایە کەنار
ڕاوچی ماسی لە سەر ختەڕوو

دیۆجامە تەماشاکەرەکانی هەڵخەڵەتاند
کردنی بە نێچیری سەمایەکی ساختەچییانە
لە شەوی درێژی کیژە خەوخۆشەکان
مانگێکی پڕ کەوتە چاوی پەنجەرەوە
کازێوە لەگەڵ بەیانی باشیدا دایە دەستی پڕ دەنگوباسیان
ڕۆخ خنکانە
گەڕانەوەش گۆڕەوشار
گوێچکەماسی بۆ پێیان تەڵەن
ترس لە چێورمەی گۆڕەکان کاتی سێو پێگەیشتن دیاری دەکات
پاکەت دەقۆپێنمەوە
جغارە لە نینۆکم دەکوتم
ئاگادارنیم خۆرهەڵاتن دوای خۆرئاوابوون دەگەڕێ
یان دەرگای داخراوی سپێدە
کیژی ئاوابوون دەیکوتێ
مانگ لە ناو لوولی ئاو پشووی دا
بە ئومێدێك بیری کردەوە
وەك یەکەم ڕۆژی چوونە قوتابخانە
لافاو لەو جۆگەیە نیشتەوە
خوداناس بۆ دەستنوێژ گرتن دەچنە سەری
ئەو شەقامانەی هاتوچۆیان لێ بەستراوە
ڕێکخراوی جانەوەران بە دەستە بەدەکانیان
ڕووناکییان لە بن دروشمەکانیان درۆزن کرد
نەیانهێشت منداڵیم تێر خەو بێت

بە بەشێك لە بیرەوەرییەكانی بنازێ
گوندی گەنجینەی منداڵیم بۆ من هەموو شتێكە نان و
شەراب و
ئومێد و
خەون و
بنەماڵە و
خانەدانی
دێمەوە سەكۆی ساكاری قوربانیدانت
گەمان لەگەڵ
لكەداری فڕێدراو
قەوانی قۆپاو
دارشەخسەكانی ناو گۆڕستان
ئەو پێڵاوانەی قەیتانیان دۆخینی باوكمان بوو دەكەم
هەر هەمووومان برادەری دانایی یەكین
شار دەموچاوی ئاوڵەیی بووە
گوندی گەنجینەی منداڵیم
گەنجێكە تازە چاو دەگێڕێ
ئاشق و
دەگمەن و
سەرسام
گۆرانی خۆزگەكانی دەست دەخات
گۆرانیش هەڵە ناكات
دوای پووش پنج دێ

پووشیش بە سەرکەوتن مەستە
لابەلا بەهانەی دا دەست
کات کۆیلەی ڕووداوە
گوێم بەڕمپەی ئاژاوەی قەشمەرجاڕان تەپ بووە
کوودەتایەك بەگوێی کوودەتایەکی چرپاند
ئاڕمی وڵات لە چ قوماشێك چاپ بکەین
قاچم تێکئاڵاون
نەخشە بە دەستە لەرزۆکەکانم
لە دیوارەکانی شاری خانەدان بەرێکی هەڵناواسرێ
باز ڕەوشتی ئاسمانی هەیە
فڕۆکەش عەردی
لە ژووری زێوانی خۆم گۆڕەپانێکی گشتیم چۆڵ و قەرەباڵغ
بۆن بە ڕێگاوە بکەم
دەگەمە ئەسپێکی وەفادار و تاژییەکی وشیار
دەستەکانیان لە پێشوازیمدا هەڵێناون
نمەی ئاسوودەیی تۆزی سەر گوڵان بە دوژمن دەزانێ
زەوی لە بۆشایی ئێسکم کەوتووەتە گڕوگاڵ
پەیکەر لێوەی فێری ڕۆیشتن و گیانبازی بوون
وەرزەکان دڕندەی ساڵن
لە کلۆری ددانیان نیشتەجێمان دەکەن
کوودەتاچیش یەك ئەوی دی دەکاتە ئەسپی ملکەچ
ئاوەدانی ڕەگم
ڕەگ دەمگەیەنێ بە لێهەڵبووم

لێهەڵبووم بۆم دەڕوانێ
لێوی پەڕیوم بە گۆلمی خۆم وەدەنێم
پرچی پەرتی منداڵیم هێشووی سێبووری گرتووە
دێم کۆت و بەندی کات و ناکات دەکەمەوە
گۆرانێکت لە ئاکارت نەدامێ
گۆرانیم ئاوێنەیەکە وەك بەیانیانی بەهار ڕوون
پێغەمبەر دەموچاوی لە کاتی سرووش وەرگرتن تێیدا دەگەشێتەوە
نالی دەموچاوی لە کاتی بیرکردنەوە لە شارەزوور تێیدا دەگەشێتەوە
دایك دەموچاوی لە کاتی منداڵبوون تێیدا دەگەشێتەوە
زێوان دەموچاوی لە کاتی نووسین تێیدا دەگەشێتەوە
ئارەزووە گەرمەکانم زەوییان شاد کرد
بەردەوامیم پرچی منداڵانی باخچەی ساوایانە
با مۆسیقای لە ناو بە خرۆش خستووە
ئاسمان گۆرانیبێژیەتی
زەویش کۆڕاڵ
پێڵووی دیدەنیت لێکدە
بۆ پشکفتنی سەرووەریت
منم برای گیانی و تریفەی لەرزیوی گۆماو
گۆماو مەند قۆڵی هەڵدا
ماسی بە ناو تارمایی دەموچاوی مانگدا گەشتیان دەست پێدەکات
کات چێژ لە کوودەتا وەردەگرێ
نواڵە ئەی خانەدان

سێبەر و هێشووی درەختی من
دەتوانی پرچی بڵاوت
لە ناوەندی سەرت کۆکەیتەوە گەشتم لەناوی تەواو دەبێ
خڕۆکەی بزێوی لە خانەکانی مێشکی چالاکم ڕاگوزاری
بەختیاری خدری زیندەیە
چاوەکانی بنووقێنێت
خودا خۆی پیشاندەدات
بۆ سڵاوی هەوای بۆنخۆش دەستەکانی کراوەن
درەختی خۆماڵی و بێگانەش
هەست دەدەمە ناکۆکی
مراز بای گیانی سوارە نەشکاوەکانە
هەڵیدەکێشم بۆڕی سییەکانم فراوان دەکات
لە دەرگام دە
چرای ژووری گەنجیم باوێشکی بێزاری دەدات
نائارامی ڕەنگی ڕشتووم
سبەینێ کۆتاییمە
بمبینن بە کۆڵانی خۆزگە سیس بوویم
هەمیشە لێك تێدەپەڕین
دوێنێ مەرگ بەرەو لام هات
تۆزێ ڕاما
بوێری نەکرد لادا
ئاوێنە کە ناواخنی چاوە نەیگەیاندمەوە وێنەکانی
بە منداڵی لە سەر کێلی باوکم کێشام

بگەمەوە وێنەکان
لە میهرەجانی سۆز و بەخششی ڕۆژهەڵات پێشکێشی دەکەم
گوندی گەنجینەی منداڵیم حەوش و بانێکی خانەدانە
جۆگە لە ناویدا سێبووری دەداتە
ئەو کەنارانەی پێی ڕاوچییەکان ڕێزیان گرتووە
کەناریش گیا دەیکاتە سەیرانگای ستایش
قومری دێنە ناوی باڵەکانیان ئاوچۆڕ دەکەن
پاڵەوانی ترسنۆکی حەکایەتەکان
قامیشەڵانێکی کەڕبوون
ئاماژەی کیژە لاڵەکانی پێنەگەیاندم
لە دانیشتنێکی کورت دەریا بە چاوەشینەکانی مۆڕەی کرد
دەریای ترسناك ئەو کەڵەکەی لە ناوت بە هاوار و خورپەیە منداڵیمە
سەوڵەکانی دەستی باوکمن
ئەو دەستانەی جاران جغارەیان دەپێچایەوە
فانۆسیان پێدەکرد
تاژی دەکردە دۆستی بە وەفای ئەسپ
ئەسپیش لە ڕاوێ گیانی نقومی شانازی و دەروون بەرزییە
گۆڕێك لە گوندی گەنجینەی منداڵیم ڕێنماییکارمە
لە ڕۆژی جیهانی منداڵان
وانە بە سەرچاوەی
بۆن و بەرامە
هوما
نەوا

ئاگردز
بەردەباز
خەڵوەتخانە دەداتەوە
باوکم لە ناوی ترپەی دڵی داب و نەریتی
لەگەڵ کاتژمێری ئەشق یەکخستووە
بە چی بچمە سەردان و هەواڵپرسینی
ئەسپی دوڵدوڵ
نینۆکەکانم دەبڕم
لە باخچەی ماڵ دەیکەمە دراوسێی درەختە بەردارەکان
کێلی هەناسە دەدات
خەون دەبینێ
دێتە بەرپەنجەرەی دارین
تەماشای هەنگ دەکات بە سەر مەمکی دایکانەوە
بیریش لە دامەزراندنی جیهان دەکاتەوە
لە کەفی ئاوزینگدانم ماسی ئاهەنگ دەگێڕن
دێنە کەنارەکان جلیان دەشۆن
دارشەقەی ئیفلیجیم لە ڕۆژی شەهیدانی دەربەندی گۆم دانا
بەستەڵەکی ساڵی مردوو پشکفت
دڵم دانیشت
بڕوانمە نائومێدی چیم پێ دەکرێ
مەگەر لە سەرەگێژەی مانگ
لە باڵندەی شووم
یان بێزار بوونی ئەستێرە

له نائاسوودەیی منداڵانی باخچەی ساوایان
گوڵاوی درەختی گوناهـ ڕژا
چاوم له ناو گوڵدانی سەرقادرمەکان خەوێکی خۆشی کرد
خەونم بە خۆشی نەگەڕا
بە خۆشی بگەڕێ خەون
ئەی وێڵ بە دوای برادەرایەتی نێوان
لافاوی بێئامان و سەمفۆنیای ڕۆمانسی

٢

ئاواز دانان بۆ گۆرانی سێوە لاسوورە سەختە
گوتنیشی
بە چاوی فراوانی پێش مردن ڕوخساران بژار بکە
دەسرێژی هەورم
بەژنی درەخت لە ئاوێنەی دڵنەرمی زەوی گەرم دەکەمەوە
درەختیش دڵی ئێشاوە و خەمرێژە
ئاوێنە نهێنییەکانی درکاندووە
ددانەکانی بای ناکەس دەمهاڕێ
تیژی چاوی پڵینگیش مردووە
هەست دەکەم زەوی بێ پەیمانە
خۆی لە پێیەکانمان دەدزێتەوە
خۆری ئێرەش ڕوومان ناداتێ
دەگەڕێینەوە گۆڕەپانی پڕ بریای یاری باسکە و دووگۆڵی
کە بە زۆر و بە کەم نایبینینەوە
خۆڵی نواوەی ناو پیاڵەی پێشبینی
چرا بە ناوچەوانی کۆڵانی
گوندی گەنجینەی منداڵیم هەڵواسراوە
شاخێ شوانان و کانییان دەسرازەی ڕیشە دار و بە گوڵینگی پشت لانکن
گڵکەند و مەچکۆش کۆتی داچۆڕاوی ناو خوێن و ئێسك و گیان
کێ دەڵێ بە کۆچکردنی باڵندە خێرخوازەکانم نەزانیوە
بۆ نابینن ڕەنگێکم لە پەلکەزێڕینە زیاد کردووە

مندالێم لە ڕاوە ماسی و کۆلارە هەڵدان و هێلکە شکان داماڵدرا
مردنیش دوور بە دوور چاودێری دەکات
گەشتی ناو بیر و هۆشم دەگاتە ماڵی یار و خاڵخاڵۆکان
نەرمە دەنگت ئەسپی بەیدەستی مەشق پێکراو بە مۆسیقایە
بوونی نادیارمی هێمن کردووە
سروشت دیمەنی دڵکەشی خەڵات کردم
خەڵات بێشەڵانێکی شکۆداری سنوور ئاوییە
گزنگ سیمای شەوی دۆزەخی ڕەنگ نەکرد
ئەتۆم پژمی
منی داهێشت
ماوەم نادەن لە ناو لکەکانی درەختی چارەنووس
چایەك خۆشکەم
چیا گردی فڕێ نەدا
ببێتە پەنا و مەئوای مەشق
ئەم گیانە مەیدانخوازییەی تێدا بکەم بە پڵینگی مەشقکردوو
یادگاری کزە
درەوشانەوەش خامۆش
گەردەلوول گرمۆڵەیە
سەبەتەش بەتاڵ
تارماییم بزرە
ڕێشم بە ناو تارماییمە
بۆ گەیشتن بە ماڵی بیرەوەرییەکان
باڵندەم باڵێکم گرژی زستانی لە سایە دەنوێ

لای دی دەفتەری وێنەیە
منداڵان وێنەی لە ناو هەڵدەبژێرن
تەشق شکا
کەش و هەوا گەرم و خۆش بووە
پەرداخە عاردێ نامخواتەوە
ئەگەر هاتیە لام دڵەڕاوکێ لوولت نەدا
بە سرووش ڕاهاتووم
ڕووناکی گیانی خودا لە دەمارەکانم ورشە دەدا
نەمامی دووپەلکەی منداڵیم
لە سینگی دایکم و خۆڵی نیانی
گوندی گەنجینەی منداڵیم موتوربە کردووە
لە لێواری باخچە هەڵوەستەیەکی پەیامئامێز دەکەم
کە پەیامی هەموو وشەکانە
پێشم نییە بۆ ڕۆیشتن
ئەگەر شار بایەخی چوونە ناوی هەبێ
شکۆ و بڕیار گوڵە چاوڕەشەکانی خۆشبەختی منداڵیمن
پەلکەکانی لە سادەیی لوولم دەدەن
لە ناو قردێلەی پرچی نواڵە دەردێم
لە قەڵای حیکمەت تەماشای مانگ و کانی دەکەم
لە کوێ دەبریسکێنەوە
ئەوجا دەستەکانیان دەخەمە ناو مەرجەکانی وەفا
کۆمەڵێك هێلکە کۆتر
لە ناو کڵاوی پاڵەوانان دادەنێم

ڕادەمێنم
دەگەم بە نهێنیبین
ڕێی هەوارم دووبەختییە
پیرێژی گۆپاڵ گرتووی ناو پیتەکانی جوانیم دواند
بە بینینی فریشتەیەکی مەست بیناییم لەرزی
تاهەڵکشێم
هێزی خۆشگوزەرانیم ئانیشکی بێهێزی دادەدات
هاکا لە پیاسەیەك کەوتم
ئەی ژیاو بە بۆنی سەبەتەی میوە و شاڵی ئاوریشمینی پەری خەون
قەپێلکی چاوی سەراسیمەت هەڵبدەوە
هەڵبوونەوەی ئەستێرەی ساڵگەردی
بە ئاسمانی بەیانیانم دەکشێیتەوە
ئەو کاتانەی هەنگی شیعر ساباتم لە سەر دەبەستێت
سێبەریشی ئێسکم دەڕنێ
کراسی ئاودامان ڕەشت دەگرم
ماڵە کۆست کەوتوویەکی خۆییم
ئەملا موگناتیسی مەرگی ڕاخستووە
بەولاشمدا ئاوابوونە
مەرگ کێشم کات
یان ئاوابم
کراسی ئاودامان ڕەشت دەگرم
ئەی خانمی سەوزایی و پەروەردەکەری گوڵی سەوسەن و حاجیلە
کە خووس پێڵووت سڕ دەکات

هاوارت بەرەو کێیە
کێ بەڵێی لەهاوارت دایە
کاتی مردن دەتوانم ببم بە تۆی سەرچاوە
لە سەر زەمینی شەڕانی و دڵسۆزیی گریێی با کرایەوە
سێبووری باران لە تای منداڵیمە
تاشم سارد نابێتەوە
نائاسایی گەورەی من لەوەیە
گرفتی گۆڕ دەستنیشانکردن لە قیلمقاسێ دامگرێت
ئەی نائاسایی تۆ لە چییە
داڕووخانی دار و پەردووی ئەو هێلانەیەی
بێچووە قومری تێیدا ئامۆژگاری لە دایك و باوکیان وەردەگرن
یان خامۆشبوونی خورپە
لە دەمنەکردنەوەی خونچەکانی باخچەی گوندی گەنجینەی منداڵیم
پێتانەوە دەنازم ئەی تاسەکان
لەم جەنگەدا سەرکەوتم
دەتوانم سڵاو
لە خەون و سروشت و بەهرە و گەرمایی ژیان بکەم

٣

دەڵێی دوورگەی تاریکستانی
نقومبوونی کەڵەکەکان لە بینینت دەنگن
دەنگی مانەوە و گەمەی مردن و جەنگی بێئامان
تریفەی ئەمەکدار بارە بە دەمی کانی
گومان و ترس دەخاتەوە
جێی گۆڕێك لە بینینم خۆش دەکەم
بیستنمی لە ناو دەکەمە هەوایەکی لە بەهەشتەوە پاراوکراو
ئەندێشەی شەهیدی بە سروودی ستایش
لێوە دەبێ بە گڵۆپی ئەو ژوورانەی
داستانیان لە ناو دەبیتە ئاواز
منم گونجانی ڕۆشنایی کۆمەڵێك شاخ
تۆی هاندەری ڕەشایی خێوی کێوان
ژنێکی لە خۆگەڕاوەم بینی بڕوای بە خاکی گەرم کردبوو
ڕەگەکانی خۆی لە ناو دانێ
نیگا تەڕ
هەنگاو گران
گەردوون لێڵ
دەموچاوی لیمۆی گوشراو
کراسی ڕێڕێ بەژنی سەراپا وچانی
کرد بە لاپەڕەیەکی پڕ وێنەی حەپەساو کە هیچ ناڵێن
لە پژدێنی تا عارد

کفن ڕەنگە
ئەوی دی ڕەشێکی تاریك
نەمزانی لە ناو خەونی خانمیەتی
دەگا بە پاگژی بوون و نەبوون یان نا
چپەی نەڕژایە گوێم
بڵێی باران منداڵ بووبێ لە بیرەوەری لێك بچین
ناسراوی ئەو بەرزاییەی
منداڵە گوڵفرۆشەکان مۆسیقاژەنی تیپە گەورەکانن
بۆنی گیای سەرماستت لێدەی
دەشتبینم دانە ئارەقەی هەنیەی کەروێشکی ڕاوچی شکێنی
لە تابووتێك خەڵاتی نیشتیمانی وەرگرتووە بەرزت دەکەمەوە
گۆڕستان ماڵێکە ئازیزەکانی
بانگ دەکاتە ناو خۆی بە مەدالیا ناسراویان دەکات
فێری زمانی هەموومان دەبن
لە
کتێب و
چرا و
سرووش و
شۆڕش و
ئەسپ دەدوێن
دارشەخسەکانی لێیان دەبڕدرێ بۆ
لانك و
بلوێر و

گۆپاڵ و
پەرژین
چۆن و بە چ تامەزرۆیییەك
دەمخەیتە سەر دووباڵی بە هێزی فڕین
ئای فڕین بەرەو کوێم دەبا
تکەی تیزاب ناهێڵێ ئومێدم
فڕێ بدەمە سەرپشتی ئەسپی مەست و سەرسام
من و پەپوولە
ڕووناکی و سرووش بە هی خۆمان دەزانین
گلەیی لە داهێنەری بوون دەکەین بۆ وا زوو دەورووژێین
بە چاوی هێز و فریاکەوتنەوە لە سەرچاوەکان نزیك ببەوە
لە پەلەقاژەی گیانەڵا دەست بۆ سۆراخت دەکوتم
متفەڕکت لە ڕەگی دڵم دەئاڵێنم
ئاوی زمزمی ناو گۆلمت دەخۆمەوە
گەواڵەی هەوری ئێرە و ئەوێ دەستی پەیمانیان کێشایەوە
دەمی زەویش
ئای دەمی کراوەی زەوی
دەمی دیکتاتۆر گۆڕێکی کراوەیە
دەڵێی مردووی هەمیشەییم
باگۆڕکێی وەرزەکانیش لەگەڵ خەڵك و خودا دەپرسن
بۆ نەتتوانی پێیەکانت تێکەڵ بە هەڵاتن بکەی
ددانی ئادەم
شازادەی مۆزەخانە

کۆچی حاجییان
مانگی خێل
خەونی گەڵا
زێوانی ڕووخۆش
کەروێشکی خرپن
پرچی نواڵە
کەوی مەند
شەونمی گەرم
تەمی تەڕ
بالیفی نەخۆش
مێژووی کێل
جۆلانەی منداڵ
هەر هەموویان پێم دەڵێن
لە دڵکەشی نێرگزەجاڕ گرێی ناوکت کرایەوە
لە سەیرانگایەکی قەرەباڵغ بە خاڵخاڵۆکەش
ئاهەنگی ژنهێنان دەگێڕی
دەڵێی مەڵبەندی خەڵوەتە
دیمەنی پڕ لە مۆسیقای نەرم کەمەنکێشی کردووم
تەشق و پشوودان و ڕۆژنامەی دیوار
یارمەتیدەرمن بۆ ئەوەی لە ناو چاوی
حیکمەت و پەند بە تەنیا جێگام ببێتەوە
ئەم دنیایە
سێ بەشی ئاوە

بەشێکی زەوی
منیش سێ بەشم گوندی گەنجینەی منداڵی
بەشەکەی دیکە حەکایەتی پاڵەوانەکانی دەم ئاگردانی داپیرە
نواڵە ئێستا کاتژمێرەکەی نووستووە
ماوەیەکە پیاسەمان بەتاڵ کردووە
ناچینە بینینی پاڵەوانبازی ماسی ناو حەوزی شووشەش
خەیاڵی نایاب کە لە مەرگ دەمانشارێتەوە
پەنجەی پڕ شیلەی گیانە ئازادەکان پڕشنگڕێژی دەکات
لای من شەوی تۆف و بۆرانە
ئەستێرە خۆ لێك نادەن
مانگی درەوشاوە چووەتە کەشی تایبەتی خۆی
بەس گەرمایی ئەو ئاگردانەم دەگاتێ
بە ئومێدی بەڕوو تەقاندن
بە دیاریەوە مامەوە
لە گەشت دواکەوتم
ئەو برادەرەی هەستی خرۆشاومان تێکەڵاوی
جۆگەی پێچ پێچی باخچە بوو
کەڵبەی بەڵا خستنەوەیان نایە
خوێن و گۆشتی گوندی گەنجینەی منداڵیم
لە تەنکە خۆڵێك بینیم
تەرمێ بە پشتی ژنێکەوە
تاڵی پەرچەمی ڕندراوی
چاڵ و لۆچی ڕوخساری

کردبووە سەرەمۆمی ساڵیادی چاپکردنی ڕەشنووسەکان
بە ئاوەدانیدا سووڕاین
دەرگا
دەرگا
بێدەرەتان
ڕێگای بە پیت ترس دەژمێرێ
ماڵێ
هی ئێمە نییە
ئەرێ ماڵی
دەموچاوی پڕ ترسی دایك
نایناسین نا
گەڕاین
لەو ئێوارەیەی کێوە بەرزەکان خۆیان بە
شۆڕشگێڕ و
مامز و
قورینگ و
شمشاڵژەن ئارایش کردبوو
کراسی خاکمان کردەوە
قۆپچەکانی ئێسك بوون
دەنگێك لە هەستی جەربەزەیی شیری دایکمەوە
ئەو گۆڕە گۆڕی باوکتە
ئێسکێك چاوی تامەزرۆیی ڕژایە سیمای ڕوونم
بە کامی دڵ پەیامی گەیاند

گوندی گەنجینەی منداڵیت
لە فەرموودەی بکوژی چەتان
هێدی هێدی دەبێتە کاروانێکی درێژ
بای پەڵە لە ناو شمشێری گیانبازێکی چاو لێڵ و ڕوون
دوودڵە لەوەی چاوی کێڵگە پڕ ئاو بکات
یان بپرسێ
ئەرێ کاتم هەڵە نەکردووە
کیژەکانی بە تریقانەوە و پرچی درێژیان ئاوێنە پاك دەکەنەوە
خاوەنی سۆز و بیرەوەری ساکارن
قۆڵ و باسکی ناسکیان تەنافە
جلی پاڵەوانەکانی لەسەر هەڵخراوە
بۆ ئەوەی لەگەڵ خۆر بکەونە پێشبڕکێ
شێوە گۆڕ بووە
لە هەموو دنیاش جوانترە
شێوەکارەکانی تۆپی زەوی
لە پەنجە گچکەی پێشەنگایان کردووەتەوە
من لە ناوی وتوویژێکم لەگەڵ ژیان ماوە بیکەم
با یەکتری نەترسێنین
خاڵخاڵۆکە و گوڵەستێرە بکەینە نۆبەتداری دڵسۆزی
مۆمی سەر پەیکەری شەهیدەکان
ئێوارانیش پێش خۆرئاوا بە تاسەوە بگەڕێینەوە ماڵە ڕووناکەکانمان
کات بە ناو خۆی دەچێتەوە
گوێشم لێیە باڵندەیەکی ئاسمان گەچڵاوی

قاچت لە خوێناو دەئاڵێ
دەنگیشت بەرگرییە بۆ ئەوانەی قەفەس زەوتی کردوون
ڕۆژانێکە کەسێ دەنگێك
لە دەرگای کەسێکی دیکە هەڵناستێنێ
تیشك نەنیشتووەتە لەشی ڕێبوارە خەواڵووەکان
کۆتر نەهاتووەتە حەوشە دەنکە دان هەڵگرێتەوە
گورگ پەرتن
کەوڵی کارمامز ئاگری گردبوونەوەیانە
وەرزی خوێن جمان گۆپکەی فرۆشتە دڵی قەزوان
ژنان سوخمەی دەراوەکانیان کردەوە
شەوان دەست و پەنجەی مانگی لە ناو دەنوێ
ڕەنگە ئێستا پشتت بە ژووری بەتاڵم دابێت
فرمێسك خۆڵی بەردەمت بکات بە قوڕ
منداڵێك پەیکەری نالی لێ دروست بکات
کاتژمێرێکی بخاتە دەستییەوە
لە سەر ئەم کات و چرکەیە ڕایبگرێ
لە چاوت بوومە خاڵێکی جووڵەدار
بە پشتی بای هەستیارەوە
بیری ئەوە هەراسانت بکات من لایەکی جەرگت ببەم
ئەی بزوێنەری هات و چوون و سڵاوی وەفا
لە ناو تەمی تۆدا سپیاتیم
ئەسپم دەحیلێنێ
تاژی بە دوایەوەیە

کەروێشك ئازادە
جگە لە تۆ دەکەومە ناو چاوەڕوانی کێ
شەوی گەڕانەوە چ شێدارە و ڕێگا درێژ دەکاتەوە
ماوەم نادا بە شەقامی وردە شووشەڕێژیش
بچمەوە ناو پۆلە پەڕەسێلکە و ڕوومەتی ڕووناکی خانەوادەم
ئێشی کوشندەی تێپەڕبوونی ساڵەکان
دەچنە چاڵی بیرچوونەوە
لە شاری جۆشخواردووی سەرزەمین
خانوویەکی ساکارت لە درەختی بەردار بۆ دروست دەکەم
تێیدا پیر بە
باخەکەشی بە خاوەن کە
ئەی خاوەن باخ
هەر چوار وەرز سەوزە و میوەیان لە سەر دەستە

٤

خەڵات لە بەهەشتی هەست وەربگری
یان بگەڕێیتەوە گەڕەکی هەمیشە بەهرەمەند
بە
سرووش و
مۆسیقا و
باران و
چرا و
زێوان
لێرە بڕۆی
بەوێدا بێیت
کرێوە بەژنت دەڕنێ
کێ سۆبەت بۆ گڕ دەدا
خانووە نزم و ئیفلیجەکان
لە ژێر قامچی باگەڕ
داد و بێدادییان بردە لای بازە زەمینییەکان
گلەییم نەماوە ئەی تاقانە گوناهنەکردوو
ڕۆژانی جەژن و دەرگا کردنەوە بوون بە دوژمن
بێئەنوامای
کامە کۆڵان خەو چاوی کەواندووە
جوانیی مانگی تەواو بە دەرەوە نییە
تەڵەشخارتەیەك بە دەرگا داخراوەکاندا بخشێنە

دانیشتووانی دێنە ناوکراسی بینینت
لە لێکدانەوەی تەنکە هەڵمێکی وەنەوشەیی
بەردی خۆشنوودی ناوەشێندرێ
لە بۆنی منارەی چۆلی
پەراسووی زەوی چەند گەڕەکێك دابش دەکات
گەنمەشامی لە لۆچی گیانی گەرمت
گوڵەکانی پڕ شیرە
وچان دەبەخشێ
دەمی واڵای برینت ساڵانێکە بەدەرەوەیە
جێیان دێڵی
جێگای ماچت خەونی دڵنیاییە
ئای چرای نەوتیم بۆ ڕاگرتووی
لە لاڕێیاندا وەستام
دامانگرتی لەبەر هەتاوی پارێزاوی گیانمان دانای
هەنگە شانە پڕەکانی ناو حەوشە
کەمانی پڕ ئاواز و دووگردی نوێژیان پێچایەوە
بردیانە مۆزەخانە
دروودی شادیت تێکەڵ
ئەشقێکی بە ئاکام و چرکەی شەوارە گرتن کرد
هەڵەکۆك لە تەرمی بەفر پێڵووی سەرسامی پشکفت
کانی جێ چۆڕاوگەی پەنجەی سوارە نەشکاوەکانن
جۆگەکانی دەستی برادەرایەتییان
بۆ چنارە وشیارەکان درێژ کرد

به یەکترناسین خۆشحاڵ بوون
ڕێبوارێکی ماندووم لە دەبێ و نابێی خۆم ئاوا دەبم
هەور بنی مەمکی دانا
چی به لێوی بەباری من
لەوەو پێشیش گەیشتبوومە دڵنیایی
نواڵە بۆ هەمیشەیی دەمکاتە دۆستی بێهوودەیی
سبەینەی ٣١ی ٣ی ١٩٨٣ لە درەختی شانازیم خوارد
گوندی گەنجینەی منداڵیم وەسیەت وەرگرمە
بە دەستپاکی دایك خواردنم بۆ ئامادە دەکات
بەژنی ئێمە پەرژینی پرپەتی
چوارڕیان مێوانەکان دەگەیەنێتە
خوانداری قسەنەستەق و خودان
لە هەوری خەوتووی ئاسمانی چیمەنێك جوانتر
خۆری ئێوارە بە ساکاری نیشت
شەو دەمامکی لە ڕوو بەست و ئارەزووی کوشت
دیم پۆلی دوو کەرتی یەکرەنگ
لە ساکە گۆڕێکی ڕووت پرپشکی دەهێنا
لە سووتانی منم
گۆرانی بە کۆرس دەگوترێم
لە سایەشی دادەنیشم
هێشووی ورشە دادەوەشێنم
ئەو دیوارەی دروشمم لە ناوچەوانی دەنووسی
پاشان لە سێبەریدا دەنووستم

نەوی بوو
ڕۆژ زوو هەناسەی چێشتە خەوی وروژاندم
پێشنیار دەکەم یاداشتم لە ڕۆشنایی
ڕووداوی گوندی گەنجینەی منداڵیم هەزار زمانی هەبێت
بۆ پێشوازی لە بەهار و ڕوونبوونەوە
ئەو پیرێژنەی سەمای جەنگ دەکات
بنکراسی ئاڵای وڵاتە ئیمپراتۆرەکانە
بۆ بنکراسی نادڕێ
دڵم گەرمە
پەراسووم داکەوتوونەتەوە ناویەك
گوندی گەنجینەی منداڵیم قەل گۆرانیبێژیەتی
چاوی پەنجەم دڕکی تێ چەقیوە
ئێرە حەسرەتم لەکورتی دەدا
قەپێلکی لاشەم دەشکێنم
دەچمەوە گوندی گەنجینەی منداڵیم
خۆڵی ڕووی بەردەکانی
هەموو دەستنووسەکانیم دەداتێ
دەمکات بە نووسەری بێهاوتا و بێباك
ئەو مانگەی لە مانگگیراندا
دەسووتێ و بەدەرەوەیە
ئەوە ئاوێنەی تا بڵێی ڕوونی گەشتنامەی منە
ئەو گۆرانییەی پاش شەو شکانەوە
خورپەی بەهەشتییانەی گوێ دەزرینگێنێتەوە

ئەوە دەنگی مردووەکانی گۆڕستانی سینگی منە
ئەو چڵە ڕەیحانە بەژن باریکانەی لە دەمی نەرمی دێراو
بای وادە بۆنیان هەڵدەگرێ بۆ ناو شاری ڕازاوە بە باخچەی گشتی
ئەوە بارانی خودایی گوندی گەنجینەی منداڵیی منە
ئەو پەلکەدارانەی دەموچاوی عەردیان داپۆشیوە
گەردەلوول بۆی کۆناکرێتەوە
ئەوە پێستی گەنم ڕەنگی منە
ئەو دارخۆخە کاکۆڵ ڕووتاوە کلۆربووەی
لە کلۆریدا ئادەم بیر لە پەراسووی خۆی دەکاتەوە
ئەوە پەنجەرەی ڕۆمانسی یەکڕوویی منە
ئەو کێوەی شەوان زەردەپەڕی لە پشت دەنوێ
سبەینانیش خۆری بێڕیایی خەونی لێ بەئاگادێ
ئەوە کێوی ئێسکبەندی لەشی منە
ئەو گیایەی تنۆکەی خوناو بەژنی دەشوا
دەچێتە ناو گوڵەکانی شانازی
ئەوە برژانگی پەرژینی چاوی منە
سووتان
خورپە
بۆن
گەردەلوول
ئادەم
خەون
گوڵ

لە دیوی ئەم دیو گوندی گەنجینەی منداڵیم
گوێم لە دابەزینی سرووشی پێغەمبەرێکە
یەکەمین خەونی مرۆڤی بینیوە
دۆشەکی لە ئاگرە
لێفەی لە خۆڵە
بالیفی لە ئاوە
ماڵی لە بایە
لە ناویدا من و نالی و باڵندە مل درێژەکان
لە خۆشییەکانی گەشت و مۆزەخانە
چیرۆکین بۆ منداڵان
یان داستانین بۆ گێڕانەوە

٥

ڕووناکییەناکۆکەکانی
ئەو ژوورەی ئاوێنەی جادووبازێکی کاریگەرە
بە قسەی هێنام
پەڵەیەکی خۆڵەمێشییە نهێنی لە ناو بەرهەم نایە
جل و بەرگی منداڵانی لێ ناگۆڕدرێ
ژن کەل و پەلی تێدا ڕێك ناخات
ئەو ئاوێنەیە بە چی تاوانبار بکەم
بەوەی دەموچاوەکان دەدزێت
بە شێواویش دەیان گەڕێنێتەوە
جادووباز زەبەلاحێکە
دەستی ژیرەکان لە ناو دەستی سڕبوونە
سرووشیان بۆ نانووسرێتەوە
تەنیاییشم خوێنی خۆی
لە ناو دەنووکی قەلەڕەش هەڵدەگرێتەوە
ساڵانێکە گۆڕەپانی
بە یاری نەخرۆشاوە
ڕۆژانی منداڵیم بزرە
گەنجیەتیشم حیکمەتدار
دەمکات بە خوێندەواری کتێبی تەواو لە گومان پاکبووەوە
منداڵانیش دارە دارەیانە سێوم دەدەنێ
ماوە کورتە

پیاسەی فەرامۆشبەخشی شەقامە گەچڵاوەکان تەواونابن
کیژانی گەرمیش هێشتان نەچوونەتەوە ژووری
بە ناویەکدا کەوتنی دەنگی دەستفرۆشەکان
دەمەبۆڵەی بەخشندەن
کارگە ئێسکی دایکی جووی
دایکیشم لەملا تەنیشتەمە
گوندی گەنجینەی منداڵیی بە پشتییەوە گرێداوە
زیندەوەری زەویش چڕنووکی لێ گیرکردووە
هەڵمی مردنێکی هێمن و بێتاوان نیشانەیەتی
ماسی لە ئاو دەردێن
لە دەموچاوی نزیك دەبنەوە
گۆڕ لە چاودێریان لاشەی تێکناچێت
مافووری ڕەنگاوڕەنگی ڕایەخین
پرسەی چاوەڕوانی خۆی ببینێ
هەور شکا و ڕەنگی بە سەد جۆر گۆڕا
باران وەری
دڵۆپەکانی سەیری ئەو منداڵانە دەکەن
بە ڕێگاوەن بۆ قوتابخانە
ناشزانن دەرگا ئاودیوی ژوورەوەیان ناکەن
چەترە داخراوەکان کرانەوە
مێرووله خۆیان ئامانەتی دڵپاکی شارەکانیان کرد
ئەزموونە بێن درێژەکانم
لە بوون بە خاوەنی

لاساری و گیای پڕ ڕازی کونی شمشاڵ مۆزەخانەیە
جل و بەرگی نواندنی شانۆگەریەکانی لە ناو هەڵدەبژێردرێ
دەڕامێنە بۆ ئەم شوێنە هیچ مەترسییەکی لێ نییە
سوارێکم لە ملەی خزی ئاسوودەیی
هەڵمی ناو بژی وڵاخ هەناسەم گەرم دەکاتەوە
ئەو کانییە ئارەقەی کەمە بەفرانە
دەستنوێژی نوێژە شەوارەی لێ هەڵناگیرێ
بزنە کێوی شاخیان کلۆرە
گورگ دەمبەست ناکرێن
خاك تەڕە
تەیەمومی پێ ناکرێ
هەڵمگرنە لای ئەو ڕێیەی ڕەنگ و بۆنی ئەفسانەیی دەدات بە هاتن
خرمەی ناڵی ئەسپم لێ نزیك دەکاتەوە
ئەسپ بە ڕێگاوە دڵخۆشە
ئەم دڵخۆشییەی
مێژووی کۆمەڵەی پەری و خوداوەندی کردووە بەنیشانەی سەرکەوتن
دەموچاوی ڕێگا لۆچی تێ کەوت
مەترسی لە هەنگاوم دەئاڵێ
بە دیوی ئەم دیو چیاش
گەرمیی فڕین ئارەزووی منداڵان دەپارێزێ
گوڵیشیان لە بەهاری ڕۆشن بۆ پەروەردە دەکات
کەواتە مردن ئاوا جوانە ناقۆڵا خۆی پێشکێش کردووە
مام زۆراب لە ناویدا سەبەتەی مێوژی داناوە

بابەنوئێلیش دەیفرۆشێ
بیکڕم یان نا
من و گوندی گەنجینەی منداڵیم
لەوێ دەچینەوە ناو یەك
سروودبێژان لە ناو برینم ڕاپەڕیون
برینیشم لە یەکەمین سرووش و کتێب باڵاترە
قۆناخ و ئاگردانیان لە نیشتیمانی هەڵبزڕکاو ساردبووەتەوە
پایز وادەی سەردانی نەهاتبوو
ئای چ زوو گوتی
شوێنی مێوانی دوورە دەستتان ئامادە کردووە
ئەو باخچەیەی لە تەنیشتمان گەشە دەکات
حەزیشی لێیە پێی نەزانین
شادمانی ڕاستەقینە ئاو دەڕژێنێتە ناوی
جوانە کیژان مۆسیقا دەژەنن
گۆرانیبێژ لە بەردەمیان تاساوە
حەوزی تەکیەی نالی ئاوی کەم کردووە
باڵندە باڵ شۆڕ ناکەنەوە
داناکشێن
پەلکی درەختەکانی تایان بەرز بووەتەوە
داچۆڕاون
ئەوە چیتانە
لاشەی کەسەرەکانتان چاڵە خوێنێکی جێماوە
بەدیار زێوانی وەنەوز گەرم پەپوولەکانی دەدوێنێت

پاشان چێژ لە فڕینیان وەردەگرێ
زەردەپەڕ دوا تەماشای خۆی دا
کاڵ بووەوە
تریفەی ئەشقی من نەنیشت
چیت پێ بڵێم
وەڕسیت پڕە لە ڕۆشنایی ئەم بوونە دەسمایە کلۆڵییە
خۆم لە خۆزگان بەتاڵ دەکەم
هێزی ئەفسوونی خوداوەند
هەستەکانی باخچەوانی شادمان
هونەرەجوانەکانی پەندی پێشینان
گەڵای پڕ تریقانەوە
خۆشم دەوێن
باوەشیان تێوەردێنم
ئەرێ هەڵگرتنەوەی پارچە کەوتووەکان چەند هێزی دەوێ
لە گۆڕستانی ئەمبەر
مردووەکان لە داوەتی ژن گواستنەوەم گوڵی شۆڕانێ دەسماڵیانە
دوولای گۆڕ وێك دێتەوە
هات و هاوارم دەخنکێ
دەرێ مۆرانە لێی داوە
لە چرکەی ئەشقێك بوویت بە پاڵەوانی ئەفسانە
کێو بە پردی پەنجەت دەپەڕییەوە
بینیم پەڕەچی
لێفەی دەقنەشکاوی پاشمەرگی زێوانی پەڕە دەکردەوە

له دەنگی ئامێرەکەدا لە لێدانی دڵی کێل گەیشتم
کەوان و پەڕ لە بیرەوەریم دڵیان بەنەرمی لێدەدا
بەتانی بۆنپڕژێن کراوی کپی مردووان داناگرم
داپیرەی حەکایەتخوانی پێ داناپۆشم
حەکایەتخوان وجاغڕوونێکی قسەنەستەقی چاو ماندووە
تازە پرچی لە شە داوە
لە باخچەی شار بۆنخۆش بە بەیەکگەیشتن
ڕاسپاردەی دەگەیەنێ
لە ڕووخۆشی و دەمودووکردنی بەخێربێن
ئاگری تا هەتایەتان داگیرساند
ئاوی گومان بە سەر ئەو گیایانە دەڕێژێ
لە سەری دادەنیشن
ئاهـ درەختی چرۆساوی ئامێز هەمیشە سەربەست
بنکت ئەڵقەی پڕی داوە
من بوونێکی کرێوەپێچم
سێبەرت خەواڵووە دێمە ناوی
کتێبێك دەنووسم تێیدا لە ڕەزەوانەکان دەپرسم
ئەرێ سێو بۆ لە میوەکانی دی جیاکرایەوە
قەدەغەش کرا
کەی ئاسایی دەبێتەوە کەرتێکی بخۆین
ژیان باڵی باڵندەیەکی تەنگەتاو کراوە
ماڵ لە سێبەری دادەنێین
پشوو دەدەین

بیر دەکەینەوە
بە ئەفسانە دەڵێین برادەر
ئێمە ئاومان هێنا کردمانە کەفاو
لە سەر پێستی خۆمان یاریمان پێکرد
کەچی چڵکی ناخ بەستوویەتی و نەکرایەوە
لە وەفاو ناودەستی نەرمی کەفاو
مردووەکان جوانیی دووبارە دەکەنەوە
مردوو فەرمانتان بە چییە بیکەن
ئێمە کۆمەڵێك خەون دیدەین
ئامادەین بۆ کۆکردنەوەی
منداڵیی پەرتبوومان لە شەقامە ئاوارەکان
ئەی هەقیقەت
ڕوونتر لە حەکایەتەکانی داپیرە و شکۆدارکردنی
تەختەڕەشی یەکەمین پۆلی قوتابخانەی گوندی گەنجینەی منداڵیم

٦

شتە سادەکان منیان هەڵدایە بەرزایی
ڕووخۆش و خۆشحاڵ بوون
لە خرۆشانێکی بە هەموو شت بوون
لاسکە گیایان لە دەم هاتە دەرێ
نهێنییە نادرکێندرێ چەندە
لە پێشوازیت ڕووناکی دیدار دەماندرەوشێنێتەوە
بۆ درەنگ لە دایك بووی
ئەی باڵی یەکەمین باڵندە
لە پاش چاوڕوونی و گەشبینی
ئەو پەلکەدارە یەکڕووانەی
شکۆی زەمینیان کرد بە ئاخاوتنێکی نایاب
چارەنووسم سنەوبەرە
وەك شینایی ئاسمان دڵنیا و بەئومێد و شادمان
ئەگەر هاتوو پێوەندییەکانی هەور و داباریین
کورسییەکم نزیك کۆشکی خۆشنوودی بۆ دابنێن
تا سەر تێکەڵاوی پیت و وشە و کتێب و سرووش دەبم
یاداشتم بێباکی پەیکەری نالییە
کێڵگەی وشکبووی ئەو شارانەی بۆن کردووە
بەخت و نیاز و یاداشتیان زیندوو نابێتەوە
ئەستێرەی دەرکەوتووی ئەم داناییە بیرلێ نەکراوەیەم
خوێنم وەك خوێنی ڕیشۆڵەیەکی خوێنگەرم بەفیڕۆ چوو

له تێپەڕبوونی ئەسپێك ڕادەمێنم
ڕوون وەك گەیشتنی بێگانەكان له سنوور
سەبەتەی ماڵه گەوران سۆزیان بزر كردووە
ئەهریمەنێكی چاوگەورە تەفرەی داون
زەبر و زەنگ لانكی منداڵەكانمان دەخاتە سەر پشتی گای چاوسوور
ڕوانینی هۆش و چاوم چوونەتە ناو كراسی سرووش
پارچە متفەڕكی حیكمەتی بێهاوتا
له سەردانی میهرەبانییەكی ڕووناك
برینی پەنجەی بلوێرژەنی بەستووە
چوویمەوە باریەك و سستم
ڕامۆەشێنە
كە دەكەوتم دایكم بە گۆڕی تەمەنكشاوێكی دادەدام
خۆڵی ناو پیاڵەی دەنواوە
گوێم له گۆرانیی ڕوون دەبوو
منداڵیم ئارامیی كیژی نەورۆزە
ملپێچی یەكەمین سبەینەی بەهاری ئاڵاندووە
ئای نایگەمێ
بۆ نایگەمێ
لەبەر چی نایگەمێ
ئەی ئەگەر بیگەمێ چی ڕوو دەدا
كۆشك دروست دەبن
یان دەڕمێن
یان تاڵان دەكرێن

یان جیاوازییەکانی نێوان کۆشك و کووخ دەبنە گۆرانییەکی میللی
نیشتوویەتیە بن دوا پەرداخم
دوا پەرداخیش کۆتاییمە
گۆڕ داکەوتن
کێل نووشتانەوە
ئێسك دیارن
بەم زووانە قاوەی تازیەم لە دەستی مێوانان دەگێڕدرێ
چاوی خوێنپەروەری مەرگ
کوللەی پەروەردەی سەرشانی برادەران
گەفی لافاوی بێئامان
سێبەری هەڵخەڵەتێنەری درەختی خەوگران
پێستی مێشکیان ڕنیوم
کۆترەکانم بفرێنمە کوێ
دەنکە گەنم لە چ زەوییەك بچێنم
گیانی سڕی بەهارێکی خێر لە خۆنەدیوم بردە نزیك ئاگر
تەنافی تەماشات سەکۆی
ئا و نایە
ئاخ و ناخە
ئاو و ناوە
یان
هەرا و هۆریایە
هار و هاجە
تەم و مژە

گەنجیەتی حەز بە مەیدانخوازیمی لە ناو ئەزمووندار دەکەم
ئارامیی ئەشقسواریێ بەفر بەستای
گەشتی سڕبوون سرەوتنە
ڕوومەتی بەیتێك بریندارە
شەختە خزە دڵئاگابە هەڵنەخلیسکێیت
قوڕ لە شۆڕە کەزییان خووسن
ڕووەکە هاونشین و هاوپەیمانەکانی گەرما
لە نسرم بەگلەیین
ئاو لە ناو چاوی گوڵە پەمۆ مایەوە
لە مانەوەشیدا پێوەندییەکان بە ساختە دەزانێ
دۆڵیش وشکن
کەروێشك بێچووەکانی لە ناو ڕادەهێنێ
بەرد لە چلوان قەڵەشت
برایمۆکیش ئاگری سێبووری ون کردووە
ژەنگ لە گۆی مەمك ژەکن
لێوی بەباری منداڵیش هەڵبزڕکاون
ڕێواس پیربوون پەنجەی کیژانی نەگەیشتێ
ئێستا گرد و دۆڵ یەکئاست دەبن
قووڵایی دەپووکێتەوە
شاتان گەردەنی دەداتە عارد
خۆر نێرگز ڕەنگێکی کاڵە
هەست و هێزم
لە چنگی ئێوارەیەکی دڵگوشراو دەستبەسەرە

چی دەبێ ئەگەر ئازادم کات
ئەی ئەشق دەستبەردارت بم ئازاد دەکرێم
بەخشش و شانازیی ژیان و پەروەردگاری هەمووانی
لە ناوت داری ئاڵام
منداڵدانی سروشت شاری مێروولانە
هێشتان تای تەم ناخی شاخی بەرنەدابوو
کشامە ناو سەرگەردانیی پەیامێکی کوژاوە
کتێبی داناییم
دەریایەکە لە دڵی خۆیدا شاد
مانگ تێیدا لە خەونی پێغەمبەرایەتیدایە
بالیفی پەڕی ئەو باڵندەیەیە لە ئاسمان پەڕی داوە
زەوی کشا
بوومەلەرزە یاریگەی منداڵیمی کردە بازگەی گەورەی شار
کیژی کەمەرەشلی ئەفسانە
پێستی ڕەونەقی دایەوە
کیژەکەم لە ناو کراس و مۆمی جەژنی لەدایکبوونی
هەستی بەوە کردووە جوانییەکانی ژیان بەس لە کەنار نابیندرێ
لە ناو ئەم هەستپێکردنەیدا حەزی لە کێشانی وێنەی پەلکەزێڕینەیە
کۆلارەی منداڵیی منیش هەڵدەدا
سێبەری ماسیگرە شینایی دەریای بڕی
سنوور لە وێکهاتنەوەی باڵی باوێشك دەدا
پڵینگیش خۆی لەم بەر و ئەو بەر بێباك كرد
دڵی بە باشی لێدەدا

له سێبەری ترسناکی ئەو دەست و پەنجانەی
شتە سادەکان دەشارنەوە
نەتاسێم و مردن ڕەنگم نەبا
دڕك لە پێم نەخووسێ
سواری حیلە هاواری فریاکەوتن بەفر داپپۆشت
ئاگری سێبووری پەریخان گەرمی کردەوە
برینی هەڵوەشاوەی داکەوت و کفت نووست
خوداوەند ماڵی منی بە پەسەند زانی
دابەزییە ناوی
دەبینێ هەموو ژیان پەمۆیەکی زەردە
بە برینی ژوورەکەمەوە
ژوورەکەشم ئەژدیهایە کلۆری ددانی ئای کلۆری ددان
ڕژامە شەقامەکان
تroوسکەی فسفۆڕی جادووباز
قوم لە جغارەی تەمەن دەدات
خەناوکەی گیابەندم پێوەیە
ڕنۆکی لمیش ئای ڕنۆکی لم
تاتەشۆری مزگەفتی گوندی گەنجینەی منداڵیم تەڕە
من و حەشاماتی گەردوونی بەرەواژی
هەریەك بە جۆری ناشیاو شکست لە پەنجەمان دەئاڵێ
هەنجیریش بە لکانەوە ڕزین
منداڵیم ئارەقەی شیشەی زیندانان بوو
ژووری زیندانیش بۆنی دووکەڵی کزری مێشك گران دەکات

گەنجیم کشا
وەك بڵێی ئادەم و حەوای خانەوادەی دڵسۆزمان
هەست بە هیچ نەکەن
پێویستە قاچەکانم بجووڵێنم
هەنگەکانی گوڵیان بێزار کرد
بارانەکانی نەیانتوانی تەنانەت ڕووەکێك دڵخۆش بکەن
یان تەختە شاخێك بۆ نوێژ بشۆن
مێوانەکانی دوای نانخواردن
چەقۆ و کەوچك و چەنگاڵیان دزی
هەستی ناسکی
یان دڕندەی کۆمەڵێك سەدە
بهێنمە سەرمێزی یاداشت نووسین
یاداشت لە چڵە تریفەی مانگ
کیژە لە ئەوەل بەهاری ئەشقدایە
منداڵیم ناگەیەنمە ئاکام
هەوری گەنجیش تەنکە کەروێشکەی پێیە داناتنۆکێ
پیریش نسرمە ڕۆژێکی زەردە
بەدوادانەوەی ڕۆژانی لە هەموو خەونێك نائومێد بوون
خۆرئاوابوونی دوای زریان
ماڵئاواییش
ڕدێنی شکۆ و جوامێریی عەردیان گەچڵاند
کەو لە سێبەری کۆشك بیر لە چێژی کلاوڕۆژنە دەکاتەوە
خنکانی دەنگ

بزربوونی ڕەگ و ڕیشە و پەڕ و باڵ و هێلکە
ناکۆکی تیشك
گۆرانی مردوو
بەهاری مەلوول
ترس
تێکەڵاون
لەم شەوە چاوڕژاوەدا تەنیا گۆپاڵێکم بۆ خۆم دروست کردووە
چۆن بتوانم دەست بە برینی کەسێکی دیکەوە بگرم
لە هاڕە و گەفی گەواڵەی بەر چاو لێڵ
نەچوومە پەنای شاخان و بەژنی قەڵا
ڕووم لێنێ ڕەنگەکان یەکتری ناسڕنەوە
لە ناو برژانگ و چاوی خودا فڵچەیان تەڕ کردووە
دەموچاوی گوندی گەنجینەی منداڵیم ئارامییەکی ساکارە
منداڵانی بە دەرەوەن
بە سووکی دەرگا بکوتە
خدر لە بن نوێنی گیایان مردنی لە خەوندا بینیوە
کێ ڕەنگی شینی بە دەریا دا
باوکی ئاو دڵڕەقە نۆبەرەی خۆی لە ڕەنگ بێبەری کرد
ئاوێکی بێلێوار گەزەم لێدەگرێ
پێوەندیم بە کاتەوە نییە هاوڕێیەتیم لەگەڵ
جۆگەی گوندی گەنجینەی منداڵیم سەرسامی منداڵە بە مانگ
ئەرێ هاوڕێیەتیم قبووڵ دەکات
لێم گەڕێن دەستگیڕی ئاوێنەی ساڵی دوو بەهاریم

سندووقی تەلەفزیۆن ڕێکەوتی
بۆنە و ئاوازی سرووده تایبەتییەکانی تێدایه
ژیان گەڵای ڕژاوی ژێرپێی پیاده و نووکی بلیارده
بەدەم لەرینەوەی گەردەلوولەوه کۆتایی دێ
کۆتاییەك تەواو لە گومان ئاسووده و ناخ ڕوون
جوانەکیژان بێن بمبینن
دەستەسرِی سێبوورییان بە سەر خۆڵی گۆڕم دادەن
دەستەسرِیش بۆنی سێبووری بگرێ
ژنان کێلەکانی دەکەنە جۆلانەی نەزر
پیرێك پیرێکی تەواو پیر
بە هاوار و شڵەژاوییەوه سکاڵای بەرەو گۆڕستان دەبا
دوێنێم چ شەوگارێکی ئارام بوو
گەرمایی چرای زێوانم بەخۆمدا دا
سەرینیشم پوونگی نواڵان
نواڵە و گوندی گەنجینەی منداڵیم
خاچن پێیانەوه داکوتراوم
شار بیرەوەرییەکی ئاڵۆزه
نەخشی مافووری ژووری گەنجێکی بە حەسرەتەوەش
بە دوای کرتەی شکانی پشتی ئەم چیایه مێن
وام لە دڵی کەڕوولێکەوتووی ناڕەحەتی
نینۆکەکانم دەژمێرم
ئەها پەنجەکانم بەربوونەوه
هەڵیناگرمەوه

به دوای خشەی ئەم شەوە مێن
منم دەستاڕ لە خەرمانی ئێسکم دەگێڕم
به دوای دەمەبۆڵەی توندی ئەم وەرزە مێن
دەمڕاستی سروشت ڕاسپاردەکانی نەگەیاندووم
لێی وەردەگرمەوە
سبەینێ کۆمەڵێ مردووی گۆشت ڕزیوە
لەمرۆم دەچێت
لە ڕۆژانی تریش
نواڵە پەردەی دڵکەرەوەی پەنجەرەیە
بارانیش گڵۆپی ژوور
بنوو با کەسی دی خۆشمی نەوێ
نەك بکەوم بۆ کەوتنم بکەویت
بای دەستی ئەوان قیژەی لێ هەستاندووم
زێوانیشم بەتاڵ دەکەم
مردووانیش پەنجەرەیان ناکەنەوە هەوای سییەکانیان بگۆڕێ
برینداریێکی سرم پڕووشە خزاوەتە ناو برینم
ئەگەر گەرمایی تۆم لێ نەدا ئیدی دەمرم
گۆڕستانێك چاخەکانی پیرکردووە
نواڵە لە ناوی کێلێکی کردووە بە ئاگری سێبووری
زەردەخەنەی منداڵە گوڵفرۆشەکان
دەکاتە ئەسپی بە سادەیی دڵخۆش
لەوێ گردێك لە تاسبردنەوەی گۆڕەوشار نقوم بووە
بە چاوی مردووان ڕادەمێنێ

زیندەوەرێك خۆی بە پشتدا وەرگێڕاوە
پاشماوەی کەلێنی ددانی دەردەهێنێ
لێرانەش من لە تاڵانکردنی ناخی بەردی ڕندراودا
کەفی لغاوی ئەسپم وشکە
تا دێ ئاسمان هەردوو دەستی لە سەر شانم دادەگرێت
گرێی قوڕی ئاشووب و ژاوەژاوم پێ دەشێلێ
قورقوشمیشم لێ دیارە
شەوێکی تەڕ لە ناو منداڵدانی زەوی مامەوە
هەناسەی مێرووولان سۆبەی گەرمبوونەوەم بوو
ژیان کەف و پووشی سەرئاوکەوتووە
دوای چی بکەوم
با بکشێمەوە ناو تەنیایی بێگەرد و شانازیم
خەون و نانی ژیان و کتێبی دانایی
لە گوفەکانن
مۆرانە چاوساغیانە
کێڵگەی پەمۆ
تەزووی خولیا
تاسەی باڵی زەڕنەقووتە
چاوی نیوە خەوتووی کەروێشك
شەپۆلی بێبەزەیی لافاو
ئەوە گوندی گەنجینەی منداڵیمە
ڕەنگم لە ناو جێهێشتووە
ڕەقی دڕکی گریاندوومی

بەژنی گیای دووپەلکەیشم شکاندووەتەوە
بە ڕۆژ دەرزییە باران ڕەنگی درەختەکان دەگۆڕێ
شەویش چاوی جەردە
ناهێڵێ حەکایەتی سەرەتا وشە بوو تەواو بکرێ
دەمبینن
کۆڕی گەورەی ماتەم و خۆپیشاندان
دەبنە بەشێك لە گوێگرانم
گیان لە ناو دیوان داگیرسێ چ گرینگییەکی هەیە
دیوانیش بە سەمای ڕووبار دڵتوندبێ
لە چیت بدوێم
بەردێکت هاوێشتە بەرپێم
بەولاشمدا تەلیسم و تۆق و تۆفانە
هەموومان قووت دەدات
بە نەوییاتیی گردێکیش درێژ دەبمەوە
دەمێك ڕاز و دیدار
دووپشکێکی گەرمبووی بەرخۆری چلەی هاوینن
چۆنیان پێ لەسەر دانێم پێم وەدەدەن
پاشان نواڵەن لە داوای خۆشەویستم
دڵەڕاوکێی هەمیشەییم
بە شوێن هەنگوینی خودایی ماندووە
لای بەیانییان بە شەقامەکاندا دەڕۆیشتم
جێ پێم داکەوتن
ئای ژیانم لە یەك دەچێت

دەنگی لێککشانەوەی کۆلکەی ناو سۆبە دێ
بارانی سڕبووی ناو پرچم بەئاگایە
کوا سۆبە دەتوانێت
خەونی کۆلکە و باران بکاتە کتێبی دانایی
باڵندە تێیدا باڵەکانی ببینێت
لە زستانی پشوودان و ئارامیی
لە خورپەی گەشە و وەرینی درەختە شاد و بەردارەکاندا
خەوێکی کەروێشکیم کرد
لە خەونمدا ڕیزێك ددانم بەربوونەوە
دەڵێن ئازیزێکت
دەستت دەنێتە پەنجەوانەی نسێ
لە ڕستەی لێکدانەوەم سوخمەی تەنکی نواڵە قەدی گرتووە
تاسەی حەسرەتم نایهێنێ و نایبات
دەڵێی بای ئەم ناوە کوژراوە
پرچی کیژێك تێکناچێ
خشەی گەڵایەك نایە
بەهاران ساماڵ پرچی زێڕینی ڕادەکشێ بەمن چی پێش ئەوەی گەنجیەتیم
ببێتە جۆگەوانی
هەنگوینی خودایی گوندی گەنجینەی منداڵیم
گەواڵەی پیری هەر دە پەنجەی لە پرچم کرد بەچاودێر
دەرگا لە ئاست تەنیاییم کرایەوە
دەچمە بەرزاییەکان فەرمووده جوانەکانم گوێ لێدەبێ
گەرمترین مووچڕکی شکۆمەندی

ئەم قوربانییە خوێن بەفیڕۆچووە منم
چۆن بتوانم بگەڕێمەوە ڕووخۆشییەك
ئەمڕۆ نەزانم سبەینێم كۆچكردنە
یان مانەوە
دیواری ڕووت
پێكەنینی زۆر
تاسەی ماڵئاوایی
ڕووداوی مەند
شانۆی تاریك
مێزی بەتاڵ
كۆچایەتی خوداوەند
كسپەی تەنیایی
پرسیارەكانی نالی
ڕنووی دەم زریان
بە هاوارەوە چوون
ناڵەی گەرمی هێمن
هەر هەموویان پێم دەڵێن چیا جانتای زەنگیانەیە
كاروانێكی ئەستێرە كوژایەوە
نهێنییەكانی خۆی لە ناو پاراست
ژەنگی چەقۆی بۆ ماوەیی گومان
لە خوێنم نەرم دەكەمەوە
زەمین یەك دوو گەزی دیاریكراوە لە كۆتاییدام
مردن ئەم و ئەو ئازارم دەدەن

ئاو دەمبات
گیای کەناران ڕامناگرن
تەنیایی بێگەرد و شانازی
منی خۆش ویستووە و خاڵخاڵۆکەش
ساردایی خانەکانی لەشم دەبڕێ
هەموو خۆشییەکانیشی گەمارۆداوە
تێپەڕبوونی وەرز
چزووی دەبێ چی بکەم
مووچڕکی خۆشەویستی
ئێوارانی ناو بێستان
قومریم دەخەنە خرۆشان و حەز بە ئاسمان کردن
ترسبارم خوێنم برژێتە بۆشاییيان
لە بیرەوەری پنجە گیایەکیشدا نەبم
ترسگەرمم تەماشام بدەمە منداڵێکی نووستوو
لە خەونی بەرزبوونەوە بالیفی بتوێتەوە
بۆ بترسم کە من یەکپارچەم لە هەڵدێر
زەوی گەرم بوو
مێرووله دەرهاتن
سووکە تایەك ڕووم بەرەو مردن وەردەگێڕێ
یان دەمهاوێتە سەر ڕێگایەك مەوداکانی ڕوون و زوڵاڵن
قاچەکانی شەمشەمەکوێرە بکەونە سەرزەوی
سەرگەردانی پتر داگیرمان دەکات
دەڕۆمە نزیك گۆڕستانێك

گوێ دەدەمە خشپە و ڕاز و گلەیی ئێسکان
ئێرە کۆستێکی ترە
دەبێ کێلی گۆڕێك بە نیشان و هێزی یادەوەری بزانم
دوێنێ نیم پژدێنی چەند تیلمی مێژوو
لە پشتمدا نەبێتەوە
بگەڕێوە چیا لە کەمەری چەپم ڕوا
سەنگەریشی قایم کرد
ڕووباری لێ دەخشێ
قەفی پژدێنی مێژوو هێلانەی مار و درنجی دووڕووە
چ حەسرەتێکی بەیەکداچووی یەکتربڕە
خۆ دۆزینەوە و خۆ ونکردن
من و باڵندەی باب و باپیر تاج لە سەر
پێکڕا کاتیان لەبن پێ و باڵیان کێشاینەوە
گوندی گەنجینەی منداڵی
بەڕازی تۆ ڕووناکی ئومێد لە کفنمان دەدا
نالی ئێسکەکانی خۆی بە خاك و خۆڵ بەخشی
تا ببێتەوە خۆڵ
بە سەر برینی منداڵییدا بکرێ
ژانی بشکێت
حاجی قادری کۆیی ئێسکەکانی خۆی بە گۆڕ قەرەج بەخشی
تا ببێتەوە خۆڵ
بە سەر برینی منداڵییدا بکرێ
ژانی بشکێت

مەولەوی ئێسکەکانی خۆی بە سەرشاتە بەخشی
تا ببێتەوە خۆڵ
بە سەر برینی منداڵییدا بکرێ
ژانی بشکێت
منیش ئێسکەکانی خۆم بە دەربەندی گۆم بەخشی
تا ببێتەوە خۆڵ
بە سەر برینی منداڵیمیدا بکەم
بمبوورە فڕینم لە بیرچووەتەوە
ئێسکەکانمان کردەوە خۆڵ
دێویش خەیاڵ دەکات
سەمەندەری ئەو ئاگرەم
گوندی گەنجینەی منداڵیمی کرد بە شارێکی بەناوبانگ
دراوسێیەکانی بە حیکمەتەوە دێنە ناوی
لە وەفا هەڵناگەڕێنەوە
خۆر بە پشتدا کەوت
بە ساکاری من دێم
ئەو دەڕوا
بۆنی گرانی زبڵی لاڕێیان دەمگرێت
هاڵاوی کارگەی کاتژمێرە دەنگ نەرمەکان
پەنجەرەی سییەکانی فڕێدامە ناو چەشەی کتێبی دانایی
لەوێ یاداشتی خۆبوونی و سووڕانەوەی زەوی هەست
نووسینەوەی
خواردنەوەی ئاوی چەند کانی

گفتوگۆی ئا و نای چەند قۆناخی
هێنانە خوارەوەی تاجی چەند پاشای
شکانی سەهۆڵبەندانی چەند ڕێگای
دەوێ
گوێم لە ژاوە ژاوی خۆم و ئێوە و ئەوان کاس و وڕە
سبەینێ خەتێکی خوار و خێچ بە دیواری تەمەندا دەکێشم
منداڵدانی ژنان گەرمن
دەماری ئارەزووی مەمك
گەرمایی پەنجە بەئاگای دەهێنێ
نینۆکەکانم دەهێڵمەوە
کاریژێك دەگەیەنمە شاخ
خۆڵی بن نینۆکەکانم دەرناهێنم
تۆزی زەردی مەینەتی
لە برژانگەکانی گوڵەگەنم دەکەمە پاسەوان
بنووی خەون نابینی
تەڕایی سەرم دایە پێم
وشك داهاتم
بای هاوین لە نیوەڕۆدا شێی هێنا
دارستان منداڵیی خۆی لە بیرکردووە
دیمانەی ناو کەڵەك خۆنواندنی لێ کەوتەوە
سێبەری چرا لە ئەشقی پەروانە بێ ئومێدە
ڕنوو سینگی گرانبێ بە نەرمی نایە
بنووم خەون دەبینم

لە نێوان لە دایکبوون و مردندا
گوندی گەنجینەی منداڵیم
یادەوەرییەکی جوان و ئەفسانەیەکی بەهێزە
لە ناوی دانیشم خەیاڵ خۆشحاڵم دەکات
مەبەست لە ناو ماڵی پەرژینکراو دەمباتە دەرەوە
گەرمام بێ دەتوانم لە ئاو نزیك ببمەوە
سەرما لە ئاگر
خەونبینین هاوتای جانتای گەشت و خۆشبەختییە
خەون ئەی کراسی بۆنخۆشی
یەکەمین ڕۆژی چوونە قوتابخانە
بەدەنگێکی خودایی شتێك بدرکێنە

٧

تەنیا شوێنێك لە سەر زەمین
باران بە هێمنی بە ناویدا دادەبەزێ
ئەمیش دەروون
بێ ئاخاوتن لە سەر كورسی درەوشانەوە دانیشتووە
هەموو شتێك لە شێوەی خۆی دروست دەكات
نواڵە هێندەی ئاگری شەست و سێ دڕندەی
گوندی گەنجینەی منداڵیمی كرد بە پاشماوەی باخچەیەكی سڕ
نواڵە هێندەی ئاگری حەفتا و پێنج دڕندەی
گوندی گەنجینەی منداڵیمی كرد بە پاشماوەی باخچەیەكی سڕ
لەو ئاگرەش بەخشندەتری ئاگردانمی خرۆشاند
چی منی هێنا
منداڵیم لە ناو پیریمدا گۆشەگیرە
گەنجیەتییەكی باوان دوور و خۆڵەمێشیش
ئاگادارم باران دەتكێتە ناو گۆڕان
كفنی مردووان تەڕ دەكات
تۆڕی دڕاو لە ئاوێ بلەرێتەوە
ماسی غارغارانێی گیانبازی بە سەردا دەكەن
گیانباز پاڵەوانی دڵپاك و سادەن
چڵەپۆپەی درەوشانەوەیان گۆرانییەكە بۆ هەمووان
چی دەبێ ئەگەر بای پێش بەفرێ
ئەم ناوە خۆش نەكاتەوە

بچمە ناو بێدەنگییەکی ئارامیتر
تۆزی گۆڕەوشاردانێکم پیشان دەدەم
دۆڵیش برك دەهێنێ
کە بایەك نێت من لە خۆمڕا بۆ ببمە
تیشکی سیسی لە ناو سرووش کوژایەوە
گیانباز لە ناو دارستانی تێپەڕبوونی خانمێك چاوەڕوانە
چیمەنێك لە ناو دووکەڵی خواردن ئامادەکردنی ڕێبواران دڵشادە
پیرەمێردێك دەستی لە کەمەری مەیدانخوازی ناوە
سەما لەگەڵ بای سەرپەڵە دەکات
دەنگی پڕمەی ئەسپیش خۆشە کە سواران دەگەڕێنەوە
پیرێژنێك گرەوی لەگەڵ چیایە
دەمی کوڵینگ بپەڕێنێ
فەرهاد پەیمان شکێن بکا
پەیمان هەورە لە ناو ئاسمان خەوتووە
پیری گوندی گەنجینەی منداڵیم حیکمەتەکانی وا پێ گەیاندین
گەواڵە درۆزنن
ئاسن خۆڵەمێشن
کەڵە کێوی دەستەمۆن
قەڵا پێخوستن
لە پەنجەرەی ژووری ڕاهێنانی مۆسیقا نووسراوە
گەنجیت شەڕکەرێکی لە شەڕ گەڕایەوەی سەرکەوتووە
لە وتوویژی پڕ ئاژاوەی برادەرایەتی نامێنمەوە
لە شتێك دەگەڕێم ڕەنگی دەناسم و ناوی نازانم

ئەمڕۆم ناگاتەوە کەوان و نەخشی خانووە دێرینەکان
سبەینێش دەنگشکان و ترس خستنەوە
بەژنی نیوەڕۆ بەلادا کەوت
باڵندەی خێرخواز باڵی نەهاوێشت
کەوتوومەتە خەوێکی گران لە خەوم کات
لە ناو خەون بە یەکەمین پاڕانەوە لە خودا بگەم
پێڵووم دادەگرم
دەچمە ناو هەنگاوی دووهەست
لە تەماشام چیایەك بە توندی نارِوا
لە هەڵبەز و دابەزی گردێکی لە باربچێت
خوێنی لەبارچوونی ببینم
پاشان گوڵێك ئاو بدەم
کۆتریش دان
سیسارکیش لە درەختی باخچەی گشتی دەربکەم
یەکێ نییە مقەس لە پرچی پەلکەڕەنگینە بنێت
قرێژی هەڵە و تاوانەکانمان شانەیەتی
ڕێیەك هاتوچۆی لێ نییە
گۆڕستانێکی کەرت کردووە
گۆڕەکانی ئەم بەر و ئەو بەر ژن لە یەکتر ناخوازن
تا دانیشتووانی گوندی گەنجینەی منداڵیم
ماڵیان بگوازنەوە ئاسمان
پەراسووی نەرمی ئادەم هومای لە ناو پێبگات
بزمارێك دەکوتمە سینگی مانگ

کراسی خوداوەندی پێوە دەکەم
گیرفانی پڕۆژەی کوشتنی کەسی تێدا نییە
بمەوێ کراس بگۆڕم
بچمە کار
یان پیاسە و سەردانی شوێنەوار و مۆزەخانە
چاومی لە ناو شۆڕشگێڕ دەکەم
مانای باران لێکبداتەوە
ئەم کراسە سەرچاوەی بیرکردنەوەیە
مەشخەڵێك بۆ تاج شکاندنی کابووس دەکاتە قۆناخ
نواڵە لە ناو دارستانی سنەوبەر
قوماشێکی کرد بە جۆلانە
ماڵی لە ناو دانا
کە باران چاوی سووری ڕوون دەبێتەوە
زەوی دەخرۆشێ
ئەمیش گۆرانی لە گومان ڕزگار دەکات
لە سەرەتای گۆرانی
قوماشی جۆلانە دەبێتە مەلۆتکە پێچ
کۆتایی گۆرانیش دەبێتە کفن
تیپی گۆرانیبێژ
تیپی گۆڕهەڵکەن
گیانیان پێنەما
باڵندە بە سەر ژێ و نووکی کوڵینگ بانگەوازی کرد
باخچە بە ئاوی پەشیمانی گەشە ناکات

کانی نووستن
گۆڕستان بەخەبەرن
پەرییان کشانە بن ساباتی جادووبازان
دەرگای ژەهریان کردەوە
نائومێدی جەنگێکی دژواری نایەوە و سەرکەوت
شەقام قەڵەشت
شاری دڵنیایی بزرە
لە کوێیڕابێم سەرنج لە سەر شتە سادەکان ڕابگرم
هەور تێپەڕی
دڵسۆزی لا جێ نەهێشتین
دڵسۆزیش جێ نەهێڵێ ڕووبار نایە
من و سەرایی بکەوینە پێشبڕکێ
گۆلمم لە ئاوی مردوودا
خوناوی پشتی کەروێشکان کزر ببن
دەنکە هەنار بوەرێ
با تۆپەڵێك خوری لە گەرووم نا
بێئاخاوتن و چەند و چوون ماومەتەوە
دەچمە تەنیشت شاخێك تای بوومەلەرزە بەری نەدابێ
کۆتایی بەبیرەوەرییەکانم دەهێنم
شەقێك لە کێلەکەت بدە
پەنجەرەیەك لە گۆڕەکەت بکەرەوە
لێت تێکنەچێ
چیتر ڕۆژم پێ ناژمێردرێ

چاوەڕوانیم دەکوژم
تا مردن لەوێ
لە وڵاتی خەون دەژیم
گیان ڕووناکەکانی ژێر سێبەری دێرینترین خانووی
گوندی گەنجینەی منداڵیم
برادەری خدری زیندەن
نواڵە چاوەکانم خەتابارنین
بە بینینت پشوو دەدەن
پارچەیەك قوماشی مەمكدانتم دەست بخە
چاویلکەمی پێ ڕوون دەکەمەوە
دەزانی خەریکە گۆپاڵم دەشکێ
دەفتەری بیرەوەریم لاپەڕەکانی دەکەون
خدری زیندەش
سەرگەرمی نووسینەوەی بیرەوەرییەکانیەتی
بەجێمانی تەماشات لە جەرگی دام
زستان
فەرووە لە سەر تەناف بمێنێتەوە
بەهار
گوڵەگەنم شیر بە نامۆ بزانێ
هاوین
بەرزایی سروە دابەش نەکات
پایز
گەڵای کەوتوو تیخی دوودەم تیژ بکاتەوە

چیم لەوانە
ڕوانینم دەستبەسەری هەمیشەییە
کەوتن نییە
هەست ڕاگرتنە
دەموچاوی تووڕەیی کاڵ ڕەنگی دەداتێ
نووستن نییە
بەخەبەرییە
دەموچاوی تووڕەیی تۆخ ڕەنگی دەگرێ
کوانێ
لە کوێیت
چۆن کۆتاییم دەگەیەنیتێ
نەرمەباڵ بای شاگەشکەییم لێ بدات
ئەمە خۆپیشاندانی کەمێك لە بزربوونمە
ئەی لە بەهەشت نەرم و نیانتر گوندی گەنجینەی منداڵیم
ئەگەر چەتەکان ڕێیان نەدام بێمەوە ناوت
دڵم لە یاخەم دەدەم
کۆلارەم هەڵدەدەم و دەگەشێمەوە
چییە
بۆچی جارێکی دی
بە دامێنی چیای لەرزۆکدا ڕەوانم دەکەیت
کیژی دووریان سەرپۆش بە تەرمی ڕێبوارانادا بدات
کزەبایەك نەبووە دۆستم
ئاگری چیایەك خۆی نەکردووەتە نیشان و سێبووری

بەخشندەیەك خۆی دابێتێ
گەرما نەکەوتوون
ڕووتەن ترسان
زریان زللەی نەوەشاند
مۆسیقاژەن لە ئاهەنگی لەدایکبووی تاقانەی مریەم
باوێشکیان دا
ئەو گردەی بە ئێسکبەندان ڕامگرتووە
لەپەوڕوو دەیخەم
ئێرە ڕامانێکی کورتە
سیمای گیانمی لێ نییە
دەچم لە گوندی گەنجینەی منداڵیم
بە خوداوەندی گوڵەگەنمم هەڵدەبژێرن
باوکم پیاوێکی زۆرباش بوو
لە ناو دڵی تاوێرە بەرد
ماڵێکی ساکاری ڕازاندبووەوە
ڕابەرایەتی لە ناو دەکرد
خودای لەگەڵ
ماڵی ماسی بە چەتر و باوەشێنە شارەزانین
ماڵم لە ئەستێرە لاکەوتووەکانە
لە کەڵەکی شکاو
سەرژمێری گەواڵە کەم و زیاد دەکات
لە شەقامی دووکەڵ
لە چلوورەی لێواری ئەشکەفت

له زەردبوونەوەی ئێسك
دەست بۆ بەخت درێژ دەكەم
منداڵیی جیهانێكە پڕە لە تاج
گەنجیەتی بەدواداگەڕانی خۆشنوودی
پیریش باخچەی ماڵت بچووك دەكاتەوە
دەڵێن هەست لەوێ وەك دڵی پڵینگ ئازادە
جۆگەكانی ئاو لە لەشی خاك دروستیان دەكەن
پۆستەچی سەوزایین
كیژی كات پرچی بەردایەوە
شوێن شەیدای بوو
ویست زەیستانێكە
مەینەتیش تەلارسازێكی هار و هاج
دەستی كام لێكدانەوە بگرم
لە دابەشكردنی دەنگی كەڵەشێر بە سەر ماڵە خەوگرانەكان
هەڵوەستەیەك بە دڵتوندی دەكەم
تێدەپەڕم
هەناسەی ئەو پەلكەدارانەم بۆ دێ
لە ڕۆژئاوابوونی دوێنێ ناشتم
كۆڵانە گڵۆپ خرۆشاوەكان دەدەمە پشت
ماوەیەك لە ناو مەحاڵ
گوێ لە فەرموودەی ئەو خوداوەندانە ڕادەگرم
پێم دەڵێن
منداڵیی و گوندی گەنجینەی منداڵیت

بوون بە خەونی کورتی لاولاو
خەون بۆ من چی تێدایە
خەون بۆ تۆ چی تێدایە
خەون سەرسامییە ئاسمانیی دەتباتە ناوی
با من و تۆ ئاگرێك بۆ خەون بکەینەوە خۆی بگێڕێتەوە
کیژێك لە سەرەخۆ بەخت دەچنێت ڕایگرتم
گوڵدانم بۆ ژووری هەموو بەختیارێك خەڵات کرد
ئەی گیانباز بەختیاری بۆشاییەکی ئاڵۆزە
پەنجە دەخەیتە سەر چی
کاغەزێك لە شوێنی نادیار دانێ
ئەم پرسیارانە دروست دەبن
گەڵای مردوو
تووڕەیی وەرزەکان
درۆکردنی ئەسپ لەگەڵ ئەو سوارەی
بە پشتیەوەیە دەگەنە کانی و مێرگێك
وێنەی خۆیانی بە دڵخۆشی لە ناو دەبینن
ڕزگاربوونی نێچیر
ڕەنگاوڕەنگبوونی پەڵەی ڕەش
شکۆ دابەشکردنی سەرلەشکر
منیش لە سەر کورسی دارگوێز دادەنیشم
کتێبی ئەفسانە و داستان
دەکەمە گۆرانییەکی سادە
خوێنی لەبەر بڕوا

پەڕینەوە لە ڕووباری بێبوار
بۆ ماڵی یاد و سۆز
ئارەزووم بەتین دەکات
قاچیشم دەشوا
تەنیایی یەك دوو گەز بوو بڕیم
گرمۆڵەبوونی خدری زیندە ژوورێکی لاپەڕی
گوندی گەنجینەی منداڵیمە
لە تاسانی دووریان چووە بەرئاوێنە
پنجی گیانی هەڵقەنا
منداڵێك جۆلانەی بە دووکێل وەکردووە
گومانی بێدەنگی
ترسی هەمیشەیی
دەهێنێ و دەبا
لە بنیدا مردووەکان لە گێچەڵ دادەمێنن
تێبینییەکانیان تۆمار ناکەن
وام لە ژوورێ گەنجیم کەڕووی هەڵێناوە
نینۆکەکانم چووینە
بۆم ناکرێ ئەم دیوارە بوەرێنم
گوێ بیستی ئەوە نەبوویم
بەرزەخییەکان مشتومڕی چییانە
تارماییم گەرمایی وێرد و نوێژە
بەخشندەیەك ماڵی لە ڕۆخ ئاو داناوە
شەوان گیاندارە ئاوییەکان

ئاو جێ دەهێڵن دێنە لای مۆڵەق دەمێننەوە
نزیك ماڵی نالی دەوەستم
ئەو دیمەنانە دەبینم کە چاوم داوایان دەکات
بە سەر پەیژەی بەفرگرتوو دەگەمە دەرگاکەیان
ناخزێم و بەرنابمەوە
پۆرترێتی حەبیبەم دەداتێ بەدیاری بۆ نواڵەی ببەم
باران دەمکرۆژێ
چەترم کیژی گەواڵە لێی خواستم
دژواری هەر نەشکا
چرا کزبن
ئاگری جغارە لە مزگەفت نەمێنێ
پرسە بەتاڵ دەکەم
گۆڕت دەگوازمەوە گۆڕستانی پەنجەم
دەستەکانم کرێکاری جەستەمن
با هەناسەی تاکێکە لوورەی گەردوون نییە
پێڵاوی خاك پێم دەگوشێ
ماوەی دەوێ فرێی بدەم
دڵڕەقی ئاو
دانیشتنی مردوو لە ناو کفن
ڕاچەنینی مردوو لە ناو کفن
مەستی مردوو لە ناو کفن
نامەنووسینی مردوو لە ناو کفن
تەنیایی بیابانێکی یەکپارچەیە

گۆمێکی تێ نەکەوتووە
شەوان باڵندە خۆ بە دێوجامەی مانگ دادەن
دڵم لە شەپۆلی لافاوی ترسناك پەستە
سییەکانم بەربوونەوە
وێنەی ناو ئەلبووم
تای بەفر
سۆبەی باران
پەنگری با
شۆڕاوەی ترێ
ئاوەدانی خەون
ژووری ئاسوودەیی
سزای دانیشتووان
درەختی بەهێز
بۆشایی چاو
هەتاوی نزم
هەر هەموویان پێم دەڵێن
بوون نسرمێکە لە ناو چاوی گەشی خەیاڵ
دەمەوێ بچمە ناوی
جەربەزەیەکی تێدا لە گەمارۆ ڕزگار بکەم
ئێسکەکانی توایەوە
شتە تاپۆییەکانی ئاسمان
جووڵەیەکی بێوەخت بوون
دەموچاوی ئاو خوریکە لێی دا

گەنجیم باوەشێ بیرەوەری بوو
بوو بە پەند و حیکمەت
ئاگر کتێبی پەند و حیکمەت دەستنیشان دەکات
گوڵەکانی سەر مشتووی زیوینی خەنجەر
خۆیان بە سەرکەوتن ناساند
بەردی پاش لافاوان
زمانیان دوولایە
لە ناو لۆچی بەرد کەم مامەوە
ڕووناکی ڕووداوێك خەونەکان بێهێز دەکات
یەکڕوویی ئەی دۆڕاو
ژیان بە بارێکی تردا کەوت
مێژوو پێخوستی درۆیانە
خۆم لە ناو چی دابنێم
پرچی دەم کانییان یارمەتیم نادەن
ئاو بەخراپم دەگرێ
با تەنیاییم دەپشکنێ
چ شمشێرێك مۆتەکە و کەنغەر
تیژ و دوودەمی کردوون
جەلادەکان فڕێیان دایە ناو گۆڕم
گۆڕم بە دڵگرانی ڕۆیشت
منی لێ جێما
خۆم بە دوای دەنێرم
بە تەنیا خۆم ترپەی پێدزەی خۆم دەژمێرم

گەڕانەوەی خەیاڵ
کردنەوەی پەنجەرە
وڕێنەی زەوی
دڵپاکی مانگەشەو
منیان کرد بە قەقنەس
بە باڵەکانم ئاگرم جوان کرد
گەشتەوەرەکان بە دەوریەوە دانیشتن
گەردوون ڕووی خۆش بوو
ئومێدی دامێ
پەرداخێك خوێنی گێلاس چاوەڕوانم دەکات ببمە برادەری
بە فریشتە قووڵ خەوتووەکانی گەڕەکی
بە ئاوازی هەتاو شادبوو بمناسێنێ
دەنگێك
ئەوە گەیشتنە ژووری لێکدانەوەی گەنجێکە
گوندی گەنجینەی منداڵیی گەچڵاوە
کەنار دارمێن
چیا بەم ڕوو ئەو ڕوو دابکەون
دەشتایی لە خەسڵەتی ناز فرۆشتن خۆ پێکدادەن
منیش سرووش لە یەکەمین هێلکەی هەڵۆ دەخوازم
شیعرێکت خەون لە چێشتەخەو دەبینێ
پرچی خۆڵەمێشینی نواڵە لە ناو باران گەشە دەکات
پرچ پێڵووی سەرە
تەنیایی کەوانەیەکی ئاوریشمینە

تەلیسم دوا
ڕێگایەك چاوی هەڵنەهێنا
گوندی گەنجینەی منداڵیم بە ناو خۆی بەریدامەوە
سێبووریم گڵمتە خۆڵێك بوو
باڵندەیەكی دەست بە دوعا بە سەریدا هەڵفڕی
خەونم گۆڕا
گیای نەمریم بەرەواژی بینی
زێوان حەز دەكات گەردەلوولێك هەڵبكا و بیبات
وەرزەكان سووڕی سروشتیان تەواو ناكەن
شڵەژاون
یەك پێش یەك دێن
نواڵە كراسی سەما لەبەر بكات
فریزی پەستی حەوشە ژەنگی كەوتن دادەماڵێ
كراسی سەماش فڕێ بدا
فریزی شادمانی حەوشە كتوپڕ ڕەشەتای دێتێ
ئەو باڵندانەی لە ئاسمان سێبەری فریاكەوتنن
مەدالیای شەهیدانی گوندی گەنجینەی منداڵیمن
بەفرێكی ئەستوور زیندەوەرە زیانبەخشەكانی كوشتوون
گۆڕێكی نییە
لە بەهەشتەوە پایەدارنەكرابێ
منداڵەكانی بێشەولەبان و گورگانە شەوێ لەجێ دەخزن
بای بیرەوەرییەكان مانی لە كڕ و كپی گرتووە
دێمە دەرەوە

مردووەکان لێکرا بۆم دێن
خۆ داوێنە ناو سروشتی لە هەمووومان پڕ هیوا و بە تەمەنتر
داگیری دەکەن
بۆنی مەستی هێنەر دەست و پەنجەی تەزیوی
دایکە حەپەساوەکان دەخاتەوە ناو کەفی شیری دڵخۆشی
بانگی مردووانیش گوڵدانی سەرمێزی نانخواردن بێڕەنگ دەکەن
پشتم کەوت
چیدی بارستایی خۆم پێ هەڵناگیرێ
لە ئاوێ داوێم
پێش ئەوەی دڵم دانیشێ
ئاو دانیشت
هەموو باڵندە ئاوییەکان هاتنە ناوی
سەریان نقوم کرد و چاویان ڕوون بووەوە

٨

گیانلەبەری دڕندە و جەلاد ئاوی تۆفانیان خواردووەتەوە

٩

ئەسپێك لەگەڵ نواڵە پێشبڕکێیەتی
بەرانبەریان دانیشتم و نەرمیم نواند
دواتر بەناو ئاوی پاکی جۆگەلە و ڕۆیشتم و ستایشی مەرگم کرد
لە دڵەوە سەرنجی ئاوخواردنەوەی ڕەگم دا
بەرزایی ژیانی خۆمم دۆزیەوە و گەیشتمە تەنیایی خودایی
کە تێیدا لە دایکبوویمە

١٠

لە برووسکەیەکم بۆ گوندی گەنجینەی منداڵیی
ئەوەم بۆ مایەوە
گەرمایی خەون بەریدام
هەور ژوورێکی شێدارە
بارانی تێدا زیندانی کراوە
باران ئازادم کە ڕەنگەکان لێکحاڵین
کۆنگرە دەبەستن بۆ ئەوەی ڕەنگێك بدەن بە ئاو
ئەی ئاو هەموو ژیان بۆ تۆ
تەنیا بۆ هەڵدانی ئەم مەتەڵە یارمەتیمان بدە
ئێمە بۆ لێرە دەمرین
ئێوە بۆ لێرە دەژین
خاك پێستی شکۆفەڕێژی منداڵیی لێ بووەتەوە
گەیشتوومەتە ڕۆخی خنکان
ئەو چەند بستە فەرامۆشیەشم لێ دەڕمێ
بە قەڵای هەڵنراو بە کاتژمێری دەستی
کوڕەکان و گوارەی گوێی کیژەکانمان تێدەپەڕم
ڕاز و گلەیی بێزاریم لە وتوویژ لێ زەوت کرا
بێدەنگ ڕێوڕەسمی مردنم بەرپا دەکەم
خوێنی پێم عەرد ڕەنگ دەکات
بچمە کۆڵانی خەولێکەوتوو
پاشماوەی پێم دادەگیرسێ

منداڵان دێنە دیاری
سروودی نەورۆز دەڵێن
خۆم هاوێشتە بۆشایی بوون
بەخشندەیەك دەستی میهری بۆ درێژ نەکردم
درێژایی قۆڵم لێ تێپەڕین
بە دار و پەردووی ناکۆکی ژوورمدا دەڕوانم
خەون هەڵنافڕێنم
قەتێ قۆڵم دەربهێنێ کشەی لێ ناکەم
هەوێردەش
فریشتەیەکی مەست
مافوورێکی تووکن و تاخمێ کورسی
دارحەیزەرانی پێشکێش
بە ژووری کتێبخانەی گشتی و قوربانییە
هەڵخەڵەتێندراوەکانی ناو مێژوو کرد
نیوەڕۆی هاوین بانی خانووم هاتە خوارێ
تەڵەزمی شیعرێکت پەنجەی گرێ دابووم
نەمتوانی دەفتەری بیرەوەری ژێر خۆڵ کەوتووم هەڵگرمەوە
نواڵە لەگەڵ ئاسۆ سوور هەڵگەڕا
قاچەکانی تا ئەژنۆ شوشت
ئاوێنەم دایە بنی ڕووبار دەموچاوی مردنم بینی
لە باریکایی ئێسکی ماسی ماڵێکی ساکاری هەبوو
بێ بگرە و بەردە و هەرا و زەنا
ئەم چاخە کەچەڵ بووە گێچەڵ بەڕێوەی دەبات

گوندی گەنجینەی منداڵیم
دایکێکە خاوەنی کۆمەڵێ نازدار و نازەنین
تۆزی دارجغارە نیشتووەتە مێشکی ناپڕمێ
هەواری بزریی و بزربوون
دیمانەیەکی تایبەتییە
شەقامی لەبەر دەمم بێ مەترسی کرد
پێیەکانیشم چاودار
نەشیهێشت گوندی گەنجینەی منداڵیم چاو بکەم
ئەمڕۆم خوار و خێچە خۆم بەکام لادا بگرم
ئاگری بێن درێژی سبەینێش
لە ئاوەسۆی داران دەمرێ
دانیشتنێکی مردوو نابێتە یادگارییەکی کورتیش
خەون گێڕانەوەشم لێ ناکەوێ
لە چرکەی بەخشندەیی کانی پێڵووی دادایەوە
لە بێدەنگی سامناك
تەپڵە لە دووکەڵی جغارەی زیندانییان
لە دابەشکردنی زەوی و ئاو دەپرسێت
جووتیار و دەریاوان بەیەکەوە
دەچنە کار و ژیان فام دەکەن
درەخت نینۆکی فڕێ دا
لە هیچ شتێك ڕانامێنم
ململانێی گوڵە شەوبۆ و خوێندنی کەڵەباب
ناودارترین شەقامی گشتی

قادرمەی لە دار دروستکراوی
جوانکراو بە پارچە شووشەی ڕەنگاوڕەنگ
پۆستەری پێشانگای ساڵانەی هونەرە جوانەکان
من و نواڵە ژوانمان دانا
گفتوگۆمان گەرماییەکی شیردەر بوو
چۆن لە پەنجەرە بیهێنینە ژووری
مەمك بداتە ڕووەکە سێبەرییەکان
پەنجەرە تەماشای زەرد بوو
نەمانتوانی بۆیەی شووشەکە بسڕینەوە
تیشکەکان شادمان کەین
خۆم فڕێدایە جەنگەی درەوشانەوە
خاك کونی تێ بوو
ئاو چڵکی خۆی لە ڕەنگ و ڕووی ئێمە کردە پەڵە
مافووری ڕازاوە بە خوری پەڕە کرا
بۆچی ڕایەخراوە
لە کەناری دەموچاو پێچراوەی
ئاوێکی پشتگوێخراو
دوو بازرگانی دەریایی
حەشیشەیان بە چڵێسی لە لێونا
لە کەناری دەموچاو والای ئاوێکی پارێزراو
بازرگانەکان حەشیشەیان بە تووڕەیی فڕێ دا
قیژەی قوڕم بینی
تەماشای ئەستێرەی خۆڵەمێشیم بیست

کیژێتی پاکیزە گەچڵا
پەراسووی ئادەمیش
هەڵۆیەك لە پێشبڕکێ مردن
بە هاوارێکی هاوبەشەوە جاڕی دا
وڵاتی بەدگومان لە پرسیار
ئاڵای لە پشتی کیسەڵ هەڵداوە
جانتای گەنجیم پڕ کرد لە خواستەکانی زەوی
بۆ لای مانگی بەبەزەیی ڕادەکەم
داوای پەناگەیەکی لێ دەکەم پێشی ڕادەگەیەنم
ئێسکی هوما پایپی پاشایە کوێرەکانە
ڕەژووی جەنگ لە پەنجە داگرتنێك ئاگری دا
گۆڕستانی هوما تەماشای نەگۆڕیم
باران بچێتە ناوچەی شەڕ
مەلۆتکەیەك داندراوە دەیهێنێتە ئاخاوتن
بەردی ناو گورچیلەکانم شوورەی گوندی گەنجینەی منداڵیمە
گوندی گەنجینەی منداڵیم بۆشایی گیان
گیان دەنگی تفەنگ سوارکردن
یان شەقەی باڵی پەپوولە
لە ئارەزووی گەرممدا دایك کتێبە پیرۆزەکانی
چاپ و بڵاو دەکاتەوە
منداڵ سڵاوی خوداوەندە لە هاموشۆکەرانی زەمین
سروشت
ژیان

مەرگ
تەنیایی کفنێکی گوڵڕەنگە
نامەوێ نا
لە دنیای ئەو دیو پاکیزەکان داوام لێ دەکەن
نمە ئاگای لە نمەی تەنیشتی نییە کەوتنی بە چی دەبێت
لە ناو لێفە و دۆشەکی خەونبینیندا بووم
ئەو ئەشکەنجە چەشتووەی
لە ناو زەوی بوومەلەرزە ڕزگاری ببوو
ئاگاداری کردمەوە
گوندی گەنجینەی منداڵیت وجاغەکانی ئاوازی نەرم و مۆسیقای پەتین
ڕەنگی ئاو
دەنگی گلۆپ
تەرمیان نەشاردەوە
ئەو تەرمەی وەك شانازی هێشتیانەوە نەیان ناشت
بە سەر لەپی گوڵەوە گیانێکی بێگەرد هاتەوە ناو گیانی
هەست دەستی گرت
ڕێگا مۆسیقای بۆ ژەند
هێنایانەوە ناو کانی
پەرژینی قایم کرد
ڕەزەکانی ئاو دا
دوا داوای هەڵۆیەك کە بێچووەکانی پێیان گوتووە
ئەی میراتگری ئاسمان باڵەکانت بدە ئێمە
بە زمانی نزا و فریاکەوتنەوە پەندێك جێ بهێڵە

مشتە ئاوێکم مەمرێژن
بەشی پەمۆ تەڕکردنی ئاوزینگدان دەکەم
بەفری زستانی منداڵیی لە بن نینۆکم ماوەتەوە
گۆلمم لەو ئاوە دا کە لە ناو ئێوارە زۆر تایبەتییەکان
بەخشندە و دەستکراوە
بۆ یەکترناسین پاشای سروشت بوو
لەمە چێتر شێلوویان کرد
چی بخۆمەوە
هەر هیچ نەبێ ئەم شەربە ئاوە مەشکێنن
ببێتە شەوی کاتم خۆش دەکات
دووباڵی بێباك و دووچاوی
ئاشتبووەوە لەگەڵ هەموو شتێکم دەداتێ
بازگە دەرگای گەورەی شارە
ژەنگی دەڕنم
پێستی ئادەمیزاد و چینی زەویش
چیم بۆ مایەوە
من و کیژی مەرگ و یەکترناسین
یان نیشتەجێبوون لە هێلانەی هەڵۆ
ئەی هەڵۆی چاوتیژ و خانەدان
پڕۆژەکانی تا ئێستا دواتخستوون
دەتوانی پێشنیازیان بکەیت
دوای ئەوەی پەیتوون بە بەرماڵی پاشا ڕەت دەبێ
ئەسپەکەی چەواشە ناکرێت

زەویش جەنگەڵێکە پڕ لە ستایشکەری
کیسەڵ و چرا کوژێنەرەوە
بوێری ئەوە دەکات
زێوان بێنە ناوی نارێکییەکانی ببینن
گومان دەڵێ من ماوم
ئومێدێکی خودابەخش و نایابم
بەختی گوڵەکان دەکەمەوە
ڕەگیشیان دەبەمەوە ناو زەوی نەرم
نانی گەرم و
باوەڕ و
زیندووبوونەوە
لە دیداری پیری حیکمەت دەیکەمە یادگار
ژیان جوانە
منداڵەکانی لاستیکێکی خەت سڕینەوەیان بە دەستەوەیە
ئەم دێڕە دەکوژێننەوە
لەشکرکێشی بۆ بەرماڵ ئێمەیە
تەشقەڵەچییەکانیش لە پاقژگەوە نەهاتوون

هەولێر ١٩٨٣-١٩٨٧

ڕووەکەکانی خوداوەند

سزای هەمیشەیی

لەوێ شوێنێك وەکو ئێرە
مردووەکانیان دەشۆن
پاش وشکبوونەوە دەیاننێژن
دوو کێلی بۆ دادەنێن
یەکەم لێی دەخوێندرێتەوە
گورگ بۆ ئەوە پێدەکەنێ
کەڵبەکانی پیشان بدات
دووەم بەڕێنووسێکی ئاڵۆز لێی هەڵکۆڵدراوە
سوپاس بۆ بەدحاڵیبوونی ئاشق
لەجوانی ڕووەکی ئاوی و برادەرایەتی دۆلفین
ئاو لە بۆسەی بەدکاری هەستایە پێ
سەرکز بە نەویاتی خاك
چاوی شەرمەزاری هەڵگلۆفت

خۆی لە پەنا
بەردی گەورە و گردی بچووك كرد بە چەتە
چیا پێستی پاڵەوانی
ئەو داستانانەیە كە بوون بەكتێب
ئەوە دوا داستان نییە پاڵەوانەكان دروستی دەكەن
ئادەم نەیتوانی سێوە ڕزاوەكانی خڕبكاتەوە
خوێ ئاو برینی ماسییەكانی شوشتەوە
لە نەخۆشی چاك بوونەوە
ڕۆخ باوێشكی تێكەڵ كردن
ئەو كیژەی ویست و خواستییەتی
لەناو كات دابنیشێ
لە هۆگربوونی بەپەنجەرە جوانی كەوت
تەنیا گوفەك دەموچاون
بەخاولی مەزەداران داپۆشراون
فەقیانەی من
كفنی ئەو تەرمانەیە لەناو گلۆپی ماڵ دەنێژرێن
بارانی سەغڵەتكەر دەچمەوە قۆزاخەی هەور
وێنەی سەتڵە ئاوێكی مردوو شوشتن
بیر لە كات دەكەمەوە
ئاو چاوی كوێر نەبوایە
بەلەشی نەرمی كیژان وشك نەدەبووەوە
پەشتەماڵ ختووكەیان دەدات
لاسكە لاسكی گەرم داهاتنیان گۆرانییەكە ئاشنا

بەشێوازی خۆرەتاوی ناخ دەگوترێت
خۆڵی هەڵوەریوی باڵە
کەوتووەتە سەر چاوی ئاو
بووەتە شەختە
باڵە گەورە فەرامۆشکراوەکانی ئادەم
سبەی نۆبەی هەڵگیرسانی کامە پەنایە
کێهما تامەزرۆیی لوولم دەدا
چاوەڕوانی گردێکە لە خۆڵ
کانی خۆڵی لێ دەخوات
لە بەربوونەوەی بارانی خەوسووك و بای خەوگران
ماڵەکانی ناو دۆڵ ئاگریان کوژایەوە
بالووکەی خاك باڵندە بانگ ناکات
حەوا نەیتوانی سنووری جێ پێیانی ببەزێنێ
شوێن پێی ئاوێنەیە
دوژمن دەباتەوە سەر ماڵ و دەرگای
لە زەردەی ئێواران
ئەو خانووانەی دانیشتوانیان چوونەتە پیاسە
واقیان وڕدەمێنێ
هەتاوی زستان هێشووی درۆی بەردایەوە
سێبەری بەهەشت گوناهباری لەناو دانانیشێ
چمکی پڕدێنی مردووان
ئاوی خەونیان هەڵگرتووە
عارد دیلی بەفرە

مردووەکان سەرمایانە
سێبووریم شەپۆلێ بوو
لە ڕۆخان شکا
تەماشام لە ئاوێ کوژرا
لێ ڕامێنە
کیژی فرۆشیاری ناو کۆگای شار
بەپەتاتەیەکی کوڵاو ڕازییە
بهاتبای گۆڕم دوورە دەست نەبوو
دەتتوانی مۆم لەسەر کێلەکانی داگیرسێنی
کاتژمێر لە مەچەکی حەوا میلی تاوایەوە
لە شوێنی سێو خواردن کات شێوا
شەڕەگەڕەکی منداڵەکانی ئەفسانە نەهاتنە ڕوو
ئاوەدانی من و سێبەری بەهەشتەوان
بیناییان ڕوون و دڵیان شاد
ئاگر کۆمەڵێك ڕەژووی خستە دەستمان
خۆڵ فیکە بۆ هاتنە ژیان دەکێشێ
ئاو بێ دەنگ لە شەوی ئاهەنگ دادەنیشێ
با گەمە بەپرچمان دەکات
هەمووومان بەکەڵەك هاتین
یان هاتنمان دارستانێك بوو لە تاریکی
شەو ئەستێرەی کوژایەوە
چاوەڕوانی تووشی زەرتکی کردین
نینۆکێك لە دۆزەخی ئەوان دەدەم

دەچمە دیدەنی
ئەو گۆڕانەی کات و ڕۆژی مردنیان
زەنگم بۆ لێدەدەن
چی بەخۆم بڵێم
سەما نەیتوانی ماندووم بکات
بەدڵشادی بەسەر پەیژەکان مامەوە
دیمەنەکان پێویستییان بەڕەنگکردن بوو
دەروونم بەئارەزووی چاوم ڕەنگی کردن
ئادەم پەراسووی ئاوس بوو
حەوای منداڵ دەمی لە مەمکی نەپشکفتوو کوتا
قۆڵی لە کراسی دڕاوی زەوی هاوێشت
خاتوونی پەراسوو دەستی لە عارد خشاند
چاوی بەخۆڵەمێشی هەمیشەیی ڕشت
گڵۆپ چڵکی هەڵبوون
پەلکە مێوی حەوشەی مزگەفت
لێفەی ڕۆژ نوستنی شەمشەمەکوێرەیە
کەڵەك لە داری تاتەشۆر دروست کران
دارەبازە لە پەراسووی ئادەم
سەنگایی بەردم بۆ ڕانەگیرا
سێبەر پەرتبوون ماوەی نەدام چاو گەرم کەم
پرچی خانمی سەوزایی ڕووهات
ئادەم ئاوی تەماشای بەکەوی نەبوون سپارد
خەون چاوساغییەتی

ترپەی کوتانی گۆپاڵ
لە دوایین پێچی ڕێگای بزربوون ڕزگارم دەکات
بەردە پیرۆزە ددانی کەمتیارە
تەختەی دەرگاکان
شۆڕشی گیانی منیان بینی
بوونەوە درەختی بەردار
نەوی هەڵدێرا
دەستم لە بژی ئاو نا
فڕێی دام
کەوتمە ناو پرچی لووتکە
ڕۆژ گۆڕەوشاری شەمشەمەکوێرەیە
پرچم دارستانێکە لە موگناتیس
بەسەریدا بێی کێشت دەکا و دەتکات بەدانیشتووی خۆی
دەنووکی سەمەندەر باخچەی شۆڕشە
ڕەگی شاتان گۆنای حەوا
وردە ئاسنی ژێر مەنگەنە فتبۆڵە
پەیکەری کەسایەتییەکانی شار یاری پێدەکەن
مەلەوان دەڵێت
ئاو گیای زڕ و دڕی تێدا ڕواوە
چی تێدەچێت داوێك لە جوانی هەڵبێ
حەوزیماڵی خەیاڵ و سۆز و خورپە
لێوڕێژە لە ئاوی پڕ ڕاز و سەرچاوە لە ڕووگە
مەلەوانی تێدا دەکەم

پەنجەم جومگەی سڕ بوو
لەناو کەڵەکی هاتن سەرمام بووە
دەنوومەوە
چواردارەم بەکۆڵان ڕۆیشت
بە چیم دەکەیت
بە بەڕێکردنی مەرگی خۆم نەگەیشتم
گڵۆپی باڵکۆن چاوی ڕەش بوو
مانگ لەناو خاوخێزانی دانیشت
باسی گەشت و بەئاسمانەوە بوونی خۆی بۆ کردن
کەفی ناو جۆگە هەناسەی پشکفت
بۆق بۆنی ئاوی مژی قیرەی خامۆش بوو
حەوا جلوبەرگی بەسەر لکە مێوی حەوشە هەڵخست
خرۆشانی هاری کرد
خۆشی ئەو کەنارێکی کورت بوو
سێبەری نەهاتێ
مێژوو هەڵچوونی بەتاڵ کرد
ناکۆکییەکانی کۆتایی ڕووت بوونەوە
بۆ ماوەیی نییە
پەنجە لە درەختی خۆڕسك بکەیتە لك
گەرمایی ئێسکی مردووان
شەختەیان کرد بەهەڵم
پەنجەکانت پەنجەرەی ژوورەکانمە
ژووری لەدایکبوون و زاوایی و مردن

زەرتك ڕەنگی ئاشكراكردنی دامێ
ماسی پەنجەیان لە بن سامانی ئاو ڕاخستووە
ئاگری لۆكە تاریكی سڕییەوە
فڕە فڕی باڵی ئاوڕوونكە مژدە و ئاگاداركردنەوەیە
بوومەلەرزە
ئەوانەی هەڵت لووشین و سووكایەتیت پێكردن
بەهەزار زمان هاواریانە
گوڵەبەڕۆژەی مێژوو برژانگی كەوت
تۆزكاڵێك نەرم بارە
گێچاو لەگەڵ سەوزایی
بواری یەكترناسینیان نییە
قاوە و چا دەستەخوشكی پشوودانن
سوپاس بلوێری هەست
بەگەورەبوونی گیان ئاشنات كردم
ئەسپیان لە دووری سێرك بەستایەوە
سوارێكم بۆنی بژ ڕووگەنمایە
ماڵی ئەو برادەرانەمی پێ دەدۆزمەوە كە ڕووەكین
كیژی گومان لە هێڵی ئاوابوون
تاسەی خاوبووەوە
زەیستان ئەسپی بەردا
قوم لە دووكەڵی خۆت دەدەی
تارمایی و ڕەنگ مەدەرەوە
ناكەسبەچە شوورە بەدەوری خۆی هەڵدەهێنێ

منداڵییەتی خۆی ناناسێتەوە
کۆماری تەنیایی
مێوانەکانی لە کلۆریی هێلکە گەرم دەکاتەوە
شەقامی قەڵەباڵغە
جانتای ئاوارانیش
وێنەی خزم و کەس و برادەران بۆنداری کردووە
نینۆکە فڕێدراوەکانم
لە سۆراخی بیرەوەرییەکانی وێڵە
چما نینۆك نامەی لەسەر دەنووسرێ
ئاوابوون بریقەی یادێکە
زەوی ڕەنگی لێ هەڵگرتووە
خاك لە خۆی ترسا
شاخ بۆینباخی تازیەی دانا
منداڵان لە ڕووبەری زمانی تیمساح
گەمەیان تەواو دەکەن
کەف پرچی گڤی ئاوە
ئەو جۆگەیە لە شەقاو بەرینترە
بەردە پێ لە کەوای پێغەمبەر جێما
هەڵدەخلیسکێ
حەوای چاو گەرم
مەگیرانی بەشەرمەندەیی بووکێنی خۆی دەکات
مەگیرانی چی پێکرد و چی پێدەکات
تێنوو بوو چوو ئاو بخواتەوە

گوتیان لەم مەڵبەندە ئاو لە شفرەی فیل دێ
ترسا پێڵووی بەخێرایی لێکدان
دوو ساڵ لە بن خۆڵی سڕ
نەیانهێشت بەتۆپی بیرەوەرییەکانی گەمان بکات
لە مۆزەخانەیەکی خامۆش
تەماشای یاری تەرمەکانی ناو شووشە دەکات
گەرمایی پەنجەم گۆڕا
کوتانی باران پێدزەی پیاوخراپانە
گوێ بۆ لێدانی دڵی بووکەباخە ڕادێری
نیشتیمانیسێیەمە
ئارەزوویەکی تەنك بوودای ناردە دیدەنی با
حەوا تاسە دەخواتەوە
ددانی بەفلّچەی بەرد دەشوات
شەی ئێسکی ئەو منداڵانەیە
لە ڕێگای قوتابخانە تووشی نەخۆشی بوون
پرچی بەئاوی پاش شۆرینی مردووان دەشوات
دەستی مردووەکان
لە بن کراسی کیژەکانی تازە دەگەنێ خرۆشان
حەوا لە هاونوێنی ئادەم بێزارە
جۆگە گەیشتە دەمی بەرد
قۆرتێ ما
ئادەم ئانیشکی بەبالیفی ئاو دا
بەڕووی تەنیایی خەنیەوە

ڕێ کشایەوە ناو دووکەڵی جغارەی
نواڵە ئاگاداری کردمەوە
چاوەڕوانیت پەیکەری شەقامە
فتبۆڵیشیان بۆ فڕێ بدەی
پێیان گرانن
پەیکەرێکم لە کلیلی مۆزەخانەکان هەڵنا
پێڕانەگەیشتم پەرجووی منداڵدانی ئاوابوون بوو
هەور کەڕووی ئاسمان
نمە هەڵبزڕکانی کەڕوو
کەڕوو کیژی تەزرە
تەزرە کەلای منداڵ
ئێواران پەپوولەو قوشکاغەز جوانین لە ئاسمان
گڵۆپی دواندن لە ئاست چیم زەرد دەکەی
ژوورم پەنجەرەی کوێرە و قامیشبەند
عەلاگەی جلکانی شاخی کەڵەکێوی
ئازادیخواز و بەوەفایە
کوللە کلۆرۆفیلی بەخششی هەڵبزڕکاندم
پەنجە لە گڵۆپی ویستت لادە
تارماییم خاکی ئەستێران پەنای داوە
پرچی کیژان لیفکە
سەرساردی ناو ئەفسانەکان لە پشتی دەدەن
ئاو ڕاپۆرتی لە کەنارەکان دا
درەخت بەگەڵایەکانیان گوت

مەلەرنەوە قەدمان دێشێ
مەلەوان بەئاوەکانیان گوت
لێڵ وەرن
دەمانەوێ چارۆگەی کەشتییەکان بفرۆشین
ماسییەکانیش لەناو ئاو سەرمایانە
ژوورێکیان لە لم بۆ دروست بکەین
ئێمە کۆمەڵێك خوداوەندین
چرامان لە شکۆ دادەگیرسێ
پەنجەم بەگڵۆپی حەوشەی ئاسمان وەنا
درەختی بەخشندەییم سێبەریان ڕاخست
ڕێبوارە کوێرەکان هاتنە ناوی
زەیستان دەستیان لە باخەڵی خەونی بەتاڵ
مردم کراسم بۆنی جەستەمی هێشتەوە
بەرد لە ڕیزی دیوار خاوبوونەوە
کەشوهەوا دۆخی ساردی و گەرمی بزر کرد
کۆتایی خۆم نامەیەك بوو گەیاندم
کەڵی پەنجەی خۆم بینی
ئەنگوستیلەی ئەفسانەییم لە هەر دە پەنجەم بادا
کەژاوەی تامەزرۆییم نواڵەی لەناو دانەبەزی
چڕنووکی قەلەڕەش ڕەگی سڕی بایە
هەناوی گەرمی زەوی گوشیوە
ئەستێرەی سبەی شەوێ دەگرمە دەست
بەری گڕەبا مەدەن

پێی ئەنواییم لە گۆ دەبا
قەڵەشی چیا وجاغکوێرەکان دروستیان کرد
جەژنی لەدایکبوونی خۆیانی لەناو دەکەن
بەفر هێلکەی لەبن ترووکا
هەور دوا ئاوڕی نابەدڵی دایەوە
بارانی لا جێهێشتم
نەمکرد بزانم دوا جوانی لەسەر زەمین چی بوو بینبویەتی
لە کۆڵانی بەشفرەی فیل سپێردراو
کیژی تەواو ئازاد تەماشای
سەری هەمیشەیی دانێ
قەوزە کێلی ئەو ڕاوکەرانەیە
کە گیانداری ئاوی دەیانکوژێ
ئەو مێوانانەی لەناو کەڵەك یەکتریان کوشت
کێلیان هێلکەی هومایە
دایکیان بێتە سەریان هێلکەکان دەترووکێن
گۆڕیان دەبێتە گۆڕی ئادەم
پەرداخێك مەی بەفرمێسکی بەفر خۆشکە
ددانی مردووان دەوەرێ
لێڵاو دەماری دەپسێ
کیژێتی بەفر دەکەوێ
دیواری ژوور دۆخی دەقگرتوویان بەردەدەن
لا کەسایەتی خۆی وەردەگرێت
خانەکانی ئاوێنە

هەریەکی ماوەیەك زیندانی بەسەر دەموچاو سەپاند
باوێشکی هێنا
لە باوێشکدان داوە دەزوویان بەردەست کرد
ناوکی ئادەمیان بەست
گرێبەندی برژانگی گورگ بووەوە
بینایی ڕۆیی
بۆن ناسرا
ئەوانەی ئامادەبوون بۆ مردن
چایەکەیان کردە ژێرپیاڵەیان
قسە سپییەکانیان گوت
هەولێر ماسییەوانە
لە ڕووباری بەخت قولابی گرانە
بژیی ئەسپ دەزووی کۆلارەی منداڵانە
ددانی پەڕەسێلکە بکەوێ
تەلیسم کەوی دەبێ
گرد لە ئەفسانە دەڕۆن
ڕۆیشتن ختووکەی مردووانە
ڕەنگی ئاوی ناو تابلۆ چڵکی کراسی نواڵەیە
وزەی چاوی کوێر
ئاش وەگەڕ دەخا
شەونمی ئارەزوو لە جەستەی ئەم ژنانە نیشتوون
کە نایەنە خەونم
سروشتی نەخۆشکەوتوو

سروودی ئەو پەرییانەن
پیاویان بۆ ڕێگای دوور ڕۆیشتوون
تەزبیحیان لە جومگەی سیمرخە
وێردیان جوانییە
شەوێك دەچمە باخچەی پەرییان
وچان دەدزم
پێش بەیانی ئەوێ شەوێ
دەنگی سەیر دەکەوتنە ناو کۆڵان و حەوشە و سەربان
چرۆی خەونیان لە دارستانم دەرکێشا
کونێکی دیوەدەری زەوی بووم
ئارەقەم بەخاولی باران وشك کردەوە
ئاسمان ماڵێکی هێمنە
دانیشتوانی ئاون
حەسیرە ڕایەخستراوەکانی باڵی باڵندەن
سێبەری بەژنی خانەدان
ڕێگا بەهەتاوی درۆزن نادات لەناوی ئارەزووی شاباش بکات
کرێوە نۆبەتداری دەرگای پەرستگاکانە
خواناسان لە ژوورەوە خەوتوون
لە خەونی بەهەشت و نیشتیمانن
مووچڕکی گەرم خاوبووەوە
قۆڵم‌نیشتیمانمە
چۆن بە چی ئانیشك دادەم
گوندم کیژێکی مەزەدارە مووڕێژەیەتی

هەمیشەییم دانیشتنێکی ناو باخچە کوشتی
هەڵوەستەی چی بم
ئەو ڕێیە ملپێچی منداڵیمە
سییەکانی خۆش کردووم
گێچاونیم گیا لە من شین دەبن
با کەروێشکەی پێدەکات
خاکی هەستت نەنواندمەوە
دەنا لەسێبەری سێبووری
ئاوی دوو پەلکە شیعرمان دەگوشی
لۆکەی ئاوزینگدانمان تەڕ دەکرد
ڕەشەبا ئاسوودەیی باڵندەی ڕنی
دەریا ئاوێکە لە بیرەوەرییەکانی من دروست بووە
یارمەتی ڕاوکەرەکان دەدات لە ناوی بمێننەوە
یەك دوو پەرداخ
لە کانی و ئاوی منداڵی لە گۆزەی ئاو دەپارێزم
دەچمە جەنگی نا
تەزرە پەنگ ئەستێرەن دەکەونە زەوی
بۆیان دەچم دەبنە ئاگر گەفم لێ دەکەن
خوناوی باران
چیای چۆڵ
خوداوەندی گوڵەگەنم
پاڵەوانی دڵنەرم
دانە چۆقەی تارمایی

سپێنەی چاوی شۆڕش
سپێدەی هێمنیی پیری
کێلم لە دەسکێشی خۆڵ دەنێن
حەوا ئەندامەکانی لەشی خواروخێچ بوو
لە کەژاوەی جوانخواستی من
خودا هێلکاریی جوانی
ڕاکێشا و مرواری بریسکانەوەی ڕشت
لەوە نەما چرا لەناو هاڵاوی شوێنپێ داگیرسێنم
بەلاما بسەنگرێوە
سبەم ویست شکانە
حەسرەتی من لە ڕەوتێکی کورت لارەمل کەوت
ئاسوودەیی ئێوارانی ئادەم ئاوابوون لوولی دا
سێبووری مۆر کراوە
دەستی بۆ ڕەوان بکەم
سێبەری پەنجەم دادەڕێژێ
وێنەی پەنجەکانم دەداتە خۆژی
ئاوی پۆرگی ناوچەوانم هەڵکەوی چرگە
چاوم بڕوا نادات
نەچمە بەر سێڵی دایکم
هەڵمی نان پەنجەکانم گەرم نەکات
بڕوایی نان هەترەشی دیکتاتۆر دەبا
بەکۆیلەکان دەڵێ بوێرن خەون ببینن
خەونەکانیش بەناوی خۆیانەوە ناوبنێن

سروشتی نەخۆش ترسناکترین لافاوە
نەرمایی پشتی کیسەڵ
ئاوێنەی کۆشکی پایتەختە
سەرکۆمار نازانێ پرچی لەبەر شە کا
ئافرەتی بەهەشت لایتی دەستی هومان
پرچی منداڵان بایان دڵخۆش کرد
ئاو دۆخی ئاسایی بەردا
ترسی ناو جانتای گەشتی بێ پرۆگرام
کەوتنی دوو باڵن
سنووری باڵی باڵندە ئاسمانی لینجە
پەپوولە پوولەکەی کراسی خۆڵە ژنە
تەرم لکە کەوتووەکانی درەختی وشکایی ترساندووە
حەوا بەئادەمی گوت
شاخێکی لە کەڕوو ڕایەخستراوی
کارتی ئاهەنگی بووکێنیمت دەسگیر نابێت
دوا گۆرانیبێژی سەرزەمینی زێڕین و شکۆدارم
خوا خۆشی ویستووم
لە باوەشی فریشتان نوستم
خەونم پڕی ژن بوون
منداڵدانیان گەرم
دەست بەپرچی ئاوی قۆپاو دادەهێنم
بزانم زگی لەبارچووی هەور پڕ نابێت
چیا تارمایی باسکی خواوەندە

تەماشات لە چی دەگێڕی
پەنجەم ئاوەدانی شار
نینۆکم گوند
نینۆکم بەری دا
وا چاکە لە ئاویّ بڕۆی
هەڵسووڕێنەری زەوی لەناو پرچت دەنویّ
ددانی هەستت لە چ سێویێك گیرا
بەهەشت گوتی
دەتوانی لە پەرژینی دەرەوەی حەوشەم بمێنیتەوە
تای پیاسە لە یەك دوو گەز دووبارەت دەکاتەوە
کڵاو هەڵدە شەمشەمەکوێرە دێنە ناوی
ئاوی سەر باڵەکانی بخۆرەوە
بۆ هەمیشەیی شەڕی ڕەش و سپی
لە پەنجەرەت کۆتایی دێت
بالیف لە مووی برۆی دێوەرە
خەونی لەسەر ببینی دێتە جیّ
لێفەی تەنکی گیانم لەخۆ لادا
پەیکەر سەرمایەتی
لە تەماشای هەست نابووری
حەوا لە غەیب ژوورەکانی گەسك دا
دەرگاکانی کردنەوە
لە مووچڕکی بانگکردن
پەنجەی نزام هاوێشتە پێش ڕۆشناییت

پەنجەم پرسیارە نەکراوەکانی خوشنوودی لێ بەربووەوە
داواکراوم بەرپا نەبوو
دانیشتمەوە
کراسم پارچە قوماشی داوەڵ
هەوڵم چالاکی کانییە لە دەمی تەقینەوەی
پێت شۆڕکەوە ناو ئاوان
ددانی ماسی دەکەون
تارمایی ناو تانۆکان دەستەمۆن
کات دەبێتە پێغەمبەر
نیازی وەرزەکانمان پێ دەڵێ
حەوا ڕووی ڕێکەوت کشتەك دەکات
ئادەمیش پەرێشان
نواڵە خواستی بە پەنجەکانی هەست
پێستی با بخورێنێ
دەرم کرد
بە چی دەبم من لەخۆمدا نیشتەجێم
سرووشدارەکان دەموچاویان بەخوناو دەشۆن
کیژێکی کوێر داوە سپییەکانی پرچی بەقسەی هێنا
بەئاوێنەی گوت
چەند چاو تەنگی دڵپیسی شایەنی ئەوەی
دەمرێژێك جوێنت دەمێ
پشیلەیەك لەناو جەمەدانی گۆرانیبێژێکی میللی زا
خۆی بەسمێڵی وشك کردەوە

دەریا پێیەك چووەتە خوارێ
مووچڕكی فەرامۆشی لێرە
باوێشك بەو بەری
نەخرۆشاوی خۆمیت
چی هەیە بەنەخرۆشاوی ماوەتەوە
نەخرۆشان لە گۆشەیەك لە تەنیشتت دادەنیشێ
قاوە دەخواتەوە
نەخرۆشابوای خوداوەندی هێز
لە ڕێوڕەسمی یەكترناسین لەگەڵ كێڵگە پێی ڕادەگەیاندی
لە پەرستگای خوداوەندی باران بمێنیتەوە
پاش مردن ژنە بەوەفایەكان
خۆیان ئامانەتت دەكەنەوە
تەلیسمێكی بەتاڵ قسەمان بۆ دەكات
كەلایەنێی پشتی ژووژك
پەنجەكانت لە كونی شمشاڵ دەتۆرێنێ
ئادەم و حەوا بوون
شكانەوە ناو سروشت و نەمامێكیان هەژاند
دواتریش لەبن باڵی پڕ ڕەنگی پەپوولە
بۆ دڵنیابوون دەموچاویان
بەئاوی پاكبوونەوەی حەجكردن شووشت
تاكە پێڵاوی منداڵ لینگاو گۆڕە لە پێی كات
ڕێ دانیشتن
دەربەندی گۆم خرۆشا

ئاسۆی نەکرایەوە
ئاوەدانی نەهاتێ
دڵت دانێ لەتۆ پەرێشانتر
کانییەکانی ژنیان ناچنێ
تریفەیەکی وشیار باوەشێ ڕووناکی بۆ تێهەڵدام
کەنار بەندیخانەی ئاوە
کەوڵی کیسەڵ هێلکە شەیتانۆکەی لەناو دەترووکێ
ئەو ماڵانەی هەور کەپری مێویانە
هەناسەیان تەنگ نابێت
کوڕ و کیژێك لە زیندان ناوکیان بڕا
بەگڕوگاڵ کەوتن
جانتای قوتابخانەیان بۆ نەکڕا
پۆل و تەختەڕەش و مامۆستایان بریتی بوو لەوە
مانگی جارێك خزمەکانیان دەهاتنە دیدەنییان
لە شوورەبەند لە هۆشخۆ چوون
ئاوی ئەشقیان بەسەر پژاندن
مەست بوون
ئەڵقەیان بەست
لە حەوشەی زیندان شان خرۆشان
چوار مەشقی لەناو زەماوەندیان دانیشتم
پاشماوەی شەڕی نەهاتوو گردێکە لە پووش
پووشیش گەردەلوول بەرێکەوت هێنای
با لە غەفڵەتدا دەیگوازێتەوە

تەنیایی دەموچاوێکی ماندووە
بۆ کەس نالوێ وێنەی بگرێ
بیکات بە پۆستکارت
لە ماڵی شیعر هەڵیواسێ
ئەرێ ماڵی شیعر لە کوێ دانێین
دڵم دەوڵەمەندە
بەشادی بەردەوامی منداڵیی و دیمەنی دەربەندی گۆم
بۆشایی توخمەکان
ماڵی کۆمەڵەی مردووانە
بەخێرهاتنی مێوان ناکەن
ئاگر دەرروونی تەنیایی خوداوەندەکانی لەسەر دەبرژێ
خۆڵ ڕەگەکان پەروەردە دەکات لەناویشیان دەبا
ئاو شاخی کەڵەکێوی مردارە بۆ جوانیش هەڵدەواسرێ
با پیساییەکان لە خواردن و جلوبەرگمان دەتەکێنێ
لە شوێنێکی دی دەچێتە ناو جوانییەکانەوە
تەڵخیان دەکات
بەخۆدا ڕۆیشتن گۆرانی گوڵە گەنمە
کلۆری شمشێر بووەتە ماڵی گورگ
ئەی مرواری قووڵایی دەروونی بێداران
بۆ سەرەتا ئاوا دەبم
سوورایی ئێوارە پێستی کەڵەبابی مۆمیاکراوە
لە جوانیی مەرگ تێگەڕاوتر خەونی منداڵی یەکشەوە
بای ڕووگەنما کوا ڕێکەوت ڕووەو دەم دەیەخێت

قەڵەباڵغی سێرك ئاسوودەیی بفرۆشێ
چاودێری پیاسەی خوداوەند ئەوەی داوایە
کەو بۆ خاوەنی دەچێتە ناو قەفەس
کوندەبۆ باڵندەی دەرەوەی ماڵە
سێشەممە سەر و ڕدێن تراشین پەسەند نییە
پاداشتی تیترواسك یەك دوو لاپەڕەی بەرنەکەوتووە
ساڵکۆچی جوانەمەرگی هوما ناگیرێ
دەرۆزەکەر چوارشەممە لە گۆڕستان گۆرانی دەبزرکێنێ
ماین لایەکی بڕیاری حەڵاڵکردنی دراوە بۆ خواردن
منداڵ یەکەم جار زمانی بە بابە ڕادێت
چاوەکانی بچووك کردنەوە
لەناو بیرکردنەوە جێما
ژیان هیچ مرواریەکی نەدۆزراوەی تێدا نەماوە
شووشە بۆنێکی بەتاڵ لەگیرفانی وەسیەت دادەنێم
هەمیشەیی تێدەپەڕێنم
بەخودپەرت و ڕامانکورتم دەچوێنن
درەختی پەرژینەکانم ڕوواند
ناوەندەکانم پاراست
پیاو و ژنێکی چڵێسی سێکس سیسەمیان شکا
گواستییانەوە عارد
تا نقورچی کەوتن ناخی شل کردن
تفری کاشی ڕۆیشت
دوو تارمایی بەباران تەڕن

هێشتان داوا دەکەن زێتر تەڕیان کات
خۆویستی ئادەم هەڵدەبژێرم
هەڵمی تەماشا لە ناکۆکی دادەماڵم
دووبارە دەبمەوە
بەشداری دروستکردنی ئامێری غاز نابم
کیژی ئەتۆم پەنجەی لەناو سەرم ما
سێ جار ئادەم مرد
جارێك پەنجەکانی بوون بە کێل
ڕۆژی مردن و لەدایکبوونی تێدا نووسرا
دواین جار تەماشام هاوێشتە گۆڕستان
ئەوێ کۆچ قوربانی
ئێرە بێداری مردووان
تا تەکسیشم ڕاگرت دووکەڵی جغارەی بابم
لە پرچ و نێوان پەنجەکانم ما
دەرگای گۆڕی پێکدادا
هێمنی گۆڕستانی پاراست
من لە خاك دوورکەوتمەوە
چوومەوە ئاسمان
لێفەی ئادەم پرچی پاکیزانە
حەوا پەنجەی بەگڵۆپی هەیوان وەنا
ڕۆژنامەی ڕاخست
سێبەری کۆمەڵێ گورگ لە پەنجەرە خۆیان هاوێشت
درەختی نەخۆش بیرەوەرییەکانی دەبێتە وڕێنە

له وڕێنەکردندا گەڵایەکانی لە دەست دەدا
بەینی پەنجە گۆڕەوشاری دەنکەکانی تەزبیحە
١٩٨٨/٨/٢٥ چاوی خالید سابیر حەسەن بووە ئاو
ڕژایە بن درەختی بنەماڵە
باوەشێ پەلك پەرت بوون
مووچڕك لە پرچی مردووت وەستا
گۆڕت لە تاریکییە بیناییم نالەرزێنێ
ئێوارە ئەسپ ڕاگرە
بژی باڵندەی دێنێ
جۆگەکانی بەهەشت ئاویان شلەتێنە
مەلەوانی لەناو دەکەم
چیا لەژێر گەرمی بەفر زەرتکی هێنا
لە پەرداخە فرمێسکی قەتێ پەراسووم بەریدا
سیمی ئێڵەگی نواڵە تەماشای ڕاگرتم
تەماشام لە بیرکردنەوەی ئاوێنە داماڵی
ژن بەکراسی نوستن
گەردەلوولی ئاسن لێی دا
نەیهێشت خەونی تەواو ببینێ
لە ئاهەنگە گەورەکانی شار
تەرم کورسییەکان ڕێك دەخات
خۆڵم دا پاڵ گۆڕ
سەرەتاتکێی کیژە مردووەکان تەواو
چیم لە نەخرۆشان

بۆ خۆم کیژی زەردی ئێوارە
دەبەمەوە دوا بەشی ئاسوودەیی شەو
نینۆکی لە بەردی هیمداد خوران
بەختیاری پەنجەوانەیەك بوو
بەخشیمە پەنجەکانی
ماوەیەك ما
نینۆك پەنجەوانەی دڕاند
کرم بژی ئامێرە ئەسپەکانە
کۆمەڵێ پەرتاو بوون
دەنگی ئێزگەکانی میلی ڕادیۆمان بەدوا سووڕاندن
بانێژەی خانووی ناو باخچەکان تەختەڕەشن
جانەوەر چالاکییەکانیانی لێ دەنووسنەوە
ئای ئەی باڵندەی بەئومێد هەموو دەم لەگەڵمدای
بەیەکەوە دەچینە حەوزی ناو باخ
ڕووناکییەکی سەرنجڕاکێش
کیژێکی چاو چالاکی کردووەتە
برادەری شاعیرێکی ڕۆمانسی
کە هەمیشە مایەی خەونە
خەونیش ئاگری هەقیقەتەکانە
جیهان دروست دەکات
شەقامی پڕ و بە گوڵ سێبووری ڕێبوارانە
لە زەردایی ئێوارە بۆق دەیخوا
نواڵە حەوزی سۆبەی لێوڕێژ کرد

یادەکانی سەرمایەتی
خوشکەکانی باران
ئێسکیان کلە لە چاوی درەختی کوژراو
پیاوە یاریکەرەکانی شەڕ
کراسی چوونە ژووری تاریکییان لەبەر کرد
سندووقی تەرممان کردە تەختەی تێنس
دوو تیپ یاریمان لەسەر کرد
مەرمەڕی کێلەکانمان بەخواردن گۆڕییەوە
شەقام لەناو چاوانت بنوێنە
سێبەری ئەنوایی دەکشێ و ڕەت دەبێت
پیرێك پەرداخێ ئارەقی لەناو خۆش کا
گەنجێك لە ژووری میوە جغارەی گرانی کاتی نەکێشا
منداڵێك نەبووە شاخێ گڵۆپ
توانای کوتانی دارم نەما
دیاریم دابەشکەم
دارێك منداڵدانی بەتاڵ نەکرد
جۆگە دەنگ بخاتە سیمای کەنارە ساردەکان
شار دەسیسەی ڕاپۆرتدانە
برادەرایەتی ڕەش و سپی فەخفوورییە
هێلکە و ڕۆنێکی لەناو دروست ناکرێ
پەنجەم بۆنی تووکی ناو بالیف نەخۆشی خست
ژوور تەمەنی خۆی ژمارد
وەشاندنی بۆیە

پێویستە بەئارەزووی جاڵجاڵۆکە بێ
شیشەکانی زیندانم کرد بەتەنافی جلکان
دەستم دایە یەك
سەری دوای جەنگێکی درێژخایەنم هاوێشتە سەری
دوو فریشتە لە وەرگرتنی ئیفادەی مردووێ
تەواو بوون
کەلکێش هەناسە ڕاگرە
منداڵێك لە خەوندا پێدەکەنێ
خۆشەویستی پەنجەرەی کرایەوە
لۆکەی ڕدێنم دەکەمە بالیفی ئارامیت
نۆبەتدارانی ڕۆژ دەگۆڕێن
دەستەیەك لەبەر ئاوێنە چاویان دەکەنەوە
دەستەیەکی دیش بەگومان دەچنە هەرێمی پشکفتنی گوڵ
خالید کراسی ئوتوو کرد
لە دەرمانخانەی ئێشکگری شار
پێویستییەکانیوەرگرت
چاوی دوو کەلا بوون
بۆ قەڵا سەرکەوتن
بەمنارە هاتنە خوارێ
خواردنی ئێوارەی مردووان
لە حەوشەمان هەڵمی کەوت
نایلۆنی خواردن ڕایەخرا
درەختی گەشت گەڵای نقومی گەردەلوولە

گیای زەردبوو تارای گۆڕە
گفتوگۆ تارا هەڵدەداتەوە
دێم مردووەکان گۆڕیان بەتاڵ دەکەن
بازنە بەدەورم دادەنێن
پرسیاریان زۆرە
وەڵامیان ناوێ
جێیان دێڵم
نیوە بازنە بەردەدەن
گۆڕستانی جەژن ڕووناکی ئاوێنەیە
ئاوێنەی نەمریی بەشداری ئاخاوتنەکانمان دەکات
باران ئارایشی گۆم و سەکۆیەکانی کرد
ژنێکی دەموچاو ڕووناك
ڕێکەوت هێنابووی
گۆرانی زۆری دەزانی و نەیدەگوت
مێوانێکی نەترووکاوم
ماوەی تروکانم بۆ تەواوبوونی
سێ ڕۆژەی تازیەی باوکم دواخرا
ئێستا و ئەوسا بەداخراوی مایەوە
دەڵێی دەستێکی ئەنقەستی بەسەرەوەیە
ئەستێرە مەمکن
سینگی ئاسمان شۆڕ
کانی دەم
لووتکە دەست

منم ئەندازیاری دەم و یاریزانی لووتکە
وەرز کاتژمێری سروشتە
دڵسۆزە بۆی چرکە و خولەکیش دواناکەوێ
ئەو دووربینەی پێیان تەماشای یووسفی بنی بیر دەکرد
ڕێبواری سەر دووڕیانەکانی هەڵخەڵەتاند
باز باڵەکانی مۆسیقا دەفرۆشێ
هوما لایتی دەست فریشتەی خێلە
سەمەندەر سەرلەشکری ئاگرە
من جۆگەم بردە ناو باخچە گشتییەکان
جوانی تەماشای جێهێشت
١٩٨٩/٨/٤ ئەڵقە پەنجەی چەپی کردم
بە باخچەیەکی خەونیی
درەختەکانی بەبای باڵی باڵندەی بەئومێد
نەشونما دەکەن
حەوا مەگیرانی بە سێو کرد
ئادەم بەفەقیانەی سێوەکەی بۆ پاك کردەوە
مۆم وەری
هێز و چالاکییەکانی ئێمە
ئاوێنەی ناو جانتای کیژی بەهرەیە
کیژی بەهرە پێیەکانی بەئاستەم لە زەوی دادەنێ
تا زەوی لە پێیەکانی نەپرسێ
یان ئەو لە زەوی نەترسێ
ئەی ئەو ئاوەی بۆ شوشتنی قاچەکانیان

شلەتێن کردووی
قسەکانم چەنە لێدان نییە
کەڵەکێوی و چەند ئاسکێکی دڵنیا
لە کێڵگەی ناو ئاوێنە ئاشقی کانی و ئاو بوونە
ئادەم بەڕووتی حەوای بوو
بەڕووتیش نووشتایەوە سەری
لەسەر زەمین شتەکان یەکەم جاریانە دەبنە ڕووداو
تاژی و کەروێشك یاری بەخوێن دەکەن
لە دواییدا گەمەکان پرتەقاڵێکن
باران لە داری بەرداونەتەوە

هەولێر ١٩٨٨-١٩٨٧

جەنگی پرسیار

دەمامکە جوانەکان تا هەتایە
لە جەنگی پرسیار دەمێننەوە
کتێبێکم لەبارەی مانەوەیان خوێندەوە
کۆڵانە بەتاڵەکان بە ئاسۆیەکی ملکەچدا تێدەپەڕن
لە پەنجەرەی من
باڵندەی ئاوابوون دەنگی ڕژا
چیا باوەشی پڕ بیرکەرەوە و لەشکری چاو سوور
دەماری قەڵا کتێب و خەیاڵ و چەکی کاریگەریانە
گۆرانی مێوان
ئێوارە پەڕەمووچی فرۆشت
توانیمان بەناو ڕێگا ئاڵۆزەکان بفڕین
هەنگاوێك ماوە بگەینە منداڵی
م مشتومڕی ئاهەنگی برایەکانم لە گەرمی ئاو سارد بووەوە
ن نەگەیشتمە ناولێنانی ئاو
د دەستی میراتی ئاو دەگرم و دەڕژێمە لەشتان ئەرێ ئاو برژێمە کوێ
أ ئاوارەیی لە چۆڵایی ئاو ئاسۆی لێ نەکەوتەوە
ل لم هەڵخەڵەتاوترین ئاشقی ئاوە بەمژێك هەڵیدەلووشێ
ی پێوەندی نێوان من و دایك و باوکم و داپیر و باپیرەم و حەوا و ئادەم
خوا پێویستی پێ نەما فڕێی دا
ماسی بەدبەختترین گیاندارە
چێژ لە ئاو وەرناگرێت

منیش نەگبەتترین ئادەمیزادم
چێژم لە منداڵی خۆم وەرنەگرت
وا بەرزاییەك لە منداڵیم دەكوژێنمەوە
ڕەنگە سبەی ببێتە وڵاتم
وڵاتی منداڵێتیم پیشان دە
ڕووناكی ونبوو بەرزاییەك دادەگیرسێنێ
هەنگاوێك دەتگەیەنێتەوە منداڵی
ئەو گوللەیەی
منداڵی پڕ شكۆی لا كردم بەگومان و هیچم نەگوت
لە گەنجیەتی قەوانەكەیم بردە بەرەكانی جەنگ
كردم بە مەرەكەبدان
یەكەم دێڕی یاداشتم پێ تۆمار كرد
نانی گەرمم نەخوارد
گەرمایی لەناو لانكی هاوین
هێمن و سەركەوتوو هەناسە دەخواتەوە
پردی پێست تەنك یەكتەختە بوو بە هەست
ڕاو خامۆش
تەنیایی بۆ یەكەمین جار ژیانی تێدا ئاسوودە بوو
پەسەندی ئەو تەنیاییەی
بڵاوە بەو سێبەرانە دەكات
لە دیواری بەرانبەری دەجووڵێت
لەسەر زەوی خەون دانیشتن
كۆچ بەرەو خەون

گەڕانەوە ڕووەو خەون
نیشتەجێبوون لە ماڵی خەون
خەون شادمانی سەر زەمین
سەر زەمین گێژەنی ژیان
ژیان خەونێکە لە شەوێك کۆ ناکرێتەوە
مردن دەتگەیەنێتە خەون
کەوانەی کراوە
خوداوەندێك تێیدا دێتە قسە
نالی لە سووری ژیانی ئەسپ
ڕەشنووسەکانی پاکنووس و گەشت و گوزاری دەستنیشان دەکات
بۆشایی داخراو
مەحوی لەگەڵ خەمدا چی بۆ کرا
بەخشندە ئارمووش بئاڵێنێ
کات دەبێتە ناسیاوێکی ئێسك سووکی ڕاوکەر
ئاوێنە شکۆمەندی دەموچاوت دەداتێ
بەخشندە ئارمووش داکەلێنێ
کات دەبێتە دێو
پێستی پێڵاوی هاتوچۆکەران دەخوات
شەقامەکانی کۆماری جوانی پیاسەیان لێ ناکرێ
خەڵك بەپڕتاو دێن و دەچن
منداڵی باوەشی ژنەکان
مەمکی درەختەکانی ئەمبەر و ئەوبەری شەقام دەمژن
سروود

درۆی پفدراو
ژوور
ئەسپی ناڵ لۆکە
ڕێگا
هەراسانی دیدەنی
ئاڵا
قەڵغان و شمشێری شەڕکەرەکان
دوو وشکایی
لەم کتێبە ڕەنگاوڕەنگەی هەمیشە کۆمان دەکاتەوە
بسك و سمێڵیان کەوت
دوو تەڕایی
لەو نسێیە کۆش سڕەی
هەمیشە توانای مانەوەیان تێیدا نییە
گەرمی و تریفەیان گرت
دوو ژوور تەماشایان خۆڵەمێش
ژنی ناوی چاوەڕوانییان سارد
میوەی باڵ بەتاڵ
جلوبەرگی تەڕ بەسەر تێل مانەوە
سێبەری لاوانەوەی حەوشە و هەڵمی
گەشەکردنی ڕووەکەکانی دڵخۆشی
نایلۆن چاویلکەی پەنجەرە
خاوی فەرموودە پشوودان
شەو و ئێوارە

ئەستێرەم نەوی
نیوەڕۆ و سبەینە
مانم پەرت
پەشتەماڵی جێماو دەبێتە
سێبووری و چاوی پێ دەکرێتەوە
هۆڵ پڕی ڕووگەنمای هەڵخەڵەتێنەر
پیاوی تەوەزەل هاوینی دەریا
تێلی قەرەوێڵە ددانی زەردی بیابان
لەسەری بنووی
کابووس تەزبیحێکت دەداتێ و پێشت دەڵێ
ناوی بنەماڵەکەتان بژمێرە و ناونیشانیان دیاری بکە
گڵۆپ پۆلیسی شەقامەکانە
ناسنامەی ڕێبوارەکان دەخوێنێتەوە
دیوار گەمارۆی جوانی
ئێوارە و شەو
مانم پەرت
سبەینە و نیوەڕۆ
ئەستێرەم نەوی
شووشە گوڵاوی ناو پەشتەماڵ بەداخراوی دەمێنێتەوە
پیاوی تەنیای ناو سێبەر
دەیەوێ ڕاکاتە بەر باران
برژانگی بۆشایی ڕەنگ بکات
پانکەی ناو تونێل باڵ گەچراو

دووکەڵی درەختی تەڕ
یاداشتی ڕاکردووی بە باران شێلدراو
بۆنی دۆڵ
گۆرانی خۆشبەختی ئاشقی لە باخچە ڕواو
سیما ئاوێنە نەیگەست
مانگ مەمکبەستی فڕێ دا
مەمك گردی سێبووری
گەرمایی دەیەوێ کراسی سێبەر بکاتە بەری
ڕۆژباش برادەری نقومبووی خەون
قسەکردن ونکردنی ئەو خەونانەیە
شەو بەنیازی دەخەوێت
خەون شکانی سزا
ئاوابوون دانیشتنی خۆشەویستی
نواڵە پرچی ناوەڕاستی ئاسمان
ئادەم و حەوا سێبەری خۆیان
بەڕووتی لە ئاوێنە دی
بەهەشتیان جێهێشت و ڕژانە سەرزەمین
بولێڵ
ڕوخساری باخچەی دەربەندی گۆم
کازێوە
ڕوخساری باخچەی هەولێر
شوێن پێی ئاو
فەرامۆشی ئەو ماسییەی زەرتکیەتی

دارستان پەنای کۆچبەر
باخچە دیلی گوڵ
غارێك خۆشەویستی
جریوەی باڵندەی نیوە خرۆشاو
شوێنگری گوللە
پیشانگای ڕۆژی نیوە مات
پەرداخە شەونمی سەرەتای مانگی بەهار
دووری ئاسمانی یەکەم
سروودی سەربازی لە شەڕ ئیفلیجبوو
بسکی بەخشندە
ساباتی شەوی پەردەی منداڵی پێغەمبەرەکان
سمێڵی خوداوەند
فریزی ئەو حەوشانەی منداڵ تێیدا
فێری ناوی خۆیان دەبن
درەختی بەخوداوەند خرۆشاو
گەڵای خانمی شێدار
درەختی بەبەخشندە خرۆشاو
گەڵای جوامێری گەرما
شوێنگری گوللە
پیشانگای ڕۆژی نیوە شێلدراو
ئەوانەی زەرتك سەغڵەتی کردوون
چاودێری ماسیین
چاودێر دەستی ڕاستی گەراجە

دەربەندییەکان لەناویدا بیر لەخۆیان دەکەنەوە
دەستی چەپیشی هەولێرییەکان
نهێنی تێدا دەدرکێنن
سەروەری چیای ڕەنگاوڕەنگ
کۆمەڵێك خەنجەری گومان نانەوەن بەدەست تارماییەوە
گەردەلوول ئارەزووی وەرز
سنوور لوولی مار
پەنجەرەی گەشت
بای مەیی
تاسەی دواخست
نواڵە بیرەوەری ئاڵۆز بوو
خودی فڕێ دا
کیژی دۆزەخ
کوڕی بەهەشت
لە خەون چارەنووسیان وەك یەکە
ناوەندی شار خوداوەندە
شانی ڕاستی
سۆراخی دووڕیان
شانی چەپی
گەرمایی لە ئاگرە خراپەکان دەستێنێتەوە
چلەی ماتەمینی گۆرانیبێژی بەناوبانگ
نواڵەی نەخۆش خست
پەنیری بەتاخمی چاوە هەڵگیرا

باران گەوهەری سەرنج
پەرژینی باخچە
پشکفتنی خورپەی باڵندە
باڵ دەنگی هەڵدا
شەڕە
دوافیشەکم نارد
لەشکر قرپۆك
ژەنگی تفەنگ
جیوەی ئاوێنەی گاڵە گاڵ
با لە پێشوازی باران و تەزرە و بەفر
وەستاوە و سەرمایەتی
قەوزە ئاوێنەی لێوی جۆگە
جۆگە پەنجەی کوڕی بەهەشت
شمشاڵی کیژی دۆزەخ لێ دەدا
شەپۆلی گوللە خلیسك
بەژن لووتکەی کەوت
زاناکانی کەناری پەڕینەوە
سێبەریان فرۆشت
دووکەڵ خەڵاتی پەپوولە
خەڵات لەتە گۆشتی جووراوی ناو دەمی
ورچی ددان ڕووخاو
بارانی گەڕەکی خۆشبەختی
برووسك کردی بەهەڵم

دەرگای باخچەی یاداشت ڕۆچوو
ڕۆچوون بەناو جوانییە ئەتککراوەکان
باڵی باڵندەی مەلەوان
جوانییەکانی لەناو دەرهات
لە شاری گووفەك
ئەسپ تەرمی سواری خوارد
شمشاڵی کۆچ
نزای هەمیشە وشکی
چایخانەی ئەدیبەکان لەناوی دادەنیشن
باوێشکی باڵندە
هەور حیلاندی
کوێر لە خواردنەوەی تاسەی دیدار
جوانی گۆڕی نووستووی تەنیایی
نسێی ناشرین
گوڵە بەڕۆژەی چاو گەرم خوناو ناگرێ
دەربەندی گۆم خوناوی سۆزی دایە گەرمایی
هەولێر تەماشای لە بەژنی کاتژمێر ڕەنگ
مانگ زەرتکیەتی
هەناسەی لە ئاو بانگەوازە
چاوی چەپی تریفە
چاوی ڕاستی ماسی
دەرگای نیوە کراوە
یاداشتی ئاڵۆزبوونی دوو تارمایی

درەختی ساکار
پەلکی گوللە
داخرانی چاو
ئاڵۆزبوونی پیاسەی ئێوارە
گوێی سپێدە کرایەوە
گفتوگۆی ژووری منداڵ تێدا لە دایك نەبوو
خەونی لەناو نارۆێ
بیابان نینۆکە فڕێدراوەکانی چیا
مانگ زەرتکیەتی
هەناسەی لە ئاو بانگەوازە
چاوی ڕاستی تریفە
چاوی چەپی ماسی
بەهار گۆشتی خاك شلە
تەماشای لەرینەوەی مەکە
چاوت هەڵدەپڕووکێنێ
هاوین ئەنگوستیلەی تۆزە
لە پەنجەی پەیکەری خۆشرۆیە
زوو بزر دەبێ
پایز گەردەلوولی کەڕە
بانگی مەکە
وەڵامت ناداتەوە
زستان پردی بەفرە
بەسەری مەڕۆ

فیڵ لە پێیەکانت دەکات
سروشت کیژی گەچڵاو
سوورایی نواڵە ڕژا
تەماشای سوورایی ڕژاوی خۆی کرد
گڵۆپی ژووری دەرهێنا
ئاوێنەی پشوودان ماوەی
ڕوخسار پیشاندانی داخست
مێوان زمانی کەوت
لە سێبەری دانیشتن
گۆرەشاردانی تیشك
کەڵبەی ڕێ لە پێی دڵ توایەوە
سیمای پەنگری تێپەڕین سیس
پەنجەی کیژی خرۆشان شاری شێلا
دەستە خوشکەکانی نەگەیشتنە پێشوازی
چاوی چرۆی نەکرد
چرۆنەکردن وژەی ترسناکی شمشێر
مۆسیقای باخچەی حەوشە
گۆرانی خۆسرپینەوە لە مەمکە خرِەکانی تەنیایی
پەردەی پەنجەرەی ئەو شەمەندەفەرەی
پێی دەچینە گەشت
کراسی ڕەنگاوڕەنگی بابە نوئێلە
منداڵان بۆیان دووریوە
هەور بۆینباخی ئەستێرەی تازیەدار

ئاسمان سینگ بەرەڵڵا
مەمکی کلۆر پەنجەی ماندوو کرد
کیژی ماڵئاوایی
کراسی تەڕی لەسەر ڕستەی هەتاو کۆ کردەوە
سێبەر خەملی
پەسەندە ئەو سێبەرەی بیرکردنەوەت دەخەملێنێت
ئاگری ئارەزوو پێڵووی تەنك
بووکە شووشەی کەمخوێن
دەستەکانی گەمە بەدوگمەی ڕادیۆ دەکا
دەیەوێت هەواڵەکانی جەنگ
پەنجەی بەخشندە
دەرگای کۆشکی بەختی کردەوە
پەنجەکانی پشکفتن
تێکئالآنی پەنجەکانی کۆتی مانگ
پەلکەزێڕینە برژانگی کیژی ئاشق
بوومەلەرزە شەختەی ناو گۆزەکانی هەڵوەشاندەوە
دروود ماسی ئەو حەوزانەی کیژ بەخێوی دەکەن
دووکەڵی ناو ئاوێنە
لێژاییەکی خزە
کۆمەڵێك سەرخۆش دەیانەوێ بچنە ناوی
ناو لەپ گۆڕەپانی یاری
پەنجەکانی جۆگە
قازە دەنگ تیژەکان هۆگری بوونە

کۆمەڵێك جووتیار کێڵگەی شانازی لەبەر دەکەن
چاو تا سەر پێڵووی گران کرد
درەختی لێوار ژووری گەشت
باڵندەی ترسا
فڕین ملوانکەی کیژی خامۆش
هەڵفڕین نەیتوانی ئێوارەیەك بچێتە پیاسە
لە باخچە بیر بکاتەوە
ڕووباری جوانی لە ژێر پێڵووی
ماسی لەناو بن
جوانی دوا پەنا
ئەی جوانی
من شەرعیترین مێردی تۆم
شەڕی ئاسوودەی نێوان من و تۆ
کەرتبوونی سێوی ئادەم و لە دەست
بەربوونەوەی بەردی سەرکەوتن
سەیری ئاوم کرد
لە چییەوە پەیدا دەبێت
بەدیار چییەوە خەو دەیباتەوە
پارچە فایبەرێك
لە دەنووکی تەیرە ئەبابیلە چوارچێوەی بۆ کراوە
ئەو حیکمەتەی تێدا نووسراوە
ئێرە ماڵی خودایە
بەدەستنوێژ و نیازی پاکەوە وەرە ناوی

دەرگای بە کراوەیی لە دوای خۆت جێ بهێڵە
ئەوماڵەم لە وێنە لەچاپدراوەکانی کتێبەکان دیوە
سەدەیەك بەرامبەری سڕمام
لەناو باخچە چرام زیاد کرد
لکە لاوازەکانی درەخت داوایان دەکرد
بکرێنەوە کورسی
کوڕێکی بلیمەت لەسەری دانیشێ
پەلکە پرتەقاڵ بهاوێژن بۆ دەموچاوی تیشك
لە حەوشەی ئەو ماڵەدا
ماسی بایەخ بەو تابلۆیە دەدات
کە لە حەوزەکەدا ڕەنگەکانی دەشێوێ
ماسی ئەڵقە لە گوێی ئاوە
بەچاوی شەرمەزارییەوە
تەماشای لافاو دەکات
کە فڕێیان دەداتە سەر دارە تەرمی کەنارەکان
تۆڕەوانەکان لە کەنار دانیشتوون
پەتاتە پاك دەکەنەوە
حەزیان لە خوێندنی باڵندەیە
کوێری دەکەن تا بەردەوام بۆیان بخوێنێ
تا لە ئاوازە خۆشەکان بێزار دەبن
ئەرێ بۆ لە ئاوازی خۆش و جوانی بێزارن
کەروێشکێکی شڵەژاو
لەگەڵ خۆتان بهێننە باخچەیەکی مردوو

مرۆڤێکی ئاسایی
هۆگرتان دەبێ و لکێکی لاواز لە دارستانەکە دەبڕێت
بۆ باوکە پەککەوتووەکەی دەکاتە کورسی
کە ناتوانێ بڕوات و پەلکە پرتەقاڵ
بۆ دەموچاوی تیشك بهاوێت
خۆر لە ددانی بەخشندە
بەژنی چەماوەی بینی
شانازی فرۆشت
خۆری ڕوونەوی زەرتکی لا دڵ
جوانی کرۆشت
بۆنی پرچی تەڕ
لاوانەوەی پیانۆی
ئەو کوڕانە پەنجەیان لە زەمینی خەون ڕواندووە
ئێوارەی مێوان
ژمارەی خۆشەویستی دزی
مانگ برادەری نیاز پاکی ڕێگا
تریفە دەمامکی پیاوە کەمتەرخەمەکانی
هەفتەی جارێك دەچنە مۆزەخانە
گردی گەمارۆدراو بەجۆگە
سزای نەمریی
تەزرە سیس
گەواڵە ئارەزووی هەور
باران هەڵەی ئارەزوو

ئاوزەی خەون
ئەستێرەی لاواز
مانگ زەردێنەی هێلکەی
ناو لەنگەری پیاوی جوانی ویست
ژووری پشوودان نەخۆشە
حەوشە پاسەوانییەتی
ناهێڵێ کەس وڕێنەکانی ببیسێ
ئاو تا چۆکی جوانی
خڵتی جیا کردەوە
شەپۆل نزم
گۆرانی پەڕینەوە
دەستاژۆی کەڵەکەوان
ڕووباری نزیك شار پردی نییە
خەڵك بۆ دیدەنی بەمەلە دەپەڕنەوە
گۆپکەی داری باران پشکفت
ئاو چاڵاییی زەوی داپۆشت
بازاڕی جێهێڵدراو
ونکردنی جانتای گەشت
هەست
ڕاکردنی سێبەری بوڕکان
گوارە هەڵوەرین
چاوی داخراوی ئاهەنگی کیژی
سنوور

جەنگ
نەفرەت
ئاوەدانی
بەهەتاوی درەخت کرایەوە
هەتاوی درەخت
بەیانیت باش
مزگەوتی دەربەندی گۆم
هالاوی پرسەی لێ بڵند دەبێتەوە
گوڵ دیواری لادا
گەرمی مانگ
لە کەمەری شەو خۆشی ڕێبواران
دەنگی غاردانی ماین
کەوتە ڕێگا گشتییەکان
مانگ دەستی لە خانووی گیانم پەنجەرەیە
نواڵە پەنجەی بەدیواری ژوور کێشا
کیژی گوڵەگەنم
کەژاوەی ئاوەدان
گێژەن تەماشای لە پەلکی ئاو کردەوە
لەو خانووەی تێیدا لە دایك بووم
بەخوێنی ناوك برینم
نووسییان ١٩٦٥/١١/١٨ هەولێر
دڵنیایی ماڵئاوا
هەوار پێخوستی خەون

خەون ژووری بەتاڵی گەواڵە
گەواڵە ئەڵقەی پەنجەی کیژی شەل
شەل لە بانگی بڵندایی کەڕ
کەڕ کەڕووی ئاهەنگی بووکی نابەدڵ
نابەدڵ بنیشتی هەڵبزڕکاوی نەمێری ددان ڕووخاو
ڕووخاو گەشتی قرژاڵ
قرژاڵ کۆڕاڵی سروودی بیابان
بیابان دووکانی سەوزەی قوم
قوم ژەنگی گوارەی شاخ
تاجی لەشکر لە ددانی بەوەفاو سەرنجڕاکێشی گورگ
دانیشتووان فەرشی پیاوە یاریکەرەکانن
کە لە چاوەڕوانی هاتن و نەهاتن قسەیان نییە
پەرژینی چاوی گورگ
ددانی پڵینگ و شێرە
هەولێر ساکارە
دەموچاوی لە قامیشی شەکر و گوڵە
زەنبەقەی ناو ئاو داڕێژراوە
هەروەها منیش
قەڵا و منارە بەساکاری بوونە دوو باڵی گەورە
توانیمان ئاوی دەریاکان بخۆینەوە
جوانی ساکارە
زەویش ئاڵۆزە
گڵۆپی پایتەخت کون

غەریبی لە ساڵ
غەریبی لە وەرز
غەریبی لە مانگ
غەریبی لە هەفتە
غەریبی لە ڕۆژ
ئەی غەریبی لێیدە لە زەنگ
لە لێوارەکانی ئاوابوون خەونبین دەڵێ
هیچ شوێنێك نزیك نییە لێرە
شەو کراسی دەریا
ئێوارە
فەرامۆشی پردی دوورگە
نیوەڕۆ
تۆڕی گەورەی ڕاوە ماسی
سبەینە
شمشاڵی دارستان
باڵی ڕەنگاڵەی نەخۆشخانە کەوت
گای پرچ گڤ لە سێرك پێشبڕکێی ئاشتی دەکات
دەرزی بەرگدرووی بووك گوللە
سبەینە
کلۆری ددان
نیوەڕۆ
تاسەی دووگیان
ئێوارە

ئاسمانی نزمی باڵندە
شەو
پشوودانی منداڵی گوڵفرۆش
غەریبی لە ساڵ
غەریبی لە وەرز
غەریبی لە مانگ
غەریبی لە هەفتە
غەریبی لە ڕۆژ
ئەی غەریبی لێیدە لە زەنگ
لە لێوارەکانی ئاوابوون خەونبین دەڵێ
هەموو شوێنێك نزیکە لێرە
ژێر باڵی خاڵخاڵۆکە
ناونیشانی ماڵە دەرکراوەکان
پەلکەزێڕینە مورووی پرچی بەهار
نارنجۆك کراوەتە تابلۆ
بەدیواری لانك هەڵواسراوە
منداڵ چەند هێمن و جوان لەناو لانك ڕادەمێنێ
دەستی بۆ دەبا
کۆماری مردن
زەنگە دڵخۆشکەرەکان لێیان دا
هەموومان بالیفمان هەستداربوو
جوانی پێڵووی تەنك
گرێی ڕێ لە پێ توایەوە

تەمەنی لێڵ مێوانی بەیانی
پرشنگی ڕم
ئەستێرەی ماتی دیواری گۆڕ
هەست هەناری کپی
هەناسە
نزای ماڵئاوایی
هەور
پەردەی پەنجەرەی ساڵ
درەختەکانی گوێ بۆ ئەو بایە ڕادەگرن
کە یاری زۆرانبازییان لەگەڵ دەکات
دەنووکی بەتاڵی باڵندەی کوێرن
با پەلکە وەریوەکان بۆ درەخت
دەفرۆشێ و ناشگەڕێتەوە لای
بەشەونمی هەورە تریشقە
ڕێگای چیمەنتۆ بەند نەرم
دەستی تەزیوم
بەگەرمایی سۆز گەرم بووەوە
یەك دوو ئاهی سەوزایی
ئاوێنەی ئاوابوون دەموچاوی ناقۆڵا کردم
گەندەمووی هەست
لە پارچەی بچووك گەردەلوولی چاو هەڵناگرێ
ڕوخساری ئاسوودەیی
بەردی خەون گەرمی بوڕکان

پێستی باڵندە
کفنی کیژی ئاشتی
نینۆکی خوداوەند ئاوی کۆڵی
هێلکەی ماسی ترووکا
سروودی نەمری
سروەی نەفرەت
خۆشم
دەوێن
سەرم لە بالیفی خەوگران نقوم
پشکۆی سەرەتای ڕێ
شەیتان پەنجەی داوەتێ
ئاگردانی چاو کراوە
چای ساردە ساردە سارد
سروودی نەفرەت
سروەی نەمری
خۆشیان
دەوێم
ناشتنی بریسکەی شمشێر
گۆڕی جوانی
کێلی دوو چاون
چاوی ڕاستی لەگەڵ چارەنووس کەوتووەتە شەڕ
چاوی چەپی شەونمە لە پرچی بووکە شووشە کەوتووە
ئاوەدانی جرووکە جرووکی باڵندە

درەختی گەڵا نەرم و کانی هەناسە گەرم
ساردایی ڕوخسار
جانتام زریزەی کرایەوە
شوێن ڕەش
کات بزر
گەرمایی ڕوخسار
جانتام زریزەی داخرا
شوێن جۆگەی شکا و ئاوەڕۆی گۆڕا
کات ماکی سووتان بەکوڵمی هەڵبژاردراوی جوانی
پەراسووی مرۆڤی بەئەشق مردوو
ژێی کەمان
نسێ هەتاوی بیست
بەردی قادرمە دەنگی بینی
ژووری دەرەوە پێنج لا
خوێناوی کونی شمشاڵی ماڵئاوایی
شای بەردی دیواری جۆگە
کەوتنی دڵۆپەی پەیکەری شەڕ
مەمکی خۆڵەمێش کیژی کەم خوێن
بەهار دڕندەیەکی گیانبازە
بەزەیی لە دڵۆپە شەونمی بەیانییان لێ جێما
مانگ لەناو دەستم کەڕووی لێ کەوت
خانەکانی تریفە ڕشایەوە
گەواڵە گومانی

له هەڵمی گەیینی ترێ
باڵندە دوو چین بێچوویان بەباڵ کەوت
پەڕی باڵیان کورت
تووکی پێیان درێژ
پەرجووی دووڕیان
ئەمەکی هەتاوی زستان
ئاگر
دەرگای حەوشەم نەکراوەتەوە
دەرگات کوتا
بەدەستتەوە بینین دەکەوێ
خۆڵ
دەرگای ژوورم نەکراوەتەوە
دەرگات کوتا
بەدەستتەوە چێژ دەکەوێ
ئاو
دەرگای حەوشەم نەکراوەتەوە
دەرگات کوتا
بەدەستتەوە بەرکەوتن دەکەوێ
با
دەرگای ژوورم نەکراوەتەوە
دەرگات کوتا
بەدەستتەوە بیستن دەکەوێ
سروشت

زریزەی جانتای شەڕ دانەخراوە
زریزە داخەی
بەدەستتەوە بۆن دەکەوێ
بینین
چێژ
بەرکەوتن
بیستن
بۆن
بزانن کێ لەم حەوشە پێیەکانی مەییون
ژیان دەیکوژێ
مردن دەیژیێنێ
ئاگر
خۆڵ
ئاو
با
بزانن کێ لەم ژوورە پێیەکانی مەییون
نە مردنی سەرەتایە
نە ژیانی کۆتایی
سروشت
بزانە کێ لەم شەڕەدا
نینۆکی بوون بەسەنگەری نابەرابەری پەنجەکانی
شەویان دزی و بەیانی لێڵ
خەون بەردە ساوایەکان

دەوەشێنێتە ئاوێنە کوێرەکانی دەموچاوت نادەنەوە
ئەو قەرەوێڵەیەی
یەکەم قیژەی من
ئاوازی نائارامی بوو
چوارپەلی ڕزی
دەست و پێی منیش
کۆمەڵێک برای
شیریی
گیانی
گومان بین
بەدوای هەواڵی دەست و پێم هاتن
گۆرانی خەمبارییان گوت
گۆرانییان کرد بەهەڵات هەڵاتی ئەو ڕووبارە بێ وادەی
برادەرایەتیم لەگەڵی بەهێز بوو
برادەری بێ وادە چاوی داخست
دنیا غاری دایە ناو بیرکردنەوەی
لەگەڵ خۆی دوا
ئارەزوو دەکەم بێ دەنگ بم
شەقامی وا ترسناک هەیە
ناتوانی بەناویدا بڕۆی
قەڵای وا هەیە
قبووڵی نییە پێی لەسەر دابنێی
بەردی وا هەیە

شەڕت دەکاتەوە
چاوەکانی کردەوە
چای سەر مێزی سارد ببووەوە
جۆلانەی ناو باخچە
دوو شەمشەمە کوێرە دەیانهەژاندەوە
چاوی مووشەك
نیشانە دەکەوێتە ناوی
دیقەتم بدەمە خودای
ئاگر یان زۆر گوتنی بەرد
بەرد
دەست و پێی لە گفتوگۆی پردی ئاگر دۆڕاند
گەرداوی دەریا
خەونی پاشا
داوای منداڵ
لە تەنکاوی جۆگە لێ هەڵگیراو
سەرسامی ماری ددان هەڵکێشراون
ئاوی ئەو تەنکاوە بخۆرەوە
دەریا
پاشا
منداڵ
چێژ لە گەرداو و خەون و داوا وەردەگرن
گیای مردن لە چاویان دێ
گیا لە چاوەکان

پشتی تیمساح دەکەنە پێستی دووەمی پێیان
پردی لۆکە دەکوتن
پردی لۆکە
ترپەی پێی ڕێبوارەکانت لە دەفتەری یاداشت بنووسە
ڕێبوارەکان ئەو کاتانەتان شاد
کە تێیدا بەسەر پردەکان دەڕۆن
دەنووم
هەڕەشەی خەونێك خوێنم سارد دەکاتەوە
پرد گەمارۆی توندی گومان بین
بپەڕمەوە پێم لە خامۆشی ون
بازنەی گلێنەم بەتاڵ دەکەم
هەولێر لە ژێر چەتری بارانبارین
لە جوانی خۆی جێدەهێڵم
گوێم بەدەرزییەك پاك دەکەمەوە
هەولێر لە ژێر چەتری گوللەبارین
لە ناشرینی خۆی جێدەهێڵم
جوانی
ناشیرینی
تێر مردنم
ئەرێ تێر گەشتی لە ئاسمانە یان زەمین
کیژی زەوی لوولاقی سەرمای بووە دەیشێلم
هەولێر ئارامبەخشترین خۆڵی ناو لەپی زەوییە
گیای

پرچی منداڵە مردووەکان
کەلاوەکانی
جەستەی کیژە لە ژوان کوژراوەکان
خوناوی گەشت
لە کەلاوەی جەستەی کیژەکان
لە جەستەی گەشتەوەران بنیشە
چاوە منارەییەکان گەڕانەوە منداڵدانی
قەڵا ئاوێنەی خەتاباری بووك
سبەینە بۆ شەوێکی دی
ئەو قەرەوێڵەیەی
یەکەم قیژەی من
مۆسیقای ئارامی بوو
چوارپەلی پەرژینی باخچە
دەستم هەڵبڕاوی سڵاوی مێوان
پێم لە ڕێگای سەردان
خوداوەندی سەرسام و خەوندیدە
پێڵووی پشکۆ بەکەوتنی چاوی مامز گران بووە
پشکۆ پێڵووت هەڵبدەوە
جەلادان ئارامی ئوتێلەکانیان تێك دا
گەشتیارەکان لەسەر تەرمی پیاوی کوژراو
ناسنامەیان خوێندرایەوە
تەرم ئازادی بە زەوی بەخشی
درەخت گەڵاکانی بوو بەئاسن

منیش گۆڕم
گۆڕی ئاوێنە
درەوشانەوەکانی لە ناو خۆ لوولدا و فڕێی دان
لە ئاوێنە نەگەیشتمە نامەهێنێکی دڵخۆشکەر
سێبەرم بوو بە هەڵم
من مامەوە
بکوژی کەشوهەوا
کۆمەڵێك ئێسکبەند خەریکی تەرمی کەشوهەوان
ڕێگاکان بیری ڕێبوارە لەناوچووەکان دەکەن
لە ژێر خەندەیەکی ساکاریش
تەماشای مەدالیای گیانبازییان دەکات
چۆن هەڵۆ لەسەری نیشتووە
پێیان دەڵێت
دێن بچین بەدوای دەستە بەوەفا و میهرەبانەکان بگەڕێین
جوامێری تاریکییەکان
گوڵی گێچەڵی لە باخچەی دڕندەیی کرتاند
بۆنی بەزەوییەوە کرد
کیژێکی خانەنیشینی لە بنەماڵەی ئاو مارەبڕی
لەسەر کورسییەکی حەسیری هەژێنەر دانیشت
پەرداخێك ئاوی تووی خواردەوە
داڵغەی لێداو لە خودی نزیك بووەوە
ئەم حەوشەو ماڵەم بەدڵە
هەموو شتێك تێیدا جوانە

ژوورەکانی لە چاوی نقوم کرد
باخچەش سێوی حەرامی گرتووە
ژووری لەدایکبوون ئەو ژوورەی مانگی هەنگوینی تێیدا بووم دڵە
ساکارەکەی زەوی
باڵندەیەکی مەنگۆلی
خۆی بەسەر گەرمپێوی قەد دیواری ژووریّ هەڵواسی
گەرمیپێوەکە فڕییە خواریّ
خۆی لەناو کەلێنی کاشییەکان بزر کرد
باڵندەی قەشمەری ئیفلیج
لە جانەوەری خۆی لیمۆندووزی لە کەپووی تواندەوە
شینایی ئاسمان و دەریای لیّ بوون بەتەختەی شانۆی
پێشکێشکردنی چالاکییەکانی زەوی
دەریا لوولی دا
گەرمیپێوەکە وەك دەستی دایکێکی دڵسۆز
تیشکە شیردەرەکانی نەدەگەیشتن
مەمکیانی لە پەنجەرەوە لە دەمی ڕووەکەکان نا
خانمی ڕووناکییەکان
هەر پێنج پەنجە بڕاوەکانی فڕیّ دایە سەربانی ژوورەکەی
سەرەتاکانی لیّ بوون بەپردێکی بەستراوە
خەڵکانێکی زۆریش پەلەی پەڕینەوەیانە
پەنجە بڕاوەکان لەبەر خۆر لایەکی کزر ببوون
گۆرانی وەکو بایەکی ئیشکەر وەریگێڕان
لایەکەی تری دانە بەرخۆر

باوکم - دایکم باوك و دایکم
برایەکانم - خوشکەکانم برا و خوشکەکانم
خۆم - خۆم زۆربوونی باڵندەکانی خزمی دایك و باوکم
دڵ لە دڵدانی ئاوێنە
بلوێری نوستوو
ئاوێنە درۆیەکانت چین
بلوێر لە ئاوازێکی دەیکاتە ئەفسانە
بلوێر بەیەکەم گوێگرتن
ژیان لە گەڕەکەکانی کازێوە درێژ دەکاتەوە
هێلکەکانی شەڕیش دەشکێنێ
کە قەلەڕەش لەسەری کەوتووە
مۆرانە و کێچەکانی لە سەری نیشتوون
نەشونما دەکەن
من منداڵی گەورەی ئاسمانم
بەهاتنە خوارەوەم ناوچەوانی زەوی گەرم داهات
بۆنی دانەوێڵەیان کردە کراسم و کەوتمە جەنگی پرسیار

هەولێر

١٩٨٩-١٩٩٠

مەرگی ئاوێنە

١

ئاوی نەفخی سوور خورایەوە
خوداوەند
فریشتە
دەرگای بەهەشتیان لە ڕواڵەت داخراو
لە دڵەوە کرایەوە
کەڵەکی فریاکەوتن
پەراسووی ئادەم
بزماری
ئەو ددانانەن لە سێو ڕەش بوون
چارۆگەی
پەڕۆی ڕوو بڵندی شەوی پەردەی حەوا
شادمانی سەر زەمین
(نغرۆ بۆ من کە نامەی شەڕکەرەکانم بۆ دایك و باوکە نەخوێندەوارەکانیان دەخوێندەوە نغرۆتر بۆ ئەوەی گوێ لە دەنگوباسی شەڕ دەگرێت و ئاگری شکانی لایەك دەروونی ڕووناك دەکاتەوە نغرۆتریش بۆ ئەوانەی خواردن بۆ بەرەکانی شەڕ دەبەن)

٢

نێرییەك سەری بەقۆنداغەی تفەنگ کردووە
قووڵ کەوتووەتە خەونی مانەوە
بەئاگام هێنا
بچینە پیاسە
بەکەڵەکی گەشت چاومان بەرەڵڵای خەیاڵ کەین
سەوڵ لە کەڵەکەوان وەرگرە
لە کەنار دادەبەزین
لە چاوانم خۆت تەنیا کە
لە شار برادەرایەتیت لەگەڵ برادەرەکانت گەرم کەوە
منیش دەگەڕێمەوە ئەشکەفت
دەرگای گچکە دەکەمەوە
گۆشت بەشمشێر دەبرژێنم
خەوت خۆش
شمشێری نوستووی ناو کەللەسەر
سوپاس گەرمایی تەرم
گەرماییت پاراست
بەگەرماییت کاتژمێری دەست تەرمەکان
لەشکرکێشی بۆ سەر تەرمەکان ڕێك دەخەن
باش بوو خەیاڵ لە چاو نەترسا
دەنا گیاندارەکانی چاو
دەیانکردە شەمێی باڵە نزم فڕەکان

مراوی ناو دەستە گەورەکانی دۆڕان
دەنووکی پارێزگارییان فرۆشت
لە خشەخشی ڕادیۆی زەوی
ملکەچی بوومەلەرزەن
دووکەڵ بەرد و خۆڵی بەرنەدا
میراتگرەکانی زەوی
ئاڵای گومانیان کردە کراسی شەیتان پێبینین
گومان
بە ژن و مێردەکانت بڵێ
لێفەی خۆیان بەتەرمەکانمان دادەن
لێگەڕێ شەپۆلەکانت گەمەمان لەگەڵ بکەن
فەرمان بەئاو بدە هەڵنەستێ
نەك کەڵەکەکان بگەڕێنێتەوە کەنارە درۆزنەکان
ڕێ بدە گەرماییت گەرممان کاتەوە
ژن و مێردێك
لەم دیوی پەنجەرەی نیوە کراوە
بەدیار هیتەرێك
بۆ منداڵەکانیان نان گەرم و چا سارد دەکەنەوە
هەورێك بەقەد دووگرد
ژەنەڕاڵێکی نەجیبزادەی وریا لە سۆراخکردن
نوێژی لەسەر دەکات
بەناردنی نامەیەك
سەرەتای ڕێگاکان تەفرەدران

بەگەیشتنی
کۆتایی ڕێگاکان ئاشنا بوون
ئەو وێنەیەی لە جەژنی دە ساڵە کێشام
لە ناوەندی ڕێگا
سپاردمە تەفرەدان و ئاشنابوون
بەڕۆیشتنێکی یەك دوو ڕۆژی چووم
نامە بگەیەنمە
ئەو پاشایەی شمشێری کردە کورسی
بەپەنجەی تفەنگ
سبەینان زەنگی قوتابخانەکان لێ دەدات
نیوەی سروودی قوتابیانم گوێ لێ گرت
بەزیم
وێنە پیر بوو
پێیە گەورەکانی خەڵك
شەقامەکانی شاریان داگیر کرد
ئوتومبێلەکان شۆڕش دەکەن
گڵۆپ ڕەش
پۆستەچییەساختەچییەکان
نامەکان دەکەنەوە
ئاسنگەرێکی خەواڵوو
لەناو قەڵەشی بوومەلەرزە
کلیل بۆ دەرگا جێ هێشتراوەکان دروست دەکات
مەرگ

بەهەشت
دۆزەخ
سەرزەمین بەهرەی داخراوە
نهێنییەکی سەرسوڕهێنەری
لا نەماوە بیدرکێنێت و بەختیارمان کات
بۆ
هەڵبژاردنی گشتی
لێبووردنی گشتی
تەنیایی گشتی
مەرگی گشتی
دەعوەت کراوین
چێشت لێنەرەکان بەکەڵەکی جەنگ دەڕۆن
برادەرپەروەر
شەپۆلە سەرپێچیکەرەکان دەبنە دۆستمان
ئەو شەوەی دیواری
گەورەی حەوشەکان دروست کران
پەنجەرە پێوەندی نێوان
حەوشە و ژوورەکان بوو
پێوەندی هەمیشە لە شەڕگەکان
ستایشی پاڵەوانیەتی جەللادەکان دەکات
دیوار
پەنجەرە
ژوور

حەوشە
کەڵەکی گەورەی جەنگ دەڕوا
دەتوانین بەشەپۆلە
سەرپێچیکەرەکان بڵێین دۆست
برادەرپەروەر
شەپۆلەسەرپێچیکەرەکان
سەوڵیان لە کەڵەکەوان وەرگرت
دڵنیابوونی ئاو
چاوە بریقەدارەکانی گورگ
خواردنی زۆربەی ماڵانی سارد کردووەتەوە
گورگ هەمیشە لە پێوەندی سینگ فراوانە
سەرزەمین
هەور دەستی پڕ دۆستایەتییە
بۆ دۆقە توند داچڵەکیوە
ئاو لە باوەشی خاك نەبێ نازانێ بخەوێ
ئاسمانی چاودێر
دوو دەنکە ڤالیۆمی دایێ
بێهوودە لە باوەشی خاك کەوت
چاودێر هەمیشە
لە دوا ڕکاتی نوێژی ئازاد وێرد دەکات
بۆ ئەوەی من بژیم
پێویستم بەمەرگی ئێوە نییە
وێرد بکەن وێرد بکەن وێرد

لە حەوشە و ماڵی گەورەی من
دەموچاوی ئادەمیزادەکان
گەرمی و ئارامی دەبەخشن
مرۆڤ بێ هوودە کەوتە سەرزەمین
ستایشی هاتن دەکات
لە ژێر زەمین
بالیفەکان لێك نزیك دەبنەوە
ئەو خەونانەی شەوان دەیانبینن
چەقۆ لە دەستەکان سبەینان لێیان ناستێنن
مرۆڤ ئەی بەتاڵترین هاتن
ببەوە کرمی ناو سێوی ئادەم
شارێك ڕوو دەدات
تاراوگای لە دایك نەبووە نەمرەکانە
شەقامەکانی بۆ ناتوانن
لە بیرەوەری ئاوارەکان نەمر بن

٣

درووود بۆ هەمووومان
هەمووومان کەم من
تۆ
ئەو
ئێمە
ئێوە
ئەوان
پێویست بوو بڕووخێ
سەرزەمین کەڕنەڤاڵی تەواوی تێدا نییە
ئێستا باخچەیەکە هوماکان تێیدا دێنە قسە
قسەکردن میراتی ئێمەشی تێدایە
نامەکانم‌بپێچابوایەوە
قۆڵ و باسکە کوتراوەکانی
ئەو ئاوانەی دەبنە خوێ دەمبینێ
ساکاری ئاوە بەکەفەکانیشم ئاڵۆز دەکرد
ئەوە بڕواهێنانی ئەو مانەوەیەمە
لە چوار ڕیان
هەشت پیتی ژیان و مردن
بە هەشت دەنگ بانگیان کردم
ئێسکبەندی دەنگەکان هەڵوەشانەوە

ژ یـ ا ن
م
ر
د
ن
ژیان چ مۆمێکە باران دایدەگیرسێنێ
لە ئەشکەفتەکان تیشکە سەرخۆشەکانی
شیرینیی دەدەن بەخەون
لەسەر گێڕانەوەی خەون لەگەڵ شەوی خەوخۆشی ڕێك نەکەوتین
مردن چ نامەیەکە تراویلکە دەیپێچێتەوە
لە سێبەری ئەو درەختەی
بەختیاری بەری دەخوات دەگا
لەسەر پچڕانی نامە
لەگەڵ بەختیاری ڕێك نەکەوتین
خەون شەوی خەوخۆشی و بەختیاری
خوێن شیرین کرد
مەودای ڕێگاکان دیارن
ماوەم نادەن بڕۆم بەرەو بزربوون
ژیان ژیان ژیان ژیان   ژیان
چەند ساڵ ژیام   ژیان
چەندین ساڵی تریش بژیم ژیان
ناتناسم   ژیان
ژیان   ژیان   ژیان ژیان ژیان

له كەڕنەڤاڵی گواستنەوەی
كیژی زەوی بۆ كوڕی ئاسمان
هوما لەسەر شانی ڕاستم
بەگوێی چەپمی چرپاند
ناسین مەحاڵە

مردن مردن مردن مردن مردن
چەند ساڵ مردم مردن
چەندین ساڵی تریش بمرم مردن
نووسینی سەر كێلی خۆم بۆ ناخوێندرێتەوە مردن
مردن مردن مردن مردن مردن
له كەڕنەڤاڵی گواستنەوەی
كوڕی زەوی بۆ كیژی ئاسمان
هوما لەسەر شانی چەپم
بەگوێی ڕاستمی هاڕاند
خوێندنەوە مەحاڵە
ئەگەر بكرێ حەز دەكەم
بتناسم و حیكمەتی ئازیزانی
سەر كێلی خۆم بخوێنمەوە
ئێسكبەندیدەنگەكانیش
له گیانێكی پڕ له هەڵمەت و ڕاكردن بڕوێنمەوە
مەحاڵ وەك تۆپێك هەڵدە ئاسمان
كەوتەوە سەر زەوی بكەوە دوای

ماسوولکەکانی پێت بەهێز دەکات
پێیەکانی بەهێز بوون بەردەکەی گەیاند
درەختی تەمەن ژمێر
لکەکانت خوار و بێ مانان
کەی بکرێ دەکرێتە دەکرێ
بکرێ و دەکرێ
لە پەرداخێکی نیوە بەتاڵ و نیوە پڕ
وەك منداڵێك
مانگ بەکۆترێکی هەڵفڕیو بزانێ
بەئاوابوون پێبکەنێ
مشتومڕی ڕەنگە گەرمەکان
ئەی تاوانبارکراو بەژیان
ژیان ژیان ژیان ژیان ژیان
دوای ئەو هەموو لەخۆ دوورکەوتنەوەیە ژیان
گۆریەی گەڵا
لە پێی ژیان دەکەم ژیان
پەڕینەوە بۆ ناو دارستانەکان بۆ خۆم ژیان
ژیان ژیان ژیان ژیان ژیان
مشتومڕی ڕەنگە ساردەکان
ئەی تاوانبارکراو بە مردن
مردن مردن مردن مردن مردن
لە ژێر خاکێکی دڵخۆش مردن
بەدیار پەنجەرەیەکی چاوکراوە مردن

لەخۆم نزیك دەبمەوە   مردن
ئەستێرەیەکی هەمیشە هەڵاتوو
دێنمە کنە خۆم
مردن مردن مردن مردن مردن
هومای ناقۆڵا
لەبەر ئاوێنەی گۆمێکی لاڵ
هێرش دەبا و خۆبەدەستەوە دەدات
ئاگادارییەك لە شەقامی
ژ یـ ا ن
م
ر
د
ن
چاو بانگ دەکات
ئاو لە دەستی منداڵ بڕژێ
لە گێژەنی خەیاڵ وێنەی
ئاگر
پۆلیس
پەیکەر
زمان لە قسەکردن میراتی ئێمەیان ژێر خۆڵ کرد
چەتر
گەراج
دەرگا

وێنە دەکات
لە دەرەوەی پیشانگای
هونەرمەندێکی خەیاڵ داخراو هەڵیدەواسێ
دووبارە وێنەی
قەڵەباڵغی شەقام
پاککردنەوەی شووشەی مۆزەخانە
دەنگدانەوەی ئاژێڕی کارگە
زمان قسەکردن میراتی ئێمەشی تێدایە
ئاشقبوونی کۆتری ناو منارە و کەنیسە
پشکفتنی سبەینە
حەزکردنی ئاوێنە لە مرۆڤ
وێنە دەکات
لە دەرەوەی پیشانگای
هونەرمەندێکی خەیاڵ کراوە هەڵیدەواسێ
شاعیرێکی سەرسام بەسەرەتاکانی ناولێنان
لە دەفتەری تێبینییەکانی
بەزمانی دڵ لە دڵدان بۆی دەنووسێ
ژیان ژیان ئەی کۆتری دەبەنگی
بەئارەقەی بن باڵت بۆن ڕێژم کە
بۆ هەمیشەیی پەیمانمان بەتاڵ ناکەین
تۆ بەسەر منارە و کەنێسەکان درۆ بکە
منیش لەناو ئەو ڕێیانە دادەنیشم
خواوەندان دژی فریشتە قاچاخچییەکان

خۆپیشاندانیان تێدا بەرپاکرد
ڕوخساری بەقووڵی ڕوانییە چاوم
نیگایەکی تاوانبارکردن
بیانوو مەهێنەوە
درۆکانت لە سێبەری بایەکی
چاکەت چەرم
پێڵاو بەکرێ
ڕوون بکەوە
خامۆشی دێ
شەپقەیەکت لە پەڕی قەل لەسەر دەنێ
برۆ تازییەکان
کتێبی دڵنەوایی
بەهەموو شتێکت ڕازی دەکات
رازی بوون
لە تۆڕنانی بارانی هەوەسباز و خۆڵی داوێن پیس
هەوەسباز و داوێن پیس حەزیان لێك کرد
دروود بۆ نەوەکانیان
ناون بۆ ڕووناکی
مانان بۆ بزر بوون

(ڕووناکـــی و بزربوون جمکانەی دایکمن دایکم لـــە گرانی ڕووناکی پۆدرە کرد و فڕێی دا بزربوونی گەورە کرد ئێســـتا بزربوون کیژێکی درەوشـــاوەیە ڕووی خاکی ئارایش کردووە بێ خزم و کەس و پێوەندی قاچ لەســـەر قاچ لەناو باخچە دادەنیشـــێ دەچێتە کەنار سەکۆیەکان یاری بەگوێی ماسی و هێلکە شەیتانۆکە دەکات دەبێتە هاوڕێی گایەکی گۆشتن لە سێرك خوێنی دەبەخشێتە یاریکەرێك کە یاری دەزانێ یان نازانێ)

٤

هاوسێی مانگ و ئەستێرە
بیرەوەری ئارامییە
منداڵەکان نایەنە کۆڵان
ژنەکان کۆڵان ناماڵن
چڵکاو بەکۆڵانەکان نارژێ
لە زەمین ڕامام و دانیشتم
زەمینم بەپەنجەکانم بەرزکردەوە
لە ئاسمان ژوورێکم بەکرێ گرت
سەرم لەناو لکەکانی دەستم دانا
(لە خەیاڵم شەڕی پەلکەزێڕینە و باران گەرم بوو شمشێری پەلکەزێڕینە
شکا کەوانی تیرهاوێژ ڕاست بووەوە باران نمەکانی هەڵگرتەوە قەڵغانی
شەڕکەرەکانی پێ شوشت نووکی تیر ئایەتی لە جەستەی گوناهەکانی
بەهەشت کوتا گەڕانەوە بۆ سەر زەمین پرسیارێکە کاتێ خۆر نیوەی دەرکەوت
یان نیوەی ئاوابوو دەکرێ)
سەرم لە لکەکانی دەستم کردەوە
بینیم زەوی شمشاڵ دەژەنێ
گردەکان بوونەتە گورگ
گورگەکان بە ژن
ژنەکان بە پیاو
ڕەختی شەڕیان کردووەتەوە
پێڵاوی منداڵە کوژراوەکانی لەناو دەنێژن
کەڵەبابێکی لاڵیش بانگ دەدات

٥

مەلۆتکەیەکنەپێچراوە
لافاو لە دەمی زمانی هەڕەشەی دەرهێنا
لە کیشوەری هەشتەم
ماسیگرەکانی خنکاند

٦

داڵ ئاگربەستی شەڕی ڕاگەیاند
پرچی درێژی یادگاری سەرکێلەکان
ئاڵۆزی ئاگربەست
نەفرەت سێبووری پیاوە چاو کەلا شووشەکان
هاوەڵی ناوکی منداڵەکانی لە شەڕ بوون
ماری نەخۆش
ژنێ دەستی لە سەوڵی کەڵەکی گەشت مەیی
کیژێنی خۆی لاواندەوە
کیژێنیم ئاوێنەیەکی نوستووە
ڕووی پڕی
کۆتر
داڵ
تەختی بووکێنی
تابووتی جوانەمەرگی
ئاڵای سپی
دێوجامە
لە هەڵبزڕکانی ئاگر
سێبەری دەستێکی کوشندە و نەشمیلانە
پەرداخە ئاوی مەزەداریم لار دەکاتەوە
ئاگر دەستی لەبەر ڕاگرتووە
خەوی پێ دەڕەوێنێتەوە

ئەو خەونەی سندووقی دەخیلەی منداڵیمە
بیرەوەرییەکانمی جەنجاڵ کردووە
ڕێگام لە ڕووناکی ون
تا دەگەمە شکاندنی سندووقی دەخیلەی منداڵیم
سبەینەیەکی پڕ سروودی پێ دەکرێم
من و سبەینەی پڕ سروود دوو کەسی تەنیاین
ئەو بەباڵە کەم خوێنەکانی درەخت دەفڕێ
منیش

٧

خەیاڵ پرچی شەپقەیەکی ئەستوورە
پەنجەکانی پێی پۆتینێکی نارەنگی
ڕاوم دەنێ
بۆی ناگیرێم
خەیاڵ دڕندەیەکی بەبەزەییە
بۆی بگیرێم
دەگەمە
ئێرە و ئەوێ
دەچمەوە
ئێرە و ئەوێ
زەمین گەورەترە یان
ئەو لەنگەرییەی چێشتی لەناو دەخۆم
دووکەڵکێشی دێرێ فرەوانترە یان
شوێنی کەڵەك ڕاگرتن
تریفەی مانگ جوانترە یان
بریسکەی دەسڕێژ
دەسرازەی منداڵ نیانترە یان
کۆت
بلوێری ئاو خۆشترە یان
زڕەی شکانی چرا

ئەو ئێرەیە بەتۆ دەسپێرم
تاتەواوی پەنجەرەکان بەدوای مندا سەرگەرم بن
بارانی دەموچاوەکانی بزرم کردن
بدەیتە ئەو کێڵگانەی دڵیان ئەستوور بووە
ئەو ئەوێیەی لەناو دەستەکانت بووە خوناو
تیشك گەمارۆی دا
پاسەوانی تەواوی شەقامەکان ئاگادار دەکەمەوە
باخچەی نەخۆشخانەکان
حەز دەکەن مردووی لە ناودا بشۆن
لە سبەینەیەکی گەرم
قسەیان لە بارەی سەربازی تۆپخانەکان
سەری ساڵی مۆزەخانەکان
پێشوازی مێوانکردن
ئاوێنەی داگیرساو
هێمنی پێش وێنەگرتن
پەشیمانی دوای وێنەگرتن
هەیە
لە بێ دەنگی بوویمە بەردی ناو ئاوی گەمژە
ماسی بێ مانا بەسەرم دەپەڕنەوە
خەیاڵ خاکەوانێکی ئاگربەست
ڕووناکی لە دەست دیل
باخچەی نەخۆشخانەکان دەستی کراوەن
ئاسمانەوانی بێباك دەتوانێ

ڕۆژنامەی چاوەکانی بخوێنێتەوە
پیتەکان هەمیشە
دەستی وەرگرتنیان لەسەر چاویلکە
دەستی بەخشینیان لەسەر گۆپاڵ
گۆرانییەکم
بێ مانام کەن
دەچمە کۆچی مردن لەودیوی دەرگا
گۆرانییەکان
بێ ماناتان دەکەم
دەگەڕێمەوە کۆچی مردن لەم دیوی دەرگا
شوێنێك بۆ چاوەڕوانی ئاو بەندکەن
یادم مەکەنەوە
بۆ کاتی خۆتان لە پەند و تاجی شکۆ دەمرێنن
باڵندە درێژە بە فڕینی دەدات

٨

خۆر لە تاریکی نیوە شکاو دەرکەوت
دەموچاوی زەمینی ناشیرین کرد

٩

وێنەی چاوێکی کوێر لە دیوار کێشراوە
چوارچێوەی دەرگا وێنەمی دیل کرد
شەقامی ژووری
شۆستەی جغارەی حەشاماتی دەکێشا
پەتۆ دایپۆشیم
خوداوەند بەپەیژەی بن زەوی سەرکەوت
زنجیری پێڵووی داخستم
بەخشندە کردییەوە
دەموچاوم لە ئاوی ناو ئاوێنە شوشت
وێنەی چاوێکی کراوەم کێشا
چوارچێوەی دەرگا وێنەمی ئازاد کرد
دەموچاوم لە زەردەخەنەی منداڵان شوشت
شەڕنامەی دامێ
بەرلەوەی گڵۆپ داگیرسێنم
پێشوونی کەوانەیەکی نیوەکراوە گڵۆپی لە ناوە
کەوانە بکەمەوە
دایخەم
گڵۆپ بکوژێنمەوە
پێ بکەم
سۆسەی کرد
تارمایی ناو قەڵەشەکان گۆرانی

گۆرانی باخچەی بێ ئاگا و لاڵی دەروون
بسپێرینە چرای مردوو
بەپێخواسی بچینە ناو کێڵگە
شەراب بەئاوی ناو خەتە جۆتان بخۆینەوە
خوێندنەوەی نامەم دواخست
دەستی قەڵا و منارە دۆقەیان کرد
دۆقە ئیقاعێکی ستوونییە
تامەزرۆییان دووبارە دەکاتەوە
ناو لەپیان کانی خەوندیدەی چاوەڕوان
دەستیان لە ئاسمان مایەوە
منداڵانی شار قوشقاقەزیان بۆ فڕاند
دەستی نیوە کراوە
تەواو بکرێوە
شەو دەزووی قوشقاقەزمانی پێ دەسپێرین
بەیانی دەنگی چوونە کاری باوکمان
ماڵ پڕ دەنگ دەکات
منداڵیش ناوکی لە خوێنی دایکی ببێتەوە
ماڵ پڕ دەنگ
(تیشك نەخۆشە پێستی شێرپەنجەی لێیە درەختی بارانت لێهات وریابە
تیشك دێ ڕوخسارت بترشێنە گۆپاڵم ون بووە مەوداکانی سەردانی
خۆشەویستان شێواوە ناتوانم سەر لە گۆڕێك بدەم بەگوللە ناوی لە کێ تۆمار
کراوە و قەوان کێلیەتی)
شوێن

گۆڕەپانی شەڕ
کات
زەوی کراسی سووری لەبەردابوو
بیری لە یەکەم ئێوارەی
بەدەزگیرانکردنی ژنەکەی دەکردەوە
سێبەری درەخت دڕندەیە
تەزووی مێوان خامۆش ناکاتەوە
مۆسیقای تووڕەیی ڕژا
کەڵبەی کۆتری کەواند
کۆتری پیلانگێڕ
بەسەر نینۆکەکانم بمێنەوە
ئاگام لە درێژبوونیان هەیە
مانگ پەڵەیەك خوێنە
قوشقاقەزی منداڵان نییە
حەزی کانی دڕندەیە
تریفە چڵکەکانی لە ڕۆخی دادەنێ
بەڕووتی لەبەر ئاگری ئاو دادەنیشێ
لەناو قەڵەشەکانی گەرمبوونەوە ڕەژوو دەفرۆشێ
ڕەژوو وێنەی چاوی کوێری کراوە
کاتژمێری قفڵدراو
باوەشم بەکراوەیی جێهێشت
نشوستی ڕژاوم بەپرچی گەرم کۆ کردەوە
دەستم لەناو زەمبیلەیەکی داخراو

بەپێمەوە
لە کوێ لێم دەکەوێ
پێم لەناو زەمبیلەیەکی کراوەیە
بەدەستمەوە
کێ لێم وەردەگرێ
(ئارەزووەکانی پیاوی پێخوست لە پێستی سەی تووکن نووسراوە دەستێکی کراوە تووك هەڵنەداتەوە ناخوێندرێتەوە ئەم ســـەیە لە هۆڵی مۆسیقا دەنوێ لە باخچـــەی منداڵان بەدڵنەرمی گوڵ لێ دەکاتـــەوە چەتری کردووەتەوە چاوگەرمی پیاسەیە لەسەر ئاوازی سروودی شەڕ گوێ بۆ گۆرانی دەکاتەوە)
دڵنیایی من لۆچە ناشیرینەکانی ڕوخساری نووسەری ناو لەپم
لۆچەکانی ڕوخسارم بەناو یەك چوون
ئێسکی دوای لافاو
نقێمیئەنگوستیلە
کووپی شیر
هێلانەی باڵندەی لە کڵاوەی ئەژنۆی پیاوانی دۆزەخ
سمۆرەی دارستانی بەرد
ڕێژنەی گەواڵە نەرم
تێلی ژەنگداوی کەمان
پیاوی بن دارەبازە
ژنی دوای تەرم
لێوی قرمساوی ئاوێنە
ددانی زەردی ئەو منداڵانەی
هێشتان ددانی شیریان نەکەوتووە

هەور دەیەوێ
هەناسە بخواتەوە و بە بەختی بڵێ چۆنی
من سییەکانی تۆم
ئەی دایکە زەمینی دڵنەرم
دایکە زەمینی بالیف گوڵ
گۆرانیت بەرەڵلاکە
قەل باڵی گران
باڵی قەتێ سووک
لە گۆڕی منداڵان باڵیان ڕژا
بەهەوا کەوتن
لە گۆڕی پیران باڵیان ڕوا
بەربوونەوە
قەتێ پەڕی قەلی لە باڵیدایە
قەل پەڕی قەتێ
جرووکەیان لە کلۆری نووسەری ناو لەپ مایەوە
قەتێ گۆرانی قەل
قەل گۆرانی قەتێ
قەتێ ئاسمانی ڕەش
ئاسمانی قەل سپی
قەتێ و قەل باڵیان پەلکەزێڕینە
پەلکەزێڕینە دەستی پڕ نزای دوای شەڕە
لە ئاسمانی بەتاڵ شل بووە

(لەگەڵ برادەرە شەهیدەکان نێوی مێزێکی بازنەییمان ڕەنگ کردووە هێندە بەدڵ ڕاستییان بۆ هەڵدەبزڕکێنم ددانەکانم فرمێسکیان لێ دێ وێنەکانتانمان لە دیوارەکاندا وێنەکان لە خەڵکانی ناو شار سەروەرتر بوون لە نێوان شارێك و شارێك پەیکەرەکانتان سڵاویان لە مێوان وەردەگرتەوە دوای تێهەڵچوونی برادەران وێنەکان لە چاو کەوتن پەیکەرەکان لە شوێنی خۆیان چوونەوە ناو زەوی درەنگمە ژنەکەم لەماڵەوە چاوەڕوانمە پارەی مێزەکە دراوە توخوا زۆر مەخۆنەوە با سەرخۆش نەبن)
هەنگاوێك
نیو هەنگاو
جێ پێیەك
کفنی ئەوانەی لە دوای شەڕ ماونەتەوە
کراسی ئەو ژنانەی
ئاگر مێردەکانی لێ ستاندن
میوەی تفتی بەهەشت
ئاوی ساردی دۆزەخ
ئاوێنە و
چاویلکە و
پۆتین و
جانتا و
تەمی دانێ
بەئاوی شەڕ
ئاگری بەختەوەریم پێ کرد

(مانگی خۆشـــنوودیم لەناو قاوغە شـــخاتە تەواو بـــوو لە چلەی ماتەمینی هۆشـــمەندی مردن دانیشـــتووم بایەکی کز دەستی گرتووم بایە کێ دەڵێ ئەم چاوســـاغییە بەدیوی خۆڵم دانادات ئاســـوودەیی لێمی پرسی لەکاتی دەستبازی لەگەڵ دەزگیرانم پەنجەم لە خەناوکەی گیر بوو خەناوکە پسا لە هەڵگرتنەوەی دەنکە موورووە ڕژاوەکان تۆ چیت دەکرد بەساکاری لە ڕۆخ ئاو پیاسەم گەرم بوو بەردم هاوێشتە ناو ئاو تا بازنەی شەپۆل ببینم بەنقومبوونی بەرد بازنە دەبێتە خاڵێکی کەوتوو لە گلێنەم ماسی مرد تاوانی کوشتنی ماسی لەبەر برووسکەی ئۆتۆمبێلە سەربازییەکان فێربووم لە شەوە گڕنی گڕنییەکان تڕووسکەی زەردیان دەگرتە ناو ئاو ماسییەکانیان دەخستە حەوزی بەرپێی ژەنەڕاڵە تازە لە ماڵ گەڕاوەکان لە نشوستی شەڕ سروودی بەرگرییان ددان کێشانی ماسی حەوزی بەرپێیان بوو دوای هێمنبوونەوەی زەوی تفیان لە ماسییەکان دەکرد ئەوجا سەربازەکان لەگەڵ سەیە سەقەتەکانی پاش شەڕ دەیانخواردن)

قەل

قەتێ

ماسی

سەرباز

سە

من

شەوێك لە دۆزەخ

خۆڵەمێشمان ڕەنگ کرد

ڕۆژێك لە بەهەشت

ئاومان گەرم کرد

(خۆڵەمێش و ئـــاو گۆرانییەکی خۆش بوون ئێوارەیەك لە چلەی ماتەمینی هۆشمەندی مردن لە ئاسوودەییم وەرین نایەتەوە یادم چۆن و کەی فێری ئەم گۆرانییە بووم چاوم لە چاڵایی پێشـــوونی شەیتان لێکەوت پێڵووم قۆپا چاوە کەوتووەکانم لە چەنگاڵی پەنجەکانم گیر نابن برژانگە خوارەکانم بۆیان هەڵناگیرێتەوە بیخەمەوە ناو قەپێلکەکانی)

مانگ هەنارێکی قەڵەشیوە
لەسەر پەنجەکانی دەیلەرێنێتەوە
تکەی تریفە
زەوی کوتیوە
دوای هێمنبوونەوەی زەوی
کەللەی مێروولەم کردە خانووی گەشت
شمشاڵم لەناو لێدا
شمشاڵ چوارچێوەیەکی کراوەیە
سروشت گۆرانیبێژێکی درۆزنە
بۆ هەموو وەرزەکان گۆرانی دەڵێت

(زێ دەخرۆشێ کەفی خۆشوشتنی کیژی ئاو نکاڵەکانی پاوان کردووە کیژی ئاو هێڵی ئارەزووەکانی کاڵ بوونەتەوە چاوەکانیشی هار بوونە خوێنی بۆقێکی نێر تێکەڵ بەکەفی هەستانی بکەی دەستەکانی دڕندەیی لە نکاڵ دەکێشێتەوە نکال زێوار دەبن پاکە پێی باجگری پێ نەکەوتووە نوێژی لێ دێ)

لە زێوار
شەڕ وا دەکات منداڵەکان
لە فێربوونی ژمارە دوا بکەون

لە زێوار
نوێژکردن چرای دڵخۆشی گەش دەکاتەوە
لە زێوار
ئاشتی نازپەروەرە دۆشەکی لە مووی
خوداوەندانە و بالیفی لە پەلکی گەنمەشامی
لە زێوار
تەرم ناشتن خەون بینینت زیاد دەکات
لە زێوار
موو دەرکێشان لە ڕوومەت
ئەشقی ئاوێنەت کەم دەکاتەوە
لە زێوار
قونێر تەقاندن لەبەردەم پەنجەرەیەکی کراوە
گومانت دێنێتە دیدەنی
لە زێوار
دەموچاو شوشتنی دوای لە خەو هەستان
بەیانی باشی ئارەزووە بێباکەکانە
لە زێوار
پانتۆڵ ئوتیکردن پیاسەی
ناو شەقامە قەڵەباڵغەکان داوای کردووە
تەرمەکانی لە دیواری سەنگەرەکان نێژراون
نامەیان کرایەوە
مەچکۆ جوانترین باخچەی جیهانە
گڵکەند خۆشترین چایخانەی جیهانە

باوەشم بەکراوەیی جێهێشت
ئەوجێهێشتنەی
منداڵییەکی خۆشە بۆ هۆگربوونەوە
قورمیشی کاتژمێری زەنگدار خاو دەکەمەوە
بەیانی بۆ گەشت هەڵناستم

١٠

کۆماری پشوودان داوایەکی مەحاڵ نییە
دەنووکی بازی چڕنووک گەرم
لە پایتەختی شمشێر
زەنگی شادمانی لێ دەدا

١١

مندااڵەکانی ڕۆژهەاڵت
چووینە گەشتی نوستن
لەم خەونەدا بە چی دەگەن
(. . . . .)
دایکیان پێڵووی گەرم لێك دەدا
(برژانگی ئەستێرە و برژانگی ئەو پەنجەیان تێك هەڵکێشا برژانگی ئەستێرە نەرم نەرم پەنجەی بەرەو بەیان کێشـــایەوە بۆشـــایی پێڵووی ئەو پڕ بووەوە چووە قۆزاخەی ئیفلیجی نوستن بەبینینی یەکەمین دیمەنی خەون ڕووبار لە شووشـــەی پەنجەرەی دەکشا پەیکەر دەموچاوی تێدا دەشوشت هاڵاوی هاری لە دەمی دەردەپەڕی دارستان بیابانی داخراو بوو گۆرانی تێدا نەدەگوترا)

منیش کەلکێشی نابێن
بەرزی و نزمی
ژووری خودم پێڵووی پەنجەرەی کەوتوو
دەرگای خەنجەر
مێوانداری شەوی مردوو
نیوە چاوی پێ نووقاندم
چرام لە ژێر تابلۆ داگیرساند
جغارە یەزدانی کپی
(. . . . .
. . . . .)

لە دەرەوە
(با زللە لە ڕوومەتی درەخت و شـــەقام و پەنجەرە و دار تێل و هەژارەکانی
ناو کۆڵانە جوانەکان دەوەشێنێ دروشمی دیوارەکان یەك یەك دەکەون یان
منداڵە هەژارەکان لە دیوار دایدەپچڕێنن دەیئاڵێننە خۆیان)
خەونی ناو ئەو هەموو دروشمانە
ئەگەر هەبێ دەبێ چی بێ
(. . . . .
. . . . .)
دەرگای خودم
لە ڕووی تابلۆ و جغارە و چرا داخست
چوومە دەرێ
منی وڕو کاسی سێڕیانی هەڵدێر
(بێ ئاژاوەی کۆڵانە جوانەکان ئەو بلیمەتە ڕاماوەی ناو تابلۆی ژوورەکەمم
هونەرمەندەکە بەهەڵە پێشکێشی کردم ماوەیەکە ئەو ڕامانەیم لەبیر
کردنەوەم مراندووە خەریکم بیشکێنم بیهێنمە پیاسەیەکی دەمەو ڕۆژئاوا)
ڕێکی کۆڵانە ناشیرینەکان
سەرسامی کەن
بخەوێتەوە
ناڕێکی کۆڵانە جوانەکان
هەراسانی کەن
ڕێکی ناخەوێ
ناڕێکیش
کۆڵانە جوانەکان

درۆ و شەڕ و دەستەمۆبوون دەیانپارێزێ
کۆڵانە ناشیرینەکان
منداڵیەتی و دەستەمۆ نەبوون و پاکی

١٢

خەتێکم لەگەڵ پەنجەکانی ڕووبار جووت کرد
ڕەگەکان ئاوەکانیان دامەوە
کە ڕژاندبوومە بنیان
(باڵندەکانی ناو پرچی ڕەگەکان باڵیان کردەوە و دوورکەوتنەوە نامەیەکیان
بە لکی دارێکەوە بۆ جێهێشتووم یەکەم دێڕی کیژە هەژارەکان ئێژن
پاشاکان کۆڵیتەکانیان پیس کردین)
منیش ڕەگەکانی خۆم گواستەوە ناو ئاو
ماڵم لەناو کەڵەك منداڵەکان گەمان دەکەن
(گیای کەناری کەڵەکەکە دەڕنن لە وەنەوزی چاوەڕوانی وشکی دەکەمەوە
لە نامەیەکدا بۆ باڵندەکانی دەنێرمەوە)
پاشاکان لەناو لوولی ماری کەوی دەسترن
کیژە خرۆشاوەکانی پاژنە پێ تەقیو
سەمای خۆشین
پاشاکان لەناو لوولی ماری هار دەخەون
کیژە بێزارەکانی پاژنەپێ دایساو
سەمای ناخۆشین
پاشاکان گوڵەگەنم
بەسینگی کیژە خرۆشاوەکان وەدەکەن
پاشاکان گوڵەگەنم
لە سینگی کیژە بێزارەکان دەڕنن
ئەی سەما ترپەی پێت چ دەنگێکی ترسناکە
ئەی سەما ترپەی پێت چ دەنگێکی ڕووناکە

١٣

پێت لە کام درەخت دەکەیتە ڕەگ
سەرت لە کوێ
بەسۆزی سۆراخ ژەهراوی کراوین
ژیان بریتییە لە ساکاری و ئاڵۆزی
ماوەتەوە
ئەو گومانە بپارێزین

١٤

تەرمێك لەسەر شۆستە پاکەت دەفرۆشێ

١٥

پەنجە گەورەی پێم مرد
پەنجە گەورەی دەستم ژیا
(مارێکی پەلکەزێڕینەیی کلکی هەوەســـی لەگەڵ پەنجە گەورەی دەستم خەواند کەللەی هابیلی کردە هێلانە هێلکەی تێدا ترووکاند قابیل خواردنی کۆمەڵێك سەدەی لەناو لوولاقی هابیل خستووە)
پەنجەی گەورەی پێم هابیل
پەنجەی گەورەی دەستم قابیل
(ئێوارەیەکی دوای باران پەلکەزێڕینە منداڵێکی بلوێرفرۆشی فڕاند پێڵاوەکانی لەبەردەرگا لێ جێما پێڵاوەکانی بۆنی باڵندەی مرداریان دەدا پەیامبەرێکی سڕ لە دوا نامەی بەرزی و نزمی دێڕەکان لە دەستی چاوی بەربووەوە)
گێژەن لە تووکی باڵندەی مردار
چەپۆکی شکا
مەلەوان گۆرانی پەڕینەوەی گوت
مانگی پەنجە تەزیو
لە تووکی شەمشەمەکوێرە گەرم بووەوە
تریفە کەناری بوون
کەناری بوونی
شەڕکەرێکی پەنجە لە شەڕ خووساو
لە نێوانی ئەم بەری شەڕ و ئەوبەری شەڕ
پەنجەی بەئاوی دۆزەخ کرایەوە
(ئێوارەیەك تەلیســـمی مەســـیح بنمیچی ژێر زەمینی هەڵکێشا ئەو فووەی

مریەمـــی دووگیان کرد قۆرتەکەی پڕ کردەوە منداڵەکە هەتاو دەســـتی بۆ ڕاوەشاند خەو بەری دا پێڵاوەکانی بەپێی گچکە ببوونەوە)
زەنگی لاوانەوە
تاسەی
بینین
چێژ
بەرکەوتن
بیستن
بۆن
بەهێز دەکات
هەتاو گەرم داهات
هەزاران ئارەزووی بێباك
لە دۆزەخ دیل کراون
ئەفسانەی دۆزەخ دەتەقێنمەوە
(ئاوازی تەقینەوە باڵندەی مردار باڵی هەڵدا بۆ ئەو بۆشاییەی گەردوونی تێدا باڵق بوو دیدەنی لە چەمانەوەی خاچ ڕووخۆش کرد مانگی هەڵاتوو دەرگاوانی بۆشایی)
مردوو مانگی ئێستای کەوتووە
لە کۆڵانی ئاینده و ڕابردوو
گەمان لەگەڵ درەختی نهێنی دەکات

١٦

ڕووبار
دەمی
داپچڕاوی ئادەم
بەردەکانی ڕۆخی
ددانی کەوتووی
کەلاوەکانی مەمکی حەوا
منداڵی لاسار لە ناوی
ئاوێنە لە ڕۆژ ڕادەگرێ
چاوی باڵندەی پێ دەنووقێنێ
(لە نێوانی دوو شاتان کانییەکم بەتەرم کوێر کردەوە چوومە گەشتی شەڕ و دژواری بارانی هەوری تەنك و ئەستوور لە ڕدێنم جۆگەیان کرد لە چەناگەم دەرچوون گەڕامەوە شاتانەکانی ئەوبەر و ئەوبەری کانی گۆپکەیان نارنجۆکی دا کیژە هونەرمەندێك پێشنیازی کرد شریتی یەکەمین پێشانگای لە کەلاوەی مەمکی حەوا لەدەمی مقەس بنێ پەنجەکانی بۆ نارنجۆك نارد لە گۆشەیەکی کەلاوە لە هەوای دا پەنجەکانی فڕێی دا تابلۆ هەڵبزڕکا ئادەمیزادەکانی ناو تابلۆ لە دەمی جۆگە کەمێکیان پێیەکانیان بەرەڵلای ناو ئاو کردووە کەمێکی تریان دەستنوێژ دەگرن کەمێکی تریشیان کفنیان هەڵوەشاندووەتەوە دەیشۆن کیژە هونەرمەندەکەش ئەڵقەی لە ئاو هەڵدەهێنێ لە پەنجەی هەڵدەکێشێ ئەڵقەی نارنجۆکیشی بەددانە کەوتووەکانی ئادەم تواندەوە دایە کارگە کردیانە ئاسنی ســەر زێرابی کۆلانە نوستووە بەخەبەرەکان منداڵەکان پڕیان کرد لە هەوای تێ ئاوارەبوون)
چاوی باڵندە لە ئاوێنە کوێر
کوێر هاواری کەوت

١٧

خوداوەند
لە مانگ نزیك بووەوە
شەو لەناو شیعرێکی بەکێش و سەروا دانیشت

١٨

گای فێ لێهاتوو
بەدەنگی ئاشنا مانگ هەڵفڕێنە

١٩

بەلێوی پەنجەرە
چڕنووکی کەواندووە
چاوی موورووی لە ڕوخسارم نقوم
بەئاگایی
بیرە خەو
نوستن
دەژمێرێ
گەمەی ئێوارە
ئاسوودەیی
تارمایی سۆز گەچڵێن
سڕ
کەوی لە درەختی خەندە مردوو داتاشراو
مۆسیقا لە ئەندێشەی پشکفت
باڵی لە سەری ساڵ داوێ
پەردەی قەرەوێڵەی
ئەو یادانەی تاسە خاو دەکەنەوە
لەناو چڵەکانی
پەیامی گەڵا پیتێن پەرێشانی کردوون
کەو
پەردە داداتەوە
لاش دەدات

گڵۆپ دەکاتەوە
دەمرێنێتەوەش
قەیتانی پێڵاوی مێوان شل دەکاتەوە
توندیش
قەفەسی کۆڵانەکانی ڕۆژهەڵات
لکی پەنجەی منداڵ
قەفەسی کۆڵانەکانی ڕۆژئاوا
لکی ئاسن
(کەو لە کەللە گەرمی گەڕان باڵی شـــۆڕ کردەوە جوانی و ئاڵۆزی دەنووکی قاسپەی پێ لێکنا تەپڵەی جغارەی ڕاکێشـــایە بەردەمی دەنکە زەنگیانەی چاوی بۆ ناو تەپڵە شـــۆڕ کردەوە ئاگری جغارەی داوەشاند ڕووبەری بازنەیی تەپڵە دووڕیانی پێکەوە گرێدان و لێکبوونەوەی جەمسەری سەروو و خواروو بوو بەئاگری جغارەی دووڕیانی کون کرد خۆڵەمێشی لە کون هێشتەوە هەور گەواڵەیەکی دا برووسك شەهید بوو کەویش بەتوندی باڵی هەڵدا مورووەکانی چاوی کەوتە دەستی منداڵێکی گۆرانیبێژ)
گۆرانیبێژێکم سەرسام
لەناو کفن یان کەژاوە
گۆرانیم ون
ژوورم لە
ئاگر
خۆڵ
ئاو
با

کەپکە مار بنمیچی
پانکەم پێوە شۆڕ کردەوە
چاوی ئەستێرە لە هێڵەگی پەنجەرە کوێر
فرمێسک بەرەڵڵا
بەدڵۆپەی
بەردی حەوشە هەڵکەو
کەو مەڵاشووی کانی هەڵدایەوە
پێیە زیوینەکانی منداڵ تێیدا ئازاد
قوڵپی هەڵقوڵان بە نکاڵی بازنەییدا دەدات
پەنجەی ڕدێنی مانگی لێ گیر
کانی وێرانەیی تاسەی تریفە
تریفە کوێستانی گیا نوستوو
ئەستێرە بەدەستی ڕاست بگەشێتەوە
گەشتم ئا
بەدەستی چەپ بکوژێتەوە
گەشتم نا
گەشتی
ئا
نا پێیەکانم دەسپێرمە ڕێگا
پرچم بەشەونمی ئەستێرە تەڕ
پەڕی کەوم لە پەنجەی پێم گرێ دا
گوێم لە دەنگی منداڵانەی ئەستێرەیە
کە هاوڕێی چاوی ڕاستمە

پێم دەڵێ لە بەرزاییەکان ڕاوەستە
بەردی شوێنەوارەکان پێت دەڵێن
فەرموو بمان خوێنەرەوە
چرایەکی هەڵخەڵەتێنەر
کە هاوڕێی چاوی چەپمە
دەیەوێ سێوی ئادەم
بهاوێتە بیر یووسف بیخوات
قسە نەستەقەکانی باوکی
لە یاداشتی بسڕێتەوە
چاوی گەشت
کەلای ناو پەرداخێك ئاوە
بەخشندە بیخواتەوە
لە کەلێنی پەنجەی منداڵ
کەلا غلۆر دەبێتەوە
خوداوەند بۆی ناگیرێ
لە ناخ بەردەبێتەوە
غاری دا
سێبەری نەمریی دوورکەوتەوە
ئاویلکەی چاوی وشك بوو
سەری بەگرانی خستە نەرمایی شانی
لە ڕۆژ ڕاما

٢٠

لاری و ستوونی ڕۆژ
سێبەری کورت و درێژ و تەنك و ئەستوور دەڕێژن
سێبەرم ناشت
هێزی خۆم دایە تارماییيە برادەرەکەم
مێژوو بەڕستە بوون
پیرێم
ئەمڕۆ لە دایك بوو
دوێنێش لێم تۆرا
کات لکەدارێك بوو
قەلەڕەشی
دەنووك ئاگر
چڕنووك خۆڵ
باڵ ئاو
سینگ با
بۆ هێلانەی خۆی بردی
شوێن لکەدارێك بوو
قەلەڕەشی
دەنووك ئاگر

چڕنووك خۆڵ
باڵ ئاو
سینگ با
هێلانەی خۆی تێدا دانا

(ئەو شـــەقامەی ئێوارە جوانی لێیەوە بەڕستەی تەماشام وەدەکەم بەهەمان شەقام لۆژە لۆژ دەگەڕێمەوە ناو خانووە ناڕێکەکەم منداڵەکان شیرینی دەستم وەردەگرن بەڕوومدا پێ ناکەنن)

(ئەو شـــەقامەی ئێوارە ناشیرینی لێیەوە لە ڕســـتەی تەماشام فڕێ دەدەم بەهەمان شـــەقام لۆژە لۆژ دەگەڕێمەوە ناو خانووە بلوورینەکەم منداڵەکان شیرینی دەستم وەرناگرن بەڕوومدا پێدەکەنن)

منداڵە هونەرمەندەکان
برژانگی کات دەردەکێشن
کوێریی شوێن جوانییە
منداڵە هونەرمەندەکان
برژانگی شوێن دەردەکێشن
کۆسەیی کات جوانییە
کێوی جوانی
شەپۆلی با دەیکوژێ

کێوی ناشیرینی
دەستی ڕەش دەیژیێنێ
منداڵەکانی ڕۆژهەڵات
گوللە دەزانن بۆن کەن
منداڵەکانی ڕۆژهەڵات
گوڵیش دەزانن بتەقێنن
سیمای کات هەڵبزڕکا
ئاوێنەی شوێن گەچڵا
منداڵەکان گۆرانییان ماوە

هەولێر ١٩٩١-١٩٩٣

ڕێزمانی کۆڵانەکان

کۆڵانەکانی زەوی

بیرکردنەوە جەنگێکی ئاسۆیییە
ئازایی و ئازادیم تێیدا خەواندووە
کاتژمێر دەخاتە دەستی
درەختەکانی ئەمبەر و ئەوبەری شەقام
پانتۆڵێکی ئاوریشمینم لەبەردابوو
لەناو باخچە دەڕۆیشتم
باخچەش خەونی دەبینی
ملپێچە خورییەکەمم لەسەر لکەکانی دانا
بێ شومار جگەرەم کێشا
پەنجەکانم بەدووکەڵ زەرد بوون
کاتی نانخواردن ژن و منداڵەکانم
ئارەزوویانە دوور لە من دانیشن
ئەم نهێنییەم بۆ ئاشکرا نەبوو
بەڵام چڵکی دووکەڵ بووەتە پێستی پەنجەکانم
من ئەوە دەزانم
منداڵەکانیش
گۆڕەپانێك پرد دروستی کردووە
کۆمەڵێك لاشەی ددانگڕی کۆکردوونەتەوە

تەرمە بەد و بڵحەکان
بەکارە بێهوودەکانیان بێزاریان کردووم
سندووقی تەرمەکان
لە ئێسکی پشتی کیسەڵ دروست کراون
ئەو کاتژمێرەی کاتی چێشت لێنانیان پێ دەزانی
زیاتر پێویستیان پێ نەبوو
چاوی ترساندم
تەسلیمی هەستێك دەبم
شتێك لە گیانم ڕوودەدات
مادام مەحکومم بەوەی
بچمە باخچەی حەوشە و گەڕەك
لەسەر کورسی حەیزەران دانیشم
یاداشتی ئەو ماسییە بخوێنمەوە
لە کتێبی زیندەوەرزانی ئاشنای بووم
خۆشی لە جۆگەلەی شەقامەکان بووە برادەرم
ڕێنومابیم کرد
لەگەڵمدا بێتە شاری نهێنی میوە
زمانی تەنکی کەڵەبابە لە خەوماوەکان داخ بکەین
بۆ ئەوەی بفڕین
بفڕیت گوێت لە گفتوگۆی دڵۆپەکانی باران دەبێت
لەسەر ئەوە ڕێك دەکەون کێ بشۆنەوە
گریا
فرمێسکی بەپرچی سڕی

ئەی پرچی تەڕ ببە باڵ دەتوانم بفڕم
خانمی ساڵە تێپەڕیوەکان
جانتا پێست تیمساحییەکانیان
لەسەر مێزەکەم دادەنێن
بەدەمە بۆڵە دێنەوە ناو ساڵەکانم
لاپەڕەیەك خۆی بەخشندە کرد
بۆم نەخوێندرایەوە
بەناڕازیبوون مێوژی نایابی مام زۆرابی خۆڵاوی کرد
خەونەکانم وەکو ئێسکی بێ گۆشت
لە گۆڕ هاتوونە دەرەوە
قسە لەگەڵ
خەڵکانێکی ڕەند و مێرخاس و پەنادار دەکەن
کە خەونەکانیان پێیان دەڵێن دڵخۆش بن
دیواری گەراجەکان ڕووخانە دەروونم
بەهانەیە بۆ ئامادە نەبوونم بۆ گەشت
تابلۆی ژوورەکەم گوتی
ئێمە بەدرێژایی ژیان ڕێکەوتنێکی دەروونین
دایك بەعەلاگەیەك بەفرەوە
بەتەنیشتمان تێدەپەڕێ
شانەیەك لە پرچمان نادات
کێشمەکێشی شەپۆلی سپی لەناو ئاوی شین
هەناری سوور کرد
دەنکەکانی بدەینە دەریا

کەنارەکانی دەبنە دەست و پێمان
پاسەوانیمان دەکەن
ئەسپی ئاوی لە داخورپانی دڵ کورتتر
دەریای دایە دەست
مێشکی گوشی
چاوەکانی بچووك بوونەوە
سەرکز ئەم ناوەی جێهێڵا
ئەسپی ئاوی بەتووکی خورمایی داپۆشراوە
شەمشەمە کوێرە داوای لێ کرد تووکەکانی بداتێ
دەیەوێ بچێتە گەشت و باڵەکانی نەپەنمێ
لە فڕینێك ڕووی خۆی خۆش کرد
دایە قاقای پێکەنین
پشیلەیەك خاوەنی ناو ماڵێکی ساکار بوو
بەسەر پردی شووشە پەڕییەوە
لەگەڵ تارمایی خۆی
ڕێککەوتنی دەروونیان مۆر کردبوو
لە خەیاڵێکی هەڵخەڵەتێنەر خرۆشا
بێباکانە دەمی لەبن زگی خۆی نا
تارمایی سێبەری خۆی کێشایەوە
ئەمیش سەرکز ئەم ناوەی جێهێڵا
شەرم گەرمایی خستە سەر دەموچاوی
دەست و پێ و باڵیان
بەسەر زەوی بڵاوکردوونەتەوە

ئەو زەوییەی بەهەموو قوربانییەکانیەوە
قسەیەکی نەگوتراوە
ئارەزووی گەرمی بۆ خۆخستنە ڕوو هەیە
کورسییەك
بەهەڵاوگێڕی لەناو کێڵگەی پرتەقاڵ کەوتووە
وەریدەگێڕم و دادەنیشم
سامانی هەستم
دەکەمە ناوێك و لە هەموو شتێکی دەنێم
یاداشتی ماسییە برادەرەکەم دەخوێنمەوە
بۆ دڵنەوایی ئاوی ناو گوڵدانەکان
یاداشت و ڕەنگی نقێمی ئەنگوستیلەی ئەنگوستیلەوان
بۆ هەنگە پاسەوانەکان دەنووسمەوە
باڵندەیەکی قۆڵبڕ بەئاسمانی ئێرە تێپەڕی
سێبەری خۆی لای ئێمە دانا
هەموومان سێبەرەکەیمان بەماڵی پشوودان زانی
پەنجەرەیەکی پانوبەرینمان بۆ کردەوە
لە پشت ئەم سێبەر و پەنجەرەیە چیمان پێ دەکرێ
دەتوانین پێوەندی بەکێوە بکەین
ئێمە لەناو نوێنی سروشت
بەنارێکی و خواروخێچی ڕاکشاوین
لە ئاوێنەی ژووری بەکرێ بخەوین
ناتوانین خەون ببینین
کرم

بەڵگەنامە و
ناونیشان و
دەفتەری ژمارەی تەلەفۆن و
یاداشت و
نامەی برادەرەکانی خوارد
دایکمان شمشێری باوکە چەتەوڵەکانمانی
لە پەڕۆی مەلۆتکەیی پێچا
لەناو ئەو مەمە شووشانەی پاراست
بەمنداڵی شیری پێ دەدایە ئێمە
بایەکی خۆشی گەمە بەمیلی ڕووگەنما دەکات
پاش کەمێکی دی دەگەینە
ئەو ڕووبارەی نەهەنگی خەواڵووە
بەتەماین ئاوی تێدا بخۆینەوە
پێیەکان لە کەنار دەپارێزین
کەنار ڕاپۆرت لە پێیەکان دەدات
ئەو نەخشەیەی بۆ دروستکردنی یەکەمین
خانووی نیشتەجێبوون کێشابووم
لەسەر گەڵای پانی قامیشە پاسەوانەکان ڕایدەخەم
بیر دەکەمەوە
مۆزەخانەیەك
بۆ پەڕۆی مەلۆتکەیی و مەمە شووشەکانمان
بوار ڕەخساندنێك
بۆ دزینی شمشێرەکانی دایکمان بەپیرۆزی پاراستوویەتی

باخچەی ماڵەکەم چوارگۆشەیەکی گەورەیە
شوێنێك بۆ ڕووەکی دڵخۆشی سبەی خۆش دەکەم
ئەو سبەینێیەی بازرگانەکە کڕی
بەئامانەت لای ئێمەی دانا
پێشمانی گوت دەستکاری مەکەن
لەناو کونی دەرزی کفندروو دادەنیشم
غەڵبە غەڵبی داستانە نەگێڕدراوەکان
دەکەمە خوێنی خەوتووی هاوڕێیە نەمرەکانم
خەیاڵی تێدا کۆ دەکەمەوە
دڵی ئەو ئاوە پەستانەش دەدەمەوە
بەپێستی شەقام دەڕژێن
دڵگرانن لە زەوی نایانپارزنێ
ئەی هێزەکانی چلچراو فریا
ئاوازی ئەو ئاگرە خۆشکەن
چاوەکانی هەڵۆ لە تەنیشتی دادەنیشێ
گلەیی لە باڵەکانی دەکات
شەمێی باڵەکان توانەوە
کونەکانی جوانی لە ئاسمان کردبوونی
پەنجە کورت و درێژەکانی جادوو ئارایشی کردن
گۆسکەیەك مورەبای هەنجیر داوێینە بەر باران
پاشا گەنجینەکانی دەبنە ئێسکی پەپووسلێمانە
دەیبەخشێتە پیرێژنێك
کە پەندە ساختەکان لە خۆی پەروەردە دەکات

پیرێژنیش بەسەر و قژێکی بژەوە مرد
لۆکەی لێفەو دۆشەکی
باڵندەی هەڵخەڵەتێنەر کردنی بەپەڕوباڵ
تۆپێکی لاستیك هەڵدە
ڕێکخراوەکانی ئاسمان یاری پێ دەکەن
بەو پەلکە دارانە گەمەمان دەکرد
لە پەلکەزێڕینە بەربوونەوە
دەستی ئاگرمان دەکردە قوماش
حیکمەتی ئەگەر بڕۆین
دەگەین بەکوێمان لێ دەنووسی
وەفادارتم ئەی کۆچی دژ
لە پێناو هێشتنەوەی توانای ڕۆیشتن
لەم ئارەزووکردنە هەموومان بێ دەنگ دەبین
ژیان تاوانبارە بیردەکاتەوە
بەردی پرسیار لە ژێر بالیفەکانمان دادەنێ
ئێمە هەمووومان وەك بەردی پرسیار پڕین لە
سکێچی واق وڕمان
ڕێگای پێچاوپێچ
خرۆشانی پڵینگ
پاکانەی شمشێر
شەرمی خودایی
دڵپاکی بەهرەمەند
چالاکی پەڕگیر

کەمانچەی وتوویژ
بانگەوازی بێباکی
تەنیایی وێنەدار
چرای باخچەکان میوەی ئەفسانەیی دروست دەکەن
دەیکەینە نۆبەتداری گەنجینەکان
ئەو گەنجینەیەی لە خولێکی یاری پێشبڕکێ
دۆڕاندمانە یاریزانێکی مەنگۆلی
ئاوی ڕژاو و خوێنی پژاو
شەڕی چارەنووسیان تێدا مەییوە
با ناوبژیوانییان دەکات
تاوانبارە ئێمەی لەبیر نەکردووە
دەتوانێ بەو پیتانە بماننووسێتەوە
کە ژیانی لێ پێکنایە
کەسوکارمان باڵندە و ئاژەڵە شیردەرەکانن
لە ژێر ئەو بنەدارەی نازمان دەکێشێ
باڵندەکان کردوویانەتە ماڵ
قەپێلکە هێلکەیترووکاو بوونەتە پاشماوە
پێشانگایەك دەکەمەوە
پاشماوەکانی تێدا پێشکێش دەکەم
سێبووریم پێ دێن
بیرەوەری یارمەتیمان نادات
کەسوکارمان
هۆڵێکی گەورە لەو بەردانە دروست دەکەن
کە هاوێشتمانە باڵندەکان

میوانی دوورەدەست و خانەدانمان دێ
لە خانوویێکی پشتگوێخراو گاڵتەوگەپ دەکەن
ئەو دەریاوانەی
ڕەوشت فێری ماسییەکان دەکات
ئامۆژگاری کردم
قفڵی کۆتایی ئاوەکان پەستت دەکەن
پرسیاری بەهەڵەبردنت
بۆ لەناو پەرداخێك ئاو دەتوێننەوە
بیخۆیتەوە
شووشەی پەنجەرە ترسناکتر دەبن لە ئاسن
ئاو سزا دەدرێ
تیشك دزێکی ڕاهێندراوە
لە غەفڵەتدا پێناسەی لە گیرفانی دەرهێنام
تا نەتوانم لە ماڵەوە بێمە دەرەوە
ئاوێنەی ستایشکراو چاوی هەڵخەڵەتاندم
لارولەنجە و ئەفسوونی ئومێد ماندووی کردووین
پڕۆژە تەواونەکراوەکان داوێمە بیر
یووسف تەواویان دەکات
ئەو ئومێدانەی نەمتوانی لەناویان دانیشم
باخچەیەك بوون لەو خانووەی
قەرەوێڵە و
مێز و
کورسی و
ڕادیۆ و

دیوان و
قاوە و
سێبووریت لەناو دانان
گیای نەمریی ئاگر دزی فریو دا
قیامەتناسەکان ویژدانی زەوین
بەنهێنی پەنجەرە سەرگەردان بوونە
پەنجەرە بەردەوام
بەدەنگێکی ئارامەوە بانگمان دەکات دۆست
خوا گرشە گرشی ئەستێرەکانی
بەمنی جوانی ویست فرۆشت
دەست وەشاندنی گەواڵە و برووسك
ئامادەیی تەواوی ئاوازەکانن
باران گۆرانی پێکەوە گوتنی هەر هەمووامان
ئاو لە هەناوی هەور
بەشکۆمەندییەکی میهرەبان خرۆشاوە
بەهار لێفە ئەستوورەکانی
لە هاووڵاتییان وەرگرتەوە
بەتانی تەنکی دانێ
زەوی باڵق بوو
ستایشی دار و پەردووی
ئاسمان و گەرمبوونی خوێنی ناوڕانی دەکات
گیای پاراو و وریابوون تێکسمڕا
چەقۆیەکی دایە برادەرەکەی
پێی گوت

دەتوانیت لەم چاڵە بچووکەی ناوچەوانم
ئاسمان بنێژی
ئێمە هەموومان بەفەرمانی سروشت
تێکەڵ خوێنی ڕژاو بووین
بەپیسبوونی جلەکانمان
زانیمان زەرەرمان لێ کەوت
ئاو بشۆینەوە
پاشان جلەکانمانی پێ لەکەشۆر بکەین
با بتەکێنن
ئەوجا ڕێگای بدەین جلەکانمان وشك کاتەوە
پشیلەی چاو ڕەنگاوڕەنگ
ئێستا دەتوانین
لە شەقامێکی بەئاسایشی خەیاڵ سپێردراو
ڕابردوویەکی دوور بکەینە بابەت
لە چاو و برۆی قەڵای خانەدان پیاسە بکەین
نەمتوانی لە ئێوارانی ناو هەولێر جێ نەمێنم
نامەیەکی دڵتەنگ بۆ ئەو دۆستانە نەنووسم
کە بەدرۆی پتەو
کەشکۆڵی خێر و سۆز لە گەرووی باڵندە دەنێن
باڵندەکانیش لە جامخانە
نهێنییەکانیش لە جامخانە بێباك دادەپڵۆسین
بەو میهرەبانییەی یەکتر ڕازین

کۆڵانەکانی ئاسمان

بەختەوەر بوون
بلوێریان چالاکی خستە دڵی سواری بە بەردبوو
ئەشق پێی لە شوێن پێی خوا نا
هەستایە سەرپێ
خۆی بەهەمووومان نیشان دا
عەوداڵ بووین بەدوای ناسین و پێشوازی
زەنگی دەرگا لە ددانی فیل دروست کراوە
چاوم پێش جەستەم ناردە ژووری
قادرمەی پێچاوپێچ پلەکانی دەجەنگین
کەرتە مۆمێك محەجەرەی کردە نیشان و ناو
دەستی خەزنەی نیشان و ناو یارمەتی دام
ڕێپێدراو و ڕێ پێ نەدراو
هەرا و زەنایەکی جوانیان کردووەتە
مارش و دەبێتە هێما و توانا
بۆ بەرزاییەکانی شاری خانەدان ڕاتدەهێنن
لە دەرەوەی کڵاوی چۆلەکە
گەمە لە گۆڕەپانی بەرگری سەرنج ڕادەکێشێت
سروشت دەم کراوەیە
ئاگری فڕوفێڵەکانی
ڕەنگاوڕەنگبوونی تاوس سارد دەکاتەوە
ژوورێکی لاکێشەیی بەقەنەفە پڕ کرایەوە

چاوی سڕ کردم
تەمومژێك لەسەر چاویلکەم کۆ بووەوە
سەرنشینەکانی مردوون
تەماشاکەرەکانیش بەزۆرەملێ پێدەکەنن
لەو ماڵەدا کە باخچەیان هەتاوی زۆرە
ژنەکە خەریکی دروستکردنی کێکە
کشمیشی لەناو فڕنی تەباخەکەیان بڵاوکردووەتەوە
کەوەنتەرە بۆیە کاڵبووەکەی کردەوە
لەگەڵ مێردەکەی هاتنە ناو باخچە
کە بەبۆنی خێزان هەوای خۆش بووە
چا بەکێکەوە چێژدار بکەن
مارێك کراسی لە نێوانیان دانا
خۆی بەکرێمی کێکەکە شێلا
سەرگەرمی ئاشقبوونە
فیل شفرەی لە ددانم دا
خوێنی بێ پەروایی دروود و تاجی باب و باپیرمان
ڕژایە ناو لانك و قتووی دارینی پایپ و چەرخم
خوێنی مردووان کە زەوی پێ دەسووڕێ
هونەرمەند تابلۆی تازیەباری پێ هاوڕەنگ دەکات
ددانەکەمی لە نێوانی ژن و مێردەکە دانا
مار بەپەلە کراسی کردەوە بەر
لە ئاشقبوون پەشیمان بووەوە
ئاسمانیی دەڵێت

کێ دەڕوات بۆ قووڵایی زەوی
زەویی دەڵێت
کێ دەڕوات بۆ قووڵایی ئاسمان
ئەوەی باوەڕ بهێنێ بەڕۆیشتن نائومێد نابێت
درووەوان خەڵاتی گیانی خۆی پێ دەبەخشێ
تا هێز لە پێناوی دەستە و دامەن بووەستێت
ڕووباری پڕ زیندەوەر بۆ مەلەوانی بەهێز
شەوی فێنك و بەئەستێرەی سەرا و کاروانە
من ئاوێنەی ئەزموون پاڵاوتنم
وەرە بەرم دەمارەکانی پێکهاتنی چاوت ببینە
خوێنی ڕەچەڵەکپارێز تێیدا پل دەدا
تای بوومەلەرزە دەموچاوی زەوی سوور کردووە
لە نازێکی پاراو پرچی بەپرووشە تەڕبووی ڕادەوەشێنێ
مار ڕاهێنەری تیپی مۆسیقایەتی
ئەی مۆسیقا نازی نەخۆشی زەوی رابگرە
هەوری لەخوری چوو لە حەوشەت
دەزێ و گوڵە جۆ و گەنم
لەو ڕستانەی لە دەمی قوربانییەکان جێماون
پەرژینت بۆ دەکەن
دوای ئەوەی تای بوومەلەرزە زەوی بەردەدا
کوێر
کەڕ
لاڵ

چاك دەبنەوە
ئاو دەڕژێتە باخچەی ماڵان
گوڵەکان گفتوگۆیان لەگەڵ
مێوان و پەیژەی پاككراوە دەبێت
شەونمخواردیان دەکەن
باخچە سەرۆك خێزانی ژێری ماڵە
ڕۆژی لەدایکبوونی منداڵەکان دەزانێت
شەممە
بیر ناکەینەوە
یەکشەممە
دەرگا داخراون
سروشت بەدخووە هەتاو و خوناو چەواشە دەکات
دووشەممە
باڵەخانەیەکی ناسکە
کاتژمێرەکانی خەوتوون
پەردە ڕەنگاوڕەنگەکانی هەڵنەدراونەتەوە
دەکرێ ئەم پەردانە بکرێنە ئاڵای
وڵاتێکی تازە ئاگرودوو تێدا کرایەوە
سێشەممە
پیرەمێردێکی ئاشقە
دیواری ماڵەکانی نووسیوە
ئەمڕۆ داخوازی کیژان قەدەغەیە
چوارشەممە

بایەکی شێدارە
چاویلکەکانی لێڵ کردوون
دروشمی ئاشتییەکی ساردوسڕی پێ ناخوێندرێتەوە
پێنجشەممە
یەکپارچە ئاگرە چایەکی پێ گەرم ناکرێ
دانیشتن چا تێیدا دەست گەرم نەکاتەوە
نابێتە یادگاری و بڕیاری لێ وەرناگیرێ
هەینی
نامەیەکی ترسناکە پۆستەخانە ناوێرێت بیگەیەنێت
ڕۆژێك کودەتایەکان دوا دەکەون
وەرزەکان جاڕی چاودێریتان
بەناوچەوانی گورگ هەڵواسن
زستان کودەتای لە بەهار بەهاوڕێکانی دەگەیەنێ
بەهار لە پایز دەیتەقێنێتەوە
پایز گەمە بەبەختی هاوین دەکات
هاوین شەمشەمە کوێرەیەکە
گوانی لە دەمی بێچووە بەختەوەرەکانی لێوڕێژی شیر بوو
دایە دراوسێکانی
ساڵەکان ئێوە نەتانتوانی
هەڵۆیەکی چاو بریقەدار بکەنە برادەرمان
هەڵۆ وەك باجگر مایەوە
واز لە ڕووباری هەفتە ناهێنین
لە ناوی مەلە دەکەین تا دەبێتە کانی

ڕێنووس و ڕێزمانی نەمریی و هاوواتای
بۆ هەمیشەیی خرۆشمان بەرز دەکەنەوە
کۆرسی هەفتەین
گۆرانی لە دەم
وەردەگرینەوە
هەفتە پایتەختی بەرفەرمانی مانگە
دەمەوێ بچمە پانایی زەوی
بە ئارەزووی خۆم پێیدا بسووڕێمەوە
دوای ئەوەی
حەوزی مەلەکردنی حەوشە بچووك بووەوە
جانتام لە زینی پایسکیلم بەست
چوومە سەر ڕووبارێك
ئارەقم بەمەعکەڕۆنییەوە خواردەوە
خاولییەکەمم تەڕ کرد و کردمە کەپری سەرم
کەمێك کولیچەم خوارد
ئەی بەئاگایی دیکتاتۆر
ڕێگام دەدەیت بەئومێدی خەون بنووم
خەون هێزی ڕزگارکەرە لە ژیان
ئەو ژنەی لەسەر ڕووبارەکە
سەتڵێك جلی گوشراوی بەدەستەوە بوو
بینی کەف بە لا ڕوومەتێکم وشك بووەتەوە
هێزم نەماوە بیتراشم
دڵی دامەوە

ئیسفەنجی میکیاجی دەرهێنا و پاکی کردەوە
هەموو سوورایی دەموچاوی
داچۆڕایە شوێن پێیەکانی
فەرمانێکی نیشتیمانییە
شوێن پێیەکانی بکەین بەشاری خانەدان
ئەی هێزی زەوی
ژەنەڕاڵ فەرمانی بەهێزەکانی داوە
خۆ ئامادە بکەن
بۆ گەمەکردن بەقەرتارەیەك مێوژی مام زۆراب
پیرەمێردێك لە باخچە سەرخۆشە
تێکەڵ بە بەهەشت دەبێ
گەمە بەو خۆخ و هەڵووژانە دەکا
دوای خواردنەوەی ماوەتەوە
دەیەوێت بیهاوێتە ناو قەرتارەی فریو و فڕین
ئادەم لە کۆڵانەکان
کیژێکی گەرمی پێ هەڵخەڵەتێنێ
زانیارییەکانی تەڕایی ناو دەم
بکاتە توانای فێربوون
گیان و هەستەکانی ڕێبواران
لە شەقامە قەڵەباڵغەکانی
شاری خانەدان کەوتوون
فیل پاسەوان و چاودێریانە
ئەسپی کوڕە گەورەی

ماڵ و ئاوێنەی جادووگەر
لە پێشبڕکێی گەمەکردن
بەمێوژی مام زۆراب و تێکەڵبوون بە بەهەشت
بوون بە برادەر
ئاوێنەی جادووگەر
ڕەفتاری توندوتیژ و دەم پیس بوو
لەگەڵ ئەسپی ڕاهێندراو
گوتی پەلەمە و لەناو سەد ئازار و سۆراخ دەتلێمەوە
ئاهەنگی شەوی لەدایکبوونی شاری خانەدانە
منی داوا کردووە مۆمەکە بەئاگرکەم
شاری خانەدان خرۆشا
لەناو ڕووناکیدا خەملا
دیواری یانەی ئاهەنگ
بەهەڵواسینی یادگارییەکانی ڕازاوەتەوە
دانیشتووان ڕژاونەتە باخچەی یانە
یاداشتنامەی شاری خانەدان
دەخوێننەوە و سروودی ستایش
هێزی گوێ دەپاڵێوێ
لوولە هەڵم لە کونە لووتی ئەسپ
بوون بەدوو شەقامی ڕاست و چەپ
بە لەفافێك سەری پێچاوەتەوە
خوێن لە لەفافەکەدا
تابلۆیەکی دروست کردووە

تارماییيەوان قەمسەڵەیەك
لەبەر منداڵێكی مێوژ بەدەست دەكات
بەپڕۆژەی هەرا و زەنایەكی جوانەوە
دەچێتە ئاهەنگی شەوی لەدایكبوونی شاری خانەدان
لە شوێنە گشتییەكان چادر هەڵدەدات
پەرداخێك ئاوی ترێ
بۆنخۆش بەمیوەكانی دیكە دەخواتەوە
ترسناكی نییە
هیچ شتێك ڕوونادات لێرە
هیچ ڕوونەدان دلێرترین شاسواری ڕووی زەمینە
خوودەیەكی مسی لەسەرە
هاروهاج بەرد دەگرنە خوودەكەی
بەردەكان پێش ئەوەی بەر خوودەكە بكەون
بەردەبنەوە
دەبن بەكاتژمێری چاڵمەی دیواری ماڵە گەوران
ڕاكە
گیرفانی دڵت پڕ نازی كات و كاتژمێركە
فیلێك خەریكی لێستنەوەی پەنجەكانی خۆیەتی
شمشێرێكیش كەوتووە
هونەرمەندێك كە پڕشنگ هێزی دەداتێ
لەناو پێستی خۆشكراوی گادا
ڕەنگەكان تێكەڵ دەكات

کۆڵانەکانی ئاو

ئەوانەی بەمن دەچن زۆربەیان مردوون
کووپەیەکی پڕ ئاویشیان
بۆ قازو مراوی جێهێشتووە
بە برادەریی دەریاوان
خۆم هەڵناخەڵەتێنم
بە جێ پێی شادمانی سەرزەوی جوانی
دەکەومە ڕێی دڵچاکی و داد
شەڕی بێهوودەییە تێکەڵبوون
هەمووکمان لە بیرکردنەوەی تەنیایی و جاویدانیداین
تا دووگردی
نوێژ و پەنجەرەو پەردەی ژوور و گڵۆپیش
بێ مانایی گڵۆپ لەوەیە
بۆ چوونە ژوورەوە دەیژێنین
لە هاتنە دەرەوەش دەیمرێنین
چوار دیواری ژووری ماڵم
ڕەنگینە بەڕەنگی ئەو خوداوەندانەی
پێش من بەکرێیان گرتبوو
پێستیان بووەتە تابلۆ و پەڵەی دیوار
لەگەڵ تابلۆ و پەڵەکان
هێمنی گفتوگۆمان بووەتە
مشتومڕێکی دژوار و درێژخایەن

هێندەی من ڕانامێنن
ئەو ڕۆژەی لە سلاوی بەهرەمەند هەنگوین ڕسکا
شیر و سەوزە و میوە
گۆرانی کولێرەیان سەندەوە
ئامادە بووم بۆ گەشت
ئەو شارە خانەدانەی
مێوانداریمی کردە ئالای شەکاوەی
منداڵە و دایکیشە
ڕووبارەکانی لێوان لێوی تریفەن
کۆلانی بەئەستێرەن
ئاسمانیشی گۆڕەپانی تۆپێن
لە مانگی سەوزبوونی زەوی
گەنجینەی بەتالان بردراوی دەستێنێتەوە
دەیبەخشێتە نەوەی پێی بچنە گەشت
ئەو مندالانەی
لەخۆ ئامادەکردن بۆ گەشت مردن
لەناو کووپە دەیاننێژین
هەنارێك بەبازنەیی کووپەدا غلۆر دەکەینەوە
هەنار ئەم ڕاستگۆییەیە کە ئاو
لە فەرهەنگی خۆیدا هێڵی بەژێردا کێشا
ئاو ڕوخسار و لەنجەولاری
ئاسکی هەیە و دڵی دڕندە
لەو پردەش بە گلەییە

که برادەر و خوشك و خزم و کەسی
بەسەر دەپەڕێنێتەوە
ئاسکێکی لە هۆشخۆچوو
هەوری جوانی
ئاو دەپرژێنێتە سەر دەموچاوی
دارگێلاسی حەوشەمان
لکەکانی کردوون بەتام و بۆ و پەروانە
لە دەشت و دەر بڵاوی کردوونەتەوە
لە پەیمانی پتەوی سروشتی داهێنەر دەڕوانن
ئەو خوداوەندانەی لە ڕۆیشتنیان لەسەرەخۆن
دەچنە ناو ئەو خانووەی
هێشتان منداڵی تێدا لە دایك نەبووە
بەڵام پیری لێ مردوون
بارانی خاوەن گەشە و دەرهێنەری دەنگی کپی زەوی
منداڵێکی لە ڕەچەڵەك پەرێشان کراوی
ناو خێزانە ئاڵۆزەکانە
ترساندوومی
برووسکەیەك دەموچاوی ئاشکرا کرد
تارمایی دەستی نایە سەر دەمم
نەیهێشت هاوارم ببیسترێ
کەسێکی خرۆشاو
نانی ئێوارە درەنگ دەخوات
دەرچوونی بۆ ڕۆخ

ئاو و دۆڵە بەقاز و مراوییەکان
چاوی پڕ کردووە لە خواست
چاویلکەی چوارچێوە پلاستیکم
خستەوە ناو کیفی
بەکیسەی نایلۆنی پڕ میوە و لەشگران
بە بەرباران کتێبی کراوەی ماڵ گەڕاندمیەوە
شەقامم لە دوای خۆم تەنیا و بێ کەسوکار کرد
ساقۆی خوریم دڵۆپە بارانی لەسەر وەستا بوون
لەبەر هەیوان ساقۆم داتەکاند
سۆبەی ئەم دیوی پەنجەرە دڵسۆزی نواند
بەئاگری شین و جوانمەوە خۆشبەختیم بۆت
فەرموو مێوانداریم بکە
چووم
ژنەکەم سێتێك هێلکەی لێ وەرگرتم
بەدەنگێکی نزمیش ئەو گۆرانییەی بۆ گوتم
کە هەردووکمان حەزی لێ دەکەین
چاوە ڕوونەکانی لەناو برژانگی درێژی
شتێك بوون وەك
قاز و مراوی ناو ئاوی خومار
مەنجەڵی خواردن
هەڵم بانگەواز بۆ پێگەیشتنی دەکات
کەمێك خۆراکم لە خواردنی گوناه خوارد
تەمی ئارەزوو بووە کاتێکی شاد

پەلکەزێڕینە تێیدا هاتە ژوورەوە
پێی گوتم دەتوانم ببمە برادەرت
بەو برادەرییە ئاوی چاوی خۆم دا
ئاو تەواو ئەهریمەنە
زووش پەشیمان دەبێتەوە دەستە و نزا
چاو هەڵدەهێنێ و ختووکەش دەدا
ئەگەر بەدوای بانگی سۆبە نەچووبوومایە
ڕووبەڕووی ئەم جەنگە پەراوێزییە نەدەبووم
ماڵئاواییم
لە دالانی خەو خۆش و خانووی پشوودان کرد
ماڵی خاوەن ناوی زۆر
پەنجەرەی ڕووەو خەیاڵ کراوەتەوە
شۆستەی شەقام نەرمن
پێی منداڵەکان ئەم شاهێدییەیان بۆ دا
بلووزێکی مەرەزم
کردە بەر و جانتای پڕ کەلوپەلی گەشتیش
بێ هیچ نیازێك گەشتم پێش خست
بەچوونە گەشتم
قاز و مراوی لە گۆمی دڵ هەڵنافڕن
گەشتم لە جەستە و بینینی ژنێکی بلیمەت
لە چوونە گەشتم لەسەرەخۆم
ئەو خوداوەندەی لە ڕۆیشتنیدا لەسەرەخۆیە
زەوی پاکەتێك جغارەی دەداتێ و پێی دەڵێت

لە پیاسەیەکدا کە سەرقاڵیی چاخە دێرینەکان
قسەی تێدا دەکرێت
بیکێشە و بیر لە بڕینی
لك و پۆپ و بەهێزبوونی قەدی سڕ بکەرەوە
خەڵاتی دەریات بەردەکەوێ
لە ساڵۆنی چاوەڕوانی فڕۆکەخانە
مۆسیقایەکی نەرمی
پرۆڤەکراوی بیرەوەری و بیرکردنەوە و ئارەزوو
دەستی بەسەر و قژی داهێناین
گوتی سڵاو لە بەختگەشیتان
گەشتێکی خۆش
ڕووناکی لێ بەرزببێتەوە
بایەکی بێ هێز فەرمووی
لە نوێژتدا ناوم بهێنە
گوناهەکانت دەبنە قاز و مراوی
لە درەختی لەشت دەفڕن
گیان دەیەوێ خەونێك تەواو پڕشنگداری کات
ئارەزووی ڕێکخستنی باخچە
لە ژوورەوە هەراسانی کردم
هاتمە دەرێ
چەند ئەندامێك
لە بنەماڵەی لە گوڵە هێرۆکانی باپیرم
هاتنەبەخێرهاتنم

درەختەکان پێش ئەوەی
بگەڕێنەوە ناو خۆڵ و ئاو
لکەکانیان کرد بە سەبەتە
ماڵە هەژارێك نانی تیری لەسەر هەڵدەخەن
ژن و پیاو منداڵەکانی پێکەوە
لەگەڵ کازێوە و ئومێد و سروود دەپەیڤن
تۆپێکی پلاستیکم فڕێدایە دەریا
هەڕەشەی شەپۆل و نقوم نەبوونی تۆپ
خەونێك بوو بینیم تەواو گیانی پڕشنگدار کردم
لەگەڵ ئەو خەونە سەما دەکەم تا دەمکوژێ
ئەی جەنگەڵ مۆسیقایەکم
لە ئاهەنگە گەورەکانی سەری ساڵان دەکوژرێم
خوێنەکەم بەخێرایی تیشکدانی گڵۆپ
هۆشی جوانمەردی کۆدەکاتەوە
ئەو منداڵەی دەبێتە یاداشتنووسی پاڵەوانەکان
شەیدای دەبێت
پێم لە پۆتین دەردەهێنم
دەیهاوێمە دەریا
پێیەکانم گیانداری ئاوین
بۆ زانینی هێزی فڕینی قاز و مراوی
دەچمە بەربارانی توند
لە لەدایکبوونی من
مامم هەنارێکی هاوێشتە ناو ئاو

بانگەوازی کرد
ئەمە بەردەوامی و وجاغی بنەماڵەکەمانە
کە یەکەم ددانم لە دەم ڕوا
بردمیانە نزیك ئاوێك
شیرینییان بەپرچمەوە گرێ دا
بۆ ئەوەی لەگەڵ ددان ڕوانمدا
سەرم نەیەتە ژان و بەخت بەڕوومدا بکرێتەوە
شیرینییان لە پرچم کردەوە
هاوێشتییانە دەریا
گوتیان ئاو بیتوێنێتەوە
تەمەنی لەگەڵ تەمەنی ئاو ڕەنگاوڕەنگ دەبێت
دەریا لێی دەپرسێ
منداڵی چییە
ئاو دەڵێ نیوەی لەشی منە
زەوی دەبێتە مەیدانی
ڕاو و خۆ تاقیکردنەوە بۆی
ئاسمانی ڕووتیش دەڵێ
ئەستێرە
مانگ
هەور
گەواڵە
باران
بەفر

پەلکەزێڕینە
بەبڕیارەکانی ئەو پێستیان دەبریسکێتەوە
کەشتییەك لە ناوەڕاستی دەریا
مانگ گەمارۆی داوە
برای شیریی و پشتگیریمە
لەناو ڕووناکییەکە جێگەی پشوودانە
گەمارۆ دەشکێنم
جیاوازی نێوان من و مانگ ئەوەیە
ئەو کەمتر لە من ڕادەمێنێت
تابلۆ و پەڵەکانی دیواری ژوورەکەشم
وەك سەرکردەی سوپایەکی پەرێشان
گوێڕایەڵی ئەو ئامۆژگارییانەم کە دەڵێت
لە باخچەیەکدا کە تیشکی چاوی خودا
هێز دەداتە دەرکەوتنی
کتێبێك کە دێڕە سەرەکییەکانی هەرگیز دیارنین
دەکەوێتە کۆشت
بەشانازی و نازەوە
دەستەکانی کردوومن بەدەرگای خەزێنە
بەترپەی دڵ دەکرێتەوە و دادەخرێ
بیرخەرەوە ورووژێنەرەکانی
منداڵێکی بەدەمودوو بوون
پرچی لووسی ڕژابووە سەر دەموچاوی
ڕستەی دەریا خۆماڵین

دەتوانێ نامەی پێ بنووسی
پۆستەچی بیگەیەنێت بەمۆزەخانەی شاری خانەدان
ئاو ژوورێکی بچکۆڵەی بۆنخۆش بوو
ماسی گەشتی بلیمەتی خۆی لەناو تەواو کرد
شڵپ و هۆڕی دا و سەرکەوت
ڕاوچیش نامەی پێیە
کەس لێی وەرناگرێت
ماسی خەریکی خواردنی دەم قولابە
منیش لە خەونێکی خەملیو بەجوانی
بەرەو مەستبوونم
پەری بانگیان کردم
شەڕی ئەم جوانییە ببینە
ئەگەر حیکمەتێکی هەیە پێت ڕابسپێرێ
بەرفەرمانی بیت
بڕوام بەچاوی خۆم نەکرد
تەواو ئەو جوانییانەی بینیبێ
کووپەیەکم لێوڕێژ لە شەونم دانا
پڕ بەزەویش هەڵاتم
قسەکردن و نەکردن هەر هەمووی گومانن
بڕوا بە چی بهێنم
هەڵبەتە حەزم لە ژیانێکە
تواناو پاکی وەك خونچە دەمی تێدا بکاتەوە
لەناو تەمێکی تێکەڵ بەترس دەیدرکێنم

دەریا ماسوولکەکانی سست بووە
ئێسکەکانیشی نەرم
سووڕی گەشەسەندنی لێ سەندراوەتەوە
دەریا لە تەقینەوەی هێزی سروشت
چووە ناو ئاهەنگی نەبەردی
بڕوام بەنەبەردی هێنا
سوپاس بۆ ڕەنگی قاوەیی
خەونی دەریایەکی شینی بینیوە
شەپۆلەکانی غافڵ بن
نوێژ بۆ هاتنی بەختیاری دەکەم
بەختیارییەکی پاراو بمباتە گەشت
میوەی ڕژاو بکاتە بواری پەڕینەوە لە لافاو
بەشێکی خودم بەردی سیزفی کردە تۆپی سەبەتە
بەشەکەی دیکە پرسی
هونەرە جوانەکانی سارێژبوونی برین لە کوێوە دێت
تەڕی دەنووکی قاز و مراوی
برینەکانی پاك دەکاتەوە
ئارەزووی ڕێکخستنی باخچە وای لێ کردم
ڕوو لە تکا وێرد بکەم
منداڵیەتیم کەشتییەوانی بوایە
ماسی پێشبڕکێی لەگەڵ سەوڵ وەشاندنی من
بدۆڕاندبووایە
بیریش لەو گیاندارانە بکەمەوە

لەگەڵ یەکەم نمە بارانی پایزان
گیانیان دەبێتە دڵۆپە ئاوێك و دەڕژێتە زەوی
زەوی تەواو گیانی پڕشنگدار کردم
چرایەکی کەم ڕووناك
ستایشی ئاشتی و خزمەتگوزاری باخچەی کرد
پەپوولە لەناو گوڵە پێست سوورەکان
یەکتریان ڕاو دەنا
مێینە نازیان دەنواند
نێرینەش هێز
ئەو هەموو ناز و هێزەی ئاماژەمان بۆ کرد
پێویستە ببێ بوو
ئەلبوومی نهێنییە هاوبەشەکانم
لەناو کیفە نایلۆنەکەیدا دەرهێنا
لە وێنەکەت تەماشای دەریات دەکرد
گێژەن چۆن باجگری کەنارەکانی
ڕادەکێشایە ناو بێبەزەیی خۆی
ماسییەکانیش دەمامکیان دەکردەوە و دەیانگوت
ئەوەی گێژەن دەیڵێت
حیکمەتی ئاوە بۆ ئێمەی سڕبووی ناوی
دەریای چاونز ڕازی دەبێت بپەڕمەوە
لەم دیوتدا ئاڵایەك چاوەڕوانی بشکێنێ
ببمە برادەری ماسی فرۆشەکان
ئەو ماسی فرۆشەی بالیفی خۆی پەڕە کردەوە

گیانی لە قۆچی گایەکی گۆشتن ڕواند
دەریاوان دەموچاوی
بەخوناوی ئەو گیایە ڕسکا
چاوی داخست
چووە ناو ئاماژەکانی قوربانی و بێ پەروایی
بیابان بەلێوی گەشاوەیەوە
بەبن پێڵووی داهات
داوای لێ کرد دەتوانم خۆمت پێ بناسێنم
بۆ ئەوەی فێری هونەری سەدەکانی دێرین بم
وردە وردە بۆی دەدوێت
ڕەنگ تێکەڵ دەبن
زەبر و زەنگ
هەرا و زەنا
فریا و هۆگری
مژدە و زایەڵە
هەمووی دەگۆڕێن
هاموشۆ لە زەوی کۆتایی پێ دێ
تەختی نوستن
ئەلبوومی وێنەی ڕەش و سپی
ڕادیۆی پاتری کز
پێشبڕکێی ناوچەوان تۆمارکردن
پێوەندی وەرزەکان
پرسەنامەی ڕۆژنامە

سالْنامەی بەشێك یادگاری لەسەر نووسراو
چەتری ناو دەستی قوتابییەکی ڕێگەی قوتابخانە
بۆیە و فلْچەی فڕێدراوی ژێر قەرەوێڵە
دەفتەری نیوە نووسراوی یاداشت
کورسی بەتاڵی باڵکۆن
بەخێر بمێنن
ساڵێکە سەرومڕ
باجگرەکان چاوانیان بووەتە گەچی مردوو
باران ڕێگە و ئاراستەی دابارینی لێ ون بووە
زەویش دەستی بەستراوەتەوە
ئاماژەی بانگکردنی بۆ ناکرێ
دەریا سکاڵای پێشکێش بەدەریا پارێز کرد
باجگرەکان خانەکانی ویژدانیان بەکرێ داوە
سزاش نەدران
منداڵێك دەنگوباس دەخوێنێتەوە
سەردێڕی هەواڵەکان لە بارەی
ئەو خوداوەندەیە ئاراستەی گەرداوی گۆڕی
ئێوە بڕۆنە ئەو بەری
لە چاوەڕوانیتان هەناریك فڕێدەدەمە ناو ئاو
سروودیش بۆ منداڵان دەکەمە دروود
کەشتییەوانێك ڕێنمایی باجگرەکان دەکات
چاوی چۆلەکە پشتی بۆ دێنێتە بەر بینین
ناتوانین ئاڵا لە چەقی سەری هەڵدەین

ئەوەی ڕوواوڕووش بێت دەبێتە پرسیارکەر
ئەرێ برادەر
چی هەیە
چی نییە
ئەی شینایی دەنگ و بێدەنگی
ماسی بارمتەی ئاوە
متمانەی دەریای لە دەست دا
بەیانی تەمبەڵ و خەواڵوو دوودڵی کردوومە
ژیانیش هێندە بەگرینگ نازانم
پیر بوومە
ئێسکەکانیشم نەرم
ئاسکێکی گۆشتن شاخەکانی لك و پۆپیان داوە
بێ یارمەتی وەرگرتن
بەدڵبەرزییەوە دێت
سەر دەنێ بەسەری ئەسپی گەشت و ڕاوم
نوێژی ناوەخت و کاروانکردنی بێ سەرا و ئەشق
تەواو ئەهریمەنن
دەرۆزەکەرێك لەسەر شۆستە
پووش و پەلاش و پارچە ڕۆژنامەی فڕێدراو
گەمارۆی سەریان داوە
ڕەنگە خەون ببینێ
لە خەونەکەیدا لە نزیك یەکێك لە دەریاکان
دەرگای ماڵ و خانوویەکی سێ نهۆمی دەکاتەوە

لە پەنجەرەکانی درەخت هاتوونەتە ژووریٚ
پەردە دانادریٚتەوە
بیر لەوە دەکاتەوە
ئایا لە بارەی ئەو شتانە دەزانیٚ
کە پیٚشتر هی دەریا بوون
زەوی لەناو لیٚفە و دۆشەکی شینی خودا نوستووە
ئەی یاڵی ئەسپی چالاك
بەئارامیی پیٚغەمبەریٚك بڕوام بەتۆ هیٚنا
کوا ئارامییەك بۆ منی هۆی لیٚدانی دڵی زەوی
گەرمایی بەهار ڕۆژی خۆش کردووینە
ڕۆژیٚکی هیٚمنە بۆ یاری
یادی هەموو بیرەوەرییەکانی تیٚدا دەکریٚتەوە
بەڵام تیپی بەرامبەر نەهاتوون
نزیك یاریگە
دەریایەکی خاووخلیچك
چەتری خستە کەنارەکانی
دەریاوانیٚك کە ماڵی لەناو دراوسیٚیان نییە
شیٚوەیەك بۆ خۆی وەردەگریٚ
شەپقەیەکی لە پیٚست دروستکراو
سیٚبەری بۆ چاوی کردووە
ڕەنگەکانی خۆر ئاوابوون
دەیباتە بەر ئاویٚنەی ئاڵۆزی دەریا
کەس بۆی ناکریٚ

گفتوگۆی لەگەڵ دەریا یەکلا بکاتەوە
پیتەکانی شێوەی بۆ خۆی وەرنەگرتووە
هێمنی و هەڵەشەیی ئاو
دوورگەی لا کەوتە
لەنگەری کەشتی
پردی پڕ
تۆڕی گران
ڕێژمانی ئەم زمانەن
هەموو شتێك
بەسڵاو و ڕۆژباشیشەوە
ئامادەن بۆ قسەکردنێکی تەواو

کۆڵانەکانی زەوی

کۆڵانەکانی زەوی کێ پێیدا دێت
زەوی بەهاری گەشبینی کرد بەکتێبێکی کراوە
منداڵێك تێیدا بەقسە هات

کۆڵانەکانی ئاسمان

کۆڵانەکانی ئاسمان کێ پێیدا دێت
ئاسمان ئەفسانە ئاشناکانی کرد بەکتێبێکی داخراو
ژەنەڕاڵێك بۆ ڕاهێنانی لەشکرەکەی کردییەوە

کۆڵانەکانی ئاو

کۆڵانەکانی ئاو کێ پێیدا دێت و دەڕوات
ئاو بێ یارمەتی وەرگرتن لەناو زگی زەوی وەرزش بەماسوولکەکانی دەکات
شمشێری بەخوێن گەرمە و بەدڵبەرزییەوە سڵاو وەرناگرێتەوە

هەولێر ١٩٩٦ - ١٩٩٥

خەونی خودایی

خەونی سروشت

گیان لەناو قەفەس
بەهەموو شێوەیەك ستایشی مانەوە دەكات
ستایش لەناو قەفەس چی دەگەیەنێ
ئەگەر مانایەكی نەگەیاند
زەمینییەكان گیانیان بچووك دەبێتەوە
لە بچووكبوونەوەیان تووشی هیچ گرفتێك دەبن
ئەی ئەگەر گەیاندی
پڵینگەكان دارستان بۆ خێزانە كەمئەندامەكان جێدەهێڵن
لەناویدا ترمسەكەیان پڕ ئاوی سارد بكەن
بێ باك بەشكۆمەندییەوە بیر لە خولیایان بكەنەوە
دوای ئەم چەنەبازییە سەغڵەتكەرە
پێمان ناڵێی ژیان دەیەوێ چی بەمردن بڵێ
مشتومڕو گەفی ناقۆڵای مردن خاوبووەوە
پیاسەی نابەدڵیش تەواو
ئەی ژیان دەبێ تۆ چی بیت
لەم نەگوتنە ڕابردوویەكی بەهێز
بەباڵندە كۆچەرییە تادارەكانی ڕاگەیاند
لە كۆچ پەشیمان ببنەوە

سەمفۆنیایەکی دەوڵەمەند بەخەیاڵی هاتوچوون
شاری مەستیتانە
چاوە تادارەکان بکرێنەوە
دەڵێن چ شوێنێکی دڵگیرە
هێمنی تێدا فەرمانڕەوایە
لەم ئاسوودەییەی لێوانلێو لە پەیمان
تا چاویان بەردەدا
دەچنە خەونی ئەوانەی بیریان دەکەن
گەشتیان لەناو ئەو دارستانەی
بەپڵینگەکانیان جێهێشت
تەنیا دەبێ و گۆشەگیریان مەستتر
تەختە ڕەشێك
لەلاپەڕەی مۆزەخانەیەکی زمانپاراو
کەس بەلایەوە ناچێ
لە بەشێکی بەختێك
کە چاو پشووی تێدا دەدات نووسراوە
دۆ
ڕێ
می
فا
سۆ
لا
سی

لە بەشەکەی تر
فەرموودەی دڵگەشێك ئاگادارت دەکاتەوە
کەس خەون بۆ کەس نابینێ
کەی دەبینە هاوولاتی دارستانێکی سەرنجڕاکێش
ئەمە خەونی بولبولێك بوو
ڕێی پێ دام لە بری ئەو ببینم
شیر یان شەهێن
شمشێر یان شەونم
شمشاڵ یان شەڕانگێز
شەراب یان شەرم
شازادە یان شکست
دەمانکات بەخاوەنی
چ شەڕ و گێژەن و چەپڵەی ساردوسڕی ناو هۆڵ
بۆنەکان تەواو بوون
چوونە سەنگەر
لە گۆڕنان
چلەی ماتەمینی
ساڵیادی کۆچ
جوانی و سۆز و بیرەوەرییان تێدا نەما
وەك منداڵێکی دەمهەراش زمان دەردەهێنێ
ئەی ناولێنەری هەموو شتەکان
بێ ئەوەی سکالایان لێ بکەی
بەهاری ئەمساڵ دواخە

باران هێشتان
ئەزموونی تەواوی خۆی
بۆ زەوی نەدرکاندووە
ڕەگەکان بەئاسانی دەتوانن
فێڵ و چەنەبازی لەگەڵ بکەن
کوژراوەکان فەرمانیان دا
پاش کەمێکی تر کتێبەکانی قوربانی
لە تاقیگەیەکدا تاقی بکرێنەوە
نووسەرەکانیان نیازیان وایە
لەو نهێنییە دڵنیامان کەن
قوربانییەکان لە باوەشی بۆسە سەرمایان بووە
لە ئامێزی ژنان گەرمیان نابێتەوە
ببوورن بۆ نەوێراون
ڕستەکانی ئەم لاپەڕەیە
مەست و دلێر بکەن
چەشنی ئاوێك لەبەر هەتاو گەرم بووبێ
کۆتر نەتوانێ بیخواتەوە
ئەفسانە بێ ماناکانی بۆسە
بوون بەمانا بۆ باڵندە گۆشتخۆرەکان
باخچەوانێکی پیر بوو بەگۆرانی خەڵوەت
بەتەنیشتمان تێپەڕی
کتێبەکانی لەناو کەپرە دارینەکەی کردە منداڵێك
بەدەوریدا پێیەکانی توند بوو

بەختەوەری کلیلە لەناو قوفڵی دەرگاکەیدا
هەواڵ یان هاژە
هەتاو یان هەڵقوڵان
هەوار یان هاڵاو
هەنگوین یان هاوار
هەڵۆ یان هیوا
دەبێتە خاوەنی
باخچەوان ئەکتەری شانۆیەکە نمایش ناکرێ
وێنەکێشێك چوو لە نزیك کەپرەکەدا
یاری قەرەجانەی کرد و بە ستوونەکەی گوت
ئەی بلیمەتی گەورە
کەی شانۆگەری باخچەوان نمایش دەکرێ
لك و گەڵاکان لەناو هۆڵ
دەنگە دەنگی سەغڵەتکەربن
مۆسیقاژەنی چارەنووس ڕوون
بەرامبەر ئینجانەی پڕ گوڵی ڕووخۆش
بۆ ماوەیەك دەتاسێ
دەموچاوی پێمان دەڵێ چاوەڕوان بن
دوای تاوێك بەشڵەژاوی دێتە قسە
وا دەزانێ پاڵەوانی دارستان هاتووەتە لای
ئاگری بۆ کردووەتەوە
گەرمایی گەیشتە باڵی باڵندەکانی
شێوە و ڕەوشتیان دەچێتەوە سەر ڕەچەڵەکە گوپنەکانیان

شەمشەمەکوێرەی هەمیشە گوان هەڵخەڵەتێنەریش
بەئەستێرەی هۆشمەند و هێزی گوت
ئەی خاوەنی هەموو زەوی
ئەگەر برادەرایەتیم قبووڵ بکەی
دڵخۆشی کەروێشکە گۆشتنەکانت بۆ دەهێنم
لەخۆبردووی پڕ نهێنی
ئەو کەسە کێیە نهێنییەکانی پێدەڵێی
لەناو هێڵی تەلەفۆن چاوە گەورەکانتم بینی
دەلیلی بەدالەش ماڵەکەتی پیشان دام
بە هەستیش زانیاری تەواوم لە بارەتەوە زانی
ماڵت
هەور ڕەنگ دەداتە گڵۆپەکانی
باران مێز و قەنەفەکانی دەسڕێتەوە
دایك
ئەو دایکەی هەموومان بەتاسەوەین
سبەینەیەك بەرچاییمان بۆ بکات
قاپ و کووپی چات دەشوا
ئەی ناولێنەری هەموو شتەکان
بێ ئەوەی سکاڵایان لێ بکەی
بەهاری ئەمساڵ دوا مەخە
باران ئەزموونی تەواوی خۆی
بۆ زەوی درکاندووە
ڕەگەکان بەئاسانی ناتوانن

فێڵ و چەنەبازی لەگەڵ بکەن
ئیسرافیل
عزرائیل
میکائیل
جوبرائیل
لە شەوی بەرات هاتنە لام
لەگەڵمدا نانیان خوارد
دواتر ددانیان شوشت
لە ماڵئاواییدا ئەم سرووشەیان جێهێشت
دووماسی لەناو ئاودا گیانی بەگیانی بوون
قسەیان لە قسەی یەك نەدەکرد
بەیەکەوە دەچوونە سەردانی
خزمەکانیان و سەیرانیان دەکرد
شەپۆل فڕێیدانە کەنار
ترسی مردن وای کرد
قسە لە قسەی یەك بکەن
ڕابردوویانیش تاوانبارکەن
ڕاوچی تەرمیانی لەسەر سەبەتەیەك دانا
ژنێ ڕۆبێکی لیمۆیی لەبەردا بوو
تەرمەکانی خستنە زەمبیلەیەك
فڕنی تەباخەکەیانی گەرم کرد
مێردەکەشی لەسەر ئەسکەمیلێکی قۆڵدار
گوێی دابووە گۆرانی

بیری لەوە دەکردەوە
پاراستنی خوێنی ڕەچەڵەکی دەیکات بە چی
منداڵەکانی بەدەورییەوە دانیشتبوون
مەتەڵی بۆ هەڵدەهێنان
باوکایەتیشی بۆ دەکردنە حیکمەت و پەند
لێرە هەموومان لە جەنگ گەڕاوینەتەوە
بۆ ئەوێی پشوودان
ئەوێ
پانتایی ئەو جەنگەی بەپڵینگەکانیان جێهێشت
بەڕەزامەندی بچۆرە ناوی
بەختێك بدە بەپاشماوەکان
تێر سۆز و پێکەنین بن
سۆز و پێکەنین
هێلکەی ترسناکی ناو حەکایەتەکانیان بۆ دەشکێنێ
ڕەشنووسی فاڵچییەکانیش پاکنووس دەکات
گشت بوون لە جانتات هەڵگرە
بەتەواوی ئارەزووەوە بەئومێدیانکە
بەرەو شوێنێك یەکەمین تاوانی تێدا سڕاوەتەوە
ئەی پەنجەرە کە چاوی خانووەکانی
یارمەتیم بدە تا مردووەکانم بنێژم
داوای لێبووردنیش لەو برادەرە دەکەم
لە گۆڕستان چاوەڕوانمە
مردووەکەی لەگەڵ بدەمەوە خاك

ناوەڕۆکی بێ بڕوای مردن وای کردووە
ئاو ڕەنگاوڕەنگ و
ئاگر ڕەنگاوڕەنگ و
ئاسمان ڕەنگاوڕەنگ و
زەوی ڕەنگاوڕەنگ و
جەستە ڕەنگاوڕەنگ و
گیان ڕەنگاوڕەنگ و
ئاهەنگ ڕەنگاوڕەنگ و
شیوەن ڕەنگاوڕەنگ
ببینم و بێن پێڵووی ماندووم
بەپەنجەی کۆرپەییان بشێلن
هەستیش بەگەرمایی خوێنیان نەکەم
سەیرە پەنجەی منداڵ گەرمایی تێدا مردبێت
ئەفسانە بەدبەختی کردوون
ژمارە بێشومارەکان بەیانییەك دوای
دەموچاو شوشتن
بەهەڵچوونەوە داوام کرد
ئارەزووم لە موڕەبای گوڵە بادەم و گوزەرانی ساکارانەیە
ژیان سندووقێکی دارینە
چامەیەکی ڕاستەقینە جامخانەیەتی
خێرا بیکەرەوە
دەفتەری یاداشتی لەناو دەربهێنە
مردن خانووی پڕ ناوماڵ و وچانی ئەم ڕاستەقینەیەیە

که تۆ وریاییت لێی نەبوو
ئەی دانیشتووی ئەو شوێنانەی
لەوێ شتەکان کۆتاییان پێ دێ
زەوی زەردەخەنە گرتی
منیش برادەرایەتی
گیانی بەگیانی ڕێگای شوێنێکم قبووڵە
هێشتان بەلووعەکانی
دەموچاوی لەبەر نەشۆراون
ئامۆژگاری برادەرێکی
گیانی بەگیانی غەفڵەت کوژکراوم یادی خستمەوە
بەگومانەوە بچمە ناو سەرەتاکان
سەرەتاکان هەمیشە گومانن

خەونی زیندووان

کوێری دەمپاك
بە دووعا بەرزکردنەوە و وزەی ئەفسانەیی
پێڵووی دەکرێنەوە و بەخۆشحاڵی دەگات
لەناو سەدا و ئاواز و دەنگی ئەو هەقیقەتە گەواهییە
هەوا لە گردی قالینج ئاغا بپاڵێورێ
لەقلەق چالاك دەفڕێت و خۆ هەڵدەخا
باڵ کە مەحکوومە بەگەنجینە پاراستن
دەستەسڕی ڕووناکی دەچنێ
تەرمی گۆرانیبێژانی
لە گۆرانی گوتن مەردەمەرگ بوو
شەقامی شاریان کردووە بەقومری نوستوو
بەتەرمیفلووتژەنانیش
دوژمن و دۆست لە دوورەوە دیاردەخات
چاوی ئاژەڵی دڕندە و مەمکی مردوو
دوا کەوتنی پۆستەی دەریایی
ڕێکخەری پەلامارێکن
مۆرەیان لە چراهەڵگر کرد
ئەمیش بەپەلە جانتای کۆچی سەرگەردانی زنجیردا
هەر لەبەردەرگا دەستی ماڵئاوایی و ڕێزی
بەسنگەوە گرت و سڵاوی ستایشی وەرگرتەوە
بانگی هەڵدا ئەم کۆچە کوشتنێکی دواخراوە

نەوەستا تا چاویلکە لە چاو بکەم
بەنەرمە غارێك بیری بهێنمەوە
هێشتان بێچووە ئاسك
لەبەر بارانن نەگەیشتوونەتەوە
حەوشەوبانی بەنەخش و نیگار بۆندار بکەن
نێوانمان ئاوێکە
ئاگری هەموو ڕۆژێی تێدا دەکوژێتەوە
کورسییەکی بێ پشتی
نەرم بەکەوڵی بەرخ
لە بەشی شکۆ و شانازی
بۆ فەرمانڕەوا خۆش کراوە
لەسەر کورسی بێ پشت بیر بکاتەوە
کەڵکەڵەی چی لێی دەدا
خوێندنی کوندەبۆ یان دەنگی شادبینی فلووت
پەڵەی نەدەویست
بەو شێوەی سواری پەیتوون بووین
تاوسمان لەسەر دەستمان ڕاگرت
بەهەمان شێوەش
سبەینان ئاوی گەرم بەدەموچاومان دادەکەین
ڕووخۆشییەکانی
شەتڵی برنج و پەڕەمووچی پەرییان گێڕایانەوە
ڕاما و سەیری چاکەکاری کرد
شکۆی دا بەبرادەریی

هۆ برادەرەکەم چرا هەڵگری کەمدوو
بەدەنگی ئێمە تارمایی دەبێتە خوداوەند
سێدارە لە مەیدانەکان لادەدا
بەقوربانییانیش دەڵێ تاجتان دەدرەوشێتەوە
پەلکی چنار کەوتووەتە سەر دەست و پەنجەی فلووتژەن
سەمای شمشێرە فەرموون
شازادە وەفای هۆگری ڕێگا میهرەبانەکان کردووە
شای بێ تاج بەو ڕێگایەوە
کە نایگەیەنێ
لە ئاهەنگی خەڵات دابەشکردن
لە ژوورێکی دڵکوێر تێدەکۆشێ
ڕاز لە پەنجەرەکانی مردوون
بنمیچیش لە بیانووە
سێبەری لەسەر لابدات
ڕۆژ
هەفتە
مانگ
ساڵ
کەلوپەلی باخچەی ساوایانن
چاودێری هێلکە ترووکان و کاڵبوونەوەی جلوبەرگی بەهار
تەباشیری ڕەنگاوڕەنگی کرد بە
تەختەڕەشێك لە بەرەکانی شەڕ
بۆ وێنەکردنی درەختی بەردار

تەختەڕەشێکیش لە ئاهەنگەکانی ئاشتی
بۆ قوڵپی سەرچاوە
دیواربەندی جوانیش
لە چەتری پاسەکانی ناو شار
بۆ بیرکردنەوەی نێوانمان
ڕەنگ دەوڵەمەندن بە ناوداری
ڕۆژ
هەفتە
مانگ
ساڵ
هەمووی دووبارەکردنەوەی یەك ڕووداون
ئێمە دەزانین باپیرەکانمان
لە پێناو چیدا جەنگان
بەڵام نازانین خۆمان لە پێناو چیدا دەجەنگین
لەبەرچاوانیشمان
لەقلەق خۆراکی بێچووەکانی بردە ناو دەنووکیان
چەند قسەیەکی بێ مەبەستم کرد
ئەندێشەم ماندوو بوو
بەردەوام لە لێکدانەوەی ئەوەم
قسەی بێ مەبەست چییە
شاری پاکزادی تاهەتایەی لە گرفت نقووم
بینینی نەجۆشا
بانگەوازەکانی هەر هەمووی هیچ

سڵاو ئەی لە پشووکەوتوو
مۆزەخانە بەدڵخۆشییەکی زۆرەوە
دەرزی لە ئێسك دروستکراوی دایە دەستم
فەرمووی کرد وەرە ناوم
ناودارمکە و کراسێك بدرووە
هەموو شتێکت لە بارەی خۆم پێ دەڵێم
پیاوی هەڵبزڕکاویش
شتەکانی زەمینی پڕ ژیان بەهێزی چاو
دەخوات و دەخواتەوە و دەڕسکێنێ
گیاش بواری گەشەکردنی لێ وەردەگرێ
خۆبەختکەری هەموو شوێنەکانیش دێنە لای
دیوانی ڕەش و سپی ئادەمیزادە
هیچیش لەبیر ناکات
ماڵم هەڵکەوتی بەرزاییەکانی سرووشە
سەرڕێژە لەو درەختانەی
بەروبووم و ئەزموون بەسروشت دەدەن
چراهەڵگر لە پیاسەی زۆر درەوشاوەی
قاچێکی شەپکە بوو
نەیدەتوانی سواری ئەسپ ببێ
بەردەوام نزا بۆ ئەسپ دەبا
ئەی سۆزی هەمیشەیی و فرمێسکی نەمریی ژیان پیرۆزکە
ڕاو هێمنییەکی جوانە
گەرمی قیری شەقام پێ داخ ناکات

گۆڕەپانی
وەك دەموچاوی چراهەڵگر ڕووناك و ئارامە
خوداوەند تێیدا
خەریکی باڵی خەرتەل خۆشکردنە بۆ نەی
بەلەمی ماسیگرانیش ئامادەیە
ئەی کوا
دەگەی بەکوێ
نەخشی کراسی ڕاوکەر
لە ئاسمانی بەئەستێرە وەرگیراوە
سەروەری دەستی پێ کرد
ئاویش بەتینوویێتی دەڵێ گەورەم
بۆنی بخوور بووەتە سەرداری بەهار و نێرگس
لە شەرمان ڕوومەتی پلی دەدا
تاق تاقکەری سەر درەختیش
تەپڵی بۆ ورچ لێدەدا
بە گاڵتەجاڕییەك کە هی دڵی بوو
دووبارەی دەکردەوە
ڕێگاکان چراهەڵگریان جارس و ماندوو کردووە
قاچی شەپکە شوشتن و پۆدرەی ناوێ
دەتوانێ ببێتە هاودەمی کورسی گەڕۆك
مانگەشەو بێ ئەندازە
کانی و حەوز نازفرۆش دەکات
دەچێتە بەری لە چاوەڕوانی دەمێنێتەوە

چۆن جوانی دابەش دەکرێ
قامیشی شەکر کەی پێدەگا
کدوولیفکە چۆن دەستی کیژی پارچەڵە دەلاوێنێتەوە
نەیژەن چ کاتێك باڵی خەرتەل کون دەکات
شەقام بۆ قبووڵیەتی بێ خەیاڵەکان ببنە بار بەسەریەوە
چراهەڵگر کوڕێکی جێماوی ئاسمانەکانە
زەوی وەری گرت
توانی لە ترۆپکی چیای هەست
ببێتە بەشێك لە ڕۆشنایی
ڕەچەڵەکی بێنەوە ناوی
لەقلەقێك ئاشتیی دەروونی خۆی
لە ڕووبەری دەمی بوڕکان تۆمار کردووە
تا سنووری کەس لەبیری کەس نییە
بڕوا بەحیکمەتەکانی بەهار بکە و چی دەبێ با ببێ
یەکەم ئارەزوو
دایك
باوك
خوشك
برا
برادەر
نیشتیمن
سروشت
گیانداری ماڵی

تۆڕی چاو
بەهرە لە باڵندەی گەشبین
فریونەخواردن لە ئەژدیهاکوژی گەندە خۆر
وتوویێژی بۆنخۆشی بیرەوەری
ئەو خێزانەی بەمردن کەم ناکا
خەیاڵی پاگژ وەك ئاسمانی ساماڵی ناو ڕەز
کە میوە پێدەگات
ئەمانە هەر هەموویان و درەختە بەردارەکانی
باخچەی خودا پارێزگاریت دەکەن
خودا جوانیی و ویژدانی ئاسوودەییە
بەقووڵی بەژیان دەڵێ بەڵێ
ئەرێ هۆ ژیان کێن لەلات
هیچ ناسیاوی منی لێیە
بێمە لات یان لەسەر حەوزو ئاوی
بووك گواستنەوەی قاز و قورینگان ڕێکەوتم دەکەی
تەماشای ئەلبوومی پاڵەوانەکان بکەین
ناسیاوم منداڵەکانیان
دەبنە پیاوی نەبەرد و ڕازنامەی
بیرکردنەوە و بێباکی سیمرخی ون
خواردن بەڕۆنی مامز دەخۆن
قاوەی بەهێل کوتراو مێوان بەخێرهاتن دەکات
گەڕەکەکانی ئاگر هێز بەهانایانەوە دێ
ئاگر بانگ هەڵدەدا

ئەی خەڵکینە زەمبیلەیەك میوەم پێیە
بۆ دابەشکردنی چەند بیانووم پێویستە
لە سوورِی سروشتی پێگەیشتنمان گەیشتین
ئەو ئاراستەیەی هەڵەی بەلەمەکانمان دەسڕێتەوە
تێکەڵمان دەکات و وزەیەکی ئەفسانەییمان دەداتێ
ڕێکەوتی ئەژدیهاکوژی گەندەخۆرم کرد
چاوانی لەناو دەموچاوە باینجانییە پڕ گۆشتەکەی
شالاَویان دێنا
دەمیشی لەژێر لووتییەوە
وەکو هاشەی ترسناکی لافاو
لە گوێی کیسەڵی خان و مان
کە هێلکەی لە کەنارە نزیکەکان دانابێت
بانگ هەڵدەدات نووسراوەکان هەموو لەناو دەبەم
قەڵەم بۆ ئەهریمەن
ئەی مەلەوانی گەمژە
لافاو ڕووی زەوی سپی هەڵگەڕاندووە
ڕەنگی مردنی داوەتێ
بێڵی ئاژووشتنی بەلەمت
بەبووکە شووشەی منداڵان دەکەوێ
بووکەشووشەی سزادراو
دەمەوێ بێدەنگیت بدوێنم
ئەرێ چراهەڵگر دەیویست چی بڵێ
هێشتان هیچم نەبیستووە

پێوەندییە یەکگرتووەکانی نێوان زەوی و ئاو
بەسووکی پەپوولە پایزە بەرەو هەوا بەرزبوونەوە
ئەو تارماییەی بوو بەخوداوەند
بەخت بەدەرگا تەختەییەکان هەڵدەواسێ
بانگ هەڵدەدات
بەسووکی باڵی ئەو لەقلەقە ڕاکەن
ئاشتی دەروونی خۆی
لە ڕووبەری دەمی بوڕکان تۆمار کردووە
وەك خۆڵەمێشی تەرمێکی بێ وەچە
بەسەر ئەو ئاوە مایەوە
بوار دەدات بۆ پەڕینەوە
پرچی درێژی ئاو گرانی کردبوو
نەیدەهێشت با داو داوی بکات
تا منداڵێك بۆ دەزووی کۆلارەی حەزی بچتێ
منداڵ کۆلارەی لە ئاسمان بێ
چی داوە لە ڕوونبوونەوەی باڵکۆن
ئاگرم بۆ کردەوە و گەنمەشامی برژاند
گەرمایی درۆی لەگەڵ نەکرد
گەرداو دەنگی هەڵخەڵەتێنەری
بۆ بەردی خز و چرووکی ناو ئاو داوە
مۆسیقا کراسی زەمینە
دڵکرمێ کراسی دەخوات
بەفریش کەللەی منارەی خانەقای دەمامکدار کردووە

لەقلەق بەسەری نەدەمایەوە
ئەو لەقلەقەی ئاشتی دەروونی خۆی
لە ڕووبەری دەمی بوڕکان تۆمار کردووە
خووی داوەتە بەفرە خلیسکێن
زەویش چەشنی ژنێکی هەوەسگەرم
لەبەر باران چاوی خومار ببوون
ئەو شەقامەی دەرمانخانەی
ئێشکگری شاری دەکەوێتە ناو
شەوی لەناو ڕووناکیدا
حەساوەتەوە و مردنیشی لێیە
ئەم شارە هێندە سەرساردە
هەوا لێی ترساوە و بەنارێکی پەخش دەبێت
هێندەش بە بۆسە و گرد و گرێیە
هەوای یەکپارچە هاوارە و فڕینی تێدا سستە
لەسەرساردی و بۆسەی
سروشت ناتوانێ
ڕووەك پەروەردە بكات و كەشیان بناسێ
بەیانییان بەدەم ڕێگای چوونە کار
تەمی ڕۆشن
لە ڕووی ئادەمیزاد
ببێتە ئاونگی مازوو و بۆنی قۆزاخە
لەگەڵ هەتاو تێکگەیشتنیان هەبێت
دەمەو ئێوارە زەوی لە باران دەترسا

بەناو باخچەی سارد و بەتاڵی شار گەڕامەوە
کاتژمێری چاڵمەی دیواری ماڵ
چاوی گەفمان لێ هەڵدێنێ
درەوشانەوە پڕ شۆڕشەکانی کتێبی سوودمەندی
هەرکە دیتت تەقەی لێ بکە و بیکوژە
قسەیەکی لەگەڵ پەیڕەوکەرانی
واق وڕماوی هەبوو کردی
تارمایی تەندروستی باشە
شەراب بەقامیش دەخواتەوە
دەموچاوی بەقوماشی کەتان پێچاوەتەوە
هێزی لە تیژی چاوی گورگ وەرگرتووە
جادووش لە مێردەزمەی خنکێنەر
ڕستەیەکی تەواو لەسەر بەردێك
کە زەوی شانازی پێوە دەکات
دەبێتە جەژنی چاو
مردن لەسەر کەوڵی شێر مانا تەباکانی ژیان
لە پۆلی ڕاهێنانی منداڵی زەوی لێك دەداتەوە
هەواڵێك زاری بەختمان هەڵدەدا
بەرزاییەکانی کە پێکەوە بەشداریمان تێیدا کرد
تارمایی لێ بووە خوداوەند
ئەی خوداوەند
فڵچەی ددان شوشتن و جل و پاککردنەوەت ئامادەیە
دەرەنگانی شەو بکەوە ڕێ

مانگی نیاز باشی بێگەرد
بەئاسمانەوە دادەبەزێتە ماڵەکەت
دەفتەری نۆتەی سروودی سەری ساڵ دەبەشێتەوە
فستق و گۆشتی زۆر کوڵاو دەخوات
خەون و سرووشی منداڵی دەگەنە فریای
هەڵەکانی یەکەم ئادەمیزاد دەکاتە تابلۆ
لەگۆشەیەکی دەنووسێت ناسراوی جیهانە
بەیانی دوای ڕۆژباش و گفتوگۆ خۆشکردن
داوا دەکات دار باوی لە حەوشەت بڕوێنێ
لەبارەی نەریتە گشتییەکان و چۆنیەتی گونجاندنی
ئاقیقی مشتووی خەنجەر و ئەنگوستیلە
کۆمەڵێ سەرنج و تێبینیت بۆ یاداشت دەکات
بەتۆوە دڵی دێتە قسە
چرا هەڵگر
ماچی دەستی دایکی بەقوللە و دواپەنا زانی
لەقلەقیش لە ئەفسانە ئاسمانییەکانەوە
نیشتە سەر منارەی خانەقا
باڵەکانی دایە بەر هێزی خۆرەتاو
نهێنییەکانی لەناو سندووقێك
بەساکاری سپارد
کە کلیل و قفڵی تەنیا ڕازە
ژووری چاوەڕوانکردن کاتژمێری نوستووە
نەیتوانی تێیدا بمێنێتەوە

لە گۆمێك مەلەی کرد کە دڵی زەوییە
باڵهاوێشتنەکانی یاداشت کرد
سڵاوی ئەم لەدانایی بوو
لە پیتەکانی قالینج ئاغا
کە گەشت لێیەوە بووە ئینجانەیەك بیرەوەری
ناکەسبەچەبەوەڵامیان
شمشێریان لە کاتی ڕووخۆشی دا
تۆڕە کراوەکان دەنگیان بەرز کردەوە
دەرگای ئێمە
فەرامۆشییەکی بەخشراو و ژیانێکی تەواوە
چوار خوداوەندی ئەفسوون زادە
دەمپاك
فلووتژەن
لەقلەق
چراهەڵگر
هێمنی دەموچاویان گۆڕی
لە نارەزاییبیان کەوتەوە
خەون نوێژە نیازی کرد
مژدەی دا
تارمایی بوون بەخوداوەند
ئێمەین لەناو کێڵگەی خێزان دێین و دەچین
بەسرووش و بەهرە دەڵێین جوانی

خەونی مردووان

نیشتیمان کپ تاجی هێزی سروشتی لەسەر نا
ئەشق جما و ئەسپ و گالیسکەی دا هەموومان
بەخۆی و ڕۆژی درەوشاوەی
خەریکە بڕوا بێنن سپێدە سەرەتای کاروانکردنە
کاروان سووڕی ژیانە
ژەنەڕاڵ گوێی لە ئاوازێکی ناسراوی میللی گرت
لە کتێبی مێژووی کۆن
مردووەکانی دۆزییەوە
کارتی فریاکەوتنی بەخشی
زەمبیلەی زێڕی لەسەر خوان دانا
چۆکی نوێژی
بۆ یەکەمین قوربانی لە دووگرد خشاند
بینینەوەی خەونی نەمرەکانی کرد
بەسەرەتای ئومێد
چاوەڕوانی خەزێنەی پێغەمبەریشی لە کەس نەکرد
تیپێکی مۆسیقا لە مەشقدایە
گەشتێك لە وچان و بڕوای تەواوی
دەستی پێ کردووە
تاخمێ گۆرانیبێژ پەلەیانە
گۆرانییەکانیان بکەن بە
قاڵی گوڵگوڵی کورسی ژەنەڕاڵ

دەموچاوی ڕوون و پڕ خوێنی
ئەستێرەی سەر لە ئێوارەیان لێ قبووڵ بکات
بەدڵخۆشییەوە پێدەکەنن
گوێڕایەڵی ئامۆژگارییەکانی داپیرەن
داپیرە پاك و خاوێنەکانی باولیان نهێنی
بانگەوازی یەکەمین کتێبی تێدا پارێزراوە
ئەسپی شۆڕشگێڕ
کار ئاسکی ئازا
نێرگز فرۆشی خەندەدار
ڕەزەوانی بەرهەم ڕسکاو
کە بینییان جاڵجاڵۆکە پەردە و کوللەی
لەسەر مینای کاتژمێری مۆزەخانە هەڵداوە
ماتی و واق وڕماوییان ڕەوییەوە
ڕەوینەوەیان کرد بەسەرەتایەك
لەگەڵ یەك بەسادەیی دوان
باوەڕیان پێك هێنا
بەدڵنیاییەوە تێکەڵ ڕمهاوێژەکان بوون
وریاییەکی ئاشکرا
وەك شازادە بەسەر شەقامەکانەوە
درێژە بەگەڕانیان دەدەن
دەبن بەخاوەنی هەموو زەوی
ژەنەڕاڵ ئەی خواناسی فەرامۆشی
کێیە خاوەنی هەموو زەوی

بارانە شاژنی جوانی
ساقۆیەکی لە پێستی ئاژەڵە کێوی لەبەرە
تا ملی بەزریزە داخستووە
خانمە ژن
قسەت مەبەستمە دەموچاوت گرینگ نییە
ئەی دەموچاو سێبووری و نامەی گەیشتوو
پەنجەکان خەوتوون
پەنجەرەش داوا دەکەن بکرێنەوە
تریسکەی دڵخۆش و بۆنخۆشی سەر دەریا
ئەی بەهەشتی ئارەزووکراو
سەر زەمین پڕ باس و هەرایە
گۆرانی پێ نەماوە هاوار نەبێ
شمشاڵی سفر
شمشاڵی جاو
شمشاڵی باغە
شمشاڵی ئێسك
دوازدە مانگی ساڵ
قیغەی قەلەڕەش و سیرەی باز ناناسێ
بەهاری گەمژە
قومرییەکی ون لە هەر لکێك نیشتەوە
بەماڵی خۆی نەزانی
چووە نزیك هەر ئاوێك
ئاگاداری کردەوە

بای تێنوویەتیت بمخۆرەوە
پەلوپۆم لەناو نەشۆی
پردی تەختە
پردی ئاسن
پردی چیمەنتۆ
پردی جێگیر
پردی گەڕۆك
پردێك بۆ كرانەوەی كتێب
تا لە سەیرانی خێزانیی
بەناو دێڕەكانی بگەڕێنەوە ماڵەكانمان
ماڵەكانی داپیرە پاك و خاوێنەكان
تێیدا دەبن بەسەمەرەیی گوڵ
پاشماوەی خواردن بۆ ئەو ئاژەڵە كێوییانە جێ بهێڵین
كە پێستیان دەكەین بە
قەمسەڵە
جانتای قوتابخانە
جانتای بچووكی دەستی كیژەكانمان
كاتێ بەبووك دەچن
جانتای كەلوپەلە تایبەتییەكانی كەسایەتیمان
پەنجەوانە
ئەلبوومی وێنە
جزدانی پارە
كیفی چاویلكە

ژنەکانمان دڵەدووی نەمرین
خوداوەند خۆویستە نایەوێ بمرێت
هاوارکردن بۆ خۆشییەکی بەردەوام
خۆشییەکی بەردەوام بۆ تۆ
ئەی تریسکەی دڵخۆش و بۆنخۆشی سەر دەریا
لە مەلەوانی ناو ئاوێکی تیژ
بیر لە ماسی ڕووناکبیر کردنەوە
هێلکەی زیندەوەرەکان بترووکێن
ئاگر نهێنییەکانی خۆی ئاشکرا دەکات
زەوی ماوەیەکە فێری ئەو خووە خراپە بووە
نهێنییەکانی خۆی دەشارێتەوە
هاوخوێن لە نێوان
نهێنی ئاشکراکردن و شاردنەوەدا تەواو دەبین
ئاگر و زەوی فریشکی گوڵەکانیان خست
گوڵەکان سەردانی شوێنە فەرامۆشکراوەکان دوابخەن
ئۆە خۆت تەفرە نەداوە
گوێت دانەخستووە
بێوەژنێکی دووگیان
پرسیار لەو کۆرپەیە دەکات
کە منداڵدانی پڕ خوێن و جووڵە و گەمە کردووە
ستایشی چی دەکەیت
ئەمیش وەڵامی ئەوەی داوایە
داستان چۆن دروست دەبێت

خیانەتە هەستەکانت بشێوێنێ
قسەیەکە کراوە مەرج نییە حیکمەت بێت
دارستانێك پڵینگەك دەنوێنێ
ڕووبارێك ماسییەك دەنوێنێ
ئاسمانێك کۆترێك دەنوێنێ
ڕێگاییێك ڕێبوارێك دەنوێنێ
زەوی ڕزگارکراو لە لافاو
نەیزانی ستایشیان بکات
یان سەرنجی پەنجەرە بدات
چەند لاپەڕەیەك یاداشت بخاتە ناو جانتاکەیەوە
درووود بۆ ئەو نیشتمانەی منداڵی ژەنەڕاڵی پاراست
پاراستنت پڕ شکۆیە
جوامێر زادەیەکی ئەمبەر و ئەوبەر گەڕاوی کەلکێش
لە جێنشینەکی ڕووبەر گچکەی پرسی
سەرکەوتن بۆ کێیە
ئەی حەکایەت خوانی
دەموچاوی کەمخوێنی زەوی
کە لە گەرمایی هاوینیش گەرمی نابێتەوە
دەموچاوی پڕ دەنگی ئاسمان
کە لە ئارەزووی وەرزەکان
دەنگەکانی بۆشایی کۆ دەکاتەوە
دەموچاوی بەردەوام لە
خەندەی داپیرەی پاك و خاوێن

که ژیان وەك باڵی باز
له بەردەمی دەکرێتەوە
دەموچاوی بەردەوام له
پەستی باپیرەی پیس و پۆخڵ
که ژیان وەك باڵی قەلەڕەش
له بەردەمی دادەخرێ
ڕەنگە هێمنەکانی دیمەنی سنووری منداڵیت
وریایان دەکەنەوە ڕیاکار نین
ناڵەی بەهەشتییەك
بەدبین سوورە له پیلان
بینینی ژەنەڕاڵی شاد و گەشاوە
بەوشیاری له شەقامی بیرەوەری هەڵکشاوە
قاز و قورینگ و کەڵە کێوی
پیاسەی لەگەڵ دەکەن
لەسەر دوگمەی ئۆرگۆنیش دادەنیشن
ئەمی له دوایی جێماو قەڵەمی دەست و پێی شکا
ژەنەڕاڵ گەڕایەوە سەری
دەستی لەسەر ناوچەوانی هەڵبزرکاوی دانا
بەبەزەیی و دڵنەرمییەوە پێی گوت
هێز بێنەوە بەر خۆت
تۆش دەتوانی گیا بخۆیت
بەڵام گیایەکی کاتی
خەیاڵیش که بڕوات پێی هێنا

دەبێتە کووپەی پڕ ئاوی مراز
کەلکێشی بوێری و توانایی
فڕینی داوەتە باڵی باز
دەستەمۆییش توانا و هێزی
فڕینی لە باڵی کۆتر کوشتووە
دیکتاتۆر بەئارەزووی خۆی وانە دەداتە گەردەنکەچ
دواتر لە وانەکەیدا بۆ هەمیشەیی دیلی دەکات
خوانی دیل لەسەر ددانی بەراز تەپڵی جەنگە
خەوتنی منداڵانی دیل جەژنی تێدا نییە
ساڵی منداڵانی دیل جەژنی تێدا نییە
قوتابخانەی منداڵانی دیل
یاری تۆپ تۆپێنی تێدا نییە
ژووری منداڵانی دیل
دەفتەری وێنەی تێدا نییە
دەشێ مۆسیقازانی سروشتخواز
تارمایی خوداوەندێك بووبێت
پاشان دار لالەنگی لە دەم ئاوان ڕواندبێت
درووود دەبێتە گومان
گومان پەسەندکراوی دڵ نییە
مردن و ژیان
لە مۆسیقازانی سروشتخواز جێگای بووەتەوە
ئەی بۆچی مۆسیقازانی سروشتخواز
لەناو ڕووناکایی چاوی هەڵۆ نەبێت

هەنگوین و گوڵ خۆی پیشان نادات
ئاسمان شینێکی ڕۆشن و هەتاو خۆشە
گردێك لەناویدا دەستی بەرز کردووەتەوە
هێشتان ڕاسپاردەی ماوە بۆ زەوی
یەکەوڕێ دەچێتە خەڵوەتی ترسناکی شەترەنج
پلانی سەربازی بەلووتبەرزی دەسەپێنێ
بە ئاماژەیەك
ئامادەی هێرشی کتوپڕیان دەکات
شا
وەزیر
پیادە
فیل
ئەسپ
قەڵا
دەڵێن مەیدانی جەنگ ماندووە
لە ماڵی ئومێدەوە ورشەیەك بۆ پشوودان
باڵندەیەکی زێڕ هێلانەی هێنایە ماڵت
منداڵێکی زێڕ کەرەستەکانی گەمەی لە ماڵت پاك کردەوە
دایکێکی زێڕ وەك درەخت لەسەر یەك قاچ لە ماڵت وەستاوە
هەورێکی زێڕ سەرمای لە ماڵت کوشتووە
بمبەخشە ئەی شازادەی ئێستا
شتەکان دووبارە دەبنەوە
لەسەر هەموو درەختەکان باڵندە کوژراوە

لە منارەش حاجی لەقلەق
ڕوخساری فریودەری سبەی
لەسەر مێزی ناقۆڵا
خەونی دەکات بەئاماژەی پڕ سۆز
کەرە و هەنجیر دەخوات
تارماییییەکی پەرێشان دەستەکانی دەلەرزین
کەپووی بردە ناو کۆمەڵێك گەڵای خەنەیی
ئاماژەی بەوەدا
سەما لە کەللەی بەردیدا مەستی کرد
چی لە کوێ
گوللەی ڕۆشنکەرەوە و گوللەی دووکەڵ
شەوە و دایکی ئاڵ
قەڵغان و دەف
ژەهر و دەرمان
شەمامە و گوژاڵك
پێغەمبەر و فریودەر
وشە و هێڵ
شێوە و شوێن
جوانی یەزدانی و کۆشکی ڕەنگاوڕەنگ
کە تاریکی پەنجەرەکانی ئەشکەنجە دەدات
کافتریای سەر دەریا و زبڵدان
لە بێ بایەخکردنی مەدالیای ئازایی
بەزەیی دایك و ڕقی وەردیان

زستانی توندوتیژ و هاوینی چاو خومار
نازی بەهار و ئومێدی کوژراوی چاوە زەردەکانی پایز
قسەنەستەقەکانی
لەدایکنەبوویەك و زۆربلێیی پەککەوتوویەکی بەدخەون
توانای خۆت بنوێنە ئەی خۆشبەختی
چاوی کورسی ژوورەکەم دەبینێ چ کاتێك
ڕێگاوبانی باڵندان قەرەباڵغ دەبێ و چ دەمێکیش چۆڵ
بەفر شوونپێی برادەرە سەرگەردانەکانمی
کردووە بەمۆزەخانەیەکی بێ بایەخ
کتوپڕ یاری پێ کرا
ببوورن سڕکراو بێدار نەبووەوە
ئەشق مرد
زەردەی هەتاو دواکەوت
غەریبی ئێوارە پاشماوە ئاڵۆزییەکانی لوول دا
شمشێری فڕێدایە ناو کتێبخانەکان
لە ئێوارە دەپاڕێنەوە خەون بەناوی ڕەت بێ
فریشتەی بەخشندە
بووکە شووشە و دەستنووسەکانی سێبووری
بەباڵندەی ڕەنگاوڕەنگ دەسپێرێ
ئەی باڵندە
دانیشتووی ئاسمان دەمودوویان خۆشە و چاکەکارن
ئەو ڕێگایەی دەشبێ بەتۆ
ئەی چیرۆکی ڕووناکییەکانی ئەستێرەی گەورە

سەکۆی ڕسکان و ڕێوڕەسمی
خەڵات دابەشکردنمان باڵەخانەیەکی ئەفسانەییيە
دەرگای چوونە ناو پەنجەرەی
تەماشاکردنی پاراون بەسەرنجی خودایی
بای داستانبێژ
زەوی ئاگادارکردنەوە لە سەرچاوە ڕا مەکەن
تۆوی گوڵی پشوودانم هێناوەتە باخچەی شار
ژیان خرۆشا
دیارییە بۆ هەمووتان
باڵندەیەك خەڵوەت و هێلکەی
لەناو لك و پۆپە هەستدارەکانی دانا
بڕوای پێ درا مەترسییەکانی لافاو ڕابگەیەنێ
تیشك ساباتی هاوینی و زستانی بەسەردا بەست
کتێبی هێزو ڕۆشنایی شاقووڵی
باڵندەیەك دەپەرستێ
مۆسیقای ڕۆمانسی
مۆسیقای جەنگ
مۆسیقای ماتەمینی
مۆسیقای هەراو هۆریا
مۆسیقای دڵنیایی
بۆ ئەوەی لە مۆسیقایەکان حاڵی بین
چەند خۆپیشاندانێکی گاڵتەجاڕیمان پێویستە
لە کۆشك دادەبەزین

دەرگای ماڵمان ڕووەو شەقام و باخچەی گشتی دەکەینەوە
هەر هەموومان دەچینە پیاسە
لە پیاسە دەفتەری تێبینی دەردەهێنین
گرینگین یان نا
بە ئۆرگۆنەوە دەکەوین
بەنیمچە بێهۆشییەوە بیرمان دەکەوێتەوە
گرینگ نین
برادەرێکمان بوو فڕی ماڵی لەسەر قەڵا دانا
فیڵێکە لە دەروونی ساویلکەی دەیکات
باڵی بەقەرز وەرگرتووە
دوای سەمایەکی سوور دادەبەزێ
خەون ئەی ڕەنگی ونبووی ناو تابلۆ
دەنگی سۆز بەهێزکە
ساڵ خۆشەو قسەی ناو خەون هێمنە
ئەی خودا وا لێرەم
کێ بوو بانگی کردم

خەونی سروشت

گیانەکان بچووك بوونەوە لەباخچەی گەڕەکە میللییەکان
ڕووەکە چوارووەرزییەکان لە خۆیانی نزیك کردنەوە
چاوی دا بەڕێوبان و لە ئێمە شەوقیان دا

خەونی زیندووان

چراهەڵگر لە پیاسەیەك لەگەڵ دەستە برای سەروەریی
حاجی لەقلەقی لێ بووە هێلکەی قەقنەس
لەسەر کارتی ڕەنگاوڕەنگی پۆستە ناسییەوە

خەونی مردووان

قسە نەستەقەکان لە چاوی ژەنەڕاڵ بوون بە تارمایی
نەیتوانی ببێتە گۆرانی ئاهەنگەکانی سەری ساڵ
بوو بەسروودی بۆنەکانی یاقووت لە ئاڵا دەڕژێ

١٩٨٩ - ١٩٩٩ هەولێر

خەون وا خۆی گێڕایەوە

سرووش

١

ئەوی لە هەموو شتێك دروستكراو
تەواو مەست بە هەموو شتێك
كتێبی چی ئێمەی هێنا بەكراوەیی
لە دەستە گوناە نەكردووەكانی بووە گیانێكی شیاو دابەزییە سەر زەوی
گریان هێندێك شتی دەهێنایەوە بەهەشتی پڕ ئاوازی بێداركردنەوە
ناوچەوانە دەمار دەرپەڕیوەكەی بۆن دەكرد
لەسەرەخۆ سووتانی دەنۆشی
چاوە سڕە بریقەدارەكانی لەگەڵ دێرەكان لە خۆشییەكی بەردەوامدا بوون
دێرەكانیش هەمیشە بەبرادەری یادو درووديان دەزانی
بەهەردوو دەست توند ژیانی گرت و دەمی كردەوە
بڕوای كرد بە بازێكی ژیر بۆ حیكمەتەكانی ڕووناككەرەوەی چاو و نیگا
ئاسمانی سەرگەردانی بە ئاسوودەیی پێوا

تۆی تێکەڵ بە نازو مەنزڵ و نیازم
بۆچی بوو ئەی ئاسمان
ڕێبواری ماندوو بە هەموو ڕێگاکانی تێپەڕی
خوای دڵکەش و ئارام بە جوانیی
لە دەموچاوی ڕوون و بە بەزەیی کتێب هاتە دەرێ
ددانەکانی گوشی
ئاگری داهێنا
گەڵاکانی درەختی ناوبانگ شادو پەسەندن
دەبن بە کاغەزی بەرەکەت و بێتەگەرەیی
سرووشەوان کڕنۆشی خۆشبزوێنی بۆ دەهێنێ
هێمنن لە ئاخاوتن
نامە ئاڵوگۆڕکردنی نێوان ئادەم و حەوا هاوسەنگی زەویی تێکدا
مەلەوانی لەناو شەپۆلی تووڕە و توند و هەڵچوو
خوێنی ماسوولکەکان دەکاتە
دارگێلاسێکی وشکبووەوەی لەبیرکراو
شەپۆلێك گومان تووڕەو توندو هەڵچووی کردبێت
سەرگەرمی نەمریی نییە
لە پەناکانی ژیان
فریشتەیەکی ڕەخسیوی ساکار بەپێی کوتراو ڕادەکات
منداڵدان و کفن
لانك و گۆڕ
بێوچان بەدوایەوەن
ئاوی بەبەزەیی

گیای دڵڕەق
نووسەری هەموو ژیان لەناو خەون کەوتە سۆراخی ناونیشان
گەیشت بە گەورەترین ڕۆشنایی
کە ماڵە ڕووناکەکەیەتی
یان دڵ و هۆش و یەکەم بەیانی
ڕەنگی پەردەی پەنجەرەی ژووری نووستنی
لە ڕەنگی چاوی ژنەکەی وەرگرتووە
چەرچەفی مێزی نووسین و تەختەی نووستنیش
لەناو ڕووناکی هەموو شتەکان بە ئاڵووالایی نابیندرێن
تۆی تێکەڵ بە نازو مەنزڵ و نیازم
بۆچی بوو ئەی ئاڵووالایی
نۆتە دەستنووسەکانی دانا
باران سەری ڕۆشنی بە دۆستی هەرە نزیکی
زەوی هەمیشە بڕواپێکراو کرد
ئەمیش بە ڕۆشنایی نۆتە دەستنووسەکانی
فەرمانڕەوای دارستان هەڕەشە لە بازی پیر دەکات
بازی پیریش ترس و بیری هێلکە نەترووکاندن ئەستێرەی داناکشێنێ
مۆزەخانەیێکی لە هەفتەی ئاسوودەیی مەستتر لە ڕابردوو
پیاوێکی لە هەفتەی ئاسوودەیی چاو ڕوونتر لە ئاگر
گوڵدانێکی لە هەفتەی ئاسوودەیی بەدیدارتر لە پەنجەرە
ماسیێکی لە هەفتەی ئاسوودەیی دڵخۆشتر لە ئاو
درەختێکی لە هەفتەی ئاسوودەیی بە بەرهەمتر لە دارستان
گڵۆپێکی لە هەفتەی ئاسوودەیی سەرەتاییتر لە خەون

بیرکردنەوەیەکی نا ئاشکرا یان خەیاڵێکی ترسناك
هەفتەی ئاسوودەیی ئەی بەردەوام لە پێشبڕکێ و پێشوازی
ئەم گیتارو ئاوازە دیاری خوای دڵکەش و ئارام بەجوانیی بوو بۆ من
نەیانهێشت لە ئاهەنگی سەرکەوتنم
بیانکەمە سروودی گوڵی لە سێبەر گەشەکردووی
ئەو مێوانانەی بە فەرمانی نووسەری هەموو ژیان
لەبەر تیشکی بەرهەمی بێپەروایی
پەرستراو و سروشت و خەونیان دەگەشاندەوە
نیازەکانیان لەدایك دەبوو
بازی باڵ بۆنخۆش دڵگرانییەکانی سەبەتە و ئاوێنە
میوە و دەموچاو ئاوازی بۆ دادەنێن
دوو قاچی بەهێز خۆیان لە چیاکان دزییەوە
شەقامەکانیش وەك مۆمیا
یان وەك پیاوە دارینە ڕێگای دان لێیەوە بڕۆن
ڕستەیەکی تەواو
دوو چاوی نیوەکراوەی قاچ بەهێزەکان
پاراستنی تایبەتمەندییەکانی ئەو ئاوەن
کە ئێستاش کەشتی لافاوە گەورەکەی تێدا لە گێژەنە
گێژەن شاباش
لەشکرێك بەدیل گیرا
سەرلەشکریان کەشتییەوان بوو
خەونی بازی بینی هێلانەی لێو ڕێژی هێلکەیە
ئەی خەونی ماندوو خەزێنەت باش چاودێر بکە

کلیل و قوفڵی بە ئاگایی بێپەیمانە
ئاسمان لە کوێ شکۆی ئەستێرەی تێ دەکەوێت
ئەستێرە شکۆدارە یان نا
زەوی لەکوێ شکۆی کێڵگەی تێ دەکەوێت
کێڵگە شکۆدارە یان نا
ئاو لە کوێ شکۆی میوەی گەییووی تێ دەکەوێت
میوەی گەییوو شکۆدارە یان نا
ئەی داهێنەری ئاگری ئەمەکدار
ژیانی سەرزەمین
ژیانی ناو ئاسمان
چییان پێ بەخشی
چیشیان لێ ستاندی
هێشتیان ڕیزی پاشەڕۆژ بگریت
مۆسیقا لەماڵت شتێ بڵێ
چرایەك بێباکانە ڕووناکی خۆی تێدا بناسێنێ
مشتومڕی زیندووان
لێکحاڵی نەبوونی مردووان
زیندوویی
مردوویی
باڵی بۆنخۆشی یەك بازن
زەمینی وشك
ئاسمانی بەباران
ئەوانیش باڵی بۆنخۆشی یەك بازن

باڵێك هێندەی دووگردی نوێژ دڵنیا و ئازاد و بڵند و بە پەیمان
تەنیایی ئەی قووڵترین ڕاستی بە هەموو زەمیندا تێپەڕە
با هەڵەی کرد هاتە ناو دارستان
دەستی ئاشنابوو بە ڕاشڵەقاندنی هێلکەی گەرمی ناو هێلانە
باز نهێنییەکانتان لای کیژی کافرۆش بدرکێنن
بڕوای پێبکەن ئەگەر فەرمووی نیازمە ژیان بکەمە باخی گشتی
بە هەموو ڕوخسارێکی حەز لە ئاخاوتن ئاشنا
یان بیکەمە کاتژمێرێکی بڕواپێکراو لە دەستی هەمووتان
چی ژیانی بەزەوی بەخشی
زەوی چی بەژیان بەخشی
ژیان چی بە زەوی بەخشی
مردن نهێنی هەموو ژیانە
کیژی کافرۆش هەر تۆنی دەژیت
بە ژیانت جوانییەکان ئازاد دەبن
پێیەکانی بەسەر تەپڵەی کانزایی پێش دەمی درێژکردوون
کورسی پلاستیکیشی بە پشتدا شکاندووەتەوە
تا خوێنی بە وەفا لەسەر پەنجەکانی بگەڕێتەوە
قۆپچەی برۆنزی بە کراسی ئەو منداڵانە دەدرەوشێنەوە
لە بەرامبەری گەمان دەکەن
ئەو بە شەوق و تاسەی منداڵان دڵ توندە
دەتوانین لەناو درەوشانەوەی قۆپچەکان
دوا وێنەی دارستانێك بکێشین
نووسەری هەموو ژیان بگاتە ناوی

کشمیش و شیری کولاو و مێوژ و برنج بخوات
بازیش هێزو هۆش دەگەیەنێتە گەڵا
دەبێتە هونەرمەند وێنەی ئەولکانە دەکێشێ دەکرێتە زەمبیلە و سەبەتە
دەشتایی ڕووت و ئاسمانی نائومێد دەبن بە نێچیری لاواز
ڕووباری کەنار پڕ مرواری و ماسیگرە
باوەشی دەکاتەوە جگەرگۆشەکانی دەژمێرێت
سێبەری بەسەر بەرد و درەختە ئارەزوو بەرزەکان درێژ دەبووەوە
شار لەناو تریفەی شەوی قەلای مێردان
باخچەکانی پڕ منداڵی گەشبین دەبوون
باخچەکانیش باخچەوانە زیرەکەکانیان دەدواند
ڕێگا فەرمووی دەنگی کلیلی دەرگاکان مۆسیقایەکە بۆ خرۆشانی هاوبەش
شار بە پڕبوونی منداڵی گەشبین
باخچەی فریای پاکنووسکردنی یادگارییەکانی دەکەوێ
دەریاش بە کەشتی گەورەو بچووک و قولاب فڕێدانە ناوی
لە سێرك شەپقە پووشەکەی بە هەوادا هەڵدا
بە لە خۆڕازیبوون و دەموچاوی گەشیەوە توند چەپڵەی سەرکەوتنی لێدا
سێرکەوان خۆشییەکانی لە ژیانت بینیون
دەتوانی چەندیان بژمێریت
سێبەر لە هاوین وشیارە
هەستی منداڵیی ڕێبواران
لە گۆرانیدا دەکاتە پاداشتی ژیاننووس
هەتاو لە زستان وشیارە
هەستی منداڵیی ڕێبواران

لە گۆرانیدا دەکاتە یاداشتی ژیاننووس
داهێنەری ئاگری ئەمەکدار
برینەکانی لەشی بە ڕۆنی بەڕوو تیمار دەکات
هێشتان بەهار لاوە گیایەکانی بۆ دەرمان دەشێن
بۆنی گیای تەڕو پاراوی پڕ وزە
دڵخۆشی و خوێن جمانی ئەسپە
ئاوێنە لە سێبەر پیلانگێڕ نییە
هاوپەیمانە لەگەڵ ڕاستگۆیی ڕۆشنایی
ئەی داهێنەری ئاگری ئەمەکدار
هەموومان دەپرسین هەنگاونان بەرەو تۆ خەیاڵ خۆش دەکات
پێستمان لە پەلکی گوڵ دەپێچێ
لە تەمێکی چەوری نابینا چاوت بکرێنەوە
لە یەکتر ئاشکرابین نەبی بە بکوژمان
ئەی دەموچاو هاوار بکە پێڵاوجووت کەوتوون
ڕێگا جادووبازە بە ئاوازی مارش و بزەی فیێلاوییەوە
بڕوات پێدەهێنێ بکەویتە ناوی
زەردەواڵە دەتپشکنێ
جەنگە نەمرەکانیش بەڕێت دەکەن
ئەندامانی خێزان لە شکۆداری خۆیان گەڕانەوە
ناڵی برۆنزی ئەسپیان
وەك شمشێری تازە تیژکراوە دەتریسکایەوە
مێزی نانخواردن
لە کەیفخۆشی بەخێرهاتنەوەیان هەستایە پێیان

دەستەیەك گوڵی نازكێشانی خستە دەستیان
مۆم پرچی ڕووناك بوو
داهێنەری ئاگری ئەمەكدار چووە سەرمێزی نووسین
لەگەڵ دایكی نازكێشی خەیاڵ هەموو شوێنێك گەڕا
گەیشتە بەهەشتی هەست
لە درەوشانەوەی گەیشتنی ژیان دەبێتە هی هەموومان
هەموومان دەبینە بیرەوەری خۆشیی نووسەری هەموو ژیان
كتێبی چی ئێمەی هێنا بەخشینی لە ناوەندەكان هێنایە كەنار
كەنار شاباش
دەرەوە هەوای سارد و پەرێشان
پرچی منداڵەكانمانی لێ ئاڵۆز دەبێ
لێوی منداڵەكانمانی لێ بەبار دەبێ
پێی منداڵەكانمانی لێ دەقەڵەشێ
دڵی منداڵەكانمانی لێ دەڕەنجێ
شاباش نەهامەتی منداڵەكانمان
ژوورەوە بەناوبانگە
داهێنەری ئاگری ئەمەكدار بە كۆڵانی پێشی تێدەپەڕێ
كتێبێكی دەستنووس لە ڕووی كۆنە دیواری ڕۆچوو ماوەتەوە
زەوی شێدار زیاتر داچێت
بازی هۆگری چاوی خومار و دڵی وریای دیوار
كاغەزو قەڵەمی داواكردووە
زۆرانبازی ئەسپ یاداشت دەكات
دوو بازی وشیار و دڵسۆز

بەسەر دەرگای دیواری نووسراو
ماتی و بێدەنگییان دروست کرد
چیم نەپرسی
دوو بازی وشیارو دڵسۆز
بەسەر دەرگای دیواری نووسراو
ماتی و بێدەنگییان شکاند
چییان نەپرسی
باز مرد پیڕانەگەیشت
هێلکەکانی بترووکێنێ و بێچووەکانی تەواو ئاشق و بێباك بكات
باز ئەی گیانی پەتی
بەخۆت و ئەو بێچووانەت دەتەوێ چی بکەی
ناکامییەکانی خەون وریایان نەکردیەوە
ئەسپەکەم نزیك کوختێکی دارین لە پاوانی خودایی مەست کرد
تا فریا بکەوم گەشتەکەم تەواو بکەم
ڕێزێکم بۆ ئەسپ دانا
ئەسپ بەکەلکێشی دەوڵەمەندە
کێ ئاوی دایە ئەو ئەسپە
لەخۆبایی کرد
کێ ئەو ئەسپەی لە ئاو ڕەواندەوە
دڵشکاوی کرد
جۆگەلەیەکی مەودا کورت و ناڕێك بە ماسی ئاو زادەی گوت
ئاشقی ئاو نیت
لە وڕێنەی تێنوویەك کە گومان توورەی کردبوو کەوتییە ناوی

ناچارکرای نەگەڕێیتەوەماڵی وشکایی خۆت
باران لە شەقامەکان بە ڕازاندنەوە کەوتووە
کەروێشکی نەشمیلانەو ئادەمیی خرۆشان
جامی ئۆتۆمبێلەکەم کردەوە
دابەزیمە ناو شەقام
لەگەڵ باران بە گەشە کەوتم
وا بزانم چاوم بوو نەیزانی بۆنی ژیان لە کوێ پەخشکات و هەڵەی پێکردم
★★★

ڕۆشنایی لە ماڵەکاندا
ڕەنگ و ڕووی منداڵەکانی کردووەتەوە
خودا ئەی هەمیشە دڵگەرم
هەمیشە دڵنەرم
هەمیشە سادە
تاریکی لە دارستانەکاندا
ڕەنگ و ڕووی ئاسکەکانی هەڵبزڕکاندووە
ڕاوکەر ئەی هەمیشە دڵسارد
هەمیشە دڵڕەق
هەمیشە ئاڵۆز
ماڵ و دارستان
بەشدارییان لە نووسینی کتێبی چی ئێمەی هێنا کرد
★★★

کتێبی چی ئێمەی هێنا
خەونم لە تۆدا کەسە دوورەکانی بینی
قسەم لە تۆدا بووە گۆرانی
هەنگاوم لە تۆدا جۆگەلەی دەرەوەی پەرژینی هێنا ناو ڕەز
ئاڵام لە تۆدا ئارمی ڕۆژی چاپ کرد
منداڵە ناو نەنراوەکانی نیشتیمانی لە سێبەر دادەنێین
جۆری خوێنی خۆیانیان پێدەڵێت
بە ستایشکردنی دەمارە هەستیارەکانی
خەون و قسەو هەنگاو و ئاڵا
ڕەوێك بازی ڕۆشن دەبن بە پەنجەمۆری
دەموچاوی دێڕەکانی کتێبی سەرەتاییتر لە خەون
بە ئومێدی دیداری خوا مەشق بۆ ڕاستەقینەترین قوربانی دەکەن

٢

دوو کتێبەوان کوڕە گەورەی ئاسمان و زەوی یان ئا و نا
لە ژوورێکی لاکەوتە ئێمەیان دۆزییەوە
بە لێوی وشك و قاقای لە خۆڕازیبوونەوە هاواریان بەسەردا کردین
ماوەیەکی بێپەیمانە
ماڵەو ماڵ
کۆڵانەو کۆڵان
گەڕەکەو گەڕەك
شارەو شار
بەڕووشکاوییەوە بەدواتان وێڵین
ئاسمانیان لە زەوی هان دا
کورسی لەسەرنشین
باز لە کرانەوەی ئاسمان و باڵ و پارچە گۆشتی
سەرپەنجەکانی بازەوانی نیەتپاك
لە سێدارەدانی گوڵ بۆ شکۆ شکاندنی بەهار
باز چاوی لە ئاسمان شەپۆل دەدا نیازی هێلانەی دەدرکێنێ
بۆ ئەوەی دلێری لە بەرزاییەکان وەك شمشێری هەڵکێشراو ناز بکا
بەتەنیا مەبەست و مەستی فڕین بەس نییە
گوللەی نەتەقێندراو ئیرەیی بە مەمکی گەرمبوو بە شیر دەبا
کتێب ئەی سرووشی ئاژاوە
لە کێڵگەی لۆکە قورگی کیژی
چاوڕەش و کراس ئاڵووالاو پرچ حەلوایی و کەمەرە شلیان بڕی

برِوا بێنە
وشەکانت لە ناوەندی زەوی نیوە تەواو پەرتوبڵاو کردەوە
بۆ وات کرد
بەختەوەریت لە تەواوی زەوی وەرگرتەوە
ئاویش شەهیدی بێ ئینتیما
ئاسمان بەدەست ئەستێرە ڕژاوەکانی
جوانییەکی تەڵخە یان ڕوومەتێکی ئەفسانەیی
نووسەری هەموو ژیان بەناوبانگ و فەرمانڕەوایە
پێویستی بەناونیشان و کات دیاریکردنە بۆ دیدار
زەوی و ئاوو ئاسمانی خستە بەرنیشان و ئەڵقەی کەوان
لەبەرچی نهێنیی هەموو چاوەکانت دزی
بەبێ چاودێریش ڕێیان نەدای ناسیارو کەسوکارت ببینی
چاوێك بەبێ چاودێریکردن ڕووگەی لە بینین بچووکبووەتەوە
ئەی بۆ هێزت دایە خەیاڵی باوەڕ پێنەکراو
نەتهێشت بازی دەنگ گەرم ببێتە بیرەوەرییەکی لەهەتاوی چاوساغ موتوربەکراو
یان دڵخۆشی مێوانەکانی ئاهەنگ
دزەکانی دەریات دەوڵەمەندکردن بوون بە ڕابەر
ڕووەکی تەمبەڵی بەرسێبەری دارستانی گەورە
کولتووری دەوەن بە ئەوین نازانێ
زەوی ڕازاوە بە خانوو پاڵپشتی ئەوینە
منداڵەکانی کتێب بەسەر چەندین کیشوەر دابەش کراون
تۆماریان بەگەلێ زمانە

مندالێك گوڵدانی ژووری باوكی دزی
بردی لەناو كتێبەكانی كردی بەپاسەوان
یان باوك گوڵدانی ژووری خۆی بۆ برد
كردی بە پاسەوانی كتێبەكانی
نووسەری هەموو ژیانی ناوەند لێ ونبوو
فەرمانی لە وشە وەرگرت كەوتە بەرزەبری ویژدان
بە شەرمەوە قەڵەمكێشی خۆی داپۆشی
پاشای مەرگ هەراسان و تووڕەو توندە
هەمیشە بێیارمەتی و ئاگاداركردنەوە دەرگاكان دەكاتەوە
جوانیی لە درەختی بەرداری حەوشە دەكوژێ
زەوی دوای باران دڵخۆشیی خۆی دەپارێزێ
بەردەوامیش دووبارەی دەكاتەوە
ساماڵەو جۆگە خامۆشەكانی ناو دارستانی سنەوبەر
پەنجەیان خستووەتە ناو پەنجەی تریفەی شەیدا
كۆڕنیشی سەر دارستان چپەیەكی مەردانەی دا بەگوێیان
ئاگری نەجیبزادە لە چارەنووس هەڵنەهات
ئەزموونی قەڵای مێردانی لە دوودڵییەك پێشكێش كرد
نووسەری هەموو ژیان لەناو ئاوێكی خاوێن ڕاوەستاوە
دەتوانی مردووی پێ بشۆی
سەدەف گەرمایی دەداتە پێیەكانی
یاقووت گەرمایی دەداتە پێیەكانی
ئەڵماس گەرمایی دەداتە پێیەكانی
مەرجان گەرمایی دەداتە پێیەكانی

برادەری یادو درووود ئەو ڕۆژە بە ئاکام بگەیەنە
لەسەردانی مۆزەخانە نقومی ڕۆژهەڵاتی دووربووین
ئەنگوستیلەمان خستە پەنجەی خانمی کەلەپوور
خانمی کەلەپوور داپیرەیەکی بە بەزەییە
دەفتەری تێبینییەکانی وەك پێویست ڕووناك نییە
ئاگری ترس و بەختیارییەکی ژاکاوی لە هەناوی کردووەتەوە
هۆگربوونی دووگردی بەئەمەك و هانا زانی
ئەفسوونیش بەتاقانەی ژیان
ڕکاتی یەکەم
ڕکاتی دووەم
ڕکاتی سێیەم
ڕکاتی چوارەم
سەلامی بەرزبوونەوەی دایەوە
تاجە گوڵینەی گەمەی خۆشیی لە ئەشق و بێباکی نزیك کردەوە
نیشانەی سەرسووڕمان بەهیچ ئاکامێك نەگەیشت
نیشانەی پرسیار کەوتە سپێدەی تەمەنی ڕستە
چاودێری لە ئا و نا حاڵی نەبوو
هەوای خۆش پێوەندیی نێوان نووسەری هەموو ژیان و کژی باران بارینە
گای زۆرانبازی ئارەزوویەتی
بەمووی کلکی تەمی چەوری پەنجەرە بسڕێ
پەردە پەنجەرەی خۆش ناوێ
پێیخۆشە هەمیشە بەتەنیشتی لارەمل شۆڕببێتەوە
پەنجەرە لە ڕەگەزی ئاسنە
ئاسن دەمارەکانی لە خوێن ڕایان کردووە

پەیام ڕەگەزی خوێنپاك نووسیوەتی
پەیامبەر ماڵی سرووشی لەناو دڵی گوڵە
خاڵخاڵۆکە بردییە ناوی
خوێنی دڵی بەجۆشی پەیامبەر ڕژایە لوولەی تفەنگ
خوێنی دڵی بەجۆشی پەیامبەر ڕژایە گۆپکەی میکرۆفۆن
نووسەری هەموو ژیان مقەڵیت بکە بەچاوی ژەنەراڵی دۆڕاو
بەرخێك بەتەماشا مەست دەبێ
ئاهەنگ دەگێڕێ
ئاسمانی بەئەستێرە منی بردە کۆڕی یاران و ناسینی هەموو شتەکانی
دڵشادی و کەشی جوانیی
خوڕەی ئاوی زوڵاڵیش خەیاڵی کردمە
پەیژەو سەرکەوتمە لای نهێنییەکان
دیکتاتۆر ناهێڵێ بۆنی خۆشی لە ڕێی خۆیدا برادەرەکانی ببینێ
پێش ئەوەی لە ماڵ دەرچم ڕووتم پیشاندە ئەی سرووش
گوڵ ئاو دەخۆنەوە گەشانەوەیان دەکەنە
ئەو پیاوەی تۆزێ بای هەڵمژی و دوا دێری
نووسینێکی گرەوی پێشبڕکێ برەوەی ستایش کرد
مرۆڤ لە کۆیلەییدا گۆرانییەکانی خۆی بۆ ناگوترێ
دیکتاتۆر بۆ خۆشادمانکردن دەینێرێتە ناو ژیانی
لێوانلێو لە تیرو توانج و لەخشتەبردن
منیش شووشەی مەرەکەب یان تۆپی یاری
دەگرمە دارمێوی لك بەهێشوو دەوڵەمەندو چالاك
بازەکانی دەفڕێنم یان بەفری دەتەکێنم
گشت ئاوەکان یەك ئاون

گشت بایەکان یەك بان
گشت خۆڵەکان یەك خۆڵن
گشت ئاگرەکان یەك ئاگرن
هەور بیر دەکاتەوەو سەرەڕۆ دەڕوا
یان بەدوای دەنگی کێڵگەیەکەوە دەچێ
باران بێباکانە بەناو بیرکردنەوەی تێدەپەڕێ
نووسەری هەموو ژیان لە دوا ڕکاتی نوێژی درۆ بەزاندن
ئەم حیکمەتەی کردە ڕەنگی ئێمەو دڵی جیهان
ئەگەر دەروونی خۆت پڕ ڕووناکی نەبوو
تەماشای هەتاو مەکە بیرکردنەوەت لێ ون دەبێ
گریانی بێ بیانووی مێوانی داناو ناودار
سمۆرەی سەر کاکڵە گوێز لە ئەمەك و خۆشی توایەوە
لوول دەخوا خەریکە دەست دەخاتە پێش چاوی
گومەزی لووتبەرزی تورەهات کوا ماڵی خانەدانان تێکەڵ بەتۆن
تاسەی لووتکە
ڕازی لووتکە
وێڵی لووتکە
مەستی لووتکە
لووتکەویست ئەی پەنجەرەی داخراو و کتێبی بەندایەتی
ئاژانسەکان هەواڵی بەرزبوونەوەی دیکتاتۆریان تێدا نەبوو
خانە گومان و شەرمەزار بیری لە بەد ئەشقی کردەوە چیی پێکرد
بەبینینی
شەوی بەئەستێرە
تیشکی بەپیت

بەهاری بەهێز
لانکی پڕ پێکەنین
خامۆش و دەم بەباوێشك دەروون گرژبوو
لە گڕکانێکی دەکرد گەرمایی پێ نەمابێ
بازگە دەرگای گەورەو بێبەزەیی پایتەختە
بەچاوی نیشانگرو هەستی فریودەریەوە دەترنێتەوە
شەقامی نازو مەنزڵ و نیازی خۆشبەختی یان بەدبەختی
ژیان لە سێبەری ڕوونی مردن دەبێتە ڕازی هەموو جەربەزەیییەك
یان پیاسەیەك نزیك کۆشکی دەنگوباس یان کتێب لە هەموو شوێنێك
مردن شەمەندەفەرێکە بەیەك ئاراستە دەڕوا
شەمەندەفەر هەمیشە لە کاتی خۆی ڕانابوورێ
ژیان یانی سەوزایی خومار و خۆبوونی کاتی ڕابوون
دەچمە کتێبخانە ڕۆژنامەی سبەینان وەردەگرم
بیر لە ئاژانس دەکەمەوە
بۆ پاشا جەنگی مانەوەی نەکرد
لەسەر هێڵی ناوەڕاستی زەوی سوپاس بۆ بینین
بۆنی خۆشی شوێنپێی خۆی شیرین دەکات
یان تاسەی دەمهاوێتە سەر ڕێگایەك دابەش ناکرێ
چەتری خۆشنوودی دەکەمەوە
سێبەری وڵات بزرکردوو ئومێدی تێدا دەدرەوشێنێتەوە
وڵات بزرکردوو بەهای سێبەر دەزانێ بۆیە لە وچان شەوقێکی تەواوە
خوێی ناوچێشت مەتەڵی هەزارو یەك شەوەی هەڵێنا
ئاو لە سەرچاوەیەکدا دووجار مێوانداریت ناکا
بەڵام هەمیشە لە ڕۆیشتندا بێ دایك نییە هەموومان دەناسێ

درەختی لاواز پەلەیەتی تیشکی هێزدار داگیری بکات
سەرکردەی لاواز پەلەیەتی لەشکر میلی تفەنگ نەهێنێتەوە
کتێبی لاواز پەلەیەتی خوێندەوار چاوی ڕەشکەو پێشکە بکات
خەونی لاواز پەلەیەتی خەونبین خەبەری ببێتەوە
لە سپیاتیی کاغەز ژیان بەسەردەبەم
کەشی سەربەستیم دەکەمە ڕەنگی بەیان و شینایی ئاسمان
ڕەنگی بەیان منداڵێکە خاچێکی بەدەستەوەیە
شینایی ئاسمان پێغەمبەرە دەگا بەچارەنووس
نووسەری هەموو ژیان کەی هێمنی و میهرەبانی دەکەیتە ڕستەیەکی چالاك
دیمەنەکانی پایتەخت سەرنجمی بردە لای ئاوێنەیەك گومانەکانمی لەبەر خاو
بوونەوە
چاوم لە ناو
مۆسیقای دامەزراندنی
گۆپاڵی دڵخۆشی پیرانی
حەوزی شڵەقاو بە مراوی
شێتی پرچ ئاڵۆزو دڵڕوونی ناو شەقامەکانی
جوانووسییەکانی ناوچەوانی دیوارەکانی
پەنجەرەی ئامێز بەمنداڵی ماڵەکان دەکەمە پاسەوان
حەوزو فوارە چەندین پیاوی دژە مۆسیقایان لە خۆیاندا خنکاندووە
بازی خرۆشاو بڕوای بەزەوی نەما دەنگی لا جێ بهێڵێ بردیە ئاسمان
دەستێك لە ناو وەرزەکان بەفری کردە دەنکەگەنم بوون بە دۆستی کێڵگە
ئەسپ فەرمانت بەچییە
سەرپێچی و پێداگرتن
بەهێز بڕوانەو تێپەڕە

ئاسمان تەنیایە پێویستی بە دڵتە بینێریتە ناوی
پاشا لێکەوتووەکان نەوییاتیی زەوییان تەواو پشکنی
لە بیری ئەوەدان بڵندایییەکانی لێکبدەنەوە
باران بەدەستی نەرمی نەوییاتی و بڵندایی لەخەو بە ئاگاهێنا
ڕایکێشانە ڕاستایی
قەڵغانەکانی شکاندن
نووسەری هەموو ژیان بەجوانییەکی ڕوون دروست بووە
لە بەخشینی خوێنی گیانی یان ماسوولکەی پتەوی بەرەنگاربوونەوەی
بۆ نوێژی درۆ بەزاندن ماندوو نابێ
تەلی تەلەفۆن بەناو پەنجەرە هاتووەتە ژووری
دەم بەباوێشکی بێ جووڵەو بێ بەرەکەت
ڕەنگی سووری تاریك تێیدا درێژەی کێشا
پاشا کاتژمێری داکەندراوی دەست باوکی مردووی لە دەست کرد
بە سواری ئەسپ و کراسی زێڕین هاتە ناومان
لە سەرەتاکانی بەردەبازو قەڵەمباز دوا هەواڵی پیت و دەنگی پێبوو
کەس گوێی نەدایێ
گوێ ناپرسێ کێی
دەنگدانەوەی پرسیاری سەغڵەتکەر
پەردەکانی داڕزاندووە
کەس دڵی نەدایێ
دڵ ناپرسێ کێی
ڕوو وەردەگێڕێ بەبرادەری یادو دروودی نازانێ
دەستی بەرەو حەوانەوە بگرێ
کەس هەستی نەدایێ

هەستناپرسێ کێی
حەپەساوی کشوماتی
دوای تەقەی شەڕێکی بێئامانە
کەس چاوی نەدایێ
چاو ناپرسێ کێی
لە سەرنجدان وەك بەهرەمەندی ڕۆمانسی
بەهەڵپە خۆی بۆ بزەی ناسیاری هەڵداوێ
دایکی هەر هەموومان هات ڕستەیەکی ئاسوودە کرد
سێبووری نەیهێناوین
ڕەنگی ژیان لە ئێوارە دەگۆڕێ و خەڵات دەهێنێ
بۆ کوێ دەڕۆین
دیارییە سادەکانمان بدەین بەکێ
زەمین بریتییە لە ڕوخساری ماندووی
کەسنەناسێکی ناو تەپوتۆزی پەرشوبڵاوی
برادەری ناز و مەنزڵ و نیاز بەدوایدا نایەن
دڵنیایە لە هەموو شوێنێك خوای لەگەڵدایە
لە ماڵ و سەیرانیش منداڵەکانی
★★★

نووسەری هەموو ژیان
گڵۆپی مەودایەکانی گفتوگۆی زەرد کردووە
حاڵیشە لە میهرەبانی ڕووناکی
ڕووناکی یانەی تایبەتییە
دەشزانێ گەشانەوەی خونچە دڵخۆشیی خودایە

دڵخۆشیی خودا مۆسیقای ڕاپەڕینی تەواوی زەوییە
مۆسیقا دەنگی ژیان بەگوێی
ئاسمان
برادەرایەتی
ئادەم
دەگەیەنێ
پێویستە ئێمە ئا یەك بڵێین

★★★

نووسەری هەموو ژیان
گڵۆپی مەودایەکانی گفتوگۆی ڕەش کردووە
حاڵیشە لە جادووی تاریکی
تاریکی یانەی تایبەتییە
دەشزانێ سیسبوونی خونچە دڵتەنگیی خودایە
دڵتەنگیی خودا زەنگی کەوتنی تەواوی زەوییە
زەنگ دەنگی مەرگ بەگوێی
ئاسمان
برادەرایەتی
ئادەم
دەگەیەنێ
پێویستە ئێمە نا یەك بڵێین

٣

باز لە گەرمایی ئاگری پیس نەبوو فامی کرد بۆنی ڕیای لە دەنووکی سڕی
پڕە لە سۆز بە تەواوی ڕازەکانی برادەرایەتیت لەگەڵ دەبەستێ
کتێبی چارەنووس دادەگیرسێ دەڕوونت دەگا بە درەوشانەوە
پڕە لە بێگەرد بە تەواوی ڕازەکانی برادەرایەتیت لەگەڵ دەبەستێ
کتێبی چارەنووس دادەگیرسێ دەڕوونت دەگا بەدرەوشانەوە
پڕە لە بەندەناس بە تەواوی ڕازەکانی برادەرایەتیت لەگەڵ دەبەستێ
کتێبی چارەنووس دادەگیرسێ دەڕوونت دەگا بەدرەوشانەوە
پڕە لە جەربەزە بە تەواوی ڕازەکانی برادەرایەتیت لەگەڵ دەبەستێ
کتێبی چارەنووس دادەگیرسێ دەڕوونت دەگا بەدرەوشانەوە
منداڵیی بەرەو ئاگری پیس نەبوو هەنگاومان پێهەڵدەهێنێ
چارەنووس بەرەو ئاگری پیس نەبوو هەنگاومان پێهەڵدەهێنێ
شکۆ بەرەو ئاگری پیس نەبوو هەنگاومان پێهەڵدەهێنێ
سەرەتا بەرەو ئاگری پیس نەبوو هەنگاومان پێهەڵدەهێنێ
دایك و باوکم و منداڵەکانیان
لە شادیی بەهەشت درەختی بنەماڵەیان خوێندووەتەوە
دەستەویەخەی ئەو ناز و مەنزڵ و نیازەن
تەنیایی پەیکەرە برۆنز و مەڕمەڕییەکان سەرکەش نابێ
بەوەی ناوبانگ و پایتەخت نابێ بە هی ئەوان
شەقامی ژێریان زێرابە لەسەرەخۆ شەق دەبا
کتوپڕ دەکەونە ناوی

نازومەنزڵ و نیازیان لە دەست بەردەبێتەوە چاوترسێن دەکرێن
منداڵێکی زۆرزانی قەشمەرجاڕ دەنگی بڵاوکردەوە
ئاڵا پێچراوە بازێك باڵە فڕێیەتی بەسەریەوە بنیشێتەوە شوێنێکی پێ بدا
ئێوە دەبنە پەیامێکی حەڵاڵزادە
تاهەتایی دەستتان بۆ درێژ دەکات
پەیکەر لە فەرموودەیەکی کە قوتابخانەی سەرەتایی خۆی هاتەوە بەربینین
ئاوی گفتوگۆی بۆ ژێر ئەو درەختانە بەردا ئاگریان پێدەکرێتەوە
لە تۆماری بێئاکاری پایتەخت
شکان و ڕەنگچوونەوەی خۆی تۆمار دەکا
تارمایی درێژی دیکتاتۆر بەناو پایتەختدا دەجووڵێ
پایتەخت ئازایەتی بەو خەڵکە دەدا
تێیدا لە دایکبوون و خوێنی بەدەمارەکانی داون
جامی زێڕ و ئەفسانەکانی گوڵ و ماسی و باز دەمگەڕێنێ
ئەرێ گەڕان هیچ دەگەیەنێ
کوێندەر بکەین بە پایتەخت
سەرەتای ڕستە یان کۆتایی
یان گیانی نیمچە مردووی ناوەند
دەنکە چەوی وشیاریمان داوێینە ناوشینایی دەریای پاڵەوان لێ ون نەبوو
بۆ ئەوەی بە درێژایی ژیان لەگەڵ یاقووتەکان یەکتر بناسن و بەوەفا بمێننەوە
نووسەری هەموو ژیان تەنیا لە بۆنەی یەکترناسین
حیکمەتەکانی ئەستێرە لەکاتی گۆرانی گوتن نیشان دەدا
لەکاتی گۆرانی گوتن ئەستێرە چەند بەلارو لەنجە و نازپەروەرە
مرۆڤ ئەی بوختانکەر بە گوڵ و مۆسیقا و پیاوی

به ئومێد ڕاوەستاو و ئاوی ڕوون و فووی شمشاڵ و هەواری قوڵینگان
شتێك لەماڵی ڕیز لێندراوی هەست
وەك تیشك خۆی فڕێدایە ئاسمان
گەیشت بەدڵی تەندروستیی باشی زەوی
پرسیارەکانمان لە لووتکەی باران خواردوو دەکەین
بۆ ئەوەی خۆشییەکانی ناوەند سەغڵەت نەبن
یان گومانەکانی دامێن پەنایەك بە مانەوەیان سەرقاڵ نەکەن
نووسەری هەموو ژیان تەنیا لە بۆنەی
خۆشییەکانی ناوەند و گومانەکانی دامێن
بەکتێبی چی ئێمەی هێنا دەچێتەوە
پایتەخت هێندە دەروون ساردو چرا کوژاوەو تووڕەو شکاو
کاتژمێری شوێنە گشتییەکانی پاش و پێش دەخەن
سییەکانی خەریکە برزێ
درەختی لێوار شەقامەکان کەوتوونەتە باری دڵەڕاوکێ
کۆگا و قاوەخانە و بازاڕی لێمان هەڵدێن
سەرەتای ژیان بوو بەفری بێپەیمان قاچی خانووەکانمانی تەزاند
سەرەتای ژیان بوو بارانی شاڵاو هێنەر دەمی خوشك و براکانمانی کلیل دا
سەرەتای ژیان بوو کوللە بەسەر خوانی خێزانیمان پژمی
سەرەتای ژیان بوو مشك جلوبەرگی گەشتی کونکون کردین
نووسەری هەموو ژیان کتێبی چی ئێمەی هێنای
پێشکێش بە خوداوەندان
گوڵ و
ماسی و

باز کرد
خوداوەندی یەکەم گوڵ وای گوت
شەقام بە پێیەکانت بە ئاگابێنە درێژە بە بینینی گەڵای خەنەیی بدە
تەمومژ بەغەریب نەزانی و بە فڕین نەڵێی ماڵئاوا
پەڕەمووچی باڵە بەهێزەکان بهێنە ژوورەوە
لە پەنجەرە ڕەنگی خوداو ژیانت لێ دیار دەبێ
فریشتەکان خوێنی مردن لە دەمارەکانت بەتاڵ دەکەن
خوداوەندی دووەمیش ماسی فووی بە کەڕەنا کرد
لە شەڕەکانی ژیان ئاشق دەیباتەوە
قەشمەرجاڕ تێیدا دەدۆڕێ
لە بینینی براوە خەجاڵەت و داماو و بێهێز ڕووی کەلیی تێدا نامێنێ
ئەشق زۆری خایەند لە خۆشییەکانی بردنەوەی پرسی
شەڕی جوان دەستەویەخەی با و درەختی تازە گەڵا کردووە
لە سەرەتای گەمەو ڕووبەڕووبوونەوە
ژنەکەم گوڵەکانی ناو ماڵی ئاودا
شیری دا ساوایەکەمان و نانی گەرمیشی لەسەر خوان دانا
خوداوەندی سێیەمیشیان باز دوور نییە ئاوا بڵێ
کتێبی چی ئێمەی هێنا ئەی ڕازی ناکامی
کوڕی سادە ڕوو و سادە دڵت نەماوە
شەڕەکانی ژیان بکا بێجگە لە ژیریی ڕۆژهەڵات
ماڵی ئەشق چەند گەرم و ماناداره خوێنی لە زەوی ڕسکاند
لە دەمودووی دایە شازادە ئاگر دەکەوێتە سەر زەمین
سووتان گەورەیییەکی خودایی دەداتە

بیرنەچوونەوە و دەمودووی پێوەندییەکان
پەپوولەی ئاڵوودە بڕوای بە برادەرە دڵناسکەکانی هێنا
خاوەنی هەموو گوڵ و گەڵاکانە گوڵ و گەڵاکانیش مێژووی ئەون
پەڵەیەك بەڕووی شانازیی ئەو لکاوە
پیشانی ڕابەرە ڕزگارکەرەکانی دەدەن
خەریکە یادەوەری لە پێستی مێشکی پەپوولە دادەماڵدرێ
گوڵ و گەڵاش بڕوایان بە دڵناسکیی پەپوولە نەمێنێ
مێژوونووس لەبەر دەرگای ماڵی گورگ دانیشتووە
نووسینەکانی ئەرشیف دەکات
هیچ نازو مەنزڵ و نیاز ماوە سەرنجت بورووژێنێ
تەرازووی سەموونخانەی گەڕەك
بنیادەمێکی دەست لەناو ژیان بەدیار جوانییەوەی بەختیار بوو
نیگایەکانیم بە چارۆگەی کەشتی هەڵخەڵەتاندن هەڵواسی
دوور زۆر دوور لە کانیی وەفادارو سێوە لاسوورە تەنیام کرد
بێدەنگی و گەشەنەکردن لەنزیك کانیی وەفادار و سێوە لاسوورە دروستبوو
لە وشیاری و گیانبازی دوورکەوتەوە
نووسەری هەموو ژیان کتێبی چی ئێمەی هێنا
تەماشای گشت لایەك دەکا ستایشێکی پاراوە
لەم ستایشکردنە شادمانی
چرای ماندووەکان شەوق و ئارەزووی ئەوەیان نەماوە
گوێ بۆ نازو مەنزڵ و نیازی پەپوولە ڕابگرن
بەڵێنی چرا بە پەپوولە بەڵێنێکە پڕ لە زەبروزەنگ
ئاگری بەندایەتی خەونی پایتەخت چۆڕایە ناو خۆڵەمێش

باز ئەی پەیبەر بە هەوای خۆش و گەرمدا هاتوو بە بێباکی
هەڵوەرین مانایەك بەگوڵ دەبەخشێ
بەخشینێك ئاوی کانیی وەفادار نازی کێشاوە
نووسەری هەموو ژیان ئەگەر دەستت لەرزین و ڕوخسارت تێکچوو
کام نووسینت دەکەیتە شانازیی ژیاننامەت
نەوەکانت بەچیتەوە بنازن
ئاگری پیس نەبوو
خەون لەناو سروشت حەساوەیە و درەختێکی بەفەڕە
نووسەری هەموو ژیان پەنجەکانی لەناو توند و بەهێز دەکا
با گلەیی ئەوەی لا کردم کە ناتوانێ خەون ببینێ
پێمگوت سەرگەردانیت لەوەیە
بالیفت بەشەڕ گەمارۆدراوە هێشتان ئازاد نەکراوە
خەونێك هاوبەشی خەونی کردم
ڕازە کۆچکردووەکانی هەموو بۆ هێنامەوە
گۆرانی لەناو سروشت حەساوەیە و سێبوورییەکی بەفەڕە
بە ڕێکەوت گۆرانیم نەگوتووە
بە ڕێگاشدا نەڕۆیشتووم
گۆرانی هەواڵێکی خۆشە ئەلبوومی منداڵیی لەکراسێکی ناسك هەڵگرتووە
نوێژ کردنم لەناوی چاو لە هیچ ناترووکێنێ لەگەڵ بەهەشتەوان ئاشنایە
لە دەرەوەی گۆرانیی نوێژ وەرزشی پڵینگێکی شەپڵە لێدراوە
هاتوهاواری بەدگۆ و گەلحۆی دێتە ناوی
کەشوهەوا بە باران دڵشادە
زەویش دەستی دڵنەوایی و ئاسوودەیی پڕمیوە و یادگاری وەرزەکانە

ژێری ڕۆژهەڵات
قاقایەکی ئاشتیخوازانەی بەڕوومدا بەرەڵلا کرد
بەشیری ڕووەك ئومێدی کردمە قەڵای دمدم
لەشکری چاوڕوون دەگەنە ناوی هەڵە و ئاوازەکانمان جوانتر دەردەخەن
ئەگەر زەوی ڕەگی درەخت پتەوی نەکردبێ دەتوێتەوە
زەوی بتوێتەوە دەبێتە گلێنەی ژەنەڕاڵێکی دۆڕاوی چاولێڵ
قەرزدارە بەسڵاوی ئەو ئاگرەی
باران نەیتوانی بیکوژێ
ئاگر ئەی ئامانج و بەخششی هەموو پێگەیاندنێك
نووسەری هەموو ژیان لە دیمانەیەکی تایبەتیدا
وچان و هەست نیشان دەدا
پاشان بەناوبانگێکی پڕ دروود و شکۆوە دەچێتە ناو بلیمەتی
ون نییە وەك ئاوازێکی شاد و بریسکەدار
سۆزی منداڵیی
بێگەردیی چارەنووس
بەندەناسی شکۆ
جەربەزەیی سەرەتا
دەگەڕێنەوە ماڵەکەت
کە لە شادیی بەهەشت درەختی بنەماڵەی خوێندراوەتەوە
دیوارەکانی دەنکە تەزبیحی باپیرانمانە
پەنجەرەکانی بیلبیلەی چاوی حەیرانبێژانمانە
دەرگاکانی دەمی پاکی فریشتانە
ژوورەکانی هەستی بەختەوەریی یەزدانە

لەگەڵ مانگ ڕێککەوتووە
بەشێك لە گەنجینەی ڕووناکی
بەدرەختی حەوشەوە بکات
هەموو کەسێك ئازادن پێویستییەکانی خۆیانی پێ بکرن
یاد ئەی خاوەنی هەموو پەیمانێك
کە ڕێکەوتنامەی بە شیری ڕووەك ئیمزا کرابێ
تێبینی بکە دڵی تەرازووی مام زۆرابە
ئەگەر لاسەنگ بێ ڕیا هەناوی ژیان دەخوا
زەبروزەنگ لە هۆشی پیاوی ئەهریمەن نەژاد هاتە دەرێ
لە لایەنگریمان بۆ ژیانی نازپەروەر و شیاو ڕوویێندران
فڕوفێڵ لە هۆشی پیاوی ئەهریمەن نەژاد هاتە دەرێ
لە لایەنگریمان بۆ ژیانی ناز پەروەر و شیاو ڕوویێندران
ڕکوکینە لە هۆشی پیاوی ئەهریمەن نەژاد هاتەدەرێ
لە لایەنگریمان بۆ ژیانی ناز پەروەر و شیاو ڕوویێندران
پڕوپاگەندە لە هۆشی پیاوی ئەهریمەن نەژاد هاتە دەرێ
لە لایەنگریمان بۆ ژیانی نازپەروەر و شیاو ڕوویێندران
کاتژمێری خەبەرکردنەوە خەبەری کردمەوە
ئارەقە و چەوریی نووستنم لە دەموچاوم لادا
ماوەیەکی کورت لەبەردەمی کتێبخانەکەم وەستام
هۆشم هاوێشتە ناویان
دیوانی نالیم بۆ خوێندنەوەی شانازیی کەوتنە گیان دەستنیشان کرد
چایەکە پێگەیشت
پارچەیەکی گەورەم لە کێکی ناو خوانچە بڕی

دراوسێکەی بەرانبەرمان
لە زەنگی دەرگای دا هەموو بوونی بووە سۆزو هاوار
دیکتاتۆر دەموچاوی شکۆداری دایە زەمینی تێکشکاند
دەتوانی بێیت بۆ سارێژکردنی یارمەتیم بدەی
ئا بۆ نا
شووشەی قۆڵۆنیام لە شوێنی خۆی دانایەوە هەنگاوم نا
ڕەوێك باز بە تەنیشتم تێپەڕی
زەمین سرەوت
نووسەری هەموو ژیان ناوبژیوانی ئاژاوەکانی زەوی و ئاسمانە
چارەنووسمانی لە کتێبی چی ئێمەی هێنا
بەخەون چواند بەڵام نەزاندرا بۆ نەینەخشاند
گەردەنی ئازاد لە ماڵی گەشاوەی خەیاڵ نیشتەجێی کردین
خەون سروودی خۆگری پێگوتین
دەمی حەزیای کلیل دا
گۆی مەمکی ژنی نەزۆك دەنگ بە فەرمان و تووڕەو لاسارو بەخیلە
ماسی براوەترین پاڵەوانی مەلەوانییە
بەرەنگاربوونەوەی شەپۆلی ستەمکار و گێژەنی پێخۆشە
ئێمەش شەقامی نیاز پاکی و نزای خودایی و گەشتی درێژ
بانگ و سەڵای ناو پەندی پێشینان فەرمانی پێکردم
لاسایی ڕاستەقینەی ئاگرکەرەوە یان ئاگردز بکەمەوە
چ جوانە
جووکە جووکی یەکەم فڕین
دەنگوباسی پشووی هەفتە

بەروبوومی کشتوکاڵ
گریانی گەرمی ئیماندار
کتێبی چی ئێمەی هێنا ئەی گیانی ڕێز لێگیراوی نووسەری هەموو ژیان
تارمایی یان خەون یان مرۆڤی ڕوون مانایان بە ژیان دا
تارمایی یان خەون یان مرۆڤی ڕوون مانایان بە جوانیی دا
تارمایی یان خەون یان مرۆڤی ڕوون مانایان بە زیندووبوونەوە دا
تارمایی یان خەون یان مرۆڤی ڕوون مانایان بە نەمری دا
گۆرانی بەرەو جەنگی سەرفرازی ڕازی کراوەیە
هەموو ڕێگاکان بە ئومێدت دەکا
برادەری یاد و درووود
لە باخچەی گشتی یان خەزێنە یان مەیدانخوازی شەهید نەکرا
لە تووڕەیی و سەرگەرمی سروودگوتن خۆی کوشت
نووسیبووی خانمانی ڕزگاریکەر لووتکە پێپەستن
ئەرێ کوێندەری دامێن لە ئاوی مردوو شووشتن نقوم بکەین
چاوساغانی سەوزبوون و پشکووتنی بەهاری ئێمە
ئەو چرکەیان سرووشە جەنگ تێیدا بەرپا دەبێ
هۆشم بە ئەشق و بڕواو تەنیایی خودایی ڕوونە
دڵیشم هێشتان سادە و خەونی دەڕوانێ
ماڵی خەون ژوورەکانی لەناویەکدان هاتوچۆکردن تێیدا جەژنێکی داگیرساوە
خانووی یەك نهۆمن
زەوی لە ژێر پێی دانیشتووان خەونی ئەسپ دەبینێ
★★★

کوندەبۆ ئەی پرسیارەکانی چارەنووس و دۆستی کۆیلەیی
باڵەکانت لە خێزانی ناکەس بەچە ڕوواون
ئاژاوەکانی زەوی بۆیە توانییان
شلی بکەن و لە فڕین دای بگرنە سەرگردە نزمەکان
دڵنیاییت لە دەست دا
ژیان بەو ڕەنگە دەبینی دوژمنایەتی جۆشاندبی
هێلانە و ماڵ و سامانی باپیرانی فرۆشت
ئەم و ڕەچەڵەکی جەژنی بێکۆتاییان لە بەیندا نەبوو
لە دەنووکی نووسراوە ڕۆژگارێك چاوەڕوانمانە جێی شانازی نییە
کلیلی خەزێنە لە دەستی نەزانێکی دێرین دەشاردرێتەوە
بەدبین هیچیان زمانی خەزێنە فێر نابن
کتێبی چی ئێمەی هێنا دادەخرێ

★★★

باز ئەی پرسیارەکانی چارەنووس و دۆستی بێباکی
باڵەکانت لە خێزانی خانەدان ڕوواون
ئاژاوەکانی زەوی بۆیە نەیانتوانی
شلی بکەن و لە فڕین دای بگرنە سەر گردە نزمەکان
دڵنیاییت لە دەست نەدا
ژیان بەو ڕەنگە دەبینی برایەتی جۆشاندبی
هێلانە و ماڵ و سامانی باپیرانی پاراست
ئەم و ڕەچەڵەکی جەژنی بێکۆتاییان لە بەیندا بوو
لە دەنووکی نووسراوە ڕۆژگارێك چاوەڕوانمانە جێی شانازییە
کلیلی خەزێنە لە دەستی زانایەکی دێرین دەناسرێ
ڕوونبین هەموویان زمانی خەزێنە فێردەبن
کتێبی چی ئێمەی هێنا دەکرێتەوە

١٩٩٩-٢٠٠٠ هەولێر

بلیمەت

١

شتەکان هەر هەموویان دووبارە دەبنەوە
بە مردن و لە دایکبوونەوە
بەهانەکانیشی بەڕاستی نوێژت پێدەکەن

٢

بیرەوەریی یەکەمین دیمانەی زەمینی جوانی
ئینجانە دەخاتە ئاخاوتنەوە
لەشەرمی نازپەروەری خۆی
بە
ئەمەکنەزان
دەمبەڕەڵڵا
دەروون هەڵبزرکاو
کردار ڕەشی زانین
بوومەلەرزەی مەست بەخراپەکاری
ڕووناکیی لێ لاداون
شخاتەو مۆم بە ئاستەم گیانیان پێماوە
چ سوود بچیتە فریایان
دەستیان ماسوولکەی هەستیاریی تێدا
بووەتە بەروبوومی زێدەڕۆیی
بۆچی و چۆن هەڵیلووشین
لەناو ئامێزی ساردمانەوە
کزولاواز چاو بە تکاو پاڕانەوە داماون
هەست و هۆش و هێزیان
لوول بکرێتە ناو قەوانێك
گوللەی دەمی پڕ حیکمەتی ڕەندێکی بەست
فڕێیدایە لای گوڵە بە بارمتە داندراوەکان

ڕووبار لە قووڵاییدا هەڵەی کردووە
ئەسپی بلیمەت لەتاو ناشیرینیی سوارەکان
لەنجەو لاری لەبیرچووەتەوە
نامە لەکەسوکاری دوورناگەیەنێ
دەستنووسێکیشی لەبەردەستدا نییە
زانیاریی ئەوانی تێدا بێت
ماسی لەناوی چاودێری گەرا بکات
ببێتە برادەری بێچووی لەخەم ڕەخسیو
پێبکەنن و پێش بەگریانیان بگرن

٣

ڕوخسار زیرەك لەسەرەتای ڕێگا
کەوتووەتە سنوورە بەستراوەکانی
ڕك
لێژایی
کەوتن
لەناوچوون
دەست بەباڵییەوە دەگرم
دەیهێنمە ناو شکۆی ئەستێرەناسێك
ڕقی لە زۆرنووستن ببێتەوە
بێوچان لەگەڵ
هەست و هۆش و هێزی پەپوولە سلێمانە
هەموو شتێکمان لەبیرماوە
بچینە ناو گیانی لەخۆڕازیبوونی لووتکەی بێپەروا
هەنار بەهەوای پاکیان دەنکی سوور دەبێ
تامیشی مێخۆش
پەپوولە سلێمانە لەکاتی فڕین
چاوی خرۆشاوترە

٤

ئەهریمەنی ناو ئەشکەوتی خەواڵوو
مانای بۆینباخی ڕەش و هەموو شتێکی
لە هەست و هۆش و هێزی تۆمارکردووە
لاشەی خاوی جنۆکەی کۆیلەش ختووکە دەدا
کورسیی پرسگەی
نینۆک درێژی چەواشەکاریی جاڕس کردووە
گۆرەویی بەدناوییش
خوێنی ملکەچی لەپێدا جۆشاند
بەکۆڵانی دەست لەسەرسینگ بڵاوی کردەوە
هەڵم ڕەنگی ڕژاندە سەر ددانی مشار
مشار بە بیانووی ددان شووشتن
لە ناخی درەختی دووبەر
بانگەوازی خێرا فریامکەونمان بیست
بانگەواز جگە لە چرای چێشتخانەکان
شتێکی تر نییە

٥

بێباك دەمی تێكەڵ تیغی
پڵینگی سروشتخواز لێكدەكەمەوە
لە ددانەكانی دەڕوانم ببینم هێشتان لاوە
هەست و هۆش و هێزی
لە پاڵ دەنگی یەزدانی و سروود و پەیمانی ئێمە
ئاواز بەخش
پەنابەخش
چاویلكە بەخش
پەیكەر بەخش
وەك بای بەهاناهاتنی دەریا
بە ڕاستگۆیی ئاراستە دەگرێ
دەنگی پێی هاتنی پیاوی بڕوادار لەناو باران
خۆشنوودییە دەچێتە ئەژنۆی مامز
بیر لەو ڕێگایە دەكاتەوە پێیدا دەڕوا
حەزیشی لێیە كەو
مۆڵەتی ڕێوڕەسمی بۆنەكانیان وەربگرن

٦

بارانی تەوەزەلی تازەگەیشتوو
درەنگ کەوتی
پەپوولە سلێمانەی حەز بە چاکە بە نەرمی گوتی
باران زانا نییە
لە پشت ئەم کۆشك و هەزار و یەك تەلارە
دیوارو بەردی ئاسوودەیی حەز بە پیاسە کردوو
فەرمانڕەوایەتی بە دڵێکی چالاك وچانی دا
لە دەروونەوە ماندوو بوو
کەوت
ناوچەوانی لە گەرمیی بێبەختی دەسووتا
پرسی ئەرێ بچین بۆ کوێ
میوە هاوینییەکانی کوێندەر پێگەیشتوون
لە درەوشانەوەی
خەڵوەت و دڵ لەدڵدانی پاکانەی گومان
کابووسی ناقۆڵا ناوی
ئەنگوستیلەی حیکمەتی لەبیر بردوونەتەوە
دوورگەیەکی پشتگوێ خراوە
دەست و پەنجە لێوی بەستراوی
کتێبی دایك و باوك ناکاتەوە
ژیان دەبێتە ئەشقی تەواوبووی چاوی مردووان

٧

لە فەرامۆشیمدا بارانی هەمیشەیی دێن
دەست دەخەینە ئینجانەی سێبووری
هەستی خۆی تەنیا
بۆ کاتی کورتی گەشەکردنی گوڵ دەدرکێنێ
دەچین لەگەڵ وجاغ یڕوونی ئاسمان
لەسەر پێستی خۆشکراوی زەمینی جوانی دادەنیشین
گۆرەوییەکانمان دەخەینە ئاوێکی گەرمەوە
بە پارچەیەك
پەنیرو کولێرەیەك و هەنگاوی گێژوویێژەوە
لە بەردەمت ئەی ئەفسوونی شادی
گوێڕایەڵی سەدساڵەم
فەرمانت بەچییە
درەنگ هەڵکشاویتە لام
ئەی ناوداری سۆزی ڕۆژهەڵات
سەرگەردان بووم
لەناو مەحاڵ و تووتی و ژەنگ و شێی
ئێسکی دێو
مرۆڤ خۆی بۆ خۆی دێوە
گوناهیان ئاشکران
تا سەوزاییم هێنایەوە یاد
زمانی بەرەو بەتۆ گەیشتنم جەنگا

لەخەونمدا بانگی گیانە نەمرەکانم کرد
بە ئاوی بن کووپە دەموچاویان شوشت
زەنگوڵەی ملی مامزی حەوشە لەرییەوە
ئاوازدانەر بەڕیزەوە
مەشقی نۆتەیان لەسەر کرد
نۆتەیەك هەموومان لەسەری کۆبووینەوە
ڕابەری گۆرانیبێژان لەکاتی گۆرانی گوتن
چاوی خرۆشاوترە

٨

له نیازیان حەشارگەی پاراستراو
دەنگی دلێره ڕێوی
ترپەی دڵی سستیشیان
به بۆنی گۆرەویی تاوانباران
سووری تەواو وەردەگرێ
چاوی خۆویست دەوروبەر وا دەبینێ
بۆ ناچنه سەر پشتی ئەسپی بلیمەت
خۆشییەکی ئاوەڵا ڕوونتان بکاتەوە
جوانی له هەست و هۆش و هێزتان بمێنێت
به مردوو نەژمێردرێن
زەمینی جوانیش گۆشتان بکات

٩

سبەینێ دیدارێك لە چاوی ڕوخسار زیرەك هەڵدەقوڵێ
سوور
سەوز
شین
زەرد
پرتەقاڵی
مۆر
قاوەیی
پەلکەزێڕینە ڕەنگەکانی چەشنی لاولاو
بەلاپەڕەی کتێبی دایك و باوك بەرزدەبنەوە

١٠

زەمینی جوانی کێڵگەکانی گەنمە شامین
خاوەنی ڕووناکییەکە
ڕازی دڵی لەناو دادەڕێژرێتەوە
ماناکانی سادەیی لێوە فێردەبین
چاوم بڕوادارو مەستە
بەنانی گەرم و نارێکی شەقامی
لێوانلێو لە ناسیاو
هەست و هۆش و هێزیشم
ڕۆشنایی داوەتە پێناسەی
شوێنپێی ئاسمانی
سڵاو لە دار هەڵووژەو بەردەباز دەکات
بەڵێنی ڕیا دەنگی قەلەڕەشی زۆربڵێ بوو
نەمرە بەدبەختەکان لە سادەییان تێبینییان نەکرد
نەیتوانی بەداخورپانی دڵ و تاسەو پەرۆشیی
ڕابەری گۆرانیبێژان
مۆسیقا لە هەست و هۆش و هێز بڕوێنێ
ئەرێ گۆرانیی چی دەڵێت
کەمانچەژەنی نائاشق
تاوسی تەمبەڵ
پۆلیسی خەواڵوو
باجگری چارەگران

نابن بەهیچ پیرۆزییێك
دەبنە پیرۆزکراوێکی لەبیرنەکراویش
گلەیی لە بەخۆنازینیان دەکەن
تەمەن لە ژیان گرینگ نییە با دەستی لێ بەردەین
عەلاگەی جلك هەڵواسینیان
هەروەك خۆی دەمێنێتەوە
زەوی ئەوەی لەباران گوێبیستی بووە
بەهار بە گوێی جۆگە وشکبووەکان دەیچرپێنێ
جۆگە لەڕووترین جوانییە بۆ پتەوکردنی
پێوەندیی نێوان گیانداری یاخی و ماڵی
باران بەرگدروویەکی شارەزایە
ئاسمان بەزەوییەوە دەدروێ
کە جانتام بۆ گەشت پڕکرد لە بەهرەی
دانبەخۆداگرتن و کاتی کورتی گەشەکردنی گوڵ
لووتی ئەسپی بلیمەت پژا
زەمینی جوانی برینی پڕ خوێن بوو
هەراو هۆریای دێویش
بێگومانەکان سوور هەڵمەگەڕێن
یەکتر بانگ بکەن ژیانەکەم
ئەم وشەیە بکەن بەهی خۆتان
تا هەتایە بەختیار دەبن
فەرامۆشی سەرنجی پڕ گلەیی
بەمجۆرە نادۆزرێتەوە

پێویستە لاپەڕەیەك
بۆ پرسیاری سادەییمان جێبهێڵین
گۆڕمان دەکەوێتە کوێی زەمینی جوانی
ئەستێرەمان لە ڕاکردن بەدوای بەیداخ هەڵدێ
یاقووت و شیرو سێوی سووری ژیانمان
بەسەر دابەش دەکات
بووەتە جێگەی سەرسامی هەر هەمووومان
دەریا نەریتەکانی ڕێزگرتنی پاراستووە
ڕێگای بۆنداری
یارانی هەمیشەیی دەباتە
ئاهەنگی هەنگاو توندبوون
پێیان لە فەرموودەیە
دەستیان لە قسەی نەستەق
بەو ئومێدەم
نامەکانی لە باپیرانمەوە پێمگەیشتوون
بەدیار ئەو سروشتە زیرەکەی
کە ناتوانم ڕکم لێی ببێتەوە
دێرە جوانەکانیان بگوازمەوە وتووێژی
لە کارکەوتنی چاو
یان
چەواشەکردنی هەست
پاشان پێیەکانم
کە لە جووڵەیان ڕووەك ڕەنگی خۆش دەبێ

لەناو پێڵاوێکی چەرم پشوو پێبدەم
گفتی نهێنیبین
گەشبینی بەشەقامێکی گەمارۆدراو گەیاندە شاری
سەرقاڵ بە پەپوولە سلێمانە
لێرە لە بازاڕی ڕەش و گاڵتەجاڕی
دوازدە مانگی ساڵ
لای گیانی ناوازەمان بنازێ
دەرگای ژووری خەزێنە
چوارچێوەی جامخانەی کۆگا
سێپایەی کامێرا
سەوڵی کەشتیمان
لە داربی دروست بکات
دڵنیاشبین تایبەتە بە ئێمە
خوێدانی سەرخوان
دڵکەش و ئەمەکداری کردووین
لە وتووێژی چۆنیەتیی بت شکاندن
پەندە نووسراوەکانی
خستە ناو ڕستەکانی حەکایەتخوان
بت شکێنەکانیش لە پاپۆڕ هاتنە خوارێ
گومانی کەناریان کرد بە یەقینی
کورتەیەك لە بارەی
شارێك هەبوو سروودی نەمرەکان
دەریا بەدەست ستایشێك

که پەیامی تێدا بەدی ناکرێ حەسرەتداره
جەنگاوەرانی دێرینیش
بێکەس و خۆراك و گۆپاڵی فریاکەوتن
چیرۆکی ناسکی باخچەوانی باخچەی بەندیخانه
چ شێوەو ڕەنگێکی ماوه
چاو به بینین نا
به کوێری ناوداره
کێڵگەی خوێنیش
دەست بەڕووی کاروانی هەزارویەك ڕێگەوه دەنێ
خۆی پارچه پارچه دەکات
هەوا شێداربووه
دیاره له ڕووبار نزیك دەبینەوه
ڕووبار بەدەم ڕۆیشتنەوه هیواکانی زۆر دەبن
بۆیه بەپەله هەموو سنووره
بەستراوەکان دەکاتەوه
بەدوای گەیشتن به ناخدا وێڵه
ناخ دەبێتەوه یەکەمین دیمانه
خوداوەند بەو زیرەکییەی خۆیەوه
نابێنی لەگەڵ مردن کۆتایی پێهێناوه
خەریکی سووربوونی سێوی ژیانه
لەم ئەزموونەیدا
فنجانی قاوه هیچی پێناڵێ
شەو سامالّه

مانگ تا بڵێی دڵخۆش و خومار
دێم ئەی کەروێشکە نەشمیلەکانی
تێبینیی تەواوبوونی وەرز
لە دەفتەری سروشت ڕوون دەکەنەوە
تێبینییەکانی کتێبی دایك و باوکیش
بکەنە چرای ماڵی ناتەواوی مانا
درەختەکانی کەنار ڕێ
تۆزی پێی هاتوچۆکەری نائاشق
سییەکانی دەردەدار کردوون
بە درەنگەوە هەناسە دەخۆنەوە
زەمینی جوانی دەتوانێ ناخمان
بکاتە ئاڵایەکی هەڵدراو
ئەو پردەی هەستی لەخۆڕازیبوونی پێیەکانم
بەسەریەوە شادو پتەو دەبوون
بۆ
قوتابخانە
دیداری بازاڕ
کتێبخلە
تۆمارگای گۆرانی
تینی بارووت کردی بەلێڵاو
ئەوکاتە سنوور بایەخی نامێنێ
ئیدی سەرەتای دلێریی بەیانە
شکۆی خۆر پێڵوومان لەگەڵ خۆی دەباتە

ئاهەنگی ڕابەری گۆرانیبێژان
پەپوولە سلێمانەی لانەواز
باڵەکانی بۆ پێشبڕکێ لەناو ڕادەهێنێ
بەهێلکەکانیشی دەنازێ
دەنگی ڕابەری گۆرانیبێژان و هەوری
ئەوەڵ بارانی ساڵ
تارای نەوازشن بەسەر خەیاڵ و ماڵی یارانی هەمیشەیی
قسەی نەرمونیانی تاج زێڕینی فریودەر
کەمتر نییە لەدۆستایەتیی ساختەی خێوی بێئامان
دەستی پێخستمە سەر
مشتووی خەنجەری ڕەچەڵەکم
نقومی گیانی خودایی بووم
شار لەژێر باران
پێستی دەموچاوی پەمبە هەڵگەڕا
کۆمەڵێك خانووی لێکدی دووری
پەردە لە هەست و هۆش و هێز
سرووشی پایەداربوون تێیاندا وەك شەونم
لە داری بەبەر دەنیشن
لە پەنجەرە کە هەتاو لەناوی ڕێزلێندراو دەبێ
دەرەوەم کێشایە ناوی
پەنجەرە لە بڵاوکردنەوەی وەفا دەستبڵاوە
ئەوەی بەپێشیدا تێبپەڕێ
گوڵاو لە دڵی نزیك دەبێتەوە

گوڵاوڕشێن حەوش و بان داگیر دەکات
داگیرکەرێکی جوان و بە بەزەیی و هەنیە بڵندە
بەڵێنیش تازە دەکاتەوە
بۆ بینینی پێویستییەکان چاوی ڕوونبێ
خوایە بەر دلۆڤانیی تۆ بکەوێ
ئاوی دەروونم کەنارەکانی نقوم کرد
لەناو فنجانی بەختکرانەوە
بوو بەناونیشانێکی سەرنجڕاکێش
پەپوولە سلێمانە
لە بەرزفڕین و بەختەوەری دەمرێ
دەکرێ بەسروودی
قوتابخانە سەرەتاییەکانت بچووێنم
ئەی بەرزاییەکانی ئەستێرە لێدەرکەوتن
ئایا قەلەڕەش
هێلانەی بە پووشی سپی هەڵدەهێنێ
هێلکەکانی چ ڕەنگن
بێچووەکانی کە هێشتان
بە بەدخوویی پەروەردە نەکردوون
پەڕیان چۆن دەڕسکێ
ڕابەری گۆرانیبێژان
لە سندووقێکی داخراو هەڵگیرابوو
گۆرانییەکی تازە تۆمارکراویشی پەخش دەکرا
بە فیلمی ترس و لەرزو چەپۆکی

گورگی حۆلت تێدەگەم ئەی سندووق
سندووقی دەستنووس و ئەزموون
سندووقی تەرم و بووکە شووشە
سندووقی پیلان و مێوە
سندووقی دووپشك و دروشم
مەلەوانێکی چالاك
باوەشێ گوڵی لە دەمی گێژەن ستاندەوە
لەناو قۆرتاییی ئەو ناوکەی دانا
ئاو لە جەستەی خانومانی زەمینی جوانی
دەستنیشانی کردبوو
پاشان کردی بەمێزی کارکردنی
ئەو پەپوولە سلێمانانەی
لەبەرزفڕین و بەختەوەری مردوون
فڕۆکەوان لە ئاسمان درێژە بە مەشق دەدا
کۆمەڵێك منداڵی مەنگۆلی
فڕۆکەیەکی مقەبایان دەکردە بارهەڵگر
فڕۆکەیەکیش گەشتەوەریی دەگەیاندە
ڕازو بەختەوەریی شوێنەزا
دواتر بووبە قەلەڕەشی جەردە
بەردی هاوێشتە ناوفەخفووریی پڕ خواردنی
ماڵە جوان و ڕووناکەکانمان
کە یەکەمین جار چارەنووسی گیانلەبەری
لەناو دەستنیشان کرا

دڵە خورپێی نەخۆشی سەرتەختی نەخۆشخانە
گەردەلوولی کوشندە
لافاوی فراوان
لەشکری پاشای نۆبەرە مردوو
هێرشی درێژخایەنی هەورە تریشخە لێیدان
قەلەڕەشی جەردە
لە ئاسمان باڵی ناز دەکا
هەواڵی وشکبوونی شیری هەنجیری پێیە
زەمینی جوانی خوێن دەپاڵێوی
لە چەند ساڵییەوەش
ئارەزووی زاوزێی ڕسکا
خوداوەند بەهەڵوێستەکانی خۆیدا نەچووەوە
پێویستی بەسزایە
دایکم گەنمەشامی لە بێژینگ دەدا
خوشکم گوڵە بەڕۆژە دەبرژێنێ
براکانم لە دەوری باوکم کۆمەڵیان گرتووە
بەناوی خۆیان
بانگیان دەکات لای هەڵکورمێن
نیازەکانی کە بۆی جێبەجێ نەکران
بەسەریان دابەش دەکات
بەڵێنیشیان لێ وەردەگرێت
خیانەت لە وەسیەتی نەکەن
کۆسپ بەهەست و هۆش و هێز

دەبێتە ئەو ڕێگایەی
شوێن پێیەکانت بەیادگاری خۆی دەزانێ
پێیدا بڕۆیتە هەموو شوێنێك
بەسەنگەرو ژوانیشەوە
پردیش ئاوا دروست دەکرێ
گیانناس ئەی مێوانی زەمینی جوانی
هاوڕێیەتیی ئەستێرەو مانگ و مراویی
ناوجۆگەی شەوی ڕوون گۆشی کردووم
جوانی بکوژرێ کێ تابلۆی ماڵ و خەیاڵ دەکێشێ
کێ بەماڵ و خەیاڵ دەڵێ
وەك تاوس پەڕەکانت بکەرەوە
ماڵ و خەیاڵ بەچی ترێیان دەڕسکێ
پاشایەکی بێدەست و پێوەندم
ماڵ و خەیاڵ
ویستەکانیان لە ڕوونیی شووشە داوا کردووە
خوداوەند گوڵی جۆراوجۆر بۆن دەکات
ددانە تۆقێنەرەکانی پیاوی مردوو لەوەو بەدوا
ڕاماندەکێشێتەناو
چارەنووسێکیدەستنیشانەکراو
گیاکانی زەمینی جوانی
زۆرم پێخۆشە
لەبری ئەوەی هاواربکەم ئەی بەخت
نووسینی ناوچەوانم بپشکوێ

لە پشکووتنی مۆسیقا ژەنەکان
ئامێرەکانیان بگرن بە دەستەوە
تا ئەوپەڕی برین سارێژبوون شادبن
ئەی ماڵ و خەیاڵ
کەی دەنگ و ئاوازو خرۆشان
دەبنە ئارەزووی نەمری ئێمە
سەیری هەموولایەك بکەین
مۆسیقا بە جێهێنانی پەیمانی
خۆشنوودی زەمینی جوانییە
برینەکانی کتێبی دایك و باوك پاك دەکاتەوە
هەواری یارانیش لە بارێکی چاکدایە
گردەکانی سەرسامی پڕ ئاهەنگگێڕن
دەنگ لە لێومان خۆی ڕاپسکاند
تیژ ڕەت بوو
بڕوا بەگەف و لاوانەوە ناکەین
مرۆڤ لە ناواخنی بەردەوامی
خۆی لە هەنگوینی نایاب دووبارە دەکاتەوە
ئاژەڵی ددان کەوتووش لە دڵی دەنگدار
شەمشەمەکوێرە لە ئاسمانی ڕۆژەکانمان
هەستی کردووەتە تەمومژی چارەنووس
خۆش دەفڕێ
شوێن باڵیشی بانگەوازە بۆ وەرگرتنەوەی
تەرمە هەڵواسراوەکانمان

دەشێ نیشتیمان بەدڵی خوداوەندێك بێت
هێشتان دەسەڵاتی دەستنیشاننەكراوە
وەك كەتانچین بەناویدا دێت و دەچێت
تەنیا قسەو نزایەكیش بۆ بەردەباز ناكات
نەیتوانی سێبەری خۆشبوێ
هەروەها هەتاویش
لە پەنجەرەی ماڵەكەیانەوە
چاودێریی منداڵەكانی ناو باخچەی دەكرد
سۆز شكێندراو و ئاڵا داگیراو بوو
نەیزانی گوڵ و منداڵەكان
بهێنێتە ژێر ئاسمانێكی سادەی دڵگیر
ئاگرێك بكەنەوە
هەرچی پەپوولە سلێمانەیە داری بۆ بكێشن
خواش خۆشی بكات
دەحەسێتەوەو دەماری پڕ خوێن دەبێ
پەیكەری ڕێزلێندراوی
دوای مەرگی خۆی تێدا بەدیدەكات
بە چاوی گەش و كراوەوە
پەنجەكانیشی بەڕەڵلای ناو ژیان
ڕەگ تەواو وەڕس بووە لە داوای گەڵا
خاك لە بەندەیەكی خۆی
نەزانێ ناو لە گوڵی باخچە بنێ
پشكێنەری تەختەڕەش سەروبنكەر

چارەنووسی بەرزبوونەوەی دەستنووسەکانی
لە قوتابخانە پاراوەکانی ئێمە تۆمار کردووە
دوو سمۆرە
لە درەختی هەست و هۆش و هێزت
داخوازیی یەکتریان قبووڵ کرد
پاشان گوێزەکانیان ئامانەتی دەستەکانت دا
تۆزوبای ناپەسەند چاوی شێواندووی
هەست و هۆش و هێز
وادەی بینینی پێداوین
بۆنی لۆبیای سەوز و باینجانی سوورکراوە
دڵخۆشی ئاگرو ڕۆن و خوانە
بایەکی ناحەزیش بۆنی قیرتاوی شەقامی
دەهێنا ناو ژووری نانخواردن
هاوسەرەکەشم قەندی لەناو تاخمی چا دانا
گوتی سروشت
ڕابەری خۆی هەڵبژارد کە باران بوو
ئێمەش کەی پەپوولە سلێمانەیەك
بۆ کوڕوکیژەکانمان پەروەردە بکەین
ئەستێرەناس زاری هەڵێنا بەرەو ئاسمان چوو
گوڵە گەنمەشامی ژیانی دەنك کرد
پاشان دای بە یارانی هەمیشەیی بە بەری بێنن
زەویش پڕە لە گوێڕایەڵی بەرێکەوتووی
ئەو ئەستێرەناسەی ئاسمانی کرد بەخاوەنی

پێغەمبەرێکی لەش سووك
من و کۆمەڵێك
قۆزاخە
شا هەنگ
خاڵخاڵۆکە
جوانوو
هانامان بۆ ئازادیی سروشت برد
یارمەتیمان بدات
ڕۆژانە بە دەوریەوە ژیان خۆشبکەین
شەویش بگەڕێینەوە ماڵەکانمان
شووشەی چرا پاك بکەینەوە
ئاوازی تاڵ وەك هێزێکی ستەمکار
شاڵاوی هێنا
ترساندمانی
پەپوولە سلێمانەیەکی بچووك
لەسەربانی هۆڵی کۆبوونەوە گشتییەکان ڕایکرد
هێلکەکانی لەناو
دەسماڵێکی گوڵگوڵی دانابوو
ئەو وێردو ئەشق و خوێندنەی
برینی گەرمی درەختی بەردار سارێژ دەکات
وچانە لە تاجی ئەستێرەناس ڕژاوە
بە درێژایی تەماشاکردنی چاودێرێك
زەوی بە مرۆڤ خرۆشاوو چالاك و هۆشمەندە

ئاسمانیش بە
خۆری دەگمەنی نەبەرد
ئەستێرەی دۆستی کاروان
مانگی چاو گەورە
هەوری وجاغڕوون
مردن ڕازی خۆی ئاشکرا کرد
ژیان بۆ ئاشکرای ناکات
هیچ مایەیەکی دڵخۆشیش نارژێنێتە زەمینی جوانی

١١

باران لێرە یەکەمجاریەتی
بە دڵپاکی لەگەڵ یارانی هەمیشەییە
بۆن و مانای ناوازەی دەڕژێتە چاوی
بە هەڵمی شیری هەنجیر
هەستیار
سادە
خومار
ڕوونبین
ستایشی نەزانانە نییە
قەرەباڵغییەکانی ئاسمانی هاوبەش
هەنگاوی ئاواڵاو گیانی گەرمی
هەموو جیهانی بەسەرەوەیە
ئێسك و پەڕوباڵی
پەپوولە سلێمانەی لێ هەڵدەقوڵێ
چاو لە ئەفسانەی داباریین چۆن باسکراوە
حیکمەتەکان دەکاتە دەستنووسێکی کاریگەر
دەجۆشێ و لە ڕۆشناییەکی سروشتی
پیتەکان مەشقی گەیشتن بە چارەنووس پێکدەهێنن
باران زەمینی جوانی کردە
جێگۆڕکێی ڕووناکی بێگەردو کتێبی دایك و باوك
پاکانەو ملکەچی شەپۆلێکن

دەچنەوە سەر سۆزو دڵڕاگرتنی گورگ
نەزانین دووبارە دەکەنەوە
بۆ ئەوەی ئێمە دڵخۆشبین
دەچینە دیداری ڕووباری وشکبوو
داوا لە ئەڵماسە جێماوەکان دەکەین
ئەریێ پێناسەی ئامۆژگاریمان دەدەیتێ
چاوەڕوانی لەگەڵ ژیان چی پێ نەکرا
لە دواکاتدا زمانی
ڕەنگە دڵخۆشکەرەکانمان بردە ناو مۆسیقا
بارگرانیی دێڕە نووسراوەکانی لەناوچەوانی فڕێدا
زۆر شتی لەبارەی داخوازییەکانی
هەست و هۆش و هێز زانی
گەشتی بیرکردنەوە ڕسکا
گەیشتین بە پەڕوباڵ و نوێژ
خرۆشی ژیان ڕژا ڕابەری گۆرانیبێژان
چەتری باران و هەتاوی هەڵدا
ئاگر بە یەکجاری ڕۆیشت
ڕەنگەکانی تابلۆی کیژی کافرۆشن
بەردی ژێر زمانی
تەنیا بۆ ئەو دەموچاوانە دەکاتە ناوچەیەکی
بە مۆسیقاو تابلۆو ئەسپی بلیمەت ناودار
لەبیرەوەرییەکانیان
داوایانکردووە ئەی ئەستێرەناس

خاوەنی سورگیی دەرگاکان
لە زەمینی جوانی دامانێ
هەڵدەری چەتری باران و هەتاو
نووسەرێکە بە زمانی کتێبی دایك و باوك دەنووسێ
وا کەسێکی تەواو ئەفسانەیی دەبینێ
بەختمان دەباتە لای ئەو پیرانەی
بەیەکدەنگ ناڵێن سەروەرمان کێیە
نرخی گوڵیان دانا
دەشتوانن ڕووداو بخولقێنن
پەرە بەتواناکانت بدە
بێ
شڵەژان
هەڵچوون
تکا
شەرم
لە وەڵامی بانگە بێنرخەکان
بە هەست و هۆش و هێزی
چاودێری باخی پرتەقاڵ
دەستت دەخەمە سەر گەوهەری پێشینەکان
دەچین بۆ گشت شوێنێك
کتێبی دایك و باوك تێیدا سیمای خۆش بنوێنێ
مردووەکانی دەموچاوی
لە باری هەرهەموومانن ئەدی دەست و پێم چی بکەن

بارانی فرۆشراو
بەفری فرۆشراو
تەزرەی فرۆشراو
کرێوەی فرۆشراو
ئەریێ مۆسیقا چیی دەوێ
ناوبانگی میللی
پاشانیش خۆشییەکی گومانلێکراو
ئەی خاوەن دڵ
لە کۆتایی گەمەی خۆشگوزەرانی ئەسپی بلیمەت
وچانی بەرداش
یان
گەردەلوولی کەڵەبابی شەڕ هەڵنەگرتوو
بکە ڕەنگی تابلۆی کیژی کافرۆش
دەنکە زەنگیانە لەخوێندا شێوە هەڵدەبژێرێ
ناوەندی ملوانکە
یان نەخشی سەرمشتووی خەنجەر
بە گفتوگۆی هەنگ و گوڵ
تەم دەتوێتەوە
لەناو قەدی درەخت
کۆمەڵێك ڕەنگ دەڕژێن
وا دەزانم
یەکەمجارمە بریق و باقی ژیان
بە ئاسوودەیی برژانگەکانم ڕێکدەخات

١٢

ئاوی لافاو دابەزی
پۆپەی درەخت ڕزگاربوون
پەپوولە سلێمانە لەسەری نامەیان خستە
سەر باڵی جەربەزەی شاگەشکەیان
وەڵامیان هێنایەوە ناو گەنجینەی ڕوخسار زیرەك
شوێنێك بۆ پشوودانی
مێوانی ماڵە کۆچەرییان
دەنگی پێی دڵپاکەکان دوورکەوتنەوە
قەڵەمی دەست و پێ شکان
هیچ گەشبینییەك لە ئارادا نییە
ئەرێ بێدەنگی چی دەڵێت
کەمانچە
یان
دەمانچە
ژیان لە سەرەتاوە تا کۆتایی
گۆرانییەکە ڕووبەڕووی
ئەو ڕازانەی کتێبی دایك و باوك بانگی کردوون
کلیلداری پیتەکانی
دەبێتە سەرۆکی تیپی مۆسیقا
دەچینە گەشت و وچانی دەستڕەنگینی
لەبیر دەچین و لەبیر ناچین

مۆسیقاژەن خرۆشی بۆیەکراوت لە دڵ ناگرم
ئایا ئەو
مرۆڤ
باڵدار
ئاژەڵانە
مردوون
مردار بوون
تۆپیون
ئاگری نازدارت لەکتێبی دایك و باوك دزی
ڕاستیشت لەگەڵ زەمینی جوانی نەگوت

١٣

کەشو هەوام بۆ خۆشکە
ئەی ئەڵماسی خاوەن ناخ و بڕیار
یەکەم بارانی ساڵ
کووژەکەیە بە ناوچەوانی زەمینی جوانی
هوما لە کەژاوەی ناوازەی
هێلکەکانی پێشکێش بە پەروانە دەکات
وەریبگرین
کراسە گوڵگوڵییە نیو قۆڵەکەمان
تروسکە دەڕێژێت
قەلەڕەش هەی جەردەی زۆربڵێ
شوێنێکی سەرکەش چووەتە ناو ڕەنگتەوە
لکی درەختی ڕووناکبەخش
یان
پەیکەری پاشای لە بیرنەکراو
داوی کراسە ڕەشەکەت دەردەکێشم
هەڵیدەوەشێنمەوە
بانگی تیترواسك دەکەم
نزیك لە ڕەچەڵەکم
ئەی دەموچاوی لەباری هەر هەمووومان
ئەستێرە بەڵێنی داوە
برژێتە ناو هێلانەت

خوداوەندی هێلکە ڕۆمانسی و دیدار شادە
لە جوانی وردبووەتەوە
سبەینەیەکی گەش و ڕوون
تیتروسکم لە زەوی جیاکردەوە
چووە ناو ئاسمانی ڕووخۆش بەخۆرەتاو
بیرکردنەوە لە بارەی
تیتروسکی نزیك لە ڕەچەڵەکم
گەشبینییەکی ساختە نییە
گەشبین ڕابەری گۆرانیبێژان
لە دوا ساڵەکانی تەمەنی
دەتوانێ سڵاو لەکێ بکات

١٤

خوێنی خاڵخاڵۆکە
بانگی کەسێکی تەواو ئەفسانەیی کرد
ددانی پڕ هەڕەشەی دەرهێنا لە دەمی دەمانچە
زەردەی ئێوارەی نزیك کردەوە لە مۆم و خوان
پەپوولە سلێمانەی بەسەر دەریا هەڵفڕیو
مەست بەبێپەروایی
بەخت و دانایی دا کەمانچە
بە نیازی دڵۆپە باران
دڵگەرم بوو بەسەمای
ناو دێڕەکانی کتێبی دایك و باوك
لە سەما ئاگر باز بەسەر
نیشانەی سێدارەو گەشتی زۆرەملێ دەدا
ئەو داب و نەریت و بانە بە ئەمەکە
دەکەینە شووشەی لالەی
هۆی ژیان و گەورەمەندی پەپوولە
گومەزی زێڕین و نێرگزو حاجیلەمان تێیدا مەبەستە
پەردەکانی پووشی هێلانەی پەپوولە سلێمانەن
لە ناویدا بەرەو ناوەندی زەمینی جوانی دەڕۆین
لەوێشەوە بۆ تاهەتایی
دەنگی ڕوونی خودا کە لە ئەشق دەبێتە سەدا
لە ڕوومان دەدا

دۆستە شیرپاکەکانی بانگدەکاتە ناو
کتێبی دایك و باوك
مردووەکانیش بە زەمینی جوانی ڕازین
نازوفیزی باران
نازوفیزی خاڵخاڵۆکە
نازوفیزی بازدانی سمۆرە لە لکێکی ڕووت بۆ لکێکی بەگوێز
نازوفیزی کەڵەباب لە ئەستێرەبزربوونی تاریك و ڕوون
چەند یادەوەرییێکن کەوتوونەتە بەرهێرش
لە کاتە زۆر تایبەتییەکاندا نیشانەو ناون

١٥

باران مزگێنیدەرو ڕابەرمانە
بەدڵۆپە گەورەکانی مانی بەزەمینی جوانی شکاند
بەو دڵنەرمی و وریاییيەی
بەناو شکۆی کێڵگە ڕۆیشت
شارێکی تەڕوپاراو و بەپیتی بۆ بنیادناین
بارانەو باران
خەونەو خەون
ئاسمانەو ئاسمان
زەمینەو زەمین
ڕووەکی فەرامۆشکراوی
بانگهێشتکردە ئاسۆی ناوداری
بریق و باقی ژیانی نیشان دا
بەڵێنی نازپەروەری بۆ بەرزنشین ئاشکرا کرد
هاڵاو لە دەمی ئەسپی بلیمەت بازنەی بەستبوو
ژن و مێردی وجاغکوێر
بازبازێنیان بەناودا دەکردە
سێبووری و خەونی دیار
هۆگری ژیان دەبوونەوە
ماڵیان دەبووە مێرگی سەمازان
لە هەوای زۆر خۆشی گیتار نقوم بوون
ڕەوڕەوە قاقای لێدا تاجی بەختیاریی پڕ کرد لە ئاواز

ڕابەری گۆرانیبێژان لەسەر خۆڵی شێدار
توووڕەیی خۆی خاو کردەوە
تیپی مۆسیقای خستە ئومێدی
بێپایان و سەرەتایەکی گەرم
باران دەنگدارو ناودارتر ڕابەرایەتیمانی کرد
ئەوی گوتی زانیمان
بواریشی دا ئەوەی بمانەوێ بیزانین
هەست دەکەین شتێك لە هەناومان دەفڕێ

١٦

ڕوخسار زیرەك
لەناو باخی هەست و هۆش و هێز
بەدوای خەونێك وێڵە
بێتە سەرەتای هەموو سەرەتاكان
دەشخوازێ ڕازە سەرسووڕهێنەكان
وەك خۆیان ببنە سووری خوێن
بە بەرچاوی كات
ئاپۆرەی خەڵكێكی گەرموگوڕە
لە شەقامەكاندا
پێیان دەزرینگێنەوە
دەروونی پڕە لە دەنگدانەوەی نەبەردی
هێنایە ناو تابلۆیە بەناوبانگەكان
ژیانی كردە ناسكی سروشت
دەست لەسەر دەممان لادەدا
هاوارێك بە تەوژم لەگەڵ زرینگەی پێ
لە شەقامەكاندا جێدەمێنێ
دێتەوە ناو چارەنووسی خۆی
دەگا بەچ خۆشییەك و قەڵای ئەستێرەناس
چیرۆكی پیر باجی بە ئاوێنەدا دەگێڕێتەوە
گۆرانییەك لە گوڵێكی كراوەی
هێندەی دەمی یاد گوتنەكانی وەردەگرێ

بیرەوەری و گەرمیی دڵ دەلاوێنێتەوە
دەنگ
مۆسیقا
شیعر
ئاوازی
لە هەست و هۆش و هێزی
ئەفسوونی بەتاڵنەکراوی
زەمینی جوانی بارمتەیە

١٧

ویستت لە گەڕەك و ماڵێكی
شان و مل بە پەپوولە سلێمانە
هێلێك بشكێنیتە ناو چاپەستی
خێزانێكی بەختەوەر
ئەی سۆراخی نەزانین
ئاگری نازداری كتێبی دایك و باوك
متمانەی تەواو بە دەرگای زێڕین بكە
كلیلداری وەفاو برادەرایەتی
لەناو دوو دەست بەرزكردووەتەوە
خەنجەری دەسك لە ئێسكی جوامێری مێژوودار
تامێرگی سەمازانی هەست و هۆش و هێز
لەبیركردنەوەی خاو هەڵكێشاوە
سڵاو لە سنەوبەرە ناز ڕاگرەكانی
ڕێگا وەردەگرێتەوە
دەمبینی پاڵەوانێكی تەواو ئەفسانەییم
هەمبانەی جاویدان دەمپارێزێ
بۆنی بكەی
حەز بەفڕین دەكەیت
هەسارە دەبێتە گۆڕەپانی
قوتابخانەی سەرەتاییت
هەڵدەری چەتری باران و هەتاو

ڕووناکییەکی زەردی هێناوە
ختووکەی زەمینی جوانی دەدا
خۆشیش لە هەموولاوە
هاتە ناو سیمای کتێبی دایك و باوك
زیاتر لە گۆرانییەکی گوت
کەس لە جیاتی کەس برسی نابێ
هیچ درەختێك لەجیاتی درەختێکی تر بەر نادا
گڵۆپی ژووری لەجیاتی هەیوان داناگیرسێ
مار لەجیاتی کیسەڵ هێلکە ناکات
لە دیمەنێك ژیا
هیواکانی زۆر بوون
هێلکەیەکی نیوە ترووکاوی تێدا
بانگکرایە ناوشەڕێکی بێبایەخ
کەس پێی نەوت تۆ کێی
شاری تەڕوپاراو و بەپیت
گژوگیای خۆی بەخودا سپاردووە
وا کەسێکی تەواو ئەفسانەیی دەبینم
لە تووڕەبوونیدا
مێروولە لە ژێر قاچیدا زاوزێ دەکەن
لە سرەوتنیش
بوومەلەرزە دەقیقەیەك
بۆ قوربانییەکانی بەپێوە دەوەستێ

١٨

سۆزی خوا بەسەر
ماڵی باشی ئادەمیزاد
پڕشنگ دەدا
ئەسپی بلیمەت دەژمێرم چەندن
بۆنی بارانی هێمن و بێباکییان کردووە
دڵیشیان پیشانی بەهار دەدەن
ڕابەری گۆرانیبێژان لە یاڵیانەوە
نەشونمای زەمینی جوانی دووبارە دەکاتەوە
ترووسکەی زینیان تەواو شایەنی پەرستنە
بۆ دیداری ڕاو دەردەچم
لەم لا بۆ ئەولا
لە هەڵمژینی هەوای سرووشن
هەستەکانی ڕاوکەر
باش خۆیان نووسیوەتەوە
نێچیری بۆ هەمووومان کوشتووە
ماڵەکەی مۆزەخانەیە لە بەرزی و نزمی
شتومەکەکانی ئاماژەو هێماکانیان ڕوون کردووەتەوە
وێنەشی دیارییەکی نایابە بۆ دیواری
خانەدانی
جاویدانی
دانایی

ڕەندی
بە دڵنیاییيەوە سەری بەرزکردەوە
لە کێڵگەو ماڵی بووکەشووشە
ڕاو دادەمەزرێنم
مامزێکی چاوکەژاڵ
دێتە پاوانی بێگەردیی
کەرکەدەنەکان ناخیان دەکەوێ
هەست و هۆش و هێزیان
گەرمدەبێ بە ڕۆشنایی گەشت و شکۆ بەخۆدان
وەك ئەوەی کە بوون نا
لەوانەیە پێش گەشەکردنی مێشك
هەموومان لەسەر زەمینی جوانی
بێگوناه بووبین
زەمینێك بەتەنیا دەژیا
هەر هەمووانی لەبیر چووبووەوە
ناوی خوداوەندەکانی خۆشی
ئەرێ
زەمینی جوانی
کتێبی دایك و باوك
ئەسپی بلیمەت
ڕوخسار زیرەك
پەپوولە سلێمانە
ڕابەری گۆرانیبێژان

ئەستێرەناس
قەلەڕەش
یارانی هەمیشەیی
هەست و هۆش و هێز
لە ڕێگاوبانی یەکەمین ئادەمیزاد
کە هێشتان ڕەنگی ئاشکرا نەبووە
چ دەکەن
ئینجا نۆبەی ئێمەیە
بەرەو بڕوای باپیرانمان بڕۆین
لەویشەوە بۆ سرووشی ئەشکەوت

١٩

کاتژمێری ناوکتێبخانەم قورمیش کرد
ژمارەی تەلەفۆنی دەرمانخانەی
ئێشکگرم بە پەلە نووسی
کاتێکی زۆرم هەیە
بۆ بینینی زەمینی جوانی
نەشمدەزانی شاری تەڕوپاراو و بەپیت
تا ئەوچاو بەچاوییە
تاجی شکۆمەندی کەوتووە
هەتا درەنگانێ لە تاریکی دادەنیشێ
قاڵۆنچەیی بیردەکاتەوەو گوێ دەداتە مۆسیقا
کۆتایی ڕوانینی
بریتییە لە ئارەزوویەکی تەنك
نەبەردی تێیدا نەبووە خاوەنی هیچ دڵێك
بیهێنێتە گۆ ناوچەوانی بەیەکدادا
ئارەقەیەکی سارد کردی بەهۆی
سەرنجگرتنی چاوەکانی
هەقیقەتیان تێدا حەرام نەکراوە
ئەرێ شاری تەڕوپاراو و بەپیت
فۆرمی کۆتاییت چییە
هێلکە مار لەناوت دەترووکێن

٢٠

ناوی ئەو لە هەموو
شوێنێك خوێنە بۆ فڕین
لەگەڵی دەڕۆینە جیهانی
ئارەزووە هەمیشەییەکان
خەباتی ئەستێرەی جریوەدار
دەباتە ناو جانتای حیکمەت
شێوازی سانای گیانی جوان
ئومێدی نامە گرێدراوەکان بەشاخی کەڵەکێوی
لەشەوی سەیرو سەمەرەدا
دەمانگەیەننە بیرکردنەوەی چالاك
ئاسمان دەتەقێتەوە
دارو پەردووی پەشیمانی شێرە
لە پەلاماری مامزێکی گوانگران
جیهان لەناو دانایی ڕاچڵەکی
ڕوخسار زیرەك
سەربەستی ناوچە ناشێوێنێ
پەپوولە سلێمانە لەسەر دەستی
دانەوێڵەی حەڵاڵیان عەمبارکردووە
کتێبی دایك و باوك
لە بەرەو سەرەتابوونەوەدایە
هەموومان نۆبەتمان گرتووە

کاتی ئاشقبوونە
پیتەکانی بۆ نووسین فێربین
شوێنپێی فڕیو گەیشتووەتە هەموو شوێنێك
بەرزبوونەوە وشەیەکی تاقانەیە
ڕووی بەرەو زەمینی جوانی کراوەتەوە

٢٠٠١-٢٠٠٣ هەولێر

پێغەمبەر

ڕ

ڕاو کاتێکی دلۆڤانی باوکی سەرزەوییە
چرکەیەکی ناشایان بەجوانی خۆی درکاند
مۆسیقا و خوێندنەوەی ڕۆژنامەی سبەینانی
لە گیانی مرداندووە
ڕەنگ لە ڕووی بووە سێبەرێکی کۆچەری
مامز بەگوللەیەك
مەمکی سروشتی لە دەم دەردەهێنن
کوشتن لە بەرزکردنەوەی چرادا دووبارە دەبێتەوە
ماسیش بلیتی نانخواردن
لە نووکی قولاب دەبڕێ
ژیان بەکێوگەڕی و نزیکی ئێوە
لە نیوەی ڕێوە تاسەکانی گەرمت دەکەنەوە
بەخشینی دڵنیایی چاوی یارانی
ڕێگا زۆر درێژ و کورتی
ژیانی خۆش و جوامێریی
لە سەیرکردنی نەخشەی چەخماخسازیی
بریسکەیان
شەرم و ناز و بۆن و بەرامەی بێپەروایی

سووربوونی گێلاس
بەهێ زەردبوون
ڕەشبوونی ترێ
گەراز سەوزبوون
نارنجیبوونی قەیسی
شاتوو شەرابیبوون
وەك فوتبۆڵێکی پڕکراو لە هەوای بەهەشت
دەهاوێنە سەکۆ و بانی ماڵان
کەسانێکی ونبوو گەنجینەی نادیار دەهێننەوە
بە چاوی تێرخەوەوە
دەست بەدەرگاتەوە دەنێم
ئەی سەکۆ و بانی شاد
بەترپە دڵی چالاکی گەیینی میوە
شووشە گوڵاوەکەم پڕە
خەیاڵ بەوێنەی پیاسەیەك
نزیك شەقامی ناوەندی شار دەکرێتەوە
گەڕەکێك بانگی گەڕەکێکی دی دەکات
دانیشتنەکانمان چاووڕاوی لێ ناکرێ
گوڵپەروەرێکی بە لەپەکوتێ دەربازبوو لە باخچەی پاشا
خەزنەی گیان و هەنگوینی ژیان
بۆ سروودبێژان دەگەڕێنێتەوە
پیری دەست لە سەر دڵ
ئەمەی بردەوە خولیای

درەختە دووبەرەکانی سۆزیان بووە خورپە
باوەڕیان بۆ دایك و باوکمان و نەوەکانی هێشتەوە
لەگەڵ دوا پرشەی گوڵاڵە سوورەش
نەخۆشیی زەردوویی پەکی ناخات
ناچێتە ناو ڕابردوویەکی بەسامیش
دیاری شیاوی خۆیمان دەداتێ
هەڵۆ لە چێژی بەرزبوونەوەی خۆ دەرخستن بەرامبەر مەرگ
هێلکەکانی لە ناو دەستی گەرم کرد
لە تۆمارکردنی سەرنجەکانی
باڵی لە هەموو بایەك نادا
دەتوانێ هەست بەدڵمان بکات
فڕین تا خۆشی دەگمەن
سرووشزادەی دڵی پاڵەوانەکان
بینین ئارامگرتوو
بەئەزموونی پاراو و ڕووناکیی دیدار و هێزی یەزدان
چەترکراوە
خەڵاتکەر
هەواڵهێن
فریاگوزار
نەمربین
پەیمان پتەو
بۆ بێدەنگکردنی تفەنگی ڕاو
هەموومانی لە تۆڕی چاو نزیك کردەوە

دەنگی ونبووی یاداشت کردین
تا دەستی ڕاوکەر
ئێسکی باریك
لە گۆشتی سپی ماسی دەرنەکێشێ
هەردوو دیوی یەکەمین دیمەنی زەوی
کردە گەلەرییەکی هەمیشە پڕ تابلۆی زوو لە خەو هەستاو
ئەستێرەی لە ناو جامی ماست لێ هەڵات
هەزار و یەکشەو مابوو بۆ ئەستێرە هەڵاتن
ڕوخساری بەزەیی تێدا نەما
وێنەی کەڵەکێوییەکی دی بەمیدالیای شانازییەوە
وەنەوزی تەوەزەلی هەڵیخەڵەتاندووە
سەری نارەزایی ڕادەوەشێنێ
بەروبوومی پەروەردەکراوی
ساتی چاوەڕوانی تەواو
بیرەوەرییەکانی دەستی بەهرە دەفتەریان بوو
لاپچین و جلی وەرزشیان فڕێداوە
لە سەرەخۆ زەوی دەجووڵێننەوە
ئاوریشمی نەچندراوی بەنمەکییان سکاڵای خستەڕوو
درەنگ چوونە ئاسمان
زووش لە زەوی بە دێو و پەری لە ناوچوون
خەتێکی ڕاست و چەوت
بەسەر هەنییەی پڕبووەوەی
ئەو باوەڕ و ڕابەرانە دەکێشم

که نەیانتوانی لە ناو دەنگێکی بچووك
داوا بکەن بمانبەخشە باوکی سەرزەوی
تۆ چی دەڵێیت ئەی چرکەی شایان بەجوانی
جوانی گەنجینەی شکۆدارە
شکۆدار شارەزای پڕوپاگەندە نییە
بەکڕنۆشەوەش دڵ ئیقاعی ئەشق و کەڵی ناژەنێ
پەروەردگار ئاوی داوەتێ
تێکەڵ بەکپی و جوانی سەرەتایە
لە ناو کەوڵی تەڕ ڕەنگی خانەدانی
دەکاتە لەچك بۆ دایکێکی کیژ
پیاوەکەی هەمیشە لە ئاسماندایە
نیشتەجێی خەونەکانیمان دەکات

ێ

سرووشزادە چاویلکەی دانا
بەچاوساغی لەرەی ڕۆشنایی گەڕایەوە
ماڵی پڕ کەسوکاری تا دڵبخوازێ فریا
ئەشق و کەڵی لە دایکبوو
نووسی بەفر
دەفتەری تێبینییەکانی شێوەکارێك
ڕەنگە خانەدانەکانی هێنایە ناوخۆی
نووسی کەروێشك
لە بەرزی و نزمی چیاکان هاتنە دەرێ
نەوەیان خستەوە
نووسی وەفا
دڵخۆشی بردییە ناو ژینناممە ئاشقێك
مەحاڵ گۆڕی کردە نقێمی ئەنگوستیلە
نووسی ناو
خوا کەرستەکانی هەنگوینی
لە خوانچەیەکی زیو پێشکێش بەسرووشزادە کرد
نووسی سەوزایی
سروشتی ژیر داوای کرد ئەسپەکان
پشوویەکی باش بدەن
نووسی دەستنووس
لە سووربوونی سێوی بڕوای قوربانییەکان

هەموو هێرشێك بەرەو چاوە
چاو ڕەوانبێژی گەمەی خۆڵەپەتانێ
نهێنی شتەکانی داوەتێ
ئاگای لە ئارەزووی دڵمانە
لە ڕووبار و ڕێگاو بانەکانیش دوورتر دەچێت
واڕسکی بێئامان گەمارۆی نادا
ئاوازە ڕووناکییەکانیش بەهرەی گۆرانیمانن
بۆنی سۆز و بەخششی خودا
لەماڵی پڕ کەس و کاری تا دڵبخوازێ فریا
ئەلبوومی گەورەبوونی منداڵە وەرزشوانەکانن
پاشان ناونیشانی ونبوونی هەر هەموومان
دواهەمین هەستی سەرسامی لە بەهەشتەوە
شۆڕەبی سەرچاوەی باشەی لە ئاودا دۆزیوەتەوە
بەکامی دڵ لە ناوی لاپەڕەی غەزەل هەڵدەداتەوە
سەرلەنوێ ئادەمێکی بێباکی خاوەن پرسیاری
بۆچی حەوا منداڵەکانی لە دەرەوەی ماڵی
پڕ کەسوکاری تا دڵبخوازێ فریا لە دایکبوون دروستدەکاتەوە
ئاواتی قاز و مراوی کێویش
بێدەنگین بۆ هێمنی و بەهرە
هەموو جوانییەکانیان لە مەلەوانی
پێشووتر بینیوە
مەلەوان جوانییە ڕسکاوەکان بدەرەوە سەرچاوە
حیکمەتی خوداین

غ

باوکی سەرزەوی هاوڕێی سادە و چاکەکەمان
دەتوانێ بابەتێکی نایابمان بۆ بنووسێ
ماسی لە گەرمایی لم گەراکانی دەپارێزێت
لە قووڵایی کراسی شیندا
ئێسکی گۆشتی بەسەردا دەکشێ
ژیان پرسیاری قەڵەمبازی لێ کرد
بەچاو و دڵی پڕ لە ئایندەی باش
دەگات بە کووپەی نهێنیزان
لە دەنگی نەرمی گۆرانیبێژەکانمان
سەیری مانگی تەواو دەکات
مانگ لە ڕووناکیدا چ
زەمانێكبەکاردەهێنێ
لە شەڕدا پایە و خەڵات مەزنایەتی هەیە
زمانی پەندێکی کۆڵەوار بۆ دەستەکانی
لە ژێر ئاودا لێوی داچۆڕاوی مەرجانیان
لەماڵی تەنگ هێنایە ناو
حەوشەی مەست بەوەسیەتەکانی
باوك و باپیران و بۆنی منداڵیی و زمانی دایك
شاخی کەڵەکێوییە
لە ماڵەکانمان نیشانە و
ناومانی پێوە هەڵدەواسین

کازیۆوانیش قاز و مراوی
لە گۆم نزیك دەکاتەوە
مانگ
بۆ وچانمان تێدەکۆشێ
تاجی خۆشبەختی بەدەم قسەوباسی
ئامادەکردنی پێویستییەکانی ئاهەنگ
لە ناو عوودی ساکار جۆشاند
تا مردن سەیرکردنی وێنەی کەسێك
لە ئەستێرە ئەفسووناوییەکانەوە دادەبەزێ

٥

مۆمم لە پەنجەرە دانا
لەمەو پاش ڕووناکیمان بۆ خۆمان
پایزی گوێڕایەڵی تاوانبار
بەشێك لە بەختەوەری بەهاری برد
سوورایی کوڵمی گوللە و نامەی فڕۆکەوانی جەنگ
مژدە و دیارییان هەڵنەگرتووە بچین بۆ دیدەنی
تەمەنیشمان بەلاوی بمێنێتەوە
ناچاری نووسینی پێشنیازێکیان کردم
داوا بکەم لە زەوی نیشتەجێبم
بڕوای تەواوم لە وتووێژی پێشینی و دەمامکی نێوان
پەیتوون و دەبابە
منارە و دووکەڵکێش
هێڵی ئاسنین و مینی چێندراو
گەراجی گەشت و تەلبەندی سوپا
ڤۆڵدەری مۆزەخانە و کەتەلۆکی جەنگ
جوانووی جماو و کیسەڵی خەواڵوو
کردە دارستانی گوێز و چنار
کرم و ڕەشەبای لە خۆ جیاکردەوە
عوودی لێ دەتراشین
مۆسیقا فریای ئارەزووەکانمان دەکەوێت
لە کوێی سرووش و بەهرە بەختیارییەکانمان دەژمێرین

سەرسام دەبین و گوێگرتن بەهێز دەکات
سەرسامی خەڵکێکی بێشوماری لەناوبرد
ڕوخسارەکان بەهەسارەی ناسین تێدەپەڕن
هیچ شەیداییەکیان بۆ دانانێم
سێبوورییەکانیش دەبەمەوە ناونیشانی
نامەکانی لە ناو زەرفدا نین
بۆنی قیر و نەوتی شەقام
یادگارییە کسپەدارەکانی نەوەی سرووشزادە
بەئەسپایی لە دەزووی کۆلارە ڕوونووس دەکەن
لە پشوویەکی ڕاستەقینە
بۆ چاودێرە ناقۆڵاکانی پەنایان
وەك ئاوی مردووشووشتن ڕشتین
دەکاتە کاتێکی سوود لێبینین
جانتام پڕ کرد لە
مێوژی ڕەشمیری
کاکڵە باوی
کونجی کوتراو
خۆراکی قووتی
کولێرە بەپەنیر
شووشە موڕەبا
بەیانی دوای بەیانی باش و بەرچاییەکی ساکار
مەشقی مۆسیقام کرد
ڕەنگی پەلکەزێڕینەشم لە ژوورێ

کردە سۆزی شوێن و جێمهێشت
تەختەی کتێبخانە بووەوە درەخت
بەپردی پیادەڕۆ ڕۆیشتم بۆ ئەوەی
بپرسم بۆچی تێدە کۆشین
مۆسیقا گوتاری ئایینی خوداکانە
لە چارەنووس دەپرسێت
نوێژی پێغەمبەرەکان چ داوایەکیان تێدایە
ئەو ڕێگایەی نەبڕدرا
پاکیش نەکرایەوە
تیتراوسك و تاقتاقکەرە
یەك خێزان و ڕەوشت پەروەردەی کردوون
ڕەوشتی فڕین و مۆسیقا
لە بەڵێنیشیان پاشگەز نابنەوە
هێلانەی شایەد ئەم زانیارییەی دا
ڕوونکەرەوەی ئەستێرەی ناو هەموو ئاڵاکان
پارچە ئەڵماسێکی گەورە
دەکاتە کۆشکی سپی بانگەواز
لە سەری دەکەوێتە
مەلە و شەڕی مشاری پۆڵابڕین
سەندەویچی هێلکە دەخوا
پاشان پەنجە بەرزدەکاتەوە
سەرەتا ئەشق و خوێن
گۆشتی مرۆڤی کردە هۆش

له وەرگرتن بۆ ئاگر و حاڵینەبوون له ئومێد
چەواشە و بەدبوون
چاوێلکەی پزیشکییان بەدەستەوەیە
بەپەرۆشییەوە سەیری
کوا کوێندەره دەکەن
ژێر باڵی بێگانە
چۆن شێوە و خوێنی
خانەوادەی خۆیان کرد بەئاو
له گوێیان دەنگێك دەنگدانەوەی نەما
نامەیەکی پەشیمانی دەنووسن
چی دەبێتە گوتاری ئایینی باوکی سەرزەوی
ژیان زێڕێکە ڕژاو
شەڕانگێزێك کۆی دەکاتەوە بۆ دروستکردنی گوللە
دەمانکات بەهەڵخەڵەتاوی کەلوەکان
هەر ڕۆژەی ڕستەیەکی ناتەبا
له تەویڵمان تۆمار دەکات
سرووشزادە ئەرێ مرۆڤ تیشك و تەمی ئەو هەموو ڕستانەیە
دەشڵێت له سەر ڕێبازی باران پەروەردە بوویم

م

ئەو شارەی هەرچییەکی هەبوو بزری کرد
جۆلانەی ناو باخچەی گشتی
بیانووی هەبوو بۆ سەردانی ئێوارانی خێزان
سرووشزادە ئۆخەم لە کۆترێکی
نیشتووەوە بەسەر سێو ببیسە
داواکارم تا سەد ساڵی بژیم
لە جەژنە تایبەتییەکان مۆرووی
ناز و ئەفسانە
دەخەمە ناو دەستەسڕی کیژی ڕوومەت نانی گەرم
ساڵی مردنی دێو
ساڵی ژیانی پەری
یەك ئاهەنگیان بەسەر پشتی ئەسپەوە بۆ گێڕدرا
ئەفسوونی نقێمی ئەنگوستیلەی
هەردوو دەستی عوودژەن
لەو دەریایەی تازە لە پەنجەکانی
قاوەگرەوە کەوتووەتەوە
نقومی تریفە و وچان و تێبینین
تا ئەزموونی زۆر نزیکی گیان
ڕاز لە ڕوخساریان
ئاوازی شەرمی پەلکەزێڕینە لە کۆتایی بەهار
هەڵدەداتە ناو تەمومژی بەیانییان

بای گەورە کراو هەر یەك دوو خۆنواندن
لە لووتکە دێنە هانای
کامێرای هەزار و یەکچاوی ئاقیقەوان
نۆتەکانی سروودی خوایە وەتەن ئاواکەی
دوا هەواڵی قۆزاخە
کراسی پاداشتی خۆشگوزەرانی
شانازی تاشە بەردی سەرخراو بۆ لووتکە
گەرمایی گوانی چێڵ
دەستنووسەکانی گەمارۆ شکاندنی کردینە دیاری
هەڵبژێردراین بۆ خەڵاتی
بەهرەمەندترین نەوەی سرووشزادە
تفەنگی زۆربلێ و مڕەمڕی
ئاژەڵە کێویمان بێدەنگ کردن
ئاماژەکانی سێرکێکی گەمارۆ نەدراو
بەخشینی لە یاریدا چڕ کردەوە
دەستی بەناخماندا هێنا
قۆمەتێك یاقووت و هەڕشتە هاتە پێشمان
هەتاوی پاراوم لە ماڵی
پڕ کەسوکاری تا دڵبخوازی فریا بینی
نانی تەڕی شەکر بەسەردا کراویش
سەیرکەن شوێنێکە پێی دەوترێ
ماڵی دڵێکی لەتنەکراو
لەوێ هەوا نە گەرمە نە سارد

نیشانەیە بۆ بوون بەخاوەنی ئاوەڵناوی پاڵەوان
ڕوون و پڕ مۆسیقا و زمان ئاوازدارە
تەپڵەکی ستیل جگەرە لە ناوی ڕەنگی خۆشە
دیوانی مۆنالیزا
ڕووەو دەم داندراو لە سەر حیکمەتی
ئەو پرسیارەی لە سەنگەری لێوت جەنگاوەرە
بیجەنگێنە
نیاز و نەزری وەڵام دەموچاوت نەکاتە کۆیلە
بڕیار وابوو چەکە ملکەچەکانی
لە پێناو خۆزگەی نابەجێ
دایانە قاقای باری بێهۆشی
بێرەدا بڕۆن
ستوونی پردەکانی شوونپێمان ناگرن هەڵکەنن
بەخوو و ڕەوشت و دەمودووی هەورە تریشخە
شوێنەواری ناشیرینیان جێهێشت
خەندەی تەمومژاویی پڕ بەلاش
سەیر نایەتە بەرچاو
زەنگی ئاگادارکردنەوەی بۆردومان خامۆشبوو
ژەمێك خواردنی سەوزە و پەنیر
خستمیە گەمە و غار و جمین
نەریتی پاکڕاگرتنی مۆزەخانەی نیشتیمانیش
چوومە شەقامی هەزارویەکلا
ڕاسپاردە لە گیان ڕەوانی بانگەوازدەر وەربگرم

پێش تاوێك پاشای گومانكار گەڕابووەوە
كۆشكی فەرمانڕەوایی و سێركی ئەسپ ڕاهێنان
كەڕوكاس بەلادا هات
قاووقیژی تەنگەتاوی هەڵاتن لە شەقامی ناوەندی شار
بردیە ڕێگایەك كۆتایی نیشان دا
ئەهریمەن لەهەنیەی دابەزیوی
پڕۆژەكانی پڕكرد لە پڕوپاگەندەی نیاز

ب

سروشت دەستفرۆشێکی بازاڕییە
ڕەنگە خان و مان و جوامێرییەکانی دەفرۆشێت
دەریالووش وەك تەرمێکی هاروهاج
لە زەوی دەڕوانێ
چەپەڵی لە هەموو پێستی دێتە دەرێ
دەست بەیەکدا مەدە
دەرگای زیوڕێژی ماڵت
بەکلیلی ئاسن نا
بەچێژی بارانی پەڵە و شەپۆلی گیا بکرێتەوە
دڵخۆشی هاتنمان هەست پێبکات
ژیننامەی بڵێ وا ژیاوم
چاوی شاد و بەناوبانگی فوارە
تەقە و زرینگەی ئاون
پایسکیلی سێ تایەی منداڵ
سۆبەی بێگەردی تا هەتایە ڕەنگخۆش
وێنەی بەبزەی قەد دیوار
گۆرانیبێژی ناو تەلەڤزیۆن
لە پێستی پەرییەکی بەلارو لەنجە
لە ناو بیرکردنەوەت غار دەدەن
تەمی جۆراوجۆر بێمتمانەیی لە شووشەی کاتژمێر دروستکردووە
لوولیدە ناو گۆرەوییەکی دڕاو
چاوی دەستکردی لێ وەربگرەوە

بیکە بەخامێکی ئاوریشمین
کۆترێکی نقومی تاریکی لە ناوی
ڕووناکی پێوانە بکات
پێویستە پێوانە گەورە بکرێ
ڕووی ناز بداتە
ڕاکردنی کیژێك لە ڕاڕەوێکی درێژی تیشکاوی
دوایین گڵۆپی کەشی گشتی پیڵووی لە گۆ بکەوێت
شێوەکارێك لە پەنجەی پڕ تەم و سێبەری خۆی
نەکشاوەتەوە چاوەڕوانی ئارامبوونەوەی بین
فریای قورمیشکردنی کاتژمێری
مەچەکی مۆمیاکراوەکان و پاککردنەوەی
ددان
گوێ
چاو
کونەلووت
ژێر نینۆك
نێوان پەنجە
دەکەوێت
بیربکەرەوە مۆمیاکەر چ کارێك بەڕێوە دەبا
خراپ سیمرخی خۆپەرستکرد
قسە جوانەکانی لە بیر نەما
لافاو هەڵیکرد و پەی بەهیچ شتێك نەبرد
لێو لە ناو قسەی جوان بزرنابن

٥

بۆ بینینی ئاوێنەیەکی سوور هەڵگەڕاو
بەسیمای ئاشنایانی ساڵانی پێشوو
پاشان کڕینی جووتێ دەستکێشی ئارمووش
نووسینی هەواڵێکی مزگێنیدەریش
بۆ ڕاگەیاندنە ناوخۆییەکان
حەکیمی کاروان کەوتووەتە ڕێ و نەگەیشتووە
پەرۆشییەکی زۆریەتی
بەچاوە زیرەك و گەورەکانی
چاودێری بەخت بلێت
ئەی تەنیا باڵ
خەمی ژێربوونەوە پەرێشانی
نەخاتە ماڵی پڕ کەسوکاری تا دڵبخوازێ فریا
هیچ شوێن پەنجەیەك
بەسەر خاچی کەوتوو دیار نییە
مێوانی نادیار بیانوویەتی
نازانێ لە خۆشەویستی خودا و بەراورد چی بکات
ڕووبار چاوە خرۆشاوەکانی گەرمایی
هێناوەتە ناو خۆی
دەتوانین مەلەی تێدا بکەین
منداڵەکانیشمان لە کەنار دانیشن
ئاڵووباڵوو بخۆن

دەنکەکەشی بخەنە دەخیلەی خەزنەداری ڕەزەوان
بۆنی پۆدرە یان ژەنگی زێڕ
لە ناو دەمی خەمەگڕوو بکاتە نارنجۆکی دووکەڵ
چارەنووس هەڵێنان و خەونڕوونی دارسێو
خۆنواندنی پەلکەزێڕینەی ئاشکرا کرد
بێهێزبوونی گوڵی سەرمێزیش
بۆ دیدارم ڕێگای دووبەختی مەبڕە
ڕەنگ و بۆنمت لە فڕینی باڵندە بوێ
کۆمەڵێك دەنگ لە ئاخاوتن بێزاربوون
بەرەو دەم دەگەڕێنەوە
هاوڕێیانی زۆر شکۆداری سروودبێژم
لە شێوەی هەتاوەوانێکی ئێشکگری ئەستێرەی بەخت خوێندراوە
بۆ پێشەوە
کات لە بەرەبەیانییەوە تا ئێوارە
هی بینینە و ڕەتیش دەبێت
لە ڕەتبوونێکی دی
دیسان بینین هەڵدەڕژێ
بینین دەربازبوونە لە خەوندا قسەکردن

ر

پیتەکان لێکدە
ڕازیبوونی سرووشزادە بەدۆستایەتیمان
نەرم
بێگەرد
بەبێ هاوارکردن
دەبێتە ئاوازێك لە شکانی کلۆشەکرێك
لە خوانی خێزانیمان

٢٠٠٣-٢٠٠٤ هەولێر

شەڕی چل ساڵە

ئەلف و بێ

ئـ
شوێن

هەولێر دەسکی نیکلی دەرگای
بەهەشتی یەکەمینە
کە خودا تێیدا پەلکەزێڕینەی هەڵدایە ئاسمان
دەنووکی ڕازپۆشی حاجی لەقلەق
کلیلی سندووقی پڕ خشڵ و بەختە
بڵێی وابێت
ئەگەر حەزت کرد
گرێ لە دڵت نەهێڵی
هێلانەی لوولدراوی منارەی خانەقا
باوەڕت پێ دەهێنێ
گەمە توانا و پێویستی سرووش وەرگرتنە
بۆ ئەوەی بتوانی بەسەر پەیژەوە

کێبەرکێت بێت
هەنارت لە دەست بەرنەبێتەوە
قەلا باڵندەی لێ پەیدابن
خاڵیش نەبێت لە هەتاوی
خانومان و گیانی دڵگیر و گەرمی
خۆ ئامادەکردن بۆ
مەلەوانی و ڕۆیشتن لەگەڵ یار و یاوەر
بەناو کنێری بۆندراردا
کە جوانوویەکی پشت نەگرتوو تێیدا
لەگەڵ سوارچاك چاوشارکێیەتی

١
ئادەم

پەنجەرە
لەسەر پێستی گایەکی دوو ڕەنگ پشکوتووە
کە سپی زۆرترە لە ڕەش
ئەو باڵندەیەی
خودا پەنجەکانی خۆی کردووەتە پەڕ و کڵاوی
هەموو شتەکانی بەو بەخشینە گەرم کردوون
لە ناخمدا خەریکی نوێژە
ڕازەکانی هەڵدەبژێرێ و دەروونیشی ڕوون دەکاتەوە
هێلکەکانی لە ناو چاوم دادەنێت
پێڵوومی لەسەر دەنیشێ
لە ئێستادا دەترووکێن
بەدڵنیاییيەك کە جیهان دەکات بەدۆستی خۆی
هاوارێك لە ناوەڕاستی ئاسمان ڕادەوەستێت
ئادەم ئەی نازکێشی هەر هەموومان
ئاسمان لە چاوی پڕ هەستت ساردترە
ناوچەوانت
زەوی دڵ و ئەشق و خاوەنی هەتاو

ب
حەوا

خەونێکی جوان بوو
ژیانبینی
ژنێك ڕووگەش و شاد و لەش ساخ
دەنگی بارانی دەناسی
بەتەنیشت کۆشکێکی پڕ ئەفسوون
کە درەختی بە لك و پۆپ بە چواردەورییەوە وەستابوون
بەتەواوی هێزی قاچیەوە هەڵدەهات
بۆچی ئەوها هەڵدێی ئەی دایکی
سەرەتاکان و کاروانی ڕاز و یەکەمین ڕەنگ و دەنگ
بە کیژی خودا ناودار
گولاوی لێ دەڕژا
پیاوێکی بەبەخت
بۆنەکانی بردەوە ناوەخنی گوڵەکان
ناوماڵی مرۆڤ خەملی لە تاسە
ئەگەر خۆر ماڵەکەمی لە خۆیدا نقوم نەکرد
بەمۆمێك ڕازیم

ت

باوكم

له پەنجەرەی خوداوە
دەنگ هاتنە بۆشاییی ئاسمان
وچانی لە ناو نیشتەجێیە
لە شەوەکانی کە باوکم دەیویست بگاتە زەوی
لایتی ئۆتۆمبێلی گەشتوگوزار
کۆمەڵێك وشەی خورپەداری
ڕژاندە سەر خوانمان
بەروبوومی هەزاران چاو
لە ڕوومان ڕووا
زەبری زستان چیمەنی دڵمانی خوارد
چاوی چاڵی تاریکییە
دەزانێ خەڵك لە تەنیاییدا
هیچیان لێ ڕوونادات
لە دیدەنییەکی پڕ ڕاز و هێمن و دڵگیردا
تۆم هاتە دەست
ئەی پاکیی خۆم و خودا و تەمی گەرمی بەهار

پ
دایکم

داوای لەیلوکێکی کرد دایکم
خولیاکانی باوانی بریندای
لە ناو بخاتە ئارامییەکی پڕ نانی گەرم و بەهاری فێنك
بە خورپە و تاسەی دڵەوە ببینێت
سەبەتەیەك کوارگ
لەسەر گۆڕغەریبەکانیان چەتری هەڵداوە
دارتاش نەبوو لکێك لە درەختێکی گەورە تەماشای کرد
دەچمە ژێر پێڵووی ڕووبارێکی زەڕکەفتەوە
بەپشتمەوەیە
دەڕۆم
تا هەواڵی خۆش لە دەنووکی تیترواسك دەڕژێ
بۆ ئەوەی چلچرا و پەنگەستێرە
لە هەموو شوێنێك
یارمەتی بن بۆ خوێندنی بولبول و لێدانی دڵ
پارچە زەوییەکانی دوای بوومەلەرزە
دەگەڕێنمەوە دۆخی خۆی حەز دەکەم سووری خوێنی
ماسوولکەی خۆش بێ
بەرانبەر کانییەکانی دانیشین هەموو شتێکمان بەبیر دێتەوە
ئاویش بەدەموچاوی
تەمبەڵە لە خەوماوەکان دەپرژێنین

ج
وێنە

مردوو لە ژێر خاکی داگیرکراودا
نەوەکانی بەڕۆشنی نایەنە خەونی
بەبەرچاوییەوە ناوەکان بە دڵتەنگی ژاکان
وێنەی خزمە نزیکەکانی لە ژووری دانیشتن
حەزیان چووەتە خواردنەکانی
لەسەر مێز جێمان
میوە هەراسانن و چاویان دەفڕێ
دەستی شووشەیی شۆخێکی بەختەوەر
بەڕێزەوە نەهێڵێ ڕەنگیان بڕوا
پەلکەکان بخاتە کیسەیەکی نایلۆنەوە
هێلکەی ڕەنگکراو ببەخشێتەوە
ڕەوێك ئەسپیش
چاوەزاری ناوچەوانیان
بەخوناوی قۆپەنەگیا بەهێز بکەن
تا خەیاڵیان نەشێوێ

ح
سروشت

خۆر سبەینان ناسکە
ڕازی یارانی لە دەستی پڕ میهری ناوە
وێرد دەخوێنێ و بەنیگا سۆز دەکات
نیوەڕۆیان دەموچاوێکی
توندوتیژ و شەپقەی سیاسەتی لەسەرە
شەق لە دەوروبەری خۆی هەڵدەدا
وێنەی سەگێکی ددان کەوتوو
بەدیار ئێسکەوە داماو
جێی بەزەییە
هیچ شتێکیشی لێ ڕوونادات
خاسیەتی مرۆڤی ڕاڕا هەڵی دەسووڕێنێ
ڕستەکانی ڕێکوپێک نین
پەیژەی دەشکێ
بچووک دەبێتەوە
لە ڕنۆکی لەرزیوی پڵینگی یەخسیر دەکوژێتەوە

خ
هەڵەبجە

گرۆگاڵی خاڵخاڵۆکە
قووڵ تا ژیان
بێ گەرد تا خوناوی مانگی یەکەمی بەهار
سێبوورییە بۆ منداڵبوونەوە
لە بێ پەروایی پۆستەرفرۆشێك
مووچڕکێکی سارد
بەڕووناکایی شار تێپەڕی
سەیری بوونکە ڕەنگاوڕەنگ دەچێتەوە
ئارەزووی بەتین
وەك دووگردی نوێژ
لە ناوچەوان پاراو دەبێتەوە
پێوەندی بەگیانی مردووەکانمانەوە دەکات
کار و کردەوە و توانایان دەناسێ

چ
ئەنفال

تەختەڕەشێکی هیچ لێ نەنووسراوە
دەوروبەریش پڕ لە خورپەی هاتن
دەچنە ناو ئاخاوتنەوە
ژیان ناسک دەبێتەوە
بەتەوژم و گەرم
وەك ماچی جەژنی دایك
کاتیش ڕەنگی لە بیر ناچێتەوە و دەگوزەرێ
لە کوێوە هاتوون
دوای ناسین و پەڕاندنەوەی
زەمبیلەیەك میوەی نایاب
پێوەندیمان بەیەکەوە کردووە
ئەمسەر و ئەوسەری نێوانمان تاسا بوو
بەزەردەخەنە هات
سەرەتاکانی دەستپێکردن
بوو بە فانۆسێك
لە ناو دەستێکی دڵخۆشدا

د
سەرچاوە

لۆچی تووڕەیی ناوچەوانی منداڵ
یاسای پڕ زەبروزەنگی وڵاتێکە
پەرێشان بەدەستی دراوسێ
دەمانچەی بێ دەنگیش فەرمانڕەوا
جوانی دڵە بەتاو و گوڕ لێ دەدا
بیر لە ئامانەتەکانی سەرچاوە دەکاتەوە
خانمێکی دەمودوو بە مۆسیقا
کاژی هەتاوی تاڤگە بپۆشێت
خەزێنەی زەوی بکاتە ئاوازێك
هەڵیداتە ناومان
دووبارەی بکەینەوە
ناو لە هەموو
بۆنە خۆش و عەوداڵییەکانمان بنێت
لە مەرجانی گوارەی کیژێکی گۆرانیبێژ
ئامانەتەکانی سەرچاوە وەردەگرینەوە
کە قاقای سروشتن
کتێب دەنووسرێن
مۆزەخانەی دەوڵەمەندیش دەکرێنەوە
دەستنووسم هەن و کۆمەڵێك
کەلوپەلیش بۆ پێشکێشکردن

ر
هێڵ

هێڵێکی پەمبە بەناو دیوانم کشا
سووری سرپەوە
ڕەشیش
وەنەوشەیی شێواند
قاوەیی دڵتوند
تەماشام کرد دار بادەم
لە ئەفسوونی ئاوێنەدا دەتوانێت
پرچی ئەو کیژەی لە ژێر سابات
لە جۆلانەیەکدا خەوتووە
نقومی ڕەنگ بکات
بەخێوکەری ئاژەڵە کێوی
نامەی سێبەر و ڕووناکیی بەکراوەیی گەیاند
ڕەنگ دیوان نییە
لە دیوان دەچێت

ڕ
کاتژمێر

پەنجەرەی بلیت فرۆشتن ڕووناکی لێی دا
ڕیزەکە تەواو وەریانگرت
سالۆنی چاوەڕوانی هەوای خۆش
کیژەسەرپەرشتیارەکەی
دووکانی بچووکی ناوی
پاکەت و شخاتە و شیر و قاوەی
بەخەندەیەکی بەنازەوە دەفرۆشت
کاتژمێری هەڵواسراو
هەموومانی خوێندەوە
لە چرکەیەکدا ئامادەی کردین
بەقادرمەی فڕۆکەکەدا سەرکەوتین
کیژی ناو فیلمەکەم تا دوایی نەبینی
یاری بەبۆینباخی گوڵ گوڵی
دۆستەکەی بێهوودە بوو
یان بێزار و کەمدوو
چاویلکەکەی خستە ناو جانتا دەستییەکەی
لە سەرزەنشتکردنی بێ دەنگ نقوم بوون
ئەرێ دەفتەری ناونیشانەکانم لە کوێیە

ز
یاداشت

سالّی تازە
لۆچێکی خستە ناوچەوانی بەختی خانووەکەمان
ئەمیش تەبای ئێمە
مانگ لە کزی و دەرەوشاوەیی و ئاوابوون
سەرنجی ڕادەکێشێت
دوای تاوێك لەناو دەچێت
کەسێك خۆی و خێزان و منداڵەکانی
لە ناوی گۆرانی لە پێشوازی پێکچوونەکان
بەگوێی نەرمەبا دا دەدەن
کوژراوی نوێژ
دوا دێری یاداشتی لەسەر پەلکی گوێزی
بەردەم سمۆرەیەکی بەهرەمەند بەچاو دەنووسێت
تکایە گەورە مەبن
مۆسیقای ڕسکاوی ڕوومەتی گۆرانیبێژەکان
دەگوازێتەوە ناو شەمێی باڵە خرۆشاوەکان
شەڕی دوو پەپوولە گوتیان گوڵ ئەشقە
تاج بەسەر گۆرانییە بۆ پاڵەوانیەتیی ئاشق

ژ

ئاوێنە

خانمی ماڵ
قەرەوێڵەی منداڵەکان پاك دەکاتەوە
پارچە ئاوێنەیەك بۆ ئاسمان هەڵداوێ
پێخەفی بەسەر بڵاو دەکاتەوە
پارچەیەکی دیکە هەڵدەدا
کە تێرخەو بوون
باپیری ئەستێرەناسمانی
لە دەموچاوێکی پڕ ڕاز پێشاندایین
ئاوێنە زەوییەکی کراوەیە
ئایندەی لێ تێکناچێت و هەوڵی مانەوە دەدا

س
کەمانچە

لە دەم کێڵگەی برنج
هەموو شتێکمان لە بەخششماندا کۆکردەوە
لە ئاگری ناز و مووررووە ڕژاوەکانی خۆش ژیاین
بەرانبەرمان قۆزاخەی پەمۆ
بیری لە دووری و نزیکی بۆنە خۆشەکانی
ئێمە دەکردەوە
بکرێتەوە یان کۆچ بکات
پەنجەمان بەسەر ژێی کەمانچەوە
خوێنی بووە چێژی هونەرمەندی شێوەکار
ماین جوانووی بردە سەر ئاوی ڕاهێنان و ئاسوودەیی

ش
بەراورد

دەروونی پڕ ڕووبەڕووبوونەوەی کەڵەشێر
بڵندایی پۆپنەیەتی
ڕووناکیی ناوەڕاستی ئاسمانی جێهێشت
نەیزانی خۆی بەچی بەراورد بکات
پردی فەرامۆشی هیچ کەسی بەسەردا نارِوا
نهێنییەك بۆ بوون ئاشکرای کرد
هەورێکی ناوچەوان گەرم
دوا شەڕی لەگەڵ نەمری تەواو دەکات

٤
داوا

باران بەئارەزوویەکی بەتینەوە دەبارێت
زەویش داوای هیچی نەکردووە
ئەم چاکە لە خۆڕاییە چییە
گۆرانیم بۆ لیمۆی
بەلکەوە شووراوە تەرخانە
بیر لە پێش کەوتنەخوارەوەی دەکەمەوە
زەوی دڵخۆشە بەسەری تێبپەڕێ
بەروبوومی خۆڕسکی خۆی
بەتاسەوە پێشکێشت دەکات

غ
کرانەوە

خانمی ماڵ و منداڵەکانم نوستبوون
پێخەفم بەسەردا ڕێکخستنەوە
سییەکانی ژووریانیشم واڵا کردن
دەرکەوتم
لە ڕێگا با گەمەی لەگەڵ بوون و هێزی مرۆییم دەکرد
گەمەی منیش لەگەڵ ئەفسوونی ئەو
نیوەی زەویمان
بۆ خۆمان برد و لە ڕەخسینی میوە نیشتەجێ بووین
با پێش هەمووومان
ماڵەکانمان پڕ دەکات
لە خەڵاتی گێلاس و هەڵووژەی تازە بەئارەزووکەوتوو
کێیە بەمێوانداریی با
دڵی چالاکتر لێ دەدا
کووپەشی لێوڕێژی شەرابی خودایی

ف

گەنجینە

لە لەخۆبردوویی گوفتاری شایەد
پەردەکانی گوێ شەوقی لەسەر دەڕژێ
پشوویەکی هەستییە
ڕژانە ناو لەخۆبردوون
ئەو هاودەنگییانەی
لە لێو دەبنە گەنجینەی شار
دەنگێکە دەنگێکی دیکە دەبێتە هاودەنگی
سۆز کەرت ناکرێ
سەداش یادگارییە دەگەڕێتەوە
سروشتیش دوای چاو کوێربوونی جانەوەر
هەمان ڕازی هەبوو
چی بە پەنجەرە دێتە لامان
سۆز و سەدا
لە پشت شووشە چاوەڕوانن ببنە پشتیوانی
پاشماوەکانی جوانی
کە نانی چۆلەکەن

ق
چاو

تەمەن لە ساڵەکان نقوم بوو
لە کەنارە ترسناکەکانیدا
نەوەیەکم پێوەندی کرد بەڕووناکی لەناکاو
قەرەباڵغیی سروشتم خاو کردەوە
بۆ هەمیشە خودام لە شوێن چاوم دانا
گیانداری دەندووکدار هاتنە ناوی
تەمبەڵیمان وەك جاران پەروەردە نەکرد
بێ بەرد بۆ فڕێدان هەڵفڕین
بەشداریی چالاکییەکانی ئاسمان دەکەین

ڤ
سێو

ڕۆژنامەفرۆشێکی گەڕۆکی
پەرێشانی دەستی نەخۆشی
پارەی هێندە هەبووایە
لە پشتی دەستی جێی ببووایەوە
پرچ و سمێڵی ڕەنگکارییەکی پڕ لە ئەفسوون
وەك لافیتەکانی
ببوون بەدیواربەندی قەڵا
کە مەرگی ئەمیان دوانەخست
نەی بوویایە
پرچ و سمێڵی وەك شیری
سەر بەکەفی چاچییەکەی مەچکۆ
لە ئەشقدا سەرگەردان
دەبووە مژدەکانی
سندووقی پۆستەی شار
جغارەکەی تەواو بوو
فڕێی دا
پەنجەرەیەکی کردەوە
تەماشای ماڵی خۆی کرد
شەڕی لالە و چەلۆ ڕۆژیان ڕاگرت
هەواڵ لە ناو خۆیاندا دەتوێننەوە

بەچاوی کراوە
لە ناو لاپەڕەکانی
دیوانی هات یان نەهات
بووە بێ دەنگیی هەتاو و لێوی سەوز بوو
لە بەرزاییەوە
سێوێکی غلۆر کردەوە ناو ئاوی ڕوون
چاوی گەورە بوو
تەماشای هەموومانی کرد

ک
شەقام

دەنگێکی ئاشنا شادانە
گیانی کردە
ناونیشان و بەردەنووس
لە جامخانەی کۆگای جلی تازە
سەداکان بەیەکگەیشتن
تراویلکە
لە شەقام و دووڕیان و سێ ڕیان و چوارڕیان
کەوتە شەپۆلدان
ڕووناکی لە نێوانەکانیاندا باری
پشووی درێژی جەنگاوەرە
نازی شەقامە پەرتوبڵاوەکانی
لە ناوەندی شار دەرچوون
هەتاو زیاتر
زەمینی تەڕی خەواڵووی گەرم کردەوە
هەنگاو وریاییی لە چاوی دۆزینەوە چاند
گەشتەوەرانیش گەڕانەوە
ناو چرکە بەختیارییەکانی فەرامۆشی

گ
خوێن

خوێن لە لەشمدا چەشنی زرمەی تانگۆ
هەڵیستاندمە بەر تەختەڕەش
بۆ ئەوەی قسەیەکت
ببێتە دەنگوباسێکی نایاب
دەستەکانت لە هەواری ڕوون هەڵخستووە
باسی خۆی دەکات
دیکتاتۆر و داپڵۆسێنەر و لەناوبەر وجاغیان کەوت
ژیان بەتەنیا بۆ ئێمە مایەوە
لەسەر شاخێکی بەرز
ماڵمان گەورە دەکەین
تامی میوەکان لە کتێبی چێشت لێنان
لێك دەدەینەوە
خۆر جارێك بەدەوری دڵنیایی دەسووڕێتەوە
لادەداتە ماڵمان
چێشتێکمان لەگەڵ دەخوا
باران نەرم نەرم
بەسەر مراوییەکانمان دادەبارێ

ل

ئافرەت

چاو تەمبەڵ بووە
کلیلی ماڵ بەزەحمەت لە گیرفان دەردەهێنم
ئافرەت ئەی سێوی گەییو
هێند دیکتاتۆری
هەموو ڕەنگەکانت
لە چاوی قاوەییت بێ هێز کردووە
لە پەلکەزێڕینەی ناو دڵی خودادا پڕ ڕەنگتری
من بەشوێن قاوەییبیەوەم
لە شوێنێکەوە دەستپێدەکەم
پێپلیکانەی ئومێد
بە وڕێنە و بوومەلەرزە نابەستم
چاوی کەڵەباب خاوێنە
بەرەکەت ڕۆشن دەکاتەوە
تاجی پەڕ پەڕی لەسەرە
لەم ژیانەدا نازانم بەچی دەبم
عەزیا دەکوژرێ یان
شەقێك لە فتبۆڵەکەمان دەدات
دەیهاوێتە دەرەوەی گۆڕەپان

ڵ
بۆنە

سوپاس بۆ گوڵی بۆنەکان
ئەو گوڵەی لە یەکەم ڕۆژی لەدایکبوونم پێشکێشم کرا
ئەو گوڵەی لە یەکەم ڕۆژی چوونە قوتابخانەم
ئەو گوڵەی لە یەکەم ژوانی دڵداریمدا
ئەو گوڵەی لە بڵاوکردنەوەی یەکەم شیعرمدا
ئەو گوڵەی لە چاپکردنی یەکەم کتێبمدا
ئەو گوڵەی لە ڕۆژی زاوایەتیم
من لە ژیان بەردەوامم
سوپاس بۆ کۆسەکانی لە بۆسەدا
گوللەیان ملکەچی سیمرخی ڕژاوم کرد
ئەسپەکەم بەڕێگاوەیە
خرمەی ناڵی
کەوانی مانگە و دەکرێتەوە
مۆسیقاژەنەکانی
پەڵەی خوێن بەجلوبەرگیانەوە نییە
پەیژەی سروودی سیزیفی لەبەر دەنووسن

م
بەردەوامی

سیزیف لە خۆشبەختی لە دایك بوو
بنار بەنرخترین شوێنی
پێشکێش بە بەردە دڵخۆشەکەی کرد
قۆرتاییی چاو
چاوەڕوانی پەیمانی چاخی دڵنیاییی تاقی کردەوە
سەرکەوت
لووتکەقوربانییە
لاولاو تێی دەئاڵێ
ئەرێ ئەو هەموو مرواریییەت لە کوێ داباراند
لە گوڵاوی بیرەوەری
گرینگ نییە
بڕۆین و لە لەنجەی ئەسپی گالیسکەیەکدا نقوم بین
گەزۆیەك بەسە بۆ خواردن

ن
ماڵ

مێزی نووسینم داخست
شیر و قاوەم خستە سەر ئاگر
ڕەنگی گڵۆپی هەیوان گۆڕا
ڕووناکیی مانگ لە چاوی سمۆرەی ناودار بەهێ داستانسازتر
خانمی ماڵ
خوانی کردە باخچەی حەکایەت
سەکۆ خۆش و تەڕتر بوو
بۆن و بەرامەی نێوان ژن و مێرد
مەست وەك پرچی کیژان
بەیەکەم بارانی ساڵ
جلەکانی دوای گەڕانەوە لە گەشت
بۆ دەقکردن دەشیان
خەون و وەرز و شایی و یاد
بەفراوانی حەوشە تۆپ ماندوو دەکەن
شا و وەزیر و پیادە و فیل و ئەسپ و قەڵا
لە تەختەی دابەشکراودا دۆشداماون
قاچیان لەسەر کامە خانە جووت کەن
یارییەکان گۆرانین چی غەمگینیان دەکات
بەیەك بینین هەموو شتەکان لە ناخی مەسیح دەکەنە پرشنگ
ڕێگایەکیشیان هەیە پێیدا گوزەر بکەن

و
جابولقا

شارێك خۆی بەتاڵ كرد
لە ئاین و ئاینزا
بەناو بۆسەی تارماییيەكاندا
هات و باخی دروست كرد
مۆمی كرد بەلەشكری پاراستنی
ڕووبار لەسەر گەڵایەكی بەنازی
مێژووی بۆ هێنا
دانیشتوانی خەمیان فەرامۆش
ئومێدیان بەئاسمان
پووچ كردەوە و هاتنەوە ناو زەوی
جوانییان لە دڵۆپە شەونمێكی گەرم بۆ تكا
دڵنیایی خستە نانیانەوە

وو
بێستان

شەقام بۆنێکی خۆش دەبەخشێ
درەختەکانی گۆپکەیان پشکووتوون
ئاراستەی چارۆگەی کەشتیم وەرگرت
قووڵ قووڵ دەچمە ناو کۆچێك
لە پەروا و لێکدانەوەی چوونە ڕاوی
دەریاوانە چالاك و هێمنەکانی دەروونم نقوم دەبم
سەرێکیش لە بێستانی
گیانڕۆشنی باپیرم دەدەم
سێبەری دەستی خودا
دەبێتە کەپری ئارمووشی
شانە هەنگوینی لە بەردەم دروست دەبێت
بەزەردەخەنەوە دێتە پێشوازیمان
کەروێشکێکی خەنەیی تێدەپەڕێ
دەمانسپێرێتەبیرکردنەوە
لە بوون و بەخشندەییی سروشت

ۆ
فڕین

دارتووی حەوشە
ناز و نازەنینیی دەداتە دەرگای ژوورەکان
گڵۆپیش تینی گەرمی بڵاو دەکاتەوە
لێی نزیك دەبمەوە
دەستی چەند نەرم و تەزوو بەخشە
پڕە لە کاتی دۆزرایەوە بۆ باڵندە و ڕاهێنەری فڕین
باڵندە لە شاری بەناوبانگ
تامی ئاو دەناسن
مووورتکی ناوچەوانی شەقام
چەکی بانکەکانە
پێکەنین بەردەوامە
پێکەنینێك تەواو لە داب و نەریت نەچوو
منداڵەکان خامۆشانە
لە هاتوچوونی سەدەکان نقومن
خانمی ماڵیش ڕاخەری
تەختی نووستنی پێچایەوە
ڕێکەین
ڕێگا گەنجینەی جوانییە و دیواری تەواو نابێت
بەرمیلی زبڵیشی تەنیشتەکانیشی بۆنی ناخۆش نادەن

هـ
دیکتاتۆر

چادرێکی سوپایی لە ناوەڕاستی
حەوشە و بانی دەروونمان هەڵدرابوو
یاریزان شەترەنجی پێ تەواو نەکرا
خانەکانیشی شێواند
بە پڕتاوی ڕایکردە دەرەوە
بە نەوازشێکەوە
تەماشای کووپە لیرەکانی
دەم گۆلی ماسییەکانی کرد
ژەنگ گەمارۆی داون
گیانی ساردبووەوە
فریا نەکەوت چاوی پاگژ بکاتەوە
هەڵچوونێکی بێ مەبەست هەڵیسووڕاند
ئەستێرەی کاروانکوژە
بووە ئەنوای بەختی برینداری
زەردەواڵە لە لێوی گۆرانیبێژەکانی شین بوو
چیای داهات
ئاسکە دیلەکان ڕژانە دەشتی ڕووکراوە
تفەنگ چرووکیان کرد
سەنگەری جوانی خەڵات کرا

٥
هێز

تووڕەبوون پڕ بەرەکەت و فەڕترین خەسڵەتی ڕەنگە
کەس
لە ناو یەکڕەنگی شەرمندا نەیبینیوم
کەسیش وەکو جێگەی برینێکی سارێژبوو
سەوزبوون و خەنەیی و زەردهەڵگەڕانی
گەڵای بەرزاییەکانی یاداشت نەکردووە
کە پێشبینی و بەرزبوونەوەی هەستی
لێ خڕ دەکرێتەوە
کە ڕەنگ لە سروشتدا دەمرێ
سروشتیش کە لە ڕەنگدا گیان دەدا
من ڕەنگەکان دەفڕێنمە ئاسمان
ڕەنگ گەنجینەی زمانی منە
لە منەوەش بۆ خوداوەند
دادەبەزێتە سەر زەوی
سەر لە ماڵی باوانی دەداتەوە
دەتوانێ بە شتەکان بڵێ دەبن بە چی

ی
ڕاسپاردە

زەوی دڵی بەنائاسایی کەوتە لێدان
تەوژمی خوێنی بەرزبووەوە
ئاسمان چەترەکەی دادەخات
شتێك وەك دواخستنی
دیداری ئەشق ڕوودەدا
باڵندەکانیش دانەویڵەی خۆیان کۆدەکەنەوە
چوونەوە مەشقکردنی کەلکێشی
ناهەمواریيەکانی سروشت
ڕاسپاردەن
چاومان لە ڕووی کاتژمێر بگوازینەوە
لە مەلەکردنی ناو ڕووناکی
لەیەك بچین
گورگ بەکراسی سوورەوە
دێت و لەسەر کورسییە چۆڵەکەی تەنیشتمان
دادەنیشێت
زووش کراسەکەی فڕێ نادا

ێ
بەخت

گوڵ ئەی ئاوەدانکەرەوەی
زەویی ئارەزوودار
سووڕی کلیل لە قفڵی دەرگای ئاشناییمان
لەترێکی ماوە
بۆنی چێشت و زمان بدرەوشێنێتەوە
مەشخەڵ بولبولی زەنگ
بخاتە باری تێبینی هەموو شتێك
هەموو شتەکانیش ئامادە دەبن بۆ کەرستەی ڕەنگ
ئاواز چەشنی شکۆی ئەشق
لە دڵ دەڕوێ
خۆمان بەکەلووی بەختەوە دەگرین
بەرەو ئەستێرەی چارەنووس بەرزمان دەکاتەوە
لەوێوەش بۆ فەرامۆشی خەون
لە ئەفسوونی گوێچکەماسی و دارمازوو

هەولێر کانوونی دوومی ٢٠٠٢

مانگەکان

نەورۆز
گیاندار

پەنجەرە لە کوێیە
شەقامی پڕ ڕەنگ و گۆرانییە سەرەتاییەکان
دڵمان بکەنە پەڕی شادمانیی کوارگ
بەر لە ڕەنگی بەیان
گورگ لە قەفەس دابەزی
کۆتایی هاتنی شەڕی بێئامانی ڕاگەیاند
گوتی قسەم لەگەڵ برادەرەکانم کرد
قسەیان خستمە دەرەوەی گوێ
وەك گیاندارێکی چالاك بێرەدا ڕەت بوو
دەچووە بینینی هێرشبردنی
تۆپی بلیارد و ڕێوڕەسمی ئاهەنگسازکردنی
یاریی باسکە و هەرمانی تاهەتایی و خۆشڕۆییی تاڤگە

کوڵان
نەزانین

ڕوومەتی پڕ گۆشتی گیا و سۆزی شمشاڵ
بەخوێن بەیەکەوە بەستراون
نازانین
نە سۆزی شمشاڵ
ناوکی زەوییە
نە ڕوومەتی گیا
ناتوانین بیر لەم ڕاستییە نەکەینەوە
گیا و سۆزیش ئازار دەچێژن
لەناو ئازارەکانیاندا ئاسۆیەك
پشتاوپشت ناونووسمان دەکات
شیرەخۆرەیەك تێیدا
یاداشتی شێرپەنجەی مەمك دەنووسێتەوە
دڵێك جێ دەهێڵێت و تێ دەپەڕێ
دوو ناوکی ڕەشی سێوێك هەڵدەگرێتەوە

جۆزەردان
پاشا

هاوارێکی تۆقێنەر
لە هێلانەی پەرێشانی حاجی لەقلەقەوە
بەرزاییی چارەنووس هیچی پێ هەڵناگەڕێ
شاریش نیوەی مردووە
پاشا لە شوێنی بەیەکگەیشتنی دوو هێڵی ئاڵۆز
لەشکری ڕاگرتووە
دڵخۆشییەکانی بنەماڵەی کۆکردوونەتەوە
سمپارە لە نالی ئەسپەکەی دەدا
پاشان ماڵە هەژارێك کە منداڵیان بۆ ناژی
بەناوچەوانی خانووەکەیان دایدەکوتن
باڵندەیەکی مەمکدار
خەریکی هێلانە گواستنەوەیە
لاشەی بێچووە مرداربووەکانی
بەگوڵی دابونەریت دادەپۆشێ
بەڵام نازانێ بەچیی بچوێنێت

پووشپەڕ
دەستکرد

لە ڕۆشناییی چاوێك بزربووم
لە تاریکیی چاوێکی دیکە دەرکەوتم
ڕۆشناییی چاوی یەکەم
مڕومۆچ کەوت و داما
تاریکیی چاوی دووەمیش
لە سەمایەکی پڕ بەدڵ
هەردووکیشیان
چاوی جەستەیەك بوون
مەچەکەکانی پڕبوون لە کاتژمێری خەوتوو
پێویستی بەدیداری بەسۆز و کات نەما
چووە ناو دڵی دەستکردەوە
منیش گوێم دەبەمە ناو ئەو بارانەی
لەودیو پەنجەرە دەبارێت و بەسەردانی
ماڵە خزم و ناسیاری سەرقاڵە

خەرمانان
نیشان

لەسەر لێوی بەهرەمەندێکی
ناوچەوان بەنەخش و جەژنی جیهانی منداڵان
قەڵەمکێشی فڕۆکەیەکی نایلۆنم
وەك نیشان جێ هێشت
لە فڕینێکی ئاشکرادا
بووە زێدی بنەماڵەیەکی خانەدان
لە ئاڵوواڵاییی ئەم نەوە خستنەوەیەدا
میراتی باخمان لە بەهەشت وەرگرت
دابەشی باخچەی ساوایانمان کرد
تۆپی یاری و فڕۆکەی نایلۆن و دەبدەبە بەهەواوە
ساکاری و یادگارین
ئێمە قەڵەمکێشی سروشتین
یادگاری و سادەییمان هەیە

گەلاوێژ
تارمایی

گێژەن خنکاوێکی لە خۆیدا نقوم کرد
بەرەو کوێ
بۆ لای نازوفیزی کۆمیدیای هەڵەکان
هێلکە شەیتانۆکە و سەدەف بەدیارکەوتن
کەشتی لە ئەمبەر و ئەوبەری
بەندەر پشووی دا
چارۆگە دەسەسڕی سەرنشینەکانە
کەشتییەوان
خوێدانی لەسەر خوان دانا و پەرداخی پڕکردین
زەنگوڵەی لەراندینەوە
نۆرەگەشتە
هەرکەسە و بەئارەزووی خۆی
پیتە وردەکانی کتێبی چارەنووس دەناسین
ڕستەیەك فریامان دەکەوێت
بەندەر بەدەنگدانەوەی مۆسیقا گەرم بووە
چاومان بەڕووگەنماکانەوە
بێدەنگییەکی تەواو
تارماییەکی ئاسمانی
بە شەپقەکەی زەردەواڵە لە خۆی دوور دەخاتەوە
کەش و هەوا بواری پەڕینەوەی دەدا

ڕەزبەر
سمۆره

کەساد و ماندوو ئەو کەسانە نین
کە دەمرن
ئەو کەسانەن
پردی زێڕینی ژیان
دەیانپەڕێنێتەوە بۆ سەمایەکی نابەدڵ
سمۆره دەیزانی چ بەڵایەك ڕوودەدا
لە پەنجەرەی ئەلەمنیۆمی
نهۆمی دووەم پازی دایە
نهۆمی یەکەم
پڕ بەپێ ئەم ناوەی جێ هێشت
بەڵام قەڵەمی دەستوپێی نەشکا
گای کێوی دوا هاوڕێمی کوشت
کەروێشکێکیش بڕستی لە تاژی و ئەسپێك بڕیوە

کەڵارێزان
نووسین

شەوان خەرمانێك نووسین
کە لە سێبەری بەیانییان نووسراون
دەخوێنمەوە
لە خاڵی سەرپیتی یەکەمین ڕستەدا
چاوی مراوی پیشان دەدەم
چاوی پشیلەش
بە بەخیلییەکی زۆرەوە دێتە پێشەوە
تۆوی دەستێك دەوەشێنێ
کە هێڵی خێری تێدا ئاڵۆزبووە
قەرەباڵغییەك لەناویەکدا تێك دەسوورێن
نیگایان کەوتوون
جاویدانەکان نابینن کە تێ دەپەڕن
ڕاوچیش کە دێنەوە نێچیریان لێ وەرناگرن
لە هەیوانێکی فراواندا
پێڵوو دادەخەم
جیهان دەهێنمە پێش
تەماشا دەدوێنم
لەو تەماشاکردنانەی لە چاودا ئاگر دەکەنەوە
پاشان ئاوێك بەدەموچاوم دادەکەم

سەرماوەز
یاد

سروشت قسەی لەگەڵ خۆی کرد
کێڵگەیەکی بەخشندەم
سەرسامییەکان ڕووەکی بەپیت و فەڕی منن
هەڵەیەکی زۆر کوشندەی
کە هیچی تێدا ناگوترێ
نمە و ڕێژنەیە
هەور لە نوێژی دابارینیدا
یادی هەموو زەوی و زەویرۆیەك دەکات
یادەوان گۆلمی لە ئاوی ژێر گوڵەکان پڕە
دەمی لێ نزیك دەکاتەوە
چاویشی لە شێوەی
ناسك و بێباکی هەڵووژە نوقم بووە
ئەسپ یارمەتیی ڕزگاربوونی دەدا

بەفرانبار
گۆڕستان

زیرەکییەکی تایبەتی هەبوو
تاکە شوێنێك کە دڵی پێ دەکرایەوە
ئەو گۆڕستانە بوو
لە بۆنەکاندا گوڵی دەبردە سەر گۆڕەکانی
گوڵ و گۆڕ دەبوون بەناوی هەموو شتێك
چاوەڕوانکراو
ئەی فرمێسکی دوای تووڕەییەکی تەنك
ئەم ناوە لە چوارچێوەی خەیاڵێکی پڕ ئاخاوتن
بەرزمان دەکاتەوە و نەوەمان دەلاوێنێتەوە
لەمڕۆ بەملاوە
گوڵ و گۆڕ بیرەوەری و ئارەزوومانن
سێبەرێك کە تین دەبەخشێتە نامەنووسین
لە ماڵەکەماندا سرەوت دەگرێ

ڕێبەندان
ڕستە

چەترە زەنگوڵدارەکەم هەڵ دا
چوومە بەر نمە بارانەکەی
جیقنەی منارەی مزگەوتەکانی
بەرەو زێراب دەبرد
باران هەموو جوانیی گەڕاندەوە بەرەو کۆتاییەکان
لە فڵچەی ئەو شێوەکارە کردییە ئەفسوون
کە قاوەی بەنمە باران لێ دەنێ
هەڵمی دەنیشێتەوە سەرزمانی
مێوانی ناو ڕەنگەکانی دەروونی
نائومێدی لە قسەی دەبێتە
ڕستەیەکی بەسوود و ئاگادارکردنەوە
لە دامێنی تابلۆکانی دەینووسێ
لە مێژوو بترسێن

ڕەشەمێ
تاج

ڕۆژی کەوتنە دووڕیانی بوو
بەئارەزوویەك کە ئاگر تێیدا
ڕەنگی دەدایە شکۆی تاج
گەڕایەوە
مێز و کورسی و ناوماڵی
داوای هەنگاونانیان دەکرد
بڕۆین بەئاوات دەگەین
بەپەنجە بەهێزەکانی داوی چل مۆمی خاوکردەوە
تەلی شخاتەی گەرمبوو
هەموو جوانییەکی وەك ڕێگا دانابوو
لە ڕۆژانی دیکەدا پێیدا بڕوا
قوڕی خۆشکراو دابەشکرێتە سەر منداڵی هونەرمەند
ڕوخسارەکان خۆیان دەناسێنن
مۆمەکانیش دەگریێن
فیشەکی جوانی لە چیمەنی فێنکی مێشکی چنی

شوباتی ٢٠٠٢ هەولێر

کەلووەکان

گیسک
تاقیکردنەوە

لکی درەختی مزرەمەنی خۆی ڕاوەشاند
سەبەتە چاوی لەناو ڕووان
سوارێك ئەسپی بەئاوی دەستنوێژ ئاودا
لافاوی تیژ و هەراسانی کرد بەگۆچانی سپی
هێزی گلۆپیشی تاقی کردەوە
کاروانسەرایەك نەماوە ڕووناك بکرێتەوە
شوێن دەنووکی حاجی لەقلەق داگیرساوە
درەوشانەوە کۆدەکاتەوە

گۆزە
یان

باوكم بەتەنیا دەست و دەموچاوی
بەئاوی ئەمەكداری دەربەندی گۆم دەشوات
زەوییەكانی بەرهەمدار و درەختی
ڕەزەكانی موتوربە دەكات
سندووق و كووپەیەكی لەناو كێڵگەكەیدا
نیشان و ناو و نان و ئاوە
ئەستێرەیەكی دڵنیاهێن بەسەر شانیەوەیە
پێوەندیی بەپلەی سەربازییەوە نییە
ژوورێك لە نێوان سندووق و كووپەدا
پرسیارێكی كراوە
مرۆڤ كێڵەكانی گۆڕی خۆی لە دەروون دەڕسكێ
یان داربەهێیەكانی حەوشەی

نەهەنگ
گەرد

نووستنی هەتاو لەناو سێبەر
حەزی زیندووبوونەوەیە
بیر لە چاوی خۆی دەکاتەوە
چەند دەبینێ و لە بینیندا هەڤاڵەکانی کێن
ئەرێ چاو بێلایەنە یان نا
نەء ببوورن
ئیرەیی چاوی پێ داخستووە
مراوییە مل قەدیفەیییەکان
ناهێڵن گەردی لێ بکەوێت
زەنگوڵەی مامز هەڕەشە و دەرکەوتەی ناکۆکییە

کاوڕ
گۆڕان

له ئاكاری پڕ برووسكه و مووچڕكی هێڵی ناوچەوان
بۆنی خۆش و ئارامكەری هاتن و چوونت
چاوت ڕوون دەكەنەوه و شانەكانی هەست له دایك دەبن
كەزیی ژیان تیشك دەداتەوه
له دەروونمان كورت و درێژ دەبن
ئەشق دەتوانێ گۆڕانی شتەكان بناسێنێ

کا
گوڵ

مێزێکی ئاسنینی کۆن
گوڵی بۆنخۆش و گەشاوەی لەسەر دەفرۆشرێ
بەخت یاری کڕیار و فرۆشیارە
منداڵێك سمۆرەی بەسەر شان و ملەوەیە
لەناو گالیسکەیەك تێ دەپەڕێ
سمۆرەی چاوزیت
تەماشای بەناو هاتوچۆکەرانی شار
بڵاوکردەوە و ناڵەیەکی لێوە هات
درەختێکی دێرین نوێژی خۆی کرد
چاوێك لە قەڵا و چاوێك لە منارە
ڕووناکیی زۆریان ڕژایێ
ختووکەی مەچکۆیان دا
هەولێر لە ناوکی خۆخێك هێزی وەرگرت

جمک
گەشانەوە

لە گوڵجاڕدا
خێزانێك گوڵ داوایانکرد
بکرێن بەدەسك
هاواری ئەم داوایە
دەست و پەنجەی کەسی ختووکە نەدا
پرسەدارێك
خورپەی خستە دڵی
ڕێگا و گۆڕستان گەشایەوە
بووك و زاوا لە پەردەدا خەبەریان دەبێتەوە
خوناوی دەموچاویان سێبوورییە

قرژاڵ
باڵ

گیان لەناو لەشی کوکوختی جاویدانە
باڵ لە سندووقی گەنجینە دەنێژرێ
دەنووك لە گۆرانیی
مرۆڤی خەیاڵپەروەریش
بەناو دەغڵدا دێت و ڕێگای دەکرێتەوە
ڕەنگی دەرگای ماڵە دانیشتووان ڕۆشنەکەی
لە دڵی نیشت
هەستی شانازی و ڕازیبوون
لەو بڕوایەدا ڕواندی
بێگومان خۆر لە ماڵی مندا پشوو دەدا
پاشان بەخشندە دەبێت

شێر
پێ

گیانی چڵ ساڵەی
بەخێوکەری هەنگ خۆی درەوشاندەوە
چاودێریی ئاگری دەکرد
پێی چنار و شۆڕەبیی لەناو ئاو دۆزییەوە
بەپێی خۆی بەراوردی کردن
لە گشت خاك خاڵییە پێ
خودا بۆیە شوێن پێی نییە
بۆ جێبەجێکردنی کارەکانی
بەسەر ئاودا دەڕوات

کوڵەگەنم
دەنگ

من لەسەر زەمین نیشتەجێ نیم
لەناو دەروونی خۆم
کە شوێن پێی خودایە
ژیان بەڕێوە دەبەم
دەنگی مەکینەی دروومانی دایکم
پەلەوەرەکانی ڕژاندە
حەوشە و دانەوێڵەم بۆ ڕۆکردن
زۆنگی مەرەزەش قاقا و پرسیارە
مۆسیقاژەنێك لە ژێر درەختێکی کز و داماو
مۆسیقای ژەند
بولبول لە خرۆشیی گیان لێی تێك چوو
بەسەر چڵ نیشتووەتەوە یان ژێ
سروشت مەست بوو
وەك جوانوویەك سەوزاییی لستەوە

شایان
هاوار

ڕووناکی گەشە
بینینیش هەموو شتەکانی لە مەدار دەرچوون
لە دەرەوەی مەدار
دەنگدانەوەی بەهێزی هاوار هەیە
زەوی قەڵەشت
چڵێکی لێ هاتە دەرێ
مرۆڤ خەریکی پەروەردەکردنی ئەم چڵەیە
بەچاوی باشی دایك
تەماشای نەشونمای دەکات
چەند کەسێکی گەمارۆدراو بەلافاویش
بیر لە ئاوی سەر باڵی شەمشەمەکوێرە دەکەنەوە

دووپشک
هەڵاتن

سنووری شارەکان کەوتن
پردەکانیش
بڕۆنزت بدرەوشێنەوە ئەی کانی بەختکردنەوە
سواری ئەسپێك دەبم
مرۆڤ لەمێژە نهێنی پەنجەمۆری
پێچاوەتەوە و لە زەوی هەڵاتووە
لە خودا بپاڕێرەوە
فڕینی قورینگ تێکەڵ بەهەڵاتن بکات

کەوان
ئەنگوستیلە

سفرەیەکی بچووکی پاك و خاوێن
شۆربایەکی لە گەڵامێو
قۆریەیەکی چینکۆ و سینییەکی مس
ژنێکی ڕووخۆش و چوار سڵاوی خودا
حەوشەیەکی پڕ خۆری گەرم و گەش
ئەرێ ڕوونکەرەوەی هەواڵەکان
خۆ ئەنگوستیلەت ون نەبووە
ئەسپ بەرەو ماڵان بەڕێوەیە
هەمووومان لەسەر پشتی جێمان دەبێتەوە
ئاگری تاج لەناو چاومان دەترووسکێ

ئاداری ٢٠٠٢ هەولێر

ئاسمانییەکان

خۆر

ئیرەیی

بووکەشووشەی قورمیشدار
دڵپڕ بەرزی و نزمییە
بەرانبەر ئەو منداڵە شاگەشکەیەی
بە فلچەی ئاوریشم پەڵەی لێ جیادەکاتەوە
بە دەنگێکی ساردوسڕ ڕایگەیاند
مانگ لە چواردە خۆویستە
دەیەوێ دوای ئاوابوونیشی یادی بکرێتەوە
لەو هەڵپە و گیان هەڵوەدایە
ترسناکیی گۆڕەپانی جەنگ مرد

مانگ
خوو

دوای کەوتنی کۆلارەکەم
زۆرم خوو دایە تەماشای گوڵ
دەکرێ گوڵ ببێتە زێڕ و دایك و باوکم
خودا لەو جێگرەوەیە خەبەردار و ڕازییە
ڕوخساری ناسکی
هەموو دڵێك دەگەیەنێتە دڵخۆشیی خوناو
لە کاتی بەرەبەیانیدا
یان کەو دوای خوێندن
کە لە ترۆپك بەناز و فیزەوە دێتە خوارێ
بۆنی شیلەی میوە
بێچووەکانی فێری ناسینی ڕووەك دەکات
کۆلارەوان لە ناو نهێنییەکانی
کەوتنی کۆلارەی جێ ما
شمشاڵ بەئاوازی خۆشبەختی و جەژنی ژیان
هەوای بۆ خۆش دەکاتەوە

ئەستێرە
پەرژین

بریقە لە ئەڵقەی پەنجەی ژن
گیتاری ناو بەهارێکە
ماچ بەرزی کردووەتەوە
مانگ هەموو جوانییەکانی کرد بەپەرژین
دەنووکی بولبولی لە گەرمیی خوێندن پاراست
پاشان لە مەستیی گوڵێك
وەك وجاغزادەی بنەماڵە نازی درایێ

هەور
تێکەڵی

ئەسپ گیانلەبەرێکی ڕووەکییە
تاژیش گۆشتخۆر
ئەرێ ڕاوکراو
بیر لە تێکەڵیی مرۆڤی ڕاوکەر بکەرەوە
چاوی ئاسمانی کردووە بەکەوڵی ڕێوی
تەنافباز لە ناوی سنوور دەستنیشان دەکات
شانە ساردەکانی
بەگرانی دەجووڵێنێ و ئومێد دەکوژێ

باران
کۆڕەو

سی و یەکی سێی
هەزار و نۆسەد و نەوەد و یەك
گرفتی تۆفانی کەم کردەوە
خەونی بەختەوەر لە بەرزاییەکانەوە
دەستی فریای بڵاوکردەوە
سەرمای باران بۆمان نەخۆشی بوو
ئێستا نمەیە
دەچێتە ناوبژی ئەسپ و دار سنەوبەرەکانمانەوە
دەست لە ئەندامەکانی دیکە جیلوەدارترە
ئاوازی خۆی دووبارە دەکاتەوە

بەفر
وێنەگر

بەرگی یەکەمی بیرەوەریم
لە دەفتەری جغارەی بابم نووسی
درەختی بنەماڵەمانی تێدا نەخشابوو
چەند سەرەقەڵەمێکم دانا
ئاوێنەی بچووکی ناو جانتای گەشتم ڕوون بووەوە
بازێك لەناوی نیشت
بووە چوارچێوەی
پێی پڕن لە مەرجان
سکاڵا و نزای دوای
نوێژی بەیانییانی جەژن
لە مزگەوتی شێخی چۆلی
دەکات بەکڵۆ شەکری ناو تاخمی چای پەرییان
لە چاپخانەی کوردستان پیت ڕێك دەخا
چاودێریی ئامێری وێنەگری تیشکیشە
کەی وێنەکان دەداتەوە
ڕەش و سپی ڕێگە دەدەن
ڕەنگەکانی دی تێکەڵی بن و برووسکە بدەن
قەڵا کەلوپەلی دروستکردنی پەیژەیەکی دەداتێ

تەزرە
مرۆڤ

لەگەڵ گزنگدا
بەبۆشاییيەکاندا هات و کەوتە دەریا
ماسی بەفیزێکەوە
کلکێکی لێ دا و هەڵی دایە وشکایی
زەوی پاشەکەوتی کرد
دێو پێویستی بەهەموو شتێك هەیە بیزانێت

پەلکەزێڕینە
ڕەندی

لەناو سندووقێکی گەورەی داردا
شانۆکار هەنگی بەخێودەکرد
هێزی پرۆڤە شانۆییەکانی
لە سەما و هۆگربوونی ئەوان وەردەگرت
لەناو ژوورێکی شووشەییی ئاوێنەداردا
ڕەندی و سەد ڕەنگی ئاشقبوون
ڕژایە توانای
گیانی کەوتە ناو جۆگەلەی
پڕ تریفەی لێوار بەگۆزە و پەری
بەدیهاتنی ئارەزووی ڕەگ
لە زەوی قوڵپی دا

نیسانی ٢٠٠٢ هەولێر

هەفتە

شەممە
شیر

دوای بەجۆشخستنی
ئەو خوداوەندەی
سەرنجەکانی تۆمارکرد و هێشتیەوە
هیچ نابیندرێت
جگە لەو هەموو ساڵە ئارامگرتنەی
کە ئەستێرەی بەسەردا ڕژا
کلیل لە قفڵی دەرگای
حەوشە بادەدا
فەریکەنۆکدادەوەشێنێتە
سینگی سینییەکی ستیل
مراویی ئەفسووناوی دەهێنێتە
سەر هێلکە و ئاو
فیلمەترسناکەکانیشمان
بۆ خاو دەکاتەوە
شیری شەمشەمەکوێرە و چێڵ سپین
ئەستێرەیەك دەکەوێتە خوارێ

دوو دەست بێ پەروا مانگ دەگرن
شوێنی پاش جەنگ بێ چاوە
هەنگاو بەرەو ناسکیی ژیان هەڵدەگرێ
داوای چاو دەکات
بچێتە ناو مەستیی یەکتربینینەوە
لە خرۆشی هێلکە ترووکان
ڕووناکی پڕ وزەی خەیاڵ
بەر گەنجینەی شاراوە دەکەوێت

یەکشەممە
شانازی

منی گەوهەر و بووژاوەی ڕەنگەکانی تابلۆ
شادمانی دیدار و فرێو بەسەر
دارستانی بەپیت و زەریای پڕ ختووکە
هیچ ئارەزوویەکی خواردنم نەبوو
قەپاغی مەنجەڵ لە سەما و مۆسیقای شاکاری
بیر لە ساردبوونەوە ناکاتەوە
ئاگرێکی کز و نەرم
هەڵچوون و نیشتنەوەی
چێشتی پێوانە دەکرد
ڕووناکی بەخۆی نازی و داباری
قادرمە یەکپارچە بووە
باوەشی گەرمی
ئافرەت و ئاوازی جوان و شانازییەکانمان
قورینگی دەستەخوشکی
تیترواسك و لەقلەق
حەوزێکی پڕ و شلەتێن
لەپی دەستی بۆ ڕانەگرت
توانا و جوانی پێشان بدا و ڕوخساری تێك نەدا
بەرەو شاری ئاورینگدار ببێتەوە
مێشیش فایلی برینەکانمان داخات

دووشەممە
ئەفسوون

ئەو شتانەی فێریان بوویم
منیان ژیاند
ئەوانەی فێریشیان نەبووبم
بۆیان دەژیم
بۆ ژیان پاراو و جوان و ژیرە
ئەفسوونی سیمرخ
بەرەو گیان دەکاتەوە
لە ویستمان ئاوی زوڵاڵ دادەڕژێ
ڕازی پەیمان گەورە دەکات
دەکەوینە سەر ڕێگا
ئاوی زوڵاڵی ویستمان
بۆ خەمڕەوێنی و هاودەنگیمان دێتە کاروان
لە ڕستە هەناسەسوارەکانی
کتێبی سارد و پواوی
ساڵەکان دەرماندەهێنێ
باڵی پەپوولە لە فنجانێکی بچووک هەڵدەکێشێ
لەسەر ئەو باڵەدا
گومان دەبێتە نامەیەکی کراوە
دەنگی مۆسیقا لەگەڵماندا دێت و دەچێت
هێدی هێدی بەرزمان دەکاتەوە

سێشەممە
نواڵە

تاوانبار کێیە
دەروون خامۆشی وەردەگرێ
مۆمێك دەست لەسەر دڵ
لە شوێنی قەشەنگ و دڵکێش
سەربردەی خوداوەندی ڕووناکی
لە سەبەتەیەکی قامیشی شەکر دەگێڕێ
نواڵە تۆقەیەکی زۆر ناسك و جوان
لە پرچی ڕووگەنمایە
پاڵتۆیەکی فەرووش
سەرەتای بەیانی و ئێوارە ڕادەگەیەنێ
سبەینەیەك کە نەبووە کاتێکی خۆش
کورسیی باخچە لە خۆشهاتنمان
لەخۆی تێ نەگەیشت کە بیر
لە مێوان بکاتەوە
زڕەی گوارەت
مۆسیقای جەنگ بوو
کۆمەڵێك لاشەم
لە گۆڕەپانی جەنگ جێمان
باڵندەی گۆشتخۆر لە دابەزیندابوون
پەشیمانم کردنەوە

میوەیان هەڵبژارد
بەنەوازشەوە گیتارم بەدەمەست کرد
کانی هێمن هەڵدەقوڵێ
پەڕەکانی کنێرێك لێ دەکەمەوە
دەیخەمە سەر ئاو
بلبل لە بارەی دەخوێنێ و
دڵەکانمان دەناسێ
ئاویش بەرەو
تەمومژی گەیشتن دەڕوا

چوارشەممە
بەهەشت

خشڵدزی بنەماڵەی پێغەمبەر
هێشتنەوەی جوانی و بەسەر و شوێنکردنی داهێنان
یانی هاوکاریکردنی نەوەکانمان
جوانی زەوییەکی تەڕ و گەرمی دووگیانە
نەوەکانمان لە کێڵگەی گەواهیدەر بەردار دەکات
لەوێ ڕەنگ نامێنێ
گیان هەڵدەقوڵێ
گەرمیپێوی ژوورەکانی
پەپوولەی ڕاڕەو بەتاسووقەوە دەیخوێنێتەوە
گڵۆپی بەهەست پێدەبن و دەکوژێنەوە
بەتانی و سەرین تێیدا
نیگاری ڕاز و بەرگی دیوانن
جوانیی نایاب
وێنەیەکی ڕوونە لە ئاسوودەیی
ڕووناکیش ناونیشانی شیعرن
لە ئاشکراکردنی شتەکان پەشیمان نابنەوە

پێنجشەممە
ئاواز

خانوویەکی لە تەختەدار دروستکراو
دەنگی گۆرانییەکی خەمگینی لێ دێتەدەر
ئاواز دانەرێك
لە تەمێك کە جێگای هانا و پەنابردن بوو
قەیسی و فەریکە سێو دەخوا
گوێیەکانی بێدەنگییان لە دنیا کردووە
وریای ژوور سەری خۆیانن
مەستی ئەشقێکی ڕژاو ئاشکرای کرد
دەوروبەر مووچڕکەدار دەکات
ئای هەڵەی دۆزینەوە
دوای تەواوبوونی ئەم گۆرانییە
ساتی ئارامیی تەواو دەبێت
هەستی بێ ئامانی و بەڵا
ئەم ناوە دەباتە ناو دوو شەڕەوە
زانین و نەزانین

هەینی
ڕاو

دەستەیەك
یاریزانی سێرك
گۆڕەپانی گەمەیان جێ هێشت
ڕووبار وەك سەرچاوەی بەخشش
خۆی پێشكێش كردن
یاریگە چوارچێوەی
زێڕین و دەرگای ستیل
دەبێت لەسەر كۆمەڵێك
كورسیی جێگیر دانیشین
دووربەدوور چاومان پاراو بكەین
ڕووبار پانتاییەكی كرایەوە
كورسیی گەڕۆك
لە هەر كوێیەك ئارەزووی ڕاو داگیرت بكات
بینینی گیانداری
خشۆك
ئاوی
باڵی
پێڕۆ
یارمەتیی شادی و
هێمنین بۆ دەروون

ماسی
دوای ئەوەی
لە ژیانی وشکایی شارەزا دەبێت
دەیکەین بەدەست و
دیاریمان بۆ سەرچاوەی بەخشش
لە خۆشییاندا پێ دەکەنێ
خۆش هاتی ئەی سەرەتای گەشت و
سادەیی

ئایاری ٢٠٠٢ هەولێر

هەستەکان

بینین
چاویلکە

ئایا تێر تەماشا دەبێت یان نا
چاویلکە
کوێرەکان بۆ جوانی بەکاری دەهێنن
مامەڵەی کڕینی شەکرلەمەش دەکەن
لە تەماشاکردنی هەوری لەکاچوو ڕاهاتووم
دەشزانم بەندەکانی ناو بەندیخانە بۆ پڕهیوان

چێژ
پەنجەرە

پەنجەرە دڵی پیاوێکی چۆرتەیە
ڕێ دەدا زەرگەتە و جورجەکوێر
وەك شەقامی پان و بەرین گرێی تێدا نەکەن
بەهێزی ئارەزووش دڵگرانە
دەستی ناسکی کیژیش نازی ڕادەگرێت
پاشان
لافیتەی پرسە دادەکوتێ

بەرکەوتن
یەکەم

تەنیا دانەی یەکەمی تامی خۆش دەدا هەنار
ئەوانی دی
دووبارەبوونەوەی یەکەمن
وریابە ئەی ڕۆشنایی گیانی یەزدان
ماوە لە نێوان دووبارەبوونەوەدا نییە

بیستن
مردن

ڕامگەیاند ڕۆژێك لە ڕۆژەكانی مێژوو
پێشەنگایەك دەكەمەوە
كۆتەڵ و تابووتی تێدا پێشكێش دەكەم
كە یارییان بە هەستەكانی من كردووە
لەسەر ئەو قوڕەی بۆ دروستكردنی
ئادەم و حەوا خۆش كرا
كتێبی لەبیرنەچوونەوە جێ دەهێڵم

بۆن
دەست

چەتە ترسنۆکترین کەسە لە نرکەی خوێنی کەفکردوو
جامی پێشەوە و پاشەوەی ئۆتۆمبێلیان
بەخوێن و قوڕ سواغ دا
هەردووکیان میهرەبانن
خوێن گەرمایی جەستەی گیاندارە
قوڕیش ماڵ پێك دەهێنێ
باران دەستی خودایە
جامی پێشەوە و پاشەوەی شووشت
سەرم هەڵگرت و هەر ڕام کرد
چیاو کەروێشکەکان تەماشایان کردم
لە تیشکی خوداوەند لەدایك بووم
چارەنووسی
زەمینی و ئاسمانیی خۆم دەستنیشان کرد
شێوەشم دا بەبێباکی

پێشبینی
قومری

قومری بێچووەکانی کرد بەبازووبەند
لە باڵی بەست
فڕین ئەوینە
دڵخوازەکانی یارمەتیی بەرزبوونەوەی دەدەن

خەون
کیسەڵ

کیسەڵ هێلکەکانی بە لم سپارد
بەلایەوە گرینگ نییە
بگەڕێتەوە سەری یان نا
کوێر و کەڕ و لاڵە
لە ئاست ترووکان

حوزەیرانی ٢٠٠٢ هەولێر

قۆناغەکان

منداڵی
تابلۆ

شانازی و ڕوخسارپاراویی دایك
دوای منداڵ خستنە سەر سەبەتە
باوك لە شکۆی گۆرانی بەرەبەیانیدا
بۆ کۆکردنەوەی پشتوپەنا گوێڕایەڵەکانی
ماتەمینیی ڕەز
لە کەوتنی پەرژین و هێرش هێنانی ڕەگی تەمبەڵ و زڕ
جووڵەی دەستی دڵێکی نقومبووی قیڕ
لەکاتی هەڵکەندنی پەڕی قەتێ و ڕەنگاڵە
تابلۆن
ڕەنگەکانیان بەیارمەتیی ئاگر ئامادەکراون

هەرزەکاری
سزا

تاوە باران سزای باڵندەیە
نۆرەی فڕین دەدا بەگیا
گیا تەنیا لەناو بیرکردنەوەدا باڵی دەڕسکێ

گەنجی
توانا

مانگی چواردە کە بەتوندی تەمی چەور لادەدا
لەخۆباییبوون و خرۆشی هێزی زۆری نییە
بە دوای توانای خۆیدا
تریفەی پڕ ناساندنی شوێن و بلوور و پۆڵایە
تۆوی بەهرە و دۆزینەوە دەوەشێنێ
لە ئاگر هاتە دەرێ
چووە سەر دەموچاوی
زریێپۆشی ناو دارستان و داستان
شتێکی لە گەمەی ناو گۆڕەپانی
کێبەرکێ و هێڵە سوورەکان گۆڕی
بۆن و بەرامەی جۆلانە دێ
بەختمان لە ناوی تەماشای تاج دەکات

جوامێری
جێکردنەوە

ئەو وشانەی ناتوانین بیلێین
پاکیزەی سفری بوونن
لە بەرزاییییەکانی فریاکەوتن دێنە خوارێ
ماڵ و خێزان
دەباتە ناو ئاهەنگی خورپەداری
گەڕەك و ئەلبوومی ڕەنگاوڕەنگ
هاتن و چوون ستایشن بۆ
جێکردنەوەی خەون لەناو
بڵاوکراوەتایبەتییەکانی
کە تاریکی دانایەتە سەریان و دایان ناخات
بۆنی شیلەی درەخت
ئارەزوویان وا بەرزدەکاتەوە
تەماشای دەموچاوی ئەو میوە پەرستە بکەن
بە باڵندەکان دەڵێت
هاوڕێی تەمەن و حەوتەوانە
ئەمشەو هێلکەی چل هێلانە دەترووکێ

پیری
هێلکە

بارانبڕەیەك هێلکەی خۆی دا بەدوو تفەنگچی
بۆ نیشان شکاندن بەکاری بهێنن
دوو گیانەوەریش
نۆبەرە
ئاسمانی
دوابەرە
عەردی
نێوانیش ئاوی
دەچنە ناو خۆرەتاوی دوای لافاو و سێبەرێك
هەوای گران و ئاڵۆزی
باڵ و شمشاڵیان دەخنکێنێ
بڵاوکردنەوەی دەنگی ڕاز و ڕسکانی
بەگەرماییی سۆراخپرسی هەست
تێکەڵەیەکە لە بیرەوەری و چاو پاگژکردنەوەی
سەر بەرماڵ و ملوانکە هۆنینەوەی موراد
دڵ بەهێز لەشکری ترپەی
ڕەوانەی قەڵای لەش بکات
مەرگ وەك دزێکی ناقۆڵا دەماری دەپسێ
خەزنە جێ دەهێڵێ و ڕاکردووەکانی بۆ کۆناکرێنەوە

کەنەفتی
جووڵە

تریفە ئاوازی مانگە
لە باڵی پەنجەرەوە
چاودێری ئاو دەکات چۆن ڕادەبووری
بۆ جێماوەکانی مات دادەمێنێ
بەخەیاڵی دەوڵەمەندی
شەقامی پڕ دەبێ لە ئاهەنگی نایاب و سۆز
بەرد لەناو ڕووبار دەبن بە
گۆپاڵ پرد
لایت
سێبووری
بەدڵی خومار و دەستی لەرزۆك و چاوی ئاشقی
دەفتەری یاداشت و خولیای لە جانتا دەردەهێنێ
باوەڕێك دەیخاتە جووڵەهەنیەی وەسوەسە هەڵدەکۆڵێ
بەقەڵەمی ڕەنگاوڕەنگ
ناو و سەرەباسەکان تۆخ دەکاتەوە
وێنەیەکی دەگمەن وەردەگرێ
وچانێ دەدا و لەسەر ئیقاعی باران
چاو لە ڕەنگی بەرەبەیان دەگێڕێ و سەرەتا دەگەڕێنێتەوە

تەمموزی ٢٠٠٢ هەولێر

نوێژەکان

بەیانی
ڕاکردن

چوومە دوای سێبەری کەروێشکی کێوی
ئاسوودەیی شڵەقاندم و نەبووە شانازیم
لە ژیانمدا کەسێکی وەك خۆم ڕێکەوت نەکردووە
لەناو سێبەردا ڕووناکیی بەسەردا بباریێ
بەدوای سێبەری ئەسپی بەیدەستدا ڕام کرد
زوو پێیەکانم لە ناوی ساردبوون
گیانی بەختەوەریی مەحاڵ و باڵی
هەڵوەریوی پەروانەم بەهێزی دڵ بەرزکردەوە
ئەوینی ڕاستەقینە
لە نیوەی ڕێ بەیەکگەیشتنە

نیوەڕۆ
ترس

پەنجەرە تووڕەیە تیشك وەرناگرێ
هەڕەشە قەڵپەکانی ژیان
دەشێ لە ئاگری چێشت ئامادەکردن
بچووك بکرێتەوە
تا خاڵی ڕەشی سەرزەنشتکردن
دەنگەکانیشی لێ دەرکەین
کامیان سەرەتان
ژیان یان هەڕەشەکانی
لەو نێوانەدا
مرۆڤ ترسێندراو مایەوە
شتەکانیشی لەبیر نەکردووە
گەش گەش بەشەقامەکاندا دێت و دەچێت
هێلانەی ماڵ پڕ هێلکە و پووش دەکات

عەسر
تێبینی

هیچ هەستێکم لە مێشکمدا کۆنەکردبووەوە
ئارەزووم بۆ پیاسەی
دوای عەسرانی شەقامی شەستی جووڵا
دەستم خستە دەستی وچانی هەست
دەسکی دەرگای حەوشەم بادا
گەڕان تامی خواردن دەدا
سێبەری درەختەکانی
لە هۆی تەنیایی خۆیان دەپرسن
سێبەری منیان هێنایەوە بیری
هەنگەکانی لە ناویدا شانەیان دەڕژێتە دەستمان
قووڵاییە نزیکەکانی سێبووری و خولیای
گەڕانەوە بۆ ماڵی بلوورین و پڕ بخووری ڕۆشن
لە مێشکم بوونە تێپەڕینێکی بریقەدار
بەئارەزوویەکی دیکەوە
دەسکی دەرگای حەوشەم بادایەوە
مرۆڤەکانی لە ڕۆژی دوایی دەبنە برادەرمان
چ بوونەوەرێکی شکۆمەندن
گەشانەوەی لێو و تێبینیی چاویان
سەدای مۆسیقای بارانە
کاتێ تێکەڵ بەزەوی دەبێتەوە

ئێوارە
گوڵاو

ئاسمانی شین و پڕ ڕەنگەکانی دی
دەستی میهر و جوامێریی شۆڕکردووەتەوە
گوڵاو لە دەموچاومان دەدا
بۆ یەکتری بینین بۆن شادییە
ئەو هەڵمەی لە دەموچاویشمان هەڵدەستێت
لە سییەکانی مانگ دەیپاڵێوی
تریفەی چاوی
لە کانیی ڕوون دەبێتە مۆری هەڵکەندراو و نیشان
لە زەلکاویش قومارێکی دۆڕاو
لە نێوان نیشان و دۆڕاندا
چاو هێزی خەیاڵکردنە
دەتوانێ گەشتەکانی تەواو بکات
یان واز لە گەڕان بهێنێ

شێوان
ناسینەوە

پەیبردن بەنهێنیی سەوزبوونەوە
وەك زەردەی ئێوارە پڕ هەستمان دەكات
دەكرێ جوانی و ناشیرینیی ژیان
لە كڵپەی ئاگر بناسرێتەوە
باڵی ئەسپی دیدار
بەڕەنگاوڕەنگبوونی گەیینی شەمامە هەڵدەگەڕێ
ناشیرینیش تا قەڵای گۆڕ
پێیدا دێینە خوارێ
ئەوەندە سەخت و دژوار نییە
چاو دابخەیت و لە ئاوێنە نزیك ببیتەوە
ئاوازی ڕاز باشتر دەزرینگێنەوە
ئاسمانیش بادەداتە باڵی هەموو فڕندەیەك

ئابی٢٠٠٢ هەولێر

پێکهاتن

با
دەربەندی گۆم

گوندە بچووکەکەی خودا
دەربەند
ڕووناك و گەرم بەتریفەی مانگ
فێنك بەگەشەی سییەکانی درەخت و دڵخۆش
بە کوڕی یەکەم زگی خۆت من
گیا پەخشانی زەوییە
کوڕی پێهاتەی سروشتت نووسیویەتی

ئاگر
وچان

هێڵێکی لە نێوان پاکی و بێگەردی کێشا
پاشان
چاوەڕوانی ڕووداوی نەکرد
چووە یاریی دوورودرێژی مار و پەیژە
گوتی بیپێون
بێباکی وشەیەکی گیانسووك و هەڵبژێردراوە
دڵسرەکان لە ناوی دەپیتێن وچان دەگرن

خۆڵ
گیانئاوێزان

تا خەو نۆبەرەی بینینی
لە تاج و بخووری ناوچەوان وەرداین
دەموچاوی بەروبوومی ژین و کتێبی ئاسوودەییم
لەناو ڕووناکیی چاوی مندا شەپۆلی دەدا
هی منیش لەناو ڕووناکاییی چاوی ئەو نیشان
جریوە و کەمانچەی باڵی سیمرخمان دۆزییەوە
لەو بیر هێنان و بردنەدا بووم
کوڕەکەم تەواو لە من دەچێت
کوڕەکەشم هەموو شتەکانی دەبردەوە سەر ئەوەی
باوکی گیان ئاوێزانی باپیریەتی

ئاو
دەرکەوتن

تەمەنی گوومبەزی ڕوونە
دەنگ بەباشی دەگەیەنێ
شتەکانیش چۆن هەن ئاوها لێ دەردەکەون
کە هەقیقەت ماسوولکە جەزبەدراوەکانی خۆی
لەبەر هەتاو هەڵدەخات
دەکەوێتە ناو گومانێکەوە
بیر لە ڕێوڕەسمێك بکاتەوە
برادەران یەکتری تێدا
ببینن و سەرگەرمی مەشق بن بۆ داگیرساندنی
مۆم و بخوور
وەك باران لەگەڵ زەردەی خۆرئاوابوون بدوێن
نەشدوێن وەك ئەوە وایە
کە لە بەرزترین بەرزاییەوە
یان بەدوورایی چوار پەنجە
هیچ ڕووی نەدابێت

ئەشق
خەڵات

کە ئەستێرە سوور دەبێت
لە دامێنی گردەکان کێڵگە دەخرۆشێن
چاوێکی کۆچەرییە مانگ
بەهێمنی بەقووڵاییی ئاسمانەوە ڕادەبووریٚ
گوڵەکانی لەسەر گۆڕە تازەکان دانراون
دەلاوێنێتەوە و تاسەی دیدار دەشکێنیٚ
بەدانی بەرجووجەڵەی دڵ سوێند
مێخەکی سەرەتاکانی بوون
لە تیژیی شاخی کەڵەکێوی
بۆن خەڵات دەکات
سیٚ بەشی جەستەی شەوی گەرم کردووە
مەشخەڵی ئاگر و سێوێکی ئاڵی دزی ڕاوکەر

ئەیلوولی ٢٠٠٢ هەولێر

وەرزەکان

زستان
پەیژە

کاتێك تێر خەوبووەکان
خەویان لێ دەکەوێتەوە و ڕادەچەننەوە
سەریان گران دەبێت
بەغارێك دەچنە ناو کاتێکی ڕۆمانسی
پێیان لە پێڵاوی ئیسفەنج نقوم دەکەن
جەنگی ژیان
بەهۆشیارییەکی تایبەت دەڵێت
پەیژەکان شەقامی دڵەڕاوکێن
کەلکێشی خۆپیشاندانی لەناو دەکوژێتەوە
کەشە ناوازەکانی ئازادییەکی
داگیرساوی خۆشەویستی
لە بینین پێ دەگەیەنن
بەتەنیشت پەنجەرەی ئەلەمنیۆم
کورسییەکی وتاربێژی هەستیار دادەنێن
میوەی بەهەشت
لەسەر پەنجەکانیان گەمە پێ دەکەن

گوێ لە خرۆشی غەزەلی ئەو ڕێژگە خەمبارەی
کە باراناوی پێدا دێتە خوارێ
هێواش هێواش پەردەکانی هەڵدەداتەوە
مرۆڤە نازدار و سادەکان
بارانن زەمین دەخولێننەوە
خەنجەر بەجەللاد دەکەنە گوارە
کیژ قسەی خۆش دەبیستن

بەهار
ئەمەک

نینۆکی دەست و پێی منداڵەکانمان بۆیە دەکات
چووپی پایسکیلیشمان پڕ هەوا
دەیاننێرێتە
شاری یاری
باخچەی ئاژەڵان
مۆزەخانە
دەرەوەی شار
دەشیان پارێزێت لە
هەڵخلیسکانیبەفر
کارەساتی شەقام
میوەی بۆنگرتوو
هەڵمژینی هەوای گران
ماسیی خوێ و سماقکراو
دەخاتە سەر ئاگری ئەفسانەیی
بەئەمەکەوە لە هەموو شوێنێك
ژمارەی تەلەفۆنەکانمان بەبیر دەهێنێتەوە
پێوەندی بە کەسەکانمانەوە بکەین
دەبین بەکەوی ئامادەی خوێندن
هەست بەتێکچوونی دەموچاومان ناکەین

هاوین
خرۆشان

شووشەی ژەهر دەشکێنێ
ئەسپیش دەهێنێتە پێش سەکۆی
ئەرێ بڕۆین
نەڕۆین
چیا خاڵییە لە هەموو ڕاوکەر و نێچیرێك
جۆلانەیەکی نەرم و ناسك
بەدارتوو هەڵخراوە
نیازمەندێك جانتای
پڕ بۆنی کەسوکاری لێ نزیك دەکاتەوە
کەس لێرە نییە ڕۆشنایی و مۆسیقا
دەستی گیانی بگرێ و بچێتە ئاهەنگ
بەگەرمی گۆرانی هەڵداتە ناو ئاگر
خەواڵووەکان دڵ و چاویان دەخرۆشێ
چاوەڕوانین دێوجامەی بەهرەدار
تابلۆی ڕەش و سپی
بکاتە ڕەنگی هەقیقەتی برادەرە نەمرەکانمان
هەقیقەت جرووکە جرووکی باڵندەیە
پێی نارنجیی لەناو هێلکە
سەری تا هەتایەی ئازا و ئازادە
بلیمەت و بەبڕوامان دەکات

پایز
چل

بەیانی ڕۆژی بەختکردنەوەیە
شەو بە زۆر ڕەنگ گۆڕا
مەیدانی شەڕی باڵندە و مرۆڤ
یان باڵندە بوون بە مرۆڤ و مرۆڤ
بە باڵندە بە جوانی دەرکەوت
خڕخاڵی لە پێی منداڵەکانمان لەراندەوە
زەنگوڵەش لە ملی سمۆرە و کەروێشکی ماڵی
چاو وەك پاشایەکی لووتبەرز
دەوروبەر و ئێرە و ئەوێی بەلاوە گرینگ نەبوو
ئەستێرەیەك کە نازانین لە کوێوە
بوو بەخانەخوێ و چاوساغ
پێشتریش
کۆترە باریکەی بەختەوەریی
لەگەڵ خۆی بردبووە
ئەو قووڵلەیەی یەکی لێ دەبێتە دوو
بۆم جووڵایەوە
جیلوەی سەربردەیەك لە دەسکی زیوینی
لایت نیشت
یەکەمین برووسکە
هەمیشە بە بەرزاییەکانی دڵ دەگات

گەڵاش سڵاو و ماچی
سەکۆی ماڵان و بەردی جوانکاری و مراوی
چیای نەمری
هەور دابەزە ناو شەقامە دێرینەکان
با بەناوتدا بڕۆین پێمان پاك ببێتەوە

تشرینی دووەمی ٢٠٠٢ هەولێر